

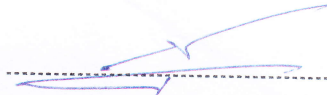
การจัดการพื้นที่ข้ามพรมแดนบริเวณเขตผังเมืองรวมเมืองนครพนมด้วยมาตรการผังเมือง:
กรณีศึกษาสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน)

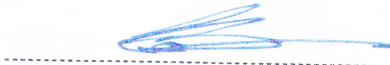
นิชานันท์ นีรันตร์สวัสดิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาไทยศึกษา
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ตุลาคม 2558
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

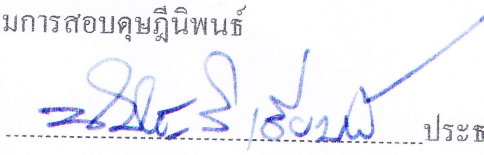
คณะกรรมการควบคุมคุษฎีนิพนธ์และคณะกรรมการสอบคุษฎีนิพนธ์ ได้พิจารณา
คุษฎีนิพนธ์ของ นิษานันท์ นิรันดร์สวัสดิ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาไทยศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

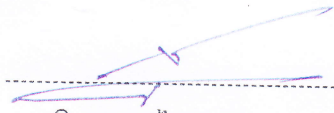
คณะกรรมการควบคุมคุษฎีนิพนธ์

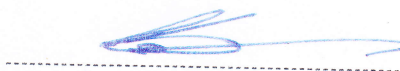

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.กิจฐเขต ไกรวาส)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด หนูอ้อม)

คณะกรรมการสอบคุษฎีนิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.นิพันธ์ วิเชียรน้อย)

.....กรรมการ
(ดร.กิจฐเขต ไกรวาส)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด หนูอ้อม)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โปธิสว่าง)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ อนุมัติให้รับคุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาดมหลักสูตรปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาไทยศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
(ดร.บุญรอด บุญเกิด)

วันที่ 28 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2558

กิตติกรรมประกาศ

การสร้างองค์ความรู้ในงานคุุณนิพนธ์ หลักสูตรปรัชญาคุุณนิพนธ์ สาขาไทยศึกษา ต้องอาศัยความเข้าใจในหลากหลายสาขาวิชา เพื่อนำมาสังเคราะห์ให้ได้องค์ความรู้ใหม่ที่สามารถนำมาเป็นแนวทางและเป็นประโยชน์ในเชิงวิชาการ ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงแบบพลิกโฉมใหม่ของระบบการพัฒนาประเทศที่ไร้พรมแดนในยุคโลกาภิวัตน์

คุุณนิพนธ์ หลักสูตรปรัชญาคุุณนิพนธ์ สาขาไทยศึกษา เรื่อง การจัดการพื้นที่ข้ามพรมแดนด้วยมาตรการผังเมือง: กรณีศึกษาสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) สำเร็จได้ด้วยคามมุ่งมั่นตั้งใจ-ร่วมคิด-ร่วมปรึกษาจาก ดร.กิจฐเขต ไกรवास อาจารย์ที่ปรึกษาหลักและผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด หนูอิม อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ตลอดจนท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลในการสัมภาษณ์และมอบเอกสารที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นประโยชน์ในการศึกษาขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ดร.นิพนธ์ วิเชียรน้อย จากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ให้ความกรุณาเป็นประธานสอบ ท่านสมชาย ชุ่มรัตน์ อดีตอธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง ที่ชี้แนะแนวทางในการศึกษาท่านสุพจน์ ยศสิงห์คำ โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนครพนมพร้อมเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่สละเวลานำพาลงพื้นที่ศึกษา

ความดีและประโยชน์ใด ๆ ของการศึกษาขอขอบเป็นกตัญญูกตเวทิตา แต่ บิดา-มารดา นายเตรียม-นางเฉลียว นิรันดร์สวัสดิ์ นายเอ็ดด์ แชนน์ ผู้อุปการะคุณบูรพาจารย์ที่โรงเรียนอนุบาลโรงเรียนปิยะมหาราชาลัย จังหวัดนครพนม ศาสตราจารย์รัชช ปุณ โนนทก ตลอดจนคณาจารย์ในสาขาวิชาไทยศึกษา และเพื่อน ๆ ปิยะมหาราชาลัย นครพนม รุ่น 18 ที่ให้กำลังใจสามารถก้าวสู่ความสำเร็จด้านการศึกษาระดับปริญญาคุุณนิพนธ์

จังหวัดนครพนม คือ แผ่นดินถิ่นกำเนิด ที่ก่อเกิดการเรียนรู้แหล่งอารยธรรมอันเก่าแก่นามศรีโคตรบูรณณ์แว่นแคว้น มีวัฒนธรรมชนเผ่าที่งดงาม ขอรำลึกพระบารมีคุณแห่งบรรพบุรุษที่สร้างบ้านแปลงเมือง สร้างอัตลักษณ์อันโดดเด่น ร่วมพัฒนานครพนมให้ก้าวสู่เมืองที่มีความสุขสู่แนวหน้าของประเทศไทย

นิชานันท์ นิรันดร์สวัสดิ์

54810260: สาขาวิชา: ไทยศึกษา; ปร.ด. ไทยศึกษา

คำสำคัญ: การจัดการพื้นที่ข้ามพรมแดน/ มาตรการผังเมือง/ สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน)

นิพนธ์ นรินทร์สวัสดิ์: การจัดการพื้นที่ข้ามพรมแดนบริเวณเขตผังเมืองรวมเมืองนครพนม ด้วยมาตรการผังเมือง: กรณีศึกษาสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) (THE IMPLEMENTATION OF AREA PLANNING MEASURE INTO TRANSBOUNDARY AREA MANAGEMENT IN NAKHON PHANON COMPREHENSIVE PLANNING AREA: A CASE STUDY OF THE THIRD THAI-LAO FRIENDSHIP BRIDGE (NAKHON PHANOM-KHAMMOUANE) คณะกรรมการควบคุมคดียุติพันธ์: กิจฐเขต ไกรวาส, ปร.ด., บุญเชิด หนูอิม, วท.ด., 185 หน้า. ปี พ.ศ. 2558.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ เศรษฐกิจและสังคมโดยศึกษาสภาพปัญหาแนวโน้มของปัญหาแนวทางการจัดการพื้นที่บริเวณเขตผังเมืองรวมเมืองนครพนม ภายหลังจากเปิดใช้สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) ด้วยมาตรการผังเมือง เป็นการศึกษาในเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผลการวิจัยพบว่า การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ ได้แก่ การใช้ประโยชน์ที่ดินอยู่ในระยะการเริ่มต้นจากเดิมเป็นพื้นที่ที่กว้างเปล่าเป็นพื้นที่เชื่อมโยงการค้า การท่องเที่ยวระหว่างประเทศ มีสาธารณูปการที่อำนวยความสะดวกผู้คนที่มาพักอาศัยเพื่อที่จะผ่านไปลาว เวียดนาม รูปแบบของเมืองแผ่กระจายออกไปในส่วนต่าง ๆ ของพื้นที่ปัญหาที่พบคือ การควบคุม การเติบโตของเมืองยังไร้ทิศทาง ด้านเศรษฐกิจมีการขยายตัวในอัตราที่เพิ่มขึ้นจากปัจจัยภายในและภายนอกตามแผนการพัฒนา อุปสงค์ที่ดินจะมีเพิ่มขึ้นคือการซื้อที่ดินเกินราคา ซื้อที่ดินเพื่อรอการลงทุน และซื้อที่ดินที่มีการลงทุนจริงปัญหาที่พบคือราคาที่ดินสูงกว่าความเป็นจริง ด้านสังคม มีการอพยพ เคลื่อนย้ายแรงงาน ทุน สินค้า บริการ วัฒนธรรมต่างถิ่นที่จะส่งผ่านเข้าสู่ นครพนม ปัญหาที่ตามมา คือ การค้าแรงงานข้ามชาติ ยาเสพติดที่มีมากขึ้นยากต่อการป้องกัน นครพนม มีทำเลที่ตั้งที่ได้เปรียบ จึงถูกใช้ เป็นพื้นที่ของการพัฒนาตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่เน้นความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับ ประเทศเพื่อนบ้าน การจัดการพื้นที่ข้ามพรมแดนด้วยมาตรการผังเมืองจึงเป็นวิธีการของการวางผังเมือง และการพัฒนาเมืองสู่รูปแบบที่เป็นสากลซึ่งต้องสงวนสิทธิและคุ้มครองคุณค่าของนครพนมให้ดำรงอยู่ได้ ท่ามกลางกระแสการพัฒนาในทุกด้าน อีกทั้งจะเป็นเครื่องมือที่ใช้บังคับตามกฎหมายเพื่อกำหนดทิศทางการเติบโตของนครพนม แม่น้ำโขงตัวแทนของพรมแดนแบ่งแยกสองแผ่นดินสะพานตัวแทนของการเดินทางที่เชื่อมต่อสะท้อนการดำรงอยู่ของชีวิตอันที่ชัดเจน แม่น้ำและสะพานมีความหลากหลายตาม สภาพภูมิศาสตร์และปรากฏการณ์ธรรมชาติ สอดรับกับนโยบายที่กำหนดขึ้นของการพัฒนา ณ เวลานี้ แม่น้ำโขงอาจไม่ใช่พรมแดนตามนิยามทางภูมิศาสตร์สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) ที่มองเห็นจะ เชื่อมต่อผู้คนเข้าด้วยกัน เพื่อความเป็นจริงที่ทุกชีวิตยินยอมจะก้าวร่วมในสิ่งเดียวกันเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามกรอบความร่วมมือและกติกการพัฒนาระหว่างประเทศ

54810260: MAJOR: THAI STUDIES; Ph.D. (THAI STUDIES)

KEYWORDS: TRANSBOUNDARY AREA MANAGEMENT/ AREA PLANNING MEASURE/
THE THIRD THAI-LAO FRIENDSHIP BRIDGE (NAKHON PHANOM-
KHAMMOUANE)

NICHANAN NIRUNSAWAD: THE IMPLEMENTATION OF AREA PLANNING
MEASURE INTO TRANSBOUNDARY AREA MANAGEMENT IN NAKHON PHANOM
COMPREHENSIVE PLANNING AREA: A CASE STUDY OF THE THIRD THAI-LAO
FRIENDSHIP BRIDGE (NAKHON PHANOM-KHAMMOUANE). ADVISORY COMMITTEE:
KITACHET KRAIWAS, Ph.D., BOONCHERD NU-IM, Ph.D., 185 P. 2015.

This study aims to examine the problems and tendency of the problem of the implementation of area planning measure in terms of physical, economic and social changes in Nakhon Phanom comprehensive planning area after the opening of 3rd Thai-Lao Friendship Bridge (Nakhon Phanom-Chammouane). This qualitative research employs in-depth interview to key informants. The findings show a lot of change. For physical change, land use is in the begging phase. Waste land has been used for establishing trade linkage. International tourism is also developed. Infrastructure facilitating travelers passing to Laos and Vietnam is built. Urbanization spreads to various parts of the area but in non-directional form. This causes a number of problems. For economic problem, although economic growth increases because of both internal and external factors, this still causes problems such as the increase of land demand. This makes buying of land for speculation more serious which leads to over estimated land price. In terms of social problem, the consequences of the flow of labor, investment, goods, service, and alien culture into Nakhon Phanom are cross-national labor trade and drugs. Because of its location advantage, Nakhon Phanom is a development spot in bilateral cooperation dialogue emphasizing on economic cooperation with neighbor nations; therefore, implementation of area planning measure into transboundary area management of Nakhon Phanom is a mean for planning and modernizing the area. Although this development introduces a lot of benefits to Nakhon Phanom, its identity and value must be maintained within the changing world. In addition, this maintenance can be furthered to law legislation and execution for controlling the growth of the province in accordance with international cooperation dialogue and regulations.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหาการวิจัย	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
ผังกรอบแนวคิดในการวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	16
แนวคิดการบริหารการเติบโตของเมือง	16
แนวคิดภาพลักษณ์ของพรมแดน	18
เป้าหมายและแนวคิดการพัฒนาพื้นที่ชายแดน	22
ทฤษฎีการตั้งถิ่นฐานและพัฒนาการของเมือง	24
แนวคิดเมืองเป็นธรรม.....	25
แนวคิดการบริหารการพัฒนาเมือง	27
แนวคิดการจัดรูปที่ดินเพื่อการพัฒนาเมือง	35
อารยธรรมการวางผังเมืองของประเทศตะวันตก.....	36
การผังเมืองในประเทศไทย	39
สะพานมิตรภาพในประเทศไทย.....	41
สะพานมิตรภาพ 1 (หนองคาย-เวียงจันทน์)	43

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
สะพานมิตรภาพ 2 (มุกดาหาร-สะหวันนะเขต)	45
สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน)	48
สะพานมิตรภาพ 4 (เชียงของ-ห้วยทราย)	50
โครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่กับการเชื่อมโยงการพัฒนาระหว่างพื้นที่: กรณีศึกษา สะพานและเมืองท่าเรือในต่างประเทศ	52
3 วิธีดำเนินการวิจัย	53
วิธีดำเนินการศึกษา	53
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	54
วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	55
ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล	55
4 การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ พื้นที่ตามเขตผังเมืองรวมนครพนม ภายหลังการเปิดใช้ สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน)	56
จังหวัดนครพนม	56
ผังเมืองรวมเมืองนครพนม	61
การเชื่อมโยงกับพื้นที่ของชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน (แขวงคำม่วน สปป.ลาว)	65
5 การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของพื้นที่ตามเขตผังเมืองรวมเมืองนครพนม ภายหลัง การเปิดใช้สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน)	71
กรอบความร่วมมือและกติกการพัฒนาทางระหว่างประเทศ	71
ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม	74
ผลกระทบและโอกาสของจังหวัดนครพนมที่จะได้รับจากการเข้าสู่ ประชาคมอาเซียน	78
แนวนโยบายการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) สปป.ลาว	80
ภาพรวมสถานการณ์ท่องเที่ยวของประเทศในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง	81
ผลการศึกษาสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สภาพปัญหาและแนวโน้ม ของปัญหา รวมถึงแนวทางการจัดการพื้นที่ บริเวณผังเมืองรวมเมือง นครพนมภายหลังเปิดใช้สะพาน	81

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
6 การเปลี่ยนแปลงทางสังคมของ พื้นที่ตามเขตผังเมืองรวมเมืองนครพนม ภายหลัง การเปิดใช้สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน).....	84
ลักษณะสภาพทางสังคมประชากร	84
ผลการศึกษาสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สภาพปัญหาและแนวโน้ม ของปัญหา รวมถึงแนวทางการจัดการพื้นที่ บริเวณผังเมืองรวมเมืองนครพนม ภายหลังเปิดใช้สะพาน	90
แนวทางการจัดการทางสังคมด้วยมาตรการผังเมือง	92
แนวทางด้านมาตรการผังเมือง.....	94
ด้านการจัดการพื้นที่ในการผสมผสานการใช้ประโยชน์ที่ดิน	95
ด้านการดำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ให้คงอยู่กับวิถีชีวิตในปัจจุบัน....	96
ด้านการบริหารจัดการพื้นที่ข้ามพรมแดนบริเวณสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) ให้เป็นเมืองรูปแบบใหม่ที่สะท้อนเอกลักษณ์เมืองให้คงอยู่.....	97
การจัดการในรูปแบบที่เหมาะสม.....	99
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	99
7 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	101
สรุปผลการศึกษา.....	101
อภิปรายผล	125
ข้อเสนอแนะ.....	126
บรรณานุกรม.....	131
ภาคผนวก.....	135
ภาคผนวก ก.....	136
ภาคผนวก ข.....	151
ภาคผนวก ค.....	161
ประวัติย่อของผู้วิจัย	185

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
1-2 แผนที่ทางอากาศ ระบุที่ตั้งสะพานมิตรภาพ 3 นครพนม-คำม่วน.....	12
1-3 ภาพถ่ายทางอากาศแสดงบริเวณที่ก่อสร้างสะพานสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม- คำม่วน)	13
1-4 พื้นที่ผังเมืองรวมเมืองนครพนม (ปรับปรุงครั้งที่ 2).....	14
1-5 พื้นที่ผังเมืองรวมเมืองนครพนม (ปรับปรุงครั้งที่ 2)และพื้นที่ผังชุมชนอาจสามารถ.....	15
2-1 ผังเมืองพอร์ตแลนด์.....	30
2-2 โครงสร้างการปกครองท้องถิ่นของประเทศญี่ปุ่น.....	33
2-3 เส้นทางการเดินทางในพอร์ตแลนด์	38
2-4 ภูมิทัศน์ริมแม่น้ำของเมืองพอร์ตแลนด์	39
2-5 เส้นทางสร้างสะพานมิตรภาพในประเทศไทย	41
2-6 เส้นทางสะพานมิตรภาพทั้ง 4 แห่ง.....	42
2-7 สะพานมิตรภาพ 1 (หนองคาย-เวียงจันทน์)	42
2-8 สะพานมิตรภาพ 2 (มุกดาหาร-สะหวันนะเขต) กับการพัฒนาเมืองมุกดาหาร.....	45
2-9 ดอกทานตะวันริมฝั่งแม่น้ำโขงบริเวณหน้าตลาดอินโดจีน.....	47
2-10 สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน).....	48
2-11 สะพานมิตรภาพ 4 (เชียงของ-ห้วยทราย)	50
4-1 อาณาเขตการติดต่อของจังหวัดนครพนม	58
5-1 มูลค่าการค้าชายแดนส่งออก นำเข้า เปรียบเทียบระหว่างด่านหนองคาย มุกดาหาร และนครพนม ประจำปี 2555-2557	79
ก-1 รูปแบบสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) ภายหลังการก่อสร้าง พ.ศ. 2555.....	137
ก-2 ด่านพรมแดน สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) ภายหลังการก่อสร้าง พ.ศ. 2555	137
ก-3 ทักษณภาพข้ามพรมแดนจากสะพานมิตรภาพแห่งที่ 3 นครพนม-คำม่วน	138
ก-4 ภูมิรัฐศาสตร์จังหวัดนครพนม.....	138

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
ก-5 ทศนิยมภาพแขวงคำม่วนมองจากกลางลำน้ำโขง.....	139
ก-6 ประเพณีไหลเรือไฟ กลางลำน้ำโขง จังหวัดนครพนม	139
ก-7 ศึกษาพื้นที่บริเวณสะพานมิตรภาพแห่งที่ 3 นครพนม 5 เมษายน พ.ศ. 2556	140
ก-8 ศึกษาพื้นที่บริเวณใต้สะพานมิตรภาพแห่งที่ 3 นครพนม-คำม่วน 5 เมษายน พ.ศ.2556..	140
ก-9 ผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม นายอนุกุล ตั้งคณานุกุลชัย	141
ก-10 ท่านโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนครพนม.....	141
ก-11 ร่วมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพบุคลากรจังหวัดนครพนม ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	142
ก-12 อดีต-ปัจจุบัน อำเภอเมืองนครพนม	143
ก-13 อาคารสถาปัตยกรรม โบราณสไตล์เฟรนด์ชิปโคโลเนียลที่สวยงามและเก่าแก่กว่า 70 ปี คุณค่าทางประวัติศาสตร์ของนครพนม	144
ก-14 จวนผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม หลังเก่า	144
ก-15 บ้านพักคลังจังหวัดนครพนม	145
ก-16 บ้านพักสรรพสามิตจังหวัดนครพนม	145
ก-17 สถาปัตยกรรมศาสตร์ แขวงคำม่วน ดึกฝรั่งที่เมืองท่าแขวง.....	146
ก-18 ชุมชนหนองแสง	147
ก-19 จุดเด่นของสายตา ภาพลักษณ์เมืองถนนสุนทรวิจิตร.....	148
ก-20 อาคารเรียน โรงเรียนสุนทรวิจิตร	149
ก-21 สะพานมิตรภาพ3 (นครพนม-คำม่วน).....	150

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อวันที่ 11 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2554 หรือวันที่ 11 เดือน 11 ค.ศ. 2011 (11-11-11) สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จทรงเปิดการใช้สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) อย่างเป็นทางการร่วมกับ ท่านบุญยัง วอลละจิต (วรจิต) รองประธาน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งเป็นสะพานมิตรภาพแห่งแรกที่ประเทศไทย เป็นผู้รับผิดชอบโครงการแบบเบ็ดเสร็จ คือ ออกแบบ ทำการก่อสร้าง ควบคุมการสร้างด้วย งบประมาณก่อสร้าง 1,723.23 ล้านบาท การก่อสร้างสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) จะเป็นปัจจัยหนึ่งของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จะสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ และส่งเสริมการค้ามาคมขนส่ง การค้า การท่องเที่ยวระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในพื้นที่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของไทย ภาคกลางของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) และภาคกลางของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ตลอดจนต่อเชื่อมโครงข่ายคมนาคม ถึงประเทศจีน (สำนักงานจังหวัดนครพนม, 2554)

สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) จะเกิดประโยชน์ต่อจังหวัดนครพนมเพราะจะเป็นเส้นทางเชื่อมโยงทั้งด้านการค้า การลงทุน การเดินทางท่องเที่ยว การบริการ ชีวิตวัฒนธรรม ไปยังกลุ่มประเทศในอินโดจีน คือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามด้วยระยะทางที่ใกล้ที่สุด จากจังหวัดนครพนมถึงสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามด้วยระยะทางเพียง 320 กิโลเมตรเศษ และสามารถทะลุไปยังชายแดนจีนตอนใต้ที่ด่านลาว-จีนของเวียดนาม ภาคเหนือติดกับประเทศจีนด้วยระยะทางเพียง 830 กิโลเมตรเท่านั้น สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) อยู่ห่างจากตัวเมืองนครพนม 8 กิโลเมตรและในส่วน ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ห่างจากเมืองท่าแขก 13 กิโลเมตร “ถือว่าเป็นเส้นทาง ยุทธศาสตร์ด้านการขนส่งทางบกที่มีระยะทางที่ใกล้ที่สุดและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนา ของประเทศจีนข้อหนึ่งที่รุกลงได้และภาคอีสานคือ จุดเป้าหมายของจีนที่สำคัญ เพราะประเทศไทย ตั้งอยู่ในชัยภูมิที่เหมาะสมในด้านต่าง ๆ ของอนุภูมิภาคนี้ จึงทำให้เส้นทางนครพนม-สปป.ลาว- เวียดนาม-จีนตอนใต้ เป็นเส้นทางที่สามารถตอบโจทย์ที่ถูกต้องที่สุดสำหรับการขนส่งและ การท่องเที่ยวของจังหวัดนครพนมได้”

สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) นอกจากที่จะใช้เป็นเส้นทางของการค้า

การลงทุน การบริการแล้ว ในส่วนของจังหวัดนครพนมยังจะต้องเตรียมความพร้อมในการที่จะเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015) จากการที่ได้มีการเปิดใช้ประโยชน์สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) ถือว่าเป็นสิ่งใหม่สำหรับจังหวัดนครพนมที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในด้านไหน เปลี่ยนแปลงไปอย่างไร โดยศักยภาพจังหวัดนครพนมเป็นจังหวัดที่มีการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวไปยัง สปป.ลาว และเวียดนาม ที่ส่วนหนึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอยู่แล้ว เลยไปถึงประเทศจีนตอนใต้ คือ มณฑลกว่างสี ซึ่งจะเป็แหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจและเส้นทางจาก นครพนม-แขวงคำม่วน-เวียดนาม-มณฑลกว่างสี ก็มีระยะสั้นกว่าเส้นทางอื่นจะเป็นจุดเปลี่ยนแปลง การท่องเที่ยวในระดับภูมิภาคในทางกลับกันประเทศจีน เวียดนาม ก็มีศักยภาพที่จะเดินทางเส้นทางนี้ด้วยเช่นกัน

ชีวิตและแผ่นดิน คือ องค์ประกอบพื้นฐานของการผังเมืองการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี อยู่บนพื้นแผ่นดินที่อุดมสมบูรณ์ คือ อัจฉริยภาพของผู้นำในสังคมนั้น เพื่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีนับแต่ก่อนกำเนิดจากกรรมมารดาถึงที่สุดของชีวิต คือ การมีอากาศบริสุทธิ์สำหรับหายใจ การได้รับอาหารที่มีคุณค่าและเพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย การได้ศึกษาแสวงหาความรู้สำหรับการสร้างสรรค์ศิลปะวิทยาการให้กับสังคม การมีรายได้ที่เพียงพอแก่การยังชีพของตนเองและครอบครัวการพักผ่อนและร่วมเป็นสมาชิกในสังคม ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ คือ วิธีชีวิตบนพื้นแผ่นดินแห่งภูมิปัญญาความสามารถในการจัดการให้เหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของสังคมและพื้นที่อันเป็นที่ตั้งบนผืนแผ่นดินนั้น แสดงถึงอารยธรรมด้านการตั้งถิ่นฐานมนุษย์ของแต่ละสังคม (กรมการผังเมือง, 2542, หน้า 189)

ความเชื่อมโยงของชีวิตและสายน้ำที่เชื่อมต่อกันด้วยการสร้างสะพานข้ามในแต่ละแห่งย่อมมีมิติของปัญหาและความสำเร็จที่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจขึ้นอยู่กับบริบทในภูมิสังคมที่มีความหมายตามโครงสร้างของพื้นที่แตกต่างกัน ความสำเร็จของการสร้างสะพานมิตรภาพทั้ง 3 แห่ง เป็นเรื่องราวการก่อเกิดจากมิติของเวลาและตามแนวนโยบายแห่งรัฐที่มุ่งเน้นการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับบริบทของการเปลี่ยนแปลงจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจ สังคมและประชากร โดยมุ่งเน้นความสัมพันธ์และส่งเสริมการพัฒนาระหว่างจุดเริ่มต้น (Origin) และจุดปลายทาง (Destination) ตามหลักการและแนวคิดในรูปแบบของการตั้งถิ่นฐาน การใช้ประโยชน์ที่ดินตลอดถึงการใช้อย่างอื่นอันก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่เป็นประโยชน์ซึ่งกันและกัน

กฎหมายผังเมือง เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพื่อกำหนดขอบเขตพื้นที่ การใช้ประโยชน์ที่ดินตามผังเมือง จึงเป็นหลักกฎหมายที่ภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามผังเมือง การจะเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินตามผังเมืองที่กำหนดได้

จึงต้องมีเหตุผลและคุณประโยชน์ ที่สามารถอธิบายได้ชัดเจน การวางและจัดทำผังเมือง จึงต้องดำเนินการภายใต้กฎหมายผังเมือง โดยมุ่งประโยชน์สูงสุดของประชาชน รวมทั้งต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางด้วย (โกคิน พลกุล, 2547)

ผังเมือง เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ใช้ในการบริหารจัดการเมือง เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยในเรื่องการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร รวมทั้งระบบโครงข่ายคมนาคมขนส่ง เพื่อให้ได้รับประโยชน์สูงสุดแก่เมืองและประชากร ในเรื่องเศรษฐกิจ ความสะดวกสบาย และความสวยงามของเมือง โดยเป้าหมายสำคัญของการปฏิบัติบังคับใช้เครื่องมือ “ผังเมือง” ก็คือคุณภาพชีวิตที่ดีของประชากรและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง ผังเมืองประกอบด้วย ทั้ง “ศาสตร์” และ “ศิลป์” ซึ่งจะต้องมีการกำหนดออกแบบใหม่เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของเมืองและประชากรชาวมืองนั้น ๆ (Country context) จึงจะปฏิบัติได้และบรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมือง (โกคิน พลกุล, 2547, หน้า 119)

สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) ไม่ได้เสร็จสิ้นเพียงงานก่อสร้างตามแนวนโยบายแห่งรัฐเพื่อให้เป็นไปตามแผนและนโยบายที่วางไว้เท่านั้นการจัดทำบริการสาธารณะที่เพียงพอและน่าพึงพอใจสำหรับชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ การให้บริการในด้าน โครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีของชุมชน ตลอดจนการสร้างสังคมและวัฒนธรรมชุมชนเพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจของชาวมือง โดยมีการเชื่อมโยงด้วยอัตลักษณ์วัฒนธรรมของเมืองทั้งสองฝั่งที่มีการเดินทางไปมาหาสู่กัน การพัฒนาเมืองที่มีขบวนการทางภูมิสังคมจึงเป็นหัวใจสำคัญซึ่งจะก่อให้เกิดความสำเร็จตามแนวคิดปรัชญาของการพัฒนาเมือง ในการจัดการพื้นที่ข้ามพรมแดนที่ถูกต้องต่อมนุษย์ ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานเมืองเป็นธรรมของเมืองทั้งสองฝั่ง หน่วยงานที่มีหน้าที่ดำเนินการบริหารจัดการในส่วนนี้ ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ชุมชนเมืองตั้งอยู่ โดยอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในส่วนนี้ได้รับการกำหนดไว้อย่างชัดเจนตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

ในอนาคตบทบาทการการพัฒนาเมืองจากการใช้ประโยชน์ที่ดินให้มีความคุ้มค่าคู่กับการอนุรักษ์ความเป็นภูมิสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่จะมีความสำคัญมากขึ้น เนื่องจากความจำเป็นในการจัดสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็งเตรียมรองรับการเจริญเติบโตของเมืองในอนาคตกับที่มีการเปลี่ยนแปลงการตั้งถิ่นฐานของประชากรเพื่อเข้าไปอยู่อาศัยในเขตชุมชนเมืองเพิ่มขึ้น

การพัฒนาพื้นที่ในมิติด้านผังเมือง เป็นการสร้างความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ระหว่างการพัฒนาและการอนุรักษ์ การพัฒนาพื้นที่เมืองกับพื้นที่ชนบทและเกษตรกรรม การกระจาย

กิจกรรมทางเศรษฐกิจ การพัฒนาระบบโครงข่ายคมนาคมขนส่ง และโครงสร้างพื้นฐานโดยบูรณาการผังนโยบายการพัฒนาพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศร่วมกับแนวโน้มและทิศทางการพัฒนาการพัฒนาทั้งกายภาพ เศรษฐกิจและสังคมการวางและจัดทำผังประเทศจึงเป็นเครื่องมือการพัฒนาเชิงพื้นที่แบบองค์รวมในอนาคต ภายใต้กรอบวิสัยทัศน์และเป้าหมายการพัฒนาอย่างมียุทธศาสตร์เพื่อนำประเทศไปสู่การพัฒนาพื้นที่ที่สมดุลและเกิดความยั่งยืนอย่างแท้จริง (กรมโยธาธิการและผังเมือง, 2551)

ในการบริหารจัดการและการปฏิบัติให้เป็นไปตามผังประเทศ ประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลายต่างใช้ผังเมืองเป็นกรอบในการพัฒนาพื้นที่ เพื่อสามารถรองรับประชากรและการขยายตัวทางเศรษฐกิจได้อย่างเหมาะสมกับศักยภาพ บทบาทและวิสัยทัศน์ของประเทศในระยะยาว แต่ในส่วนของประเทศไทยการวางผังเมืองเพียงจะได้รับการผลักดันให้มีบทบาทในระดับชาติโดยการวางและจัดทำผังประเทศและภาคที่เป็นการบูรณาการ การพัฒนาประเทศอย่างมีเอกภาพและยกระดับการพัฒนาประเทศให้เข้าสู่ระบบสากล ซึ่งการวางผังประเทศเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานจำนวนมาก ทั้งภาครัฐ เอกชน ท้องถิ่นและประชาชนทุกภาคส่วน ที่จำเป็นต้องสร้างการมีส่วนร่วมให้สอดคล้องกับนโยบายการกระจายอำนาจ ทั้งในกระบวนการวางผัง และการปฏิบัติตามผังเพื่อเชื่อมโยงนโยบายสู่การปฏิบัติได้อย่างชัดเจนอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ซึ่งการดำเนินการให้เป็นรูปธรรมและนำไปสู่การปฏิบัติได้นั้นจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยต่าง ๆ มากมายทั้งในเรื่องนโยบายของรัฐบาล หน่วยงานรับผิดชอบ กฎหมายรองรับและการบริหารจัดการ (กรมโยธาธิการและผังเมือง, 2551)

ดังนั้นการศึกษาวิจัย เรื่อง การจัดการพื้นที่ข้ามพรมแดนบริเวณเขตผังเมืองรวมเมื่อนครพนมด้วยมาตรการผังเมือง: กรณีศึกษาสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) จึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นเพื่อต้องการทราบถึงการเปลี่ยนแปลงในทางกายภาพ เศรษฐกิจและสังคมสภาพปัญหาและแนวโน้มของปัญหา ภายหลังจากเปิดใช้สะพานเพื่อหาแนวทางสำหรับการจัดการพื้นที่ข้ามพรมแดนที่เหมาะสมสะท้อนต่อความต้องการของคนในชุมชนที่มีส่วนได้เสียจากการใช้ประโยชน์ที่ดินและได้รับผลประโยชน์ต่างตอบแทนภายใต้หลักนิติปรัชญา ด้วยมาตรการผังเมืองที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ในการการสร้างรูปแบบ สำหรับการพัฒนาเป็นเมืองต้นแบบต่อไป

ปัญหาการวิจัย

สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและสภาพปัญหาในพื้นที่ตามขอบเขตผังเมืองรวมเมื่อนครพนมหรือไม่ อย่างไร และแนวทางการจัดการ

การเปลี่ยนแปลงและปัญหาที่เกิดขึ้นควรเป็นอย่างไร

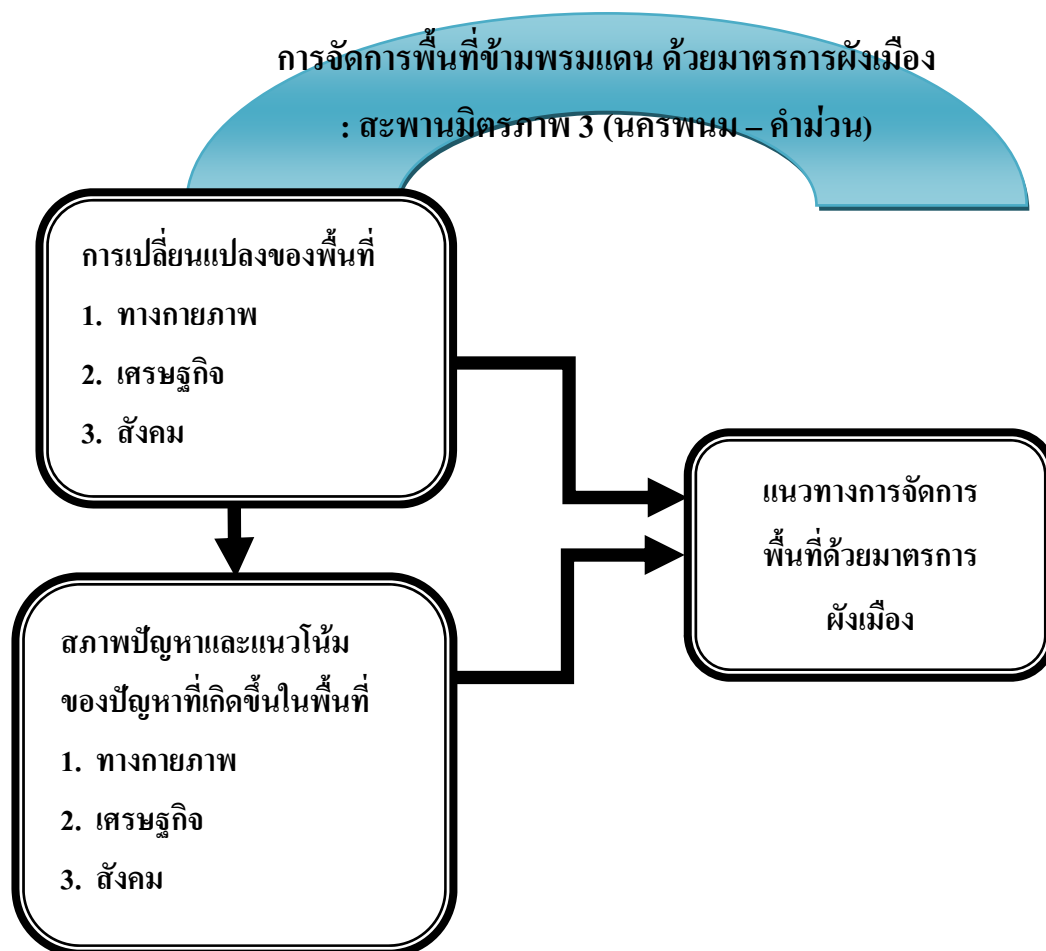
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ เศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่บริเวณเขตผังเมืองรวมเมืองนครพนมภายหลังการเปิดใช้สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน)
2. ศึกษาสภาพปัญหาและแนวโน้มของปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่บริเวณเขตผังเมืองรวมเมืองนครพนมภายหลังการเปิดใช้สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน)
3. ศึกษาแนวทางการจัดการพื้นที่บริเวณเขตผังเมืองรวมเมืองนครพนม ภายหลังการเปิดใช้สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) ด้วยมาตรการผังเมือง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

มาตรการทางผังเมือง เป็น ขบวนการวางแผนภายใต้หลักนิติปรัชญา เพื่อจัดการพื้นที่บริเวณข้ามพรมแดน ที่สามารถนำไปปฏิบัติให้ได้รับการยอมรับของคนในสังคมหรือชุมชน เป็นสิ่งที่พึงปรารถนาและยึดเหนี่ยวทางจิตใจเกิดจากการสร้างองค์ความรู้ร่วมกันในกระบวนการสนทนาใหม่ ระหว่างวิถีชีวิตที่มีการเปลี่ยนแปลงของการดำรงอยู่ภายใต้บริบทและนวัตกรรมแนวใหม่ที่มีการผสมผสานในเชิงพื้นที่ร่วมกันที่จะเป็นแนวทางสำหรับการตัดสินใจของคนในชุมชน ที่สามารถกำหนดเป็นแนวนโยบายแห่งรัฐเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ที่ก่อให้เกิดให้สังคมอยู่ดีมีสุข ดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมสืบไป

ผังกรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ด้านเนื้อหา

มุ่งเน้นศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม สภาพปัญหา และแนวโน้มของปัญหา เพื่อหาแนวทางการจัดการด้วยมาตรการผังเมืองตาม มาตรา 4 ของ พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 ดังนี้

การผังเมือง หมายความว่า การวางจัดทำและดำเนินการให้เป็นไปตามผังเมืองรวมและผังเมืองเฉพาะในบริเวณเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบทเพื่อสร้างหรือพัฒนาเมืองหรือ

ส่วนของเมืองขึ้นใหม่หรือแทนเมืองหรือส่วนของเมืองที่ได้รับความเสียหาย เพื่อให้มีหรือทำให้ดียิ่งขึ้นซึ่งสัญลักษณ์ความสะดวกสบาย ความเป็นระเบียบ ความสวยงาม การใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินความปลอดภัยของประชาชน และสวัสดิภาพของสังคม เพื่อส่งเสริมการเศรษฐกิจสังคมและสภาพแวดล้อมเพื่อดำรงรักษาหรือบูรณะสถานที่และวัตถุที่มีประโยชน์หรือคุณค่าในทางศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์ หรือ โบราณคดีหรือเพื่อบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติภูมิประเทศที่งดงามหรือมีคุณค่าในทางธรรมชาติ

2. ด้านพื้นที่

ศึกษาพื้นที่ในเขตประเทศไทย ได้แก่

2.1 ชุมชนในเขตผังเมืองรวมเมืองนครพนม (ปรับปรุงครั้งที่ 2) พ.ศ. 2557

2.2 แผนผังพัฒนาพื้นที่เฉพาะชุมชนชายแดนท่าอุเทน จังหวัดนครพนม

ตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518

2.3 ผังเมืองรวมชุมชนอาจสามารถ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 (ผังชุมชนชายแดนเชิงสะพาน)

ตามคณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้จังหวัดนครพนมดำเนินการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2558 ระยะแรกในพื้นที่ 2 อำเภอ 13 ตำบล คือ

1. อำเภอเมืองนครพนม ครอบคลุมพื้นที่ 10 ตำบล ประกอบด้วย ตำบลอาจสามารถ ตำบลหนองแสง ตำบลในเมือง ตำบลหนองญาติ ตำบลท่าคือ ตำบลนาราชควาย ตำบลนาทราย ตำบลโพธิ์ตาก ตำบลบ้านผึ้ง และตำบลกรูด

2. อำเภอท่าอุเทน ครอบคลุมพื้นที่ 3 ตำบล คือ ตำบลโนนตาล ตำบลเวินพระบาท และตำบลรามราช โดยพื้นที่เหล่านี้จะรองรับการลงทุนในด้านระบบขนส่ง โลจิสติกส์/อุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ควบคู่ไปกับการเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ เมืองวัฒนธรรม เมืองที่อยู่อาศัยแล้วมีความสุข สำหรับด้านการลงทุนผู้ประกอบการที่เข้ามาลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดนครพนม จะได้รับสิทธิประโยชน์ในเรื่องของการยกเว้นภาษี/ สิทธิประโยชน์ในการใช้แรงงานเพื่อนบ้านแบบมาเข้า-เย็นกลับ โดยรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับด้านการลงทุน

3. ด้านเวลา

ศึกษาพัฒนาการการเปลี่ยนแปลงของเมืองนครพนม ดังนี้

3.1 ผังเมืองนครพนมก่อนการบังคับใช้ผังเมืองรวมเมืองนครพนม ประกาศกฎกระทรวงฉบับที่ 96 (พ.ศ. 2533) วันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2533 ช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษาดังตั้งแต่วันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2556 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2557

3.2 นครพนมก่อนและหลังการเปิดใช้สะพานมิตรภาพ3 (นครพนม-คำม่วน) ระหว่างปี พ.ศ. 2551-2557 ช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษา ตั้งแต่วันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2556 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2557

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ เศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่ข้ามพรมแดนภายหลังจากเปิดใช้สะพานมิตรภาพแห่งที่ 3 (นครพนม-คำม่วน)
2. ทราบถึงสภาพปัญหาและแนวโน้มของปัญหาที่จะเกิดขึ้นในบริเวณพื้นที่ข้ามพรมแดนภายหลังจากเปิดใช้สะพานมิตรภาพแห่งที่ 3 (นครพนม-คำม่วน)
3. ได้แนวทางการจัดการพื้นที่ข้ามพรมแดนด้วยมาตรการผังเมือง ภายหลังจากเปิดใช้สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) ที่สามารถนำไปกำหนดเป็นต้นแบบของการพัฒนาต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการพื้นที่ข้ามพรมแดนด้วยมาตรการผังเมือง หมายถึง วิธีการบริหาร โดยกลุ่มคนที่ทำหน้าที่ หรือ มีอำนาจทางกฎหมายให้จัดการตามแนวทางด้วยมาตรการทางผังเมืองที่ต้องการในอาณาบริเวณ สะพานพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) ได้แก่

1. อำเภอเมืองนครพนม ได้แก่ ตำบลอาจสามารถ ตำบลหนองแสง ตำบลในเมือง
2. อำเภอท่าอุเทน ได้แก่ ตำบลเวินพระบาท โดยพื้นที่นี้จะรองรับการลงทุนในด้านระบบขนส่ง โลจิสติกส์/ อุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ควบคู่ไปกับการเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ เมืองวัฒนธรรม เมืองที่อยู่อาศัยแล้วมีความสุข

มาตรการ หมายถึง วิธีการที่ก่อให้เกิดผลสำเร็จ

การผังเมือง หมายถึง การวางจัดทำและดำเนินการให้เป็นไปตามผังเมืองรวมและผังเมืองเฉพาะในบริเวณเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบทเพื่อสร้างหรือพัฒนาเมืองหรือส่วนของเมืองขึ้นใหม่หรือแทนเมืองหรือส่วนของเมืองที่ได้รับความเสียหายเพื่อให้มีหรือทำให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสัญลักษณ์ความสะดวกสบาย ความเป็นระเบียบ ความสวยงาม การใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน ความปลอดภัยของประชาชน และสวัสดิภาพของสังคม เพื่อส่งเสริมการเศรษฐกิจสังคม และสภาพแวดล้อมดำรงรักษาหรือบูรณะสถานที่และวัตถุที่มีประโยชน์หรือคุณค่าในทางศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์ หรือ โบราณคดีหรือเพื่อบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิประเทศ ที่งดงามหรือมีคุณค่าในทางธรรมชาติ (พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518, 2518)

สะพานมิตรภาพ 3 หมายถึง สะพานเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมทางหลวงหมายเลข 22 ระหว่างจังหวัดอุดรธานี สกลนคร นครพนม ไปยังทางหลวงหมายเลข 12 ของ สปป. ลาว เมืองท่าแขก-คงเหย่ (จังหวัดกว๋างบิงห์) ระยะทาง 310 กิโลเมตร และเส้นทางหมายเลข 8 นครพนม-ท่าแขก หลักซาว วินห์ (จังหวัดเฮอาน) ระยะทาง 331 กิโลเมตร ตามยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง

นครพนม หมายถึง จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เป็นที่ตั้งสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) ตรงข้ามกับแขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

คำม่วน หมายถึง แขวง (เมือง) ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นที่ตั้งสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) อยู่ฝั่งตรงข้ามกับจังหวัดนครพนมของประเทศไทย

สปป.ลาว หมายถึง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

การจัดการ หมายถึง กลุ่มคนที่มีหน้าที่จัดให้ หรือมีอำนาจทางกฎหมาย ให้จัดการตามขบวนการต่าง ๆ ที่กำหนดให้ได้มาซึ่ง ปัจจัยขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ต้องการ

พื้นที่ หมายถึง ผืนแผ่นดินไทย ที่ตั้งสะพานมิตรภาพแห่งที่ 3(นครพนม-คำม่วน) ณ จุดเริ่มต้นสะพานที่จังหวัดนครพนมและ ณ จุดปลายสะพานที่แขวงคำม่วนและรวมถึงผืนแผ่นดินในเขตผังเมืองรวมเมืองนครพนม (ปรับปรุงครั้งที่ 2)

ข้ามพรมแดน หมายถึง การเดินทางออกจากประเทศไทย ที่จังหวัดนครพนมด้วยเอกสารผ่านแดน (Passpotr/ Body pass) โดยข้ามสะพานมิตรภาพแห่งที่ 3 (นครพนม-คำม่วน) ไปยังแผ่นดินของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ผังเมืองรวม หมายถึง แผนผังนโยบายและโครงการ รวมทั้งมาตรการควบคุมโดยทั่วไป เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและการดำรงรักษาเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบท ในด้านการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณูปโภค การบริการสาธารณะและสิ่งแวดล้อมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมือง (พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518, 2518)

เขตผังเมืองรวมเมืองนครพนม (ปรับปรุงครั้งที่ 2) หมายถึง พื้นที่ที่ทำการศึกษา ได้แก่ พื้นที่ในตำบลอาจสามารถ ตำบลหนองแสง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ซึ่งเป็นพื้นที่ที่สะท้อนถึงปัจจัยของวัตถุประสงค์ที่ทำการศึกษา

เมือง หมายถึง การตั้งถิ่นฐานถาวรขนาดใหญ่ที่ประกอบด้วยสิ่งปลูกสร้างถาวร มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการสาธารณูปโภค เป็นที่อยู่อาศัยของพลเมืองจำนวนมาก มีความหนาแน่นของประชากรในระดับสูง ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม มีระบบ

การบริหารและการปกครองเป็นของตนเอง ประกอบด้วยองค์กรทางสังคมต่าง ๆ เป็นศูนย์กลาง
ของขนบธรรมเนียม ประเพณีต่าง ๆ (กรมการผังเมือง, 2542)

การจัดทำเมืองท่าเรือ หมายถึง การเปิดพื้นที่ว่างเปล่าแห่งใหม่ โดยมีการบริการทุกอย่าง
ให้พร้อมอย่างครบถ้วนอย่างเป็นระบบ ที่ทำให้ประชาชน ได้อยู่ในเมืองที่มีสภาพแวดล้อมที่
พึงพอใจ (กรมการผังเมือง, 2542)

สภาพสังคม หมายถึง สภาพแวดล้อม วิถีความเป็นอยู่ แขนงผังและโครงการดำเนิน
เพื่อพัฒนาหรือดำรงรักษาบริเวณเฉพาะแห่งหรือกิจการที่เกี่ยวข้องในเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้อง
หรือชนบทเพื่อประโยชน์สุขของคนในชุมชน

ชุมชน หมายถึง องค์กรทางสังคมอย่างหนึ่งที่มีอาณาเขตครอบคลุมท้องถิ่นหนึ่ง
และปวงสมาชิกสามารถบรรลุถึงโครงสร้างพื้นฐานส่วนใหญ่ได้ และสามารถแก้ไขปัญหาส่วนใหญ่
ในชุมชนของตนเองได้ (ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ, 2543)

วิถีชีวิต หมายถึง หน้าที่หรือพฤติกรรมใด ๆ ของคนในชุมชน ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนิน
ชีวิตในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

บทบาทหน้าที่ หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของบุคคลที่กำหนดไว้ในหน้าที่
การงานที่มีต่อการทำนุบำรุงศาสนา วัฒนธรรม

วัฒนธรรม หมายถึง วิถีทางดำเนินชีวิตของคนในชุมชนที่เกิดจากการเรียนรู้ อบรม
สั่งสอน ได้รับการถ่ายทอดกันมา ทั้งตรงและทางอ้อม

ประวัติศาสตร์ทางวัฒนธรรมท้องถิ่น หมายถึง หลักฐานทางโบราณคดีต่าง ๆ ในพื้นที่
ของท้องถิ่น ที่เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสภาพแวดล้อม

บริบททางสังคมวัฒนธรรม หมายถึง ผลที่เกิดจากความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันระหว่าง
คนในชุมชน กับการใช้ประโยชน์จากสะพานมิตรภาพแห่งที่ 3 นครพนม-คำม่วน ด้านวิถีชีวิต
ความเป็นอยู่ การประกอบพิธีกรรม คติความเชื่อ

การพัฒนาเมือง หมายถึง ขบวนการหรือวิธีการจัดการขั้นพื้นฐาน เพื่อตอบสนอง
ความต้องการของมนุษย์ในหลายรูปแบบ ให้บรรลุเป้าหมายในอนาคต ตามกระแสโลกที่
คาดประมาณไว้

แผนที่ หมายถึง การนำเอารูปภาพสิ่งต่าง ๆ บนพื้นผิวโลก (Earth' surface) มาย่อส่วน
ให้เล็กลง แล้วนำมาเขียนลงกระดาษแผ่นราบ สิ่งต่าง ๆ บนพื้นโลกประกอบไปด้วยสิ่งที่เกิดขึ้นเอง
ตามธรรมชาติ (Nature) และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น (Manmade) สิ่งเหล่านี้แสดงบนแผนที่โดยใช้สี
เส้นหรือรูปร่างต่าง ๆ ที่เป็นสัญลักษณ์แทน

แผนที่ผังเมือง หมายถึง แผนที่ นโยบายและโครงการรวมทั้งมาตรการควบคุม โดยทั่วไปเพื่อใช้เป็น แนวทางในการพัฒนา และการดำรงรักษาเมือง หรือชนบท ในด้านการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน

กายภาพ หมายถึง ลักษณะสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่ปรากฏบนพื้นผิวโลก ประกอบด้วย

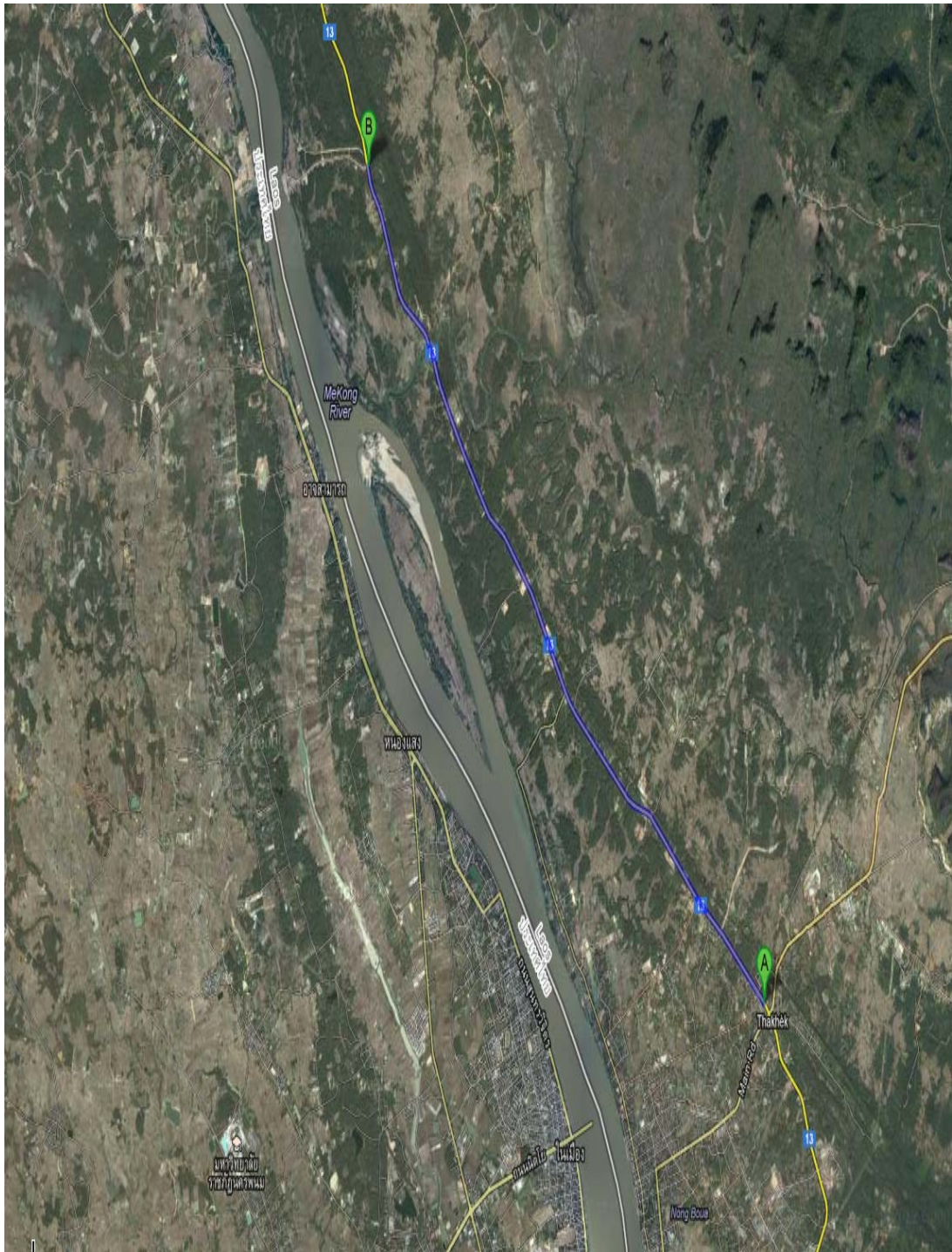
1. ลักษณะทางภูมิอากาศ
2. ลักษณะทางภูมิประเทศ
3. ลักษณะทรัพยากรธรรมชาติ

เศรษฐกิจ หมายถึง อัตราการไหลเวียนของกระแสเงินที่ใช้หมุนเวียนในพื้นที่ศึกษา หรือการกระทำใด ๆ อันก่อให้เกิดหรือมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ที่ทำการศึกษา รวมถึง การผลิต การจำหน่ายและการบริโภค ที่สามารถตีค่าออกมาเป็นเงินได้

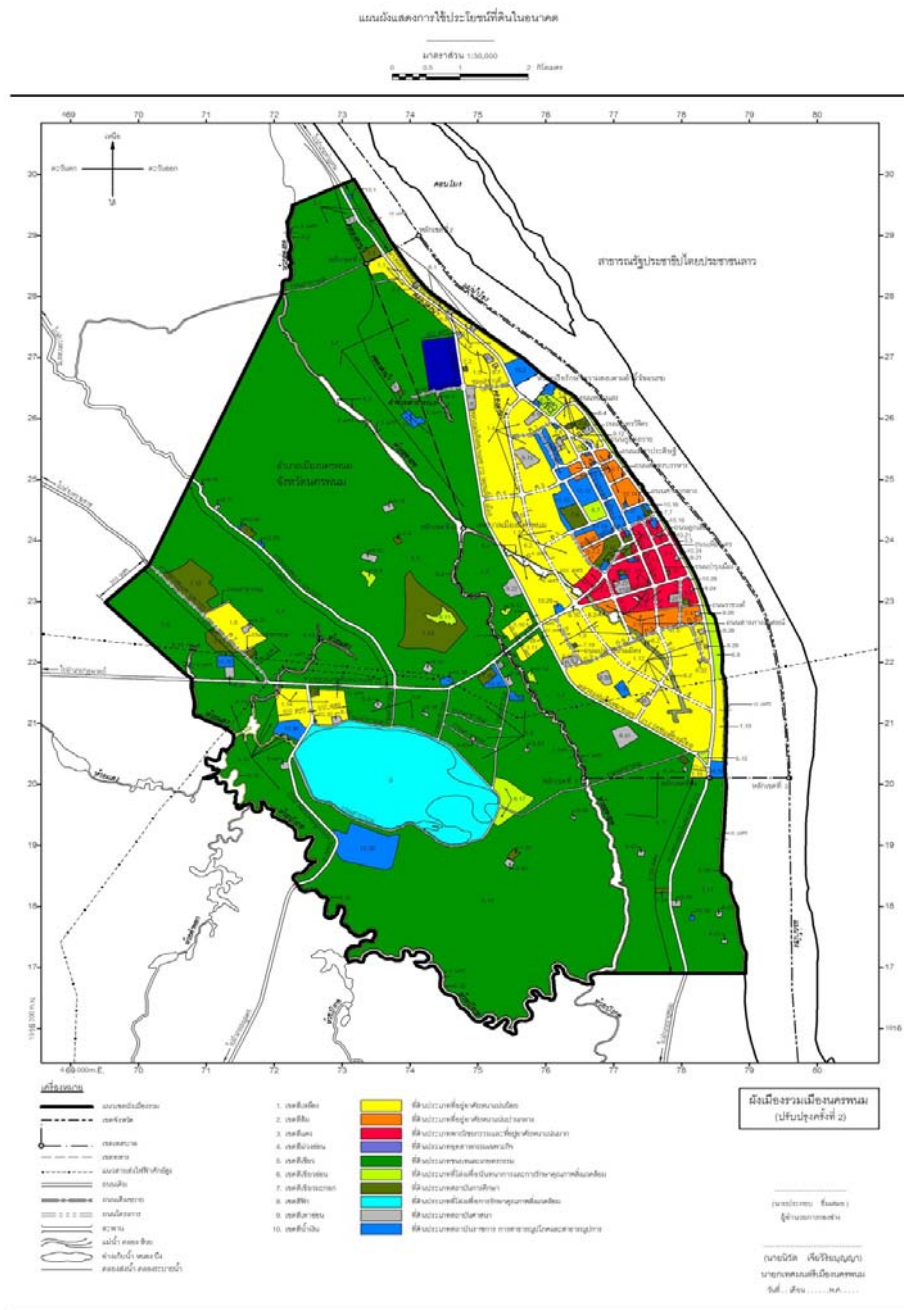
สังคม หมายถึง กลุ่มคนในพื้นที่ศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์ในกิจกรรมสำคัญร่วมกัน มีความสัมพันธ์ต่อกันตามระเบียบกฎเกณฑ์ ภายใต้ขนบธรรมเนียม ประเพณี อัตลักษณ์ ชาติพันธุ์ ของกลุ่มคนดั้งเดิมที่มีถิ่นฐาน โดยการเกิดและโดยการอพยพเข้ามาใหม่

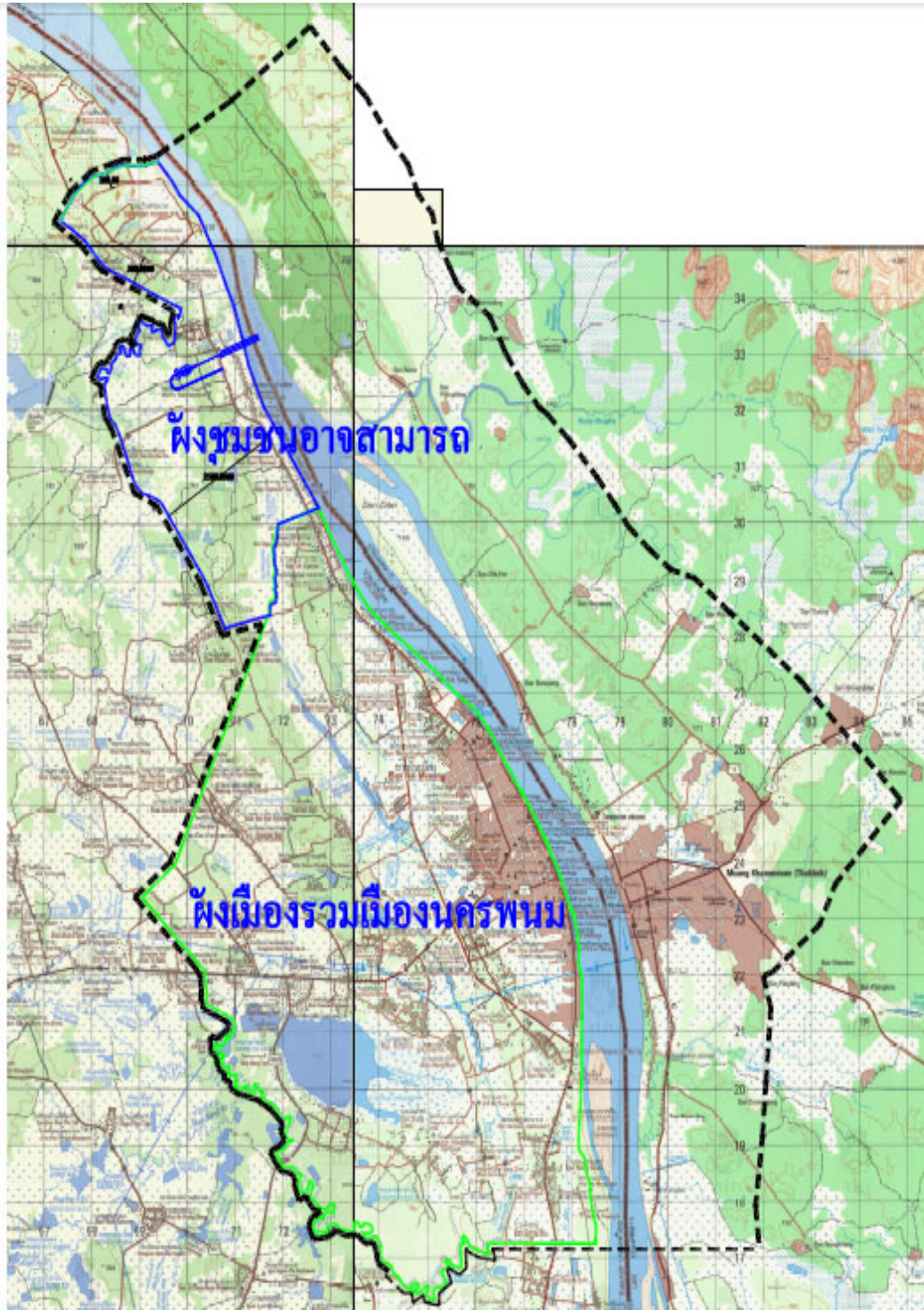
ภาพที่ 1-2 แผนที่ทางอากาศ ระบุที่ตั้งสะพานมิตรภาพ 3 นครพนม-คำม่วน

ภาพที่ 1-3 ภาพถ่ายทางอากาศแสดงบริเวณที่ก่อสร้างสะพานสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน)

ภาพที่ 1-4 พื้นที่ผังเมืองรวมเมืองนครพนม (ปรับปรุงครั้งที่ 2)

ภาพที่ 1-5 พื้นที่ผังเมืองรวมเมืองนครพนม (ปรับปรุงครั้งที่ 2) และพื้นที่ผังชุมชนอาจสามารถ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการพื้นที่ข้ามพรมแดนบริเวณเขตผังเมืองรวมเมืองนครพนม ด้วยมาตรการผังเมือง: กรณีศึกษาสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นกรอบและแนวทางในการศึกษา ดังต่อไปนี้

แนวคิดการบริหารการเติบโตของเมือง

เป็นการบริหารจัดการของเมืองที่จะควบคุมการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงของเมืองให้เป็นไปตามรูปแบบในอนาคตที่กำหนดไว้โดยนำเอาเทคนิคการบริหารจัดการที่มีอยู่แล้วมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม ภายใต้ระบบทางการเมือง การบริหาร กฎหมาย เศรษฐกิจ และสังคมของเมืองนั้น ๆ ซึ่งเทคนิคการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับด้านผังเมือง มีดังนี้

1. การได้มาซึ่งที่ดิน มีเทคนิคต่าง ๆ ได้แก่

1.1 การได้กรรมสิทธิ์ทั้ง หมดที่มีอยู่ตามเอกสารสิทธิ์มาเป็นของรัฐ

1.2 การได้สิทธิ์บางอย่าง บนที่ดินมาใช้ประโยชน์โดยเอกสารสิทธิ์ยังคงเป็นเจ้าของ

ที่ดินเดิม

1.3 การซื้อที่ดินไว้ล่วงหน้าก่อนการใช้งานจริง

1.4 การสะสมที่ดินมาเป็นของรัฐเมื่อต้องการชลอการพัฒนาบริเวณนั้น

1.5 การแลกเปลี่ยนกรรมสิทธิ์การพัฒนาที่ดินที่ได้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจจากการพัฒนาเมื่อรัฐกำหนดการใช้ที่ดินแล้ว มีผลให้มูลค่าที่ดินไม่เท่าเทียมกันหรือไม่เหมาะสม

1.6 การออกกฎเกณฑ์การชดเชย เมื่อรัฐกำหนดย่านการใช้ที่ดินทำให้ราคาที่ดินตกลง ซึ่งการชดเชยอาจเป็นเงินชดเชยหรือสิทธิ์การพัฒนามากขึ้น

2. การใช้จ่ายของภาครัฐ

ท้องถิ่นสามารถบริหารการใช้จ่ายของตนให้มีผลต่อการเติบโตของเมือง โดยผ่านทางเทคนิคต่าง ๆ ดังนี้

2.1 แผนการลงทุนของท้องถิ่น โดยจัดการบริหารตามช่วงเวลา ต่าง ๆ เช่น 5 ปี 10 ปี

2.2 กำหนดเขตการให้บริการว่าเป็นเมืองหรือชนบท ประกอบกับการประเมินภาษีตามเขตบริการผนวกเข้าเป็นเขตพื้นที่เมือง เป็นการต่อรองกับนักพัฒนาที่ดินที่ต้องการบริการของรัฐโดยแลกเปลี่ยนกับการชดเชยการบริการด้านอื่นให้สังคม

2.3 การกำหนดระยะเวลาการพัฒนา โดยท้องถิ่นจัดการให้บริการในบริเวณที่สัมพันธ์กับการวางผังเมืองตามขีดความสามารถของท้องถิ่น

3. ระบบภาษี

เป็นการกระจายภาระทางภาษีให้เกิดความเป็นธรรมแก่ประชาชนให้สอดคล้องกับข้อกำหนดการใช้และรูปแบบการพัฒนาเมือง มิใช่เป็นเครื่องมือหลักในการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน มีวิธีการ ได้แก่

3.1 การประเมินภาษีเฉพาะรายโดยเก็บจากเจ้าของที่ดินที่มีมูลค่าที่ดินเพิ่มจากการพัฒนาของรัฐ หรือจากข้อกำหนดการใช้ที่ดิน ไปชดเชยให้กับเจ้าของที่ดินที่ราคาตกลง

3.2 การประเมินมูลค่าที่ดิน โดยประเมินจากมูลค่าที่เกิดจากการสร้างรายได้ของที่ดินแปลงนั้น ๆ

3.3 ภาษีการขายที่ดินระยะสั้น เพื่อลดแรงจูงใจของนักเก็งกำไรที่ดิน

4. การควบคุมการพัฒนา

เป็นการควบคุมเรื่องต่าง ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาที่ดิน ได้แก่

4.1 การควบคุมแบบชั่วคราว ใช้ระหว่างการวางผัง

4.2 การจัดย่านการใช้ที่ดิน

4.3 กำหนดพื้นที่เฉพาะที่ไม่ใช่การอยู่อาศัย เพื่อสงวนที่ดินสำหรับการเกษตรหรืออุตสาหกรรม

4.4 การควบคุมขนาดแปลงที่ดินต่ำสุด

4.5 การอนุญาตเป็นพิเศษ เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นในการจำแนกการใช้ที่ดินเป็นบริเวณกว้างหรือไม่เหมาะสมกับที่ดินบางแปลง

4.6 การยกเว้นพิเศษ สำหรับกิจการบางประเภทที่มีเงื่อนไขให้อนุญาตได้ แต่จำเป็นต้องควบคุมเป็นพิเศษเนื่องจากเป็นกิจกรรมที่มีปัญหาเฉพาะ

4.7 โบนัสและการให้แรงจูงใจ อนุญาตให้พัฒนาเกินกว่าข้อกำหนดการใช้ที่ดินทั่วไปอนุญาตไว้ โดยมีข้อแลกเปลี่ยนให้จัดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน

4.8 โชนลอยสำหรับกิจกรรมบางอย่างที่ต้องการให้มีแต่ยังไม่สามารถกำหนดที่ตั้งชัดเจนในแผนที่ได้

4.9 ข้อกำหนดตามผลกระทบจากการประกอบกิจการโดยกำหนดมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่สามารถยอมรับได้มากกว่าการระบุประเภทการใช้ที่ดินที่อนุญาตให้กระทำได้

4.10 การรวมกลุ่มการพัฒนาเป็นการรวมองค์ประกอบของการจัดย่านการใช้ที่ดิน และเกณฑ์การจัดสรรที่ดินเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นในการให้อนุญาตโครงการพัฒนา ทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่

4.11 กฎเกณฑ์การจัดสรรที่ดินสำหรับกำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ ภายในองค์การ

4.12 การควบคุมการจัดสรรด้านการบริการชุมชน โดยกำหนดให้มีการบริการของ เมืองภายนอกโครงการให้พร้อมก่อนการให้อนุญาตโครงการจัดสรร

4.13 การควบคุมจำนวนประชากรโดยตรง เช่น โควต้าจำนวนประชากร การจำกัด หน่วยที่อยู่อาศัย

4.14 การควบคุมจำนวนปริมาณใบอนุญาต ปลูกสร้างอาคาร

4.15 แผนผังสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ แสดงที่ตั้งแน่นอน ควบคุมการ ก่อสร้าง และกฎเกณฑ์การชดเชยเมื่อสูญเสียสิทธิการพัฒนา

4.16 ข้อกำหนดให้มีที่อยู่อาศัยสำหรับคนจนข้อกำหนดสำหรับนักพัฒนาที่ดินให้ มีสัดส่วนสร้างที่อยู่อาศัยสำหรับคนจนในโครงการด้วย

4.17 ข้อตกลงร่วมกันของท้องถิ่นที่อยู่ใกล้เคียงกันอันมีผลต่อกฎหมายการใช้ที่ดิน และสิ่งแวดล้อมและการดำเนินงานพัฒนาของหน่วยงานต่าง ๆ

4.18 การควบคุมขนาดแปลงที่ดินต่ำสุด

4.19 การตรวจสอบอาคาร

4.20 สัญญาการโอนที่ดิน ในการจำกัดสิทธิ์บางประเภทระหว่างเอกชนด้วยกัน

4.21 การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (ศิริวรรณ ประเสริฐจรรยา, 2545)

แนวคิดภาพลักษณ์ของพรมแดน

1. พรมแดนในฐานะที่เกี่ยวกับการสร้างพื้นที่และสถานที่ใหม่

โลกสมัยใหม่ที่มีผู้คนมีการเดินทางมากและรวดเร็ว และมีการติดต่อสื่อสารที่มี ประสิทธิภาพนับไว ทำให้จินตนาการ ความคิด และการรับรู้ของผู้คนที่อยู่ข้ามแดน ข้ามพื้นที่ เป็นไปได้อย่างรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์มากขึ้น และยังทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่อง ความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้คนซึ่งไม่ได้ถูกจำกัดไว้ในพื้นที่อาณาบริเวณที่เป็นดินแดนบ้านเกิด เท่านั้น แต่มีการเชื่อมโยงข้ามพื้นที่มากขึ้น นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้คนเปลี่ยน ไปสู่การสื่อสารผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่มากขึ้นด้วย พื้นที่ทางสังคมของคนประจำถิ่นและคนข้าม พรมแดนยังมีลักษณะขยายตัวและครอบคลุมอาณาบริเวณกว้างขวางตราบเท่าที่เครือข่าย ความสัมพันธ์ทางสังคมนั้น โยงใยไปถึง

2. พรมแดนมีมิติเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายของเงินทุนทรัพย์สินและสิ่งของ
บริษัทข้ามชาติ (Transnational Corporations: TNCS) เป็นสถาบันทางเศรษฐกิจที่มีบทบาทสำคัญเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการข้ามพรมแดนในเรื่องทุน และการครอบครองพื้นที่ในระบบเศรษฐกิจทุนนิยมโลก ทั้งในด้านการลงทุน การผลิต ข้อมูลข่าวสาร การกระจายสินค้า การตลาด และการจัดการให้เกิดการบริโภคนสินค้าให้มากที่สุด เป็นปรากฏการณ์ข้ามพรมแดนที่สะท้อนการขยายตัวของระบบทุนนิยมโลก

ในระดับปัจเจก วัฒนธรรมข้ามพรมแดนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทุนปรากฏในการช่วยเหลือกันทางเศรษฐกิจครัวเรือนของปัจเจกผู้อพยพจากหมู่บ้านไปทำงานหรือแต่งงานข้ามพรมแดนแล้วส่งเงินกลับมาช่วยเหลือครอบครัวเดิมที่บ้านเกิดก็เป็นปรากฏการณ์ข้ามแดนในประเทศไทยที่เป็นรูปธรรมตัวอย่างการข้ามพรมแดนของเงินทุนระดับรากหญ้าได้ชัดเจน

การค้าข้ามแดนก็เป็นอีกปรากฏการณ์หนึ่งของวัฒนธรรมข้ามพรมแดนด้านเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและเครือข่ายความสัมพันธ์ข้ามแดน การเคลื่อนย้ายทุนและสิ่งของ และวัสดุทางวัฒนธรรมที่มีมูลค่าในทางเศรษฐกิจในยุคหลังสมัยใหม่ (Postmodernism) ช่วยให้เกิดความเข้าใจชีวิตผู้คน ระบบเครือข่ายความสัมพันธ์ทางสังคมที่สะท้อนการปฏิบัติการเชิงอำนาจของรัฐต่าง ๆ ตามชายแดน ระหว่างแดน และข้ามแดน รวมทั้งปฏิบัติการของปัจเจกผู้กระทำการ (Agency) ต่ออำนาจเหล่านั้น

3. พรมแดนในฐานะที่เป็นวิธีการผลิตทางวัฒนธรรม

วัฒนธรรมข้ามพรมแดนยังเกี่ยวข้องกับการผลิตและผลิตซ้ำของความคิดจินตนาการ รสนิยม วิถีชีวิต การอธิบายหรือให้ความหมายต่อสิ่งรอบๆ ตัว ซึ่งอยู่ในการปฏิบัติในชีวิตประจำวันเชื่อมโยงกับสถาบันทางสังคม เช่น ครอบครัว ตลาด รัฐ เนื่องจากการโยกย้ายข้ามแดนทำให้พื้นที่ใหม่ ๆ ทางวัฒนธรรมเกิดขึ้น เช่น ที่วีผ่านดาวเทียม เคเบิล ที่นำเอาข้อมูลข่าวสารละคร ภาพยนตร์ งานวรรณศิลป์ ดนตรี สื่อ โฆษณา มาถึงพร้อมกันได้ทั่วโลกในเวลาเดียวกัน ทำให้เวลาและพื้นที่หดตัวลงอย่างมาก คนไม่ได้ยึดโยงอยู่กับความหมายที่โลกในวัฒนธรรมเดิมให้เป็นหลักอีกต่อไป วัฒนธรรมข้ามแดนสะท้อนลักษณะผสมผสานหรือวัฒนธรรมลูกผสมพันทาง รวมทั้งยังมีลักษณะการต่อรองต่อต้านหรือร่วมมือกับความหมายเดิมขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่เป็นบริบทแวดล้อม

4. พรมแดนที่เกี่ยวข้องกับการเมือง

การเปิดพรมแดนเกิดการเคลื่อนย้ายของหลากหลายเผ่าพันธุ์ในหลายระดับ บ่อยครั้งประเด็นคำถามบางเรื่องไม่อาจแสดงออกได้ในเวทีการเมืองระดับชาติและคงมีแต่เวทีนานาชาติข้ามแดนเท่านั้นที่จะทำได้หรือส่งผลกระทบในวงกว้างได้มากกว่า รูปธรรมตัวอย่าง ได้แก่

การเคลื่อนไหวทางสังคม ประชาคม และการรณรงค์ เช่น ขบวนการสิ่งแวดล้อม สิทธิมนุษยชน แรงงานข้ามพรมแดน การค้ามนุษย์ (โดยเฉพาะสตรีและเด็ก) สิทธิผู้บริโภค การเคลื่อนไหวทางสังคมของกลุ่มชาติพันธุ์ ฯลฯ เทคโนโลยีสมัยใหม่ทำให้การสื่อสารข้อมูลเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว ทั้งในรูปของเว็บไซต์บนอินเทอร์เน็ต สิ่งพิมพ์ มือถือ การเคลื่อนไหวทางสังคมสนับสนุนหรือต่อต้านในรูปแบบต่าง ๆ และการลือบปือองคักระหว่างประเทศ เช่น สหประชาชาติ องค์การแรงงานระหว่างประเทศ และองค์การสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ เป็นต้น

5. พรมแดนในมิติของการสร้างชุมชนและเครือข่ายข้ามแดน

การสร้างชุมชนและเครือข่ายข้ามประเทศเป็นปรากฏการณ์ข้ามแดนอีกรูปแบบหนึ่ง โดยมีแกนกลางเชื่อมอยู่กับหลายประเด็นและผูกติดอยู่กับชุมชนนั้น เช่น การรวมตัวตามความเชื่อทางศาสนา การประกอบอาชีพ เช่น ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นนักวิชาการปัญญาชน เมื่อไปทำงานต่างแดนก็มีการรวมตัวกันภายในประเทศและข้ามแดน การรวมตัวของกลุ่มนักธุรกิจอุตสาหกรรมข้ามแดน ประกอบด้วย นายทุนเจ้าของกิจการ ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ผู้บริหารระดับสูง ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ นักการเมือง ผู้เชี่ยวชาญ และผู้บริโภคในชุมชนชั้นนำในสังคมที่มีกำลังใช้จ่ายใช้สอยสินค้าราคาแพงได้ในระดับนครธรรมดาสามัญจากรากเหง้าก็มีการรวมตัวกันทางสังคมเศรษฐกิจและการเมืองเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชนของตนเอง เช่น การเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและสังคมที่เหนียวแน่น ระหว่างผู้อพยพกับครอบครัวเดิม แรงงานอพยพข้ามแดนก็มีเครือข่ายแบบไม่เป็นทางการของตนเองในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเช่นกัน นอกจากนี้ก็ยังมีเครือข่ายข้ามแดนประเภทผิดกฎหมาย เช่น การค้าของเถื่อน ยาเสพติดข้ามแดน โสเภณีข้ามแดน การค้ามนุษย์ข้ามแดน การลักลอบขนสัตว์ป่า น้ำมัน รถยนต์ และอื่น ๆ ข้ามแดนอย่างผิดกฎหมายสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ กล่าวไว้ว่า วิถีชีวิตทางสังคมของมนุษยชาติได้ก้าวไปสู่แบบแผนใหม่ทางวัฒนธรรมที่มีพลวัตการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซับซ้อน และมีความไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมากขึ้น สถานการณ์ดังกล่าวได้เกิดปรากฏการณ์ข้ามพรมแดนในกระบวนการโลกาภิวัตน์กันอย่างมาก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม วิถีชีวิตของผู้คนข้ามพรมแดน ระบบความสัมพันธ์ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองข้ามพื้นที่ ประชาสังคมข้ามแดน เครือข่ายความสัมพันธ์ทางสังคมและเศรษฐกิจ และปฏิบัติการของอำนาจและการต่อรองที่เกิดขึ้นในอาณาบริเวณพรมแดนที่คนข้ามแดนเข้าไปเกี่ยวข้อง

5.1 ปรากฏการณ์ผนวกกลมกลืนทางวัฒนธรรม (Migration: Assimilation model)

คือ การเคลื่อนย้ายของผู้คน สิ่งของ และวัฒนธรรมจะมีการผนวกกลมกลืนอายุทางวัฒนธรรมของผู้เคลื่อนย้ายเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของสังคมใหม่ที่เข้าไปใช้ชีวิตอาศัยอยู่

5.2 เศรษฐศาสตร์การเมืองของการอพยพ/เคลื่อนย้ายการสร้างความเข้าใจบริบทในระดับโลกของการอพยพข้ามแดนของผู้คน จะสัมพันธ์แนบแน่นกับความขัดแย้งและระบบเศรษฐกิจและการเมืองระดับโลก การอพยพของผู้คน โดยเฉพาะแรงงานจึงเป็นทั้งความขัดแย้งในการต้องปรับตัวในสภาพสังคมวัฒนธรรมหลักของถิ่นใหม่ แต่ในขณะเดียวกันแรงงานข้ามพรมแดนเป็นพลังสำคัญส่วนหนึ่งของฐานรากของระบบเศรษฐกิจในพื้นที่ที่เข้าไปอยู่อาศัย ที่แม้ว่าโดยรวมแล้วการดำรงอยู่ของปัญหาข้ามวัฒนธรรมข้ามพรมแดนยังคงมีอยู่ แต่อย่างน้อยการปรับตัวเพื่อให้ดำรงอยู่ได้ เพราะแรงงานข้ามพรมแดนเหล่านี้ได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาในกระแสโลกาภิวัตน์ แม้อาจจะน้อยมากเมื่อเทียบกับกลุ่มชนชั้นอื่นในสังคมเดียวกัน

5.3 การผนวกกลืนอายุทางวัฒนธรรมและวัฒนธรรมข้ามพรมแดนการข้ามพรมแดนของแรงงานหรือผู้คนในระดับชนชั้นต่างๆ นั้น คนข้ามแดนเป็นคนที่ยังมีความสัมพันธ์เหนียวแน่นกับประเทศที่เป็นบ้านเกิดและประเทศที่อพยพเข้าไปอยู่หรืออาจมีสายสัมพันธ์กับชุมชนอื่น ๆ นอกเหนือไปจากสองประเทศนี้ไปแล้วก็ได้ เพราะยังคงรักษาสายสัมพันธ์กับบ้านเกิดในลักษณะของการสนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ลักษณะของ ข้ามพรมแดน มี 5 ประเด็นที่ยังคงผูกพันกับคนข้ามแดน คือ

ประเด็นที่ 1 การมีชีวิตข้ามแดน หมายถึง มีชีวิตอยู่ในการเดินทางและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนข้ามพรมแดนทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมอยู่ตลอดเวลา

ประเด็นที่ 2 เป็นเรื่องตลาดงานที่เปิดโอกาสให้คนเข้าไปทำงานงานข้ามแดนได้ ทั้งนี้เป็นผลมาจากการขยายตัวของระบบทุนนิยมโลกในรูปบริษัทข้ามชาติที่ต้องการสติปัญญาและแรงงานฝีมือต่าง ๆ

ประเด็นที่ 3 เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสร้างอัตลักษณ์ของคนข้ามแดนที่มีลักษณะผสมผสานจากแหล่งอ้างอิงทางวัฒนธรรมอย่างน้อยจากโลกวัฒนธรรม 2 แหล่งเข้าด้วยกัน คือ วัฒนธรรมท้องถิ่นที่บ้านเกิดที่มากับวัฒนธรรมกระแสหลักในสถานที่ที่อพยพเข้าไปอยู่

ประเด็นที่ 4 เมื่อเวลาผ่านไปภาวะข้ามพรมแดนยังมีความอิสระจากเงื่อนไขที่เป็นจุดกำเนิดของมัน เนื่องจากผู้อพยพข้ามแดนสามารถสะสมความรู้ ทักษะทางวัฒนธรรม และพัฒนาเครือข่ายความสัมพันธ์ทางสังคมให้ขยายตัวออกไป

ประเด็นที่ 5 ภาวะข้ามแดนทำให้เกิดรูปแบบใหม่ ๆ ของการต่อต้าน เช่น ชุมชนพลัดถิ่น (Diaspora communities) แร่งสนับสนุนจากองค์กรระหว่างประเทศ เครือข่ายสนับสนุน และอำนาจทางการเมืองที่ให้การรับรอง ทั้งนี้เพื่อช่วยปกป้องสิทธิของคนข้ามแดนที่เป็นชนกลุ่มน้อยในประเทศที่เข้าไปอยู่ และความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นธรรมชาติที่เกิดขึ้นกับชีวิตทางเศรษฐกิจของคนข้ามแดน

เป้าหมายและแนวคิดการพัฒนาพื้นที่ชายแดน

เป้าหมายและแนวคิดการพัฒนาพื้นที่ชายแดน ที่สำคัญประกอบด้วย

1. เมืองชายแดนมีจุดที่ตั้งที่ได้เปรียบในการเชื่อมโยงกับภูมิภาคจึงควรส่งเสริมการพัฒนาในลักษณะกลุ่มของการเชื่อมโยงกับพื้นที่ตอนใน/ จังหวัดอื่น ๆ เพื่อสร้างกิจกรรมที่มีมูลค่าเพิ่ม และเพื่อให้พื้นที่ที่สามารถสร้างประโยชน์จากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้ โดยไม่เพียงผ่านทางผ่าน รวมถึงกระจายประโยชน์ในการพัฒนา และเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่
2. แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 กำหนดทิศทางการพัฒนาพื้นที่ชายแดนให้เป็นประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงภูมิภาคสร้างเครือข่ายระบบการผลิตร่วมที่สร้างสรรค์ เพื่อบรรลุผลประโยชน์ร่วมกันทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคงรวมถึงตั้งเป้าหมายการขยายตัวมูลค่าการค้าชายแดนของไทยให้เท่ากับร้อยละ 15 ต่อปี

ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชื่อมโยงภูมิภาค

1. การพัฒนาความพร้อมของเมืองชายแดน

- 1.1 การพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดน และเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- 1.2 การส่งเสริมการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวข้ามพรมแดนกระตุ้นเศรษฐกิจ

พัฒนาศักยภาพ

- 1.3 การพัฒนาศักยภาพบุคลากร
- 1.4 การเสริมสร้างศักยภาพของ SMEs ให้ได้ประโยชน์จากการพัฒนา
- 1.5 การพัฒนาระบบการเงินการธนาคารในบริเวณพื้นที่ชายแดนพัฒนาโครงสร้าง

พื้นฐาน

- 1.6 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการเติบโตของเมือง
- 1.7 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง เชื่อมโยงพื้นที่ใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ ถนน รถไฟ ท่าเรือ สะพานการอำนวยความสะดวก
- 1.8 การดำเนินงานตามความตกลงการขนส่งข้ามพรมแดนในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง
- 1.9 การตรวจลงตราเดียว หรือ Single VISA
- 1.10 การนำเข้าผลผลิตทางการเกษตรจากโครงการ Contract Farming
- 1.11 การดำเนินงาน National single window และ Single stop inspection การบริหารจัดการเชิงพื้นที่
- 1.12 การกำหนดแผนการพัฒนา และแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เหมาะสม
- 1.13 การวางผังเมืองและผังเฉพาะจัดทำ Zoning การพัฒนา

1.14 บูรณาการเตรียมการรองรับผลกระทบเชิงสังคมและสิ่งแวดล้อมจัดระเบียบ
แรงงานข้ามพรมแดน

1.15 การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและจัดระบบการตรวจปล่อยคนและสินค้า
ณ ด่านพรมแดน

2. การพัฒนาเขตเศรษฐกิจในพื้นที่จังหวัดนครพนมและพื้นที่ใกล้เคียง

ภายหลังจากการเปิดใช้สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) จังหวัดนครพนม
ได้กลายเป็นประตูการค้าสู่ประเทศลาว เวียดนามและจีนตอนใต้ ส่งผลให้เกิดการผลักดันการจัดตั้ง
เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จังหวัดมุกดาหาร นครพนมและหนองคาย เพื่อส่งเสริมการเชื่อมโยง
การพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านภายใต้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจอนุภูมิภาค
ลุ่มน้ำโขงและเพื่อเพิ่มทางเลือกใหม่แก่นักลงทุนที่ต้องการขยายฐานการผลิตไปยังภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ ตลอดจนการมุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคในอนาคตโดยที่ประชุม
คณะรัฐมนตรีสัญจร ณ จังหวัดอุดรธานี ได้มีมติเห็นชอบในโครงการดังกล่าว เมื่อวันที่ 22
กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555

3. แขวงคำม่วน

ได้มีโครงการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษท่าแขก ซึ่งเป็นไปตามนโยบายการจัดตั้งเขต
เศรษฐกิจพิเศษทั่วประเทศลาว สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษท่าแขกเริ่มจัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2555
มีพื้นที่ทั้งหมด 1,035 เฮกตาร์ ใช้งบประมาณในการลงทุน 80,000,000 เหรียญสหรัฐฯ ตั้งอยู่
ระหว่างสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) และท่าเรือน้ำลึกห้วงอ่าง-เซินเยือง ซึ่งพื้นที่
ภายในได้ถูกแบ่งเป็นสิบส่วนได้แก่ 1. ส่วนการค้าและบริการ 2. โรงแรมระดับ 3-5 ดาว
สถานบันเทิง 3. พื้นที่ในการกระจายสินค้า 4. พื้นที่สถานีขนส่ง-โดยสาร 5. ศูนย์การประชุม
ศูนย์เทคโนโลยี 6. พื้นที่พักอาศัย 7. ศูนย์กีฬา 8. สถาบันการศึกษา สถานบริการทางด้าน
สาธารณสุข 9. พื้นที่ในการบริหารจัดการ 10. พื้นที่ป่าอนุรักษ์ รัฐบาลลาวได้เสนอสิทธิพิเศษ
สำหรับผู้ที่ลงทุนในเขตเศรษฐกิจแห่งนี้ อาทิ เช่น สิทธิพิเศษทางด้านภาษีศุลกากร ขั้นตอน
การดำเนินการขออนุมัติโครงการลงทุน การจัดสรรที่ดิน เป็นต้น

4. ประเทศเวียดนาม

ตามเส้นทางหมายเลข 12 และเส้นทางหมายเลข 8 ก็ได้มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้น
เช่นกัน ได้แก่ เขตเศรษฐกิจด่านสากลเกาเตรว (เส้นทางหมายเลข 8) พื้นที่ 56,684 เฮกตาร์ ตั้งอยู่
ห่างจากกรุงเวียงจันทน์ 350 กิโลเมตร ห่างจากอำเภอบ้านแพง 220 กิโลเมตร ห่างจากนครฮาติงห์
110 กิโลเมตร ห่างจากนครวิงห์ 100 กิโลเมตร เขตเศรษฐกิจแห่งนี้ได้มีนโยบายส่งเสริมทางด้าน

การค้าบริการ การท่องเที่ยว การส่งออก นำเข้า การผลิต การก่อสร้างและกิจการก่อสร้าง ระบบสาธารณูปโภคในด้านต่าง ๆ ในปัจจุบันมีนักลงทุนได้ทำการลงทุนในเขตเศรษฐกิจแห่งนี้ 11 โครงการ เขตเศรษฐกิจห้วงอ้าง ตั้งอยู่ห่างจากนครหาดใหญ่ 60 กิโลเมตรไปทางตอนใต้ ห่างจากด่านสากลจาลอ 170 กิโลเมตรตามเส้นทางหมายเลข 12 มีพื้นที่ 22.781 เฮกตาร์ ถูกแบ่งเป็น 5 เขตสำคัญ ได้แก่ พื้นที่ท่าเรือ พื้นที่อุตสาหกรรมหนัก (ผลิตเหล็กกล้า กำลังผลิตจำนวน 20 ล้านตัน/ปี) พื้นที่ชุมชน พื้นที่สำหรับการท่องเที่ยว-บริการและเขตปลอดภัยภายในเขตเศรษฐกิจเป็นที่ตั้งของท่าเรือห้วงอ้าง-จีนเซียง ซึ่งในปัจจุบันสามารถรองรับเรือสินค้าขนาดที่มีขนาดความจุ 4 หมื่นตัน เป็นท่าเรือน้ำลึกที่ใหญ่ที่สุดในเขตภาคกลางตอนบนของเวียดนาม ในปัจจุบันกำลังมีการก่อสร้างระบบสาธารณูปโภคที่สำคัญ อาทิเช่น ถนนสายหลัก ท่าเรือ ระบบไฟฟ้า ระบบระบายน้ำ ระบบโทรคมนาคม สาธารณูปโภคเพื่อรองรับการโยกย้ายประชาชนออกจากพื้นที่ โดยมีงบประมาณการลงทุนจากกลุ่มบริษัทฟอร์โมซา (ไต้หวัน) จำนวน 12,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เขตเศรษฐกิจด่านสากลจาลอ ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดกว๋างบิ่ง บนเส้นทางหมายเลข 12 ได้รับการก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 มีขนาดพื้นที่ 538 ตารางกิโลเมตรครอบคลุมพื้นที่ 5 ตำบลของจังหวัดกว๋างบิ่ง ผู้ที่ลงทุนในพื้นที่แห่งนี้จะได้รับสิทธิพิเศษทางด้านภาษี การถือครองที่ดิน และนโยบายอื่น ๆ

ทฤษฎีการตั้งถิ่นฐานและพัฒนาการของเมือง

ทฤษฎีการตั้งถิ่นฐานมนุษย์

องค์ประกอบพื้นฐานของการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ ประกอบด้วย ธรรมชาติ (Nature) เป็นรากฐานและขอบเขตที่ซึ่งชุมชนถูกสร้างสรรค์ขึ้นมา คน (Man or anthropos) สังคม (Society) โครงสร้างทางกายภาพ (Shells) และโครงข่าย (Network) เป็นระบบที่เกิดจากธรรมชาติและ การสร้างของมนุษย์ซึ่งช่วยอำนวยความสะดวกในการประกอบกิจกรรม อยู่อาศัยของคน เช่น ถนน น้ำประปา ไฟฟ้า เป็นต้น

องค์ประกอบของชุมชน แยกออกเป็นส่วนประกอบย่อยได้ ดังนี้

1. ธรรมชาติ (Nature) แยกเป็นดังนี้สภาพภูมิประเทศ (Geologic resources) ลักษณะทางกายภาพของพื้นดิน (Topographi calresources) ดิน (Soil resources) พืชพันธุ์ (Plant life) ชีวิตสัตว์ (Animal life) และภูมิอากาศ (Climate)

2. คน (Man) แยกออกได้เป็นความต้องการด้านชีวภาพ (Biological needs) เช่น อากาศ อุณหภูมิ ที่ว่าง ฯลฯ ความรู้สึกสัมผัส (Sensation) และการรับรู้ (Perception) ได้แก่ ประสาทสัมผัส

ทั้ง 5 ความต้องการสนองตอบด้านอารมณ์ (Emotion needs) ค่านิยมทางจริยธรรม (Moral values) รูปแบบทางสังคม (Social profiles) แบบแผนการดำรงชีวิต (Life style) แบบแผนครอบครัวและวัฏจักรของชีวิตครอบครัว (Family pattern and family life cycle) โครงสร้างชีวิตของมนุษย์

3. สังคม (Society) แยกออกได้เป็นองค์ประกอบของประชากรและความหนาแน่น (Population composition and density) การประเทสังสรรคักัน (Social stratification) แบบแผนทางวัฒนธรรม (Cultural pattern) การพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Economic development) การศึกษา (Education) สุขภาพและสวัสดิการ (Health and welfare) กฎหมายและการบริหาร (Law and administration)

4. โครงสร้างทางกายภาพ (Shells) แยกออกได้เป็น เเคะสถาน (Housing) สถานบริการชุมชน (Community services) ได้แก่ โรงเรียน โรงพยาบาล ฯลฯ ศูนย์การค้าและตลาด (Shopping centers and market) สถานสันทนาการ (Recreational facilities) เช่น โรงภาพยนตร์ โรงละคร สนามกีฬา ฯลฯ ศูนย์ราชการและธุรกิจ (Civic and business centres) การอุตสาหกรรม (Industry) ศูนย์คมนาคม (Transportation centres) นอกจากนี้ โครงสร้างทางกายภาพยังอาจเพิ่มเติมด้านเทคนิค การก่อสร้าง (Building techniques) การวางผังบริเวณ (Physical layout) และอาคารประเภทอื่น ๆ ได้อีก

5. โครงข่าย (Network) ระบบการบริการน้ำดื่มน้ำใช้ (Water supply systems) ระบบการบริการไฟฟ้ากำลัง (Power supply systems) ระบบการขนส่ง (Transportation systems) ได้แก่ ทางน้ำ ทางบก ทางอากาศ ระบบการติดต่อสื่อสาร (Communication system) ได้แก่ โทรศัพท์ วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ

แนวคิดเมืองเป็นธรรม

ความเป็นธรรมทางสังคม จะแสดงออกเป็นรูปธรรมด้วยตัวบทกฎหมายที่ใช้บังคับในสังคม และด้วยคุณภาพของคำวินิจฉัยขององค์กรต่าง ๆ ที่มีอำนาจหน้าที่ในกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของบทกฎหมาย ซึ่งเจตนารมณ์ของผู้ร่างกฎหมาย ไม่ว่าจะด้วยการลงมติขององค์กรหรือเป็นเจตนาความคิดเห็นของผู้ร่างคนใดคนหนึ่ง เจตนารมณ์ของกฎหมายเป็นนิติปรัชญาบนพื้นฐานประโยชน์ของสังคม การจะรู้ว่าประโยชน์ส่วนรวมมีอยู่จริงหรือไม่เพราะเป็นการตรวจสอบดุลความสมเหตุสมผล (Logical) และแยกการเล่นสำนวนความที่บิดเบือนวัตถุประสงค์ของกฎหมายออกจากประโยชน์ของส่วนรวมที่แท้จริง

สำหรับ เมืองและชุมชน เป็นวิวัฒนาการของการตั้งถิ่นฐานมนุษย์ จึงทำให้ความเป็นเมืองและชุมชนมีองค์ประกอบพื้นฐานที่มีความหลากหลาย ด้านเศรษฐศาสตร์พื้นฐานสำคัญ คือ ฐานทรัพยากรต่าง ๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการเกิดและความคงอยู่ของชุมชนด้านสังคมศาสตร์พื้นฐานสำคัญ คือ วิธีการดำเนินชีวิตด้วยวัฒนธรรมประเพณีอันเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน ด้านสภาพแวดล้อมพื้นฐานสำคัญ คือ การดำรงชีวิตอยู่โดยปกติสุขและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่ดี ด้านการจัดการพื้นฐานสำคัญ คือ การมีบริการพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตของสมาชิกชุมชนอย่างพอเพียง พื้นฐานที่กล่าวมามีความเกี่ยวข้องกับด้านพื้นที่ที่มีมิติทางกายภาพอยู่ด้วย ดังนั้นภารกิจของรัฐในกระบวนการวางแผนภาคและเมืองเพื่อการตั้งถิ่นฐานมนุษย์ที่ยั่งยืน จึงเกี่ยวพันกับสาระของการมีสิทธิร่วมกันในการจัดการในองค์ประกอบทางด้านวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ เมืองหรือชุมชนซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการตั้งถิ่นฐานมนุษย์อย่างหนาแน่นและเป็นที่รวมของกิจกรรมอันหลากหลายเป็นที่รวมของความแตกต่างด้านความต้องการและผลประโยชน์ของกลุ่มคนที่หลากหลาย มีปุมเมืองและความเป็นมาของชุมชน รวมทั้งมีความสัมพันธ์ภายในชุมชนแต่ละแห่งทางวัฒนธรรมประเพณีและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ โดยไม่มีกฎหมายกำหนดไว้ จึงถือกันว่า เมืองหรือชุมชนเสมือนสิ่งมีชีวิตที่มีอารมณ์และความรู้สึกนึกคิดซึ่งจะแสดงอาการและความรู้สึกผ่านทางบรรยากาศของสังคมเมืองหรือชุมชนนั้น ๆ

ความเป็นเมืองหรือชุมชนทางด้านมิติทางสังคมผูกพันใกล้ชิดกันเป็นเนื้อเดียวกัน การตั้งถิ่นฐานมนุษย์ซึ่งเป็นมิติทางด้านกายภาพ การแตกสลายของเมืองหรือชุมชนทางด้านกายภาพ จะทำลายสภาพความเป็นเมืองหรือชุมชนทางด้านสังคมลงไปพร้อมกัน ซึ่งการแตกสลายของเมืองหรือชุมชนทางด้านกายภาพอาจเกิดขึ้นได้จากการไม่คุ้มครองสภาพทางด้านกายภาพเพื่อให้เมืองหรือชุมชนสามารถดำรงอยู่ได้อย่างปกติสุขจึงส่งผลทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายการตั้งถิ่นฐานออกไปจากเมืองหรือชุมชน หรือการใช้อำนาจรัฐโดยไม่สมเหตุสมผลจะผลักดันประชาชนออกไปจากพื้นที่ซึ่งมีการตั้งถิ่นฐานอยู่เดิม และนำไปสู่การแตกสลายของความเป็นเมืองหรือชุมชนด้วยเช่นเดียวกัน ดังนั้น การจะกระทำสิ่งใดต่อเมืองและชุมชน หรือการออกกฎหมายฝ่ายบ้านเมืองมาบังคับแก่เมืองและชุมชนจึงต้องนำสิทธิโดยชอบตามธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี อารมณ์และความรู้สึกนึกคิดของเมืองและชุมชนมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจ จึงจะได้ผลลัพธ์ที่ก่อให้เกิดความเป็นธรรมและสภาพความอยู่เย็นเป็นสุขแก่เมืองและชุมชนนั้น ๆ

ดังนั้น การสร้างเมืองเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในกระบวนการวางแผนภาคและเมืองตามหลักกฎหมายมหาชน จึงเป็นการคิดหาเหตุผลด้วยตรรกศาสตร์ว่าสมเหตุสมผลหรือไม่ เพื่อสร้างความสมดุลในการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในสังคม แม้ว่าในสังคมจะประกอบด้วยหน่วยต่าง ๆ และผลประโยชน์ที่มีความหลากหลาย ได้แก่ สิ่งที่มีชีวิต สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมหรือการเมือง

หรือประโยชน์ของส่วนรวม ประโยชน์ของราชการ ประโยชน์ของชุมชน ประโยชน์ของบุคคล ฯลฯ แต่องค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้ในลักษณะสมดุลบนพื้นฐาน ด้วยเหตุผลที่สมเหตุสมผล และเมื่อประกอบเข้ากับคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองที่มีความสมเหตุสมผลในการวินิจฉัยคดีปกครองที่เกี่ยวกับกระบวนการวางแผนภาคและเมืองจะเป็นส่วนสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดความเป็นธรรมขึ้นในสังคม

เมืองเป็นธรรมเป็นกระบวนการวางแผนภาคและเมืองยังมีความหมายที่กว้างออกไป ซึ่งหมายรวมไปถึงเมืองและชุมชนต้องเป็นเมืองและชุมชนที่มีความรับผิดชอบในตัวเองด้วย ก็ต้องมีความรับผิดชอบต่อการเติบโตของตนเองโดยไม่เบียดเบียนธรรมชาติและสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ต้องไม่เบียดเบียนวิถีชีวิตของชนบท เมืองและชุมชนต้องใช้ทรัพยากรและพลังงานอย่างมีความรับผิดชอบ ต้องไม่สร้างผลกระทบต่อสภาวะแวดล้อมของโลก เมืองและชุมชนแต่ละแห่งต้องร่วมมือกันเพื่อความยั่งยืนของโลก เป็นต้น ดังนั้น เมืองเป็นธรรมตามมุมมองนี้จึงต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของแนวความคิดที่ว่า ทุกคนมีหน้าที่อำนวยความสะดวกธรรมชาติให้แก่สิ่งมีชีวิตตามธรรมชาติและมนุษยชาติ (กานูพันธ์ ชัยรัตน์, 2554)

แนวคิดการบริหารการพัฒนาเมือง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ให้แนวคิดการพัฒนาว่า ต้องคำนึงถึงสภาพภูมิประเทศของบริเวณนั้นว่าเป็นอย่างไรและสังคมวิทยาเกี่ยวกับลักษณะนิสัยใจคอของคน ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีในแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกัน ดังพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า “...การพัฒนาจะต้องเป็นไปตามภูมิประเทศทางภูมิศาสตร์ และภูมิประเทศทางสังคมศาสตร์ในสังคมวิทยา คือ นิสัยใจคอของคนเราจะไปบังคับให้คนอื่นคิดอย่างอื่นไม่ได้ เราต้องแนะนำ เราเข้าไปช่วยโดยที่จะคิดให้เขาเข้ากับเราไม่ได้ แต่ถ้าเราเข้าไปแล้วเราเข้าไปดูว่าเขาต้องการอะไรจริงๆ แล้วก็อธิบายให้เขาเข้าใจหลักการของการพัฒนานี้ก็จะเกิดประโยชน์อย่างยิ่ง...” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554)

“...คำว่า “พัฒนา” ก็หมายถึง ทำให้มั่นคง ทำให้ก้าวหน้าการพัฒนาประเทศก็ทำให้บ้านเมืองมั่นคงมีความเจริญความหมายของการพัฒนาประเทศนี้ก็เท่ากับตั้งใจที่จะทำให้ชีวิตของแต่ละคนมีความปลอดภัยมีความสุข ฉะนั้นจึงเข้าใจได้ว่า การพัฒนาทุกอย่างเป็นสิ่งที่ดี เพราะว่าจะนำมาซึ่งความสุขความเจริญและความพอใจของแต่ละบุคคลในประเทศ...”

“...การพัฒนาประเทศจะบรรลุผลตามเป้าหมายได้มากน้อยเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยประกอบกันหลายอย่างอย่างแรกต้องมีคนดี คือมีปัญญา มีความรับผิดชอบ มีความวิริยะ อุตสาหะ เป็นผู้ปฏิบัติอย่างที่สอง ต้องมีวิทยาการที่ดี เป็นเครื่องใช้ประกอบการอย่างที่สาม ต้องมี

การวางแผนที่ดี ให้พอเหมาะพอควรกับฐานะเศรษฐกิจและทรัพยากรที่มีอยู่โดยคำนึงถึงประโยชน์อันพึงประสงค์ของประเทศและประชาชนเป็นหลักปฏิบัติ...”

การกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาเมืองมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจเรื่องแนวความคิดที่สำคัญในการพัฒนาเมือง โดยแนวความคิดที่สำคัญคือ แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน แนวทางการพัฒนาแบบยั่งยืน ได้มีการพัฒนาเป็นแนวทางการพัฒนาเมืองนำอยู่ที่มีการกล่าวถึงอย่างมาก นอกจากนั้นการเสนอแนวความคิดของเมืองแบบ “เมืองกะทัดรัด”

(Compact city) โดยมีสาระสำคัญ คือ

เมืองกะทัดรัด

แนวคิดการพัฒนาเมืองลักษณะเมืองกะทัดรัด คือ การวางผังที่อยู่อาศัย พาณิชยกรรม และแหล่งงาน ให้กิจกรรมอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน มีการผสมผสานกันระหว่างกิจกรรม โดยไม่แบ่งแยกอย่างเด็ดขาด จัดพื้นที่ส่วนกลางให้สามารถใช้ร่วมกัน เพื่อร่นระยะทางในการเดินทางให้สั้นลง กระตุ้นและส่งเสริมให้ประชาชนเดินเท้า จักรยาน หรือใช้ระบบขนส่งสาธารณะในการเดินทาง ช่วยประหยัดพลังงาน ประหยัดเวลา ช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อม การพัฒนาเมืองในรูปแบบที่เป็นเมืองกะทัดรัดนี้จะช่วยให้

1. เกิดแนวทางการพัฒนาเมืองยั่งยืน พึ่งพาตัวเองได้
2. เกิดค่านิยมที่ใช้รถยนต์ส่วนตัวน้อยลง (Less private)
3. เกิดมลภาวะเป็นพิษน้อยลง
4. เกิดสภาพแวดล้อมที่ดีมีสีเขียวของต้นไม้เพิ่มขึ้น
5. เกิดการประหยัดพลังงานและใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ
6. เกิดระบบการสัญจรด้วยการเดินทางและจักรยานเพิ่มขึ้น
7. เกิดเมืองที่น่าอยู่ (Liveable city)
8. เกิดสภาพแวดล้อมที่แข็งแรงสมบูรณ์ขึ้น (Healthy environment)
9. เกิดเมืองที่สมดุลแบบองค์รวม (Holistic) ทั้งทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมที่เป็นวิถี

ชีวิตแบบท้องถิ่น (Economic and cultural balance)

ตัวอย่างของเมืองตามแนวคิด Compact city หรือเมืองที่มีแนวคิดให้มีกิจกรรมอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน เช่น เมือง Keut-Thame ซึ่งตั้งอยู่ทางตะวันออกของกรุงลอนดอนในประเทศอังกฤษ เป็นต้น ทั้งนี้ แนวคิดของ Compact city ดังกล่าวประกอบด้วย 4 มิติ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

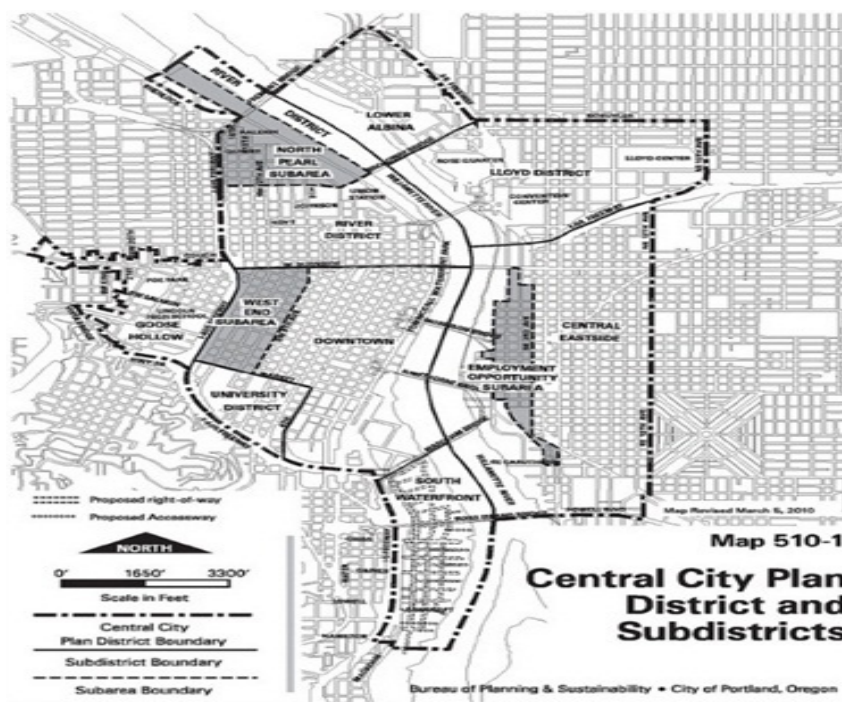
1. การพัฒนาพื้นที่ใช้การเดินทางประมาณ 5-10 นาที หรือระยะทางประมาณ 400-600 เมตร จากศูนย์กลางเมืองสู่ชานเมือง

2. พื้นที่ย่านใจกลางเมือง ควรเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมของชุมชนด้วย เลิกใช้ระบบการขนส่ง ร้านค้าประเภทต่าง ๆ ภัตตาคาร ศูนย์บริการ ร้านค้าเล็ก ๆ หอประชุมของชุมชน ห้องสมุด บริการสิ่งอำนวยความสะดวก และสวนสาธารณะหรือพื้นที่สีเขียว

3. การพัฒนาย่านที่อยู่อาศัยในย่านใจกลางเมือง ต้องมีความหนาแน่นสูงในการจัดสร้างแฟลต ห้องชุดที่มีความสูงไม่มากนัก หรือการสร้างทาวน์เฮ้าส์ ส่วนพื้นที่ที่อยู่ห่างออกไปให้มีความหนาแน่นต่ำกว่า เป็นประเภทบ้านแถว ที่สามารถเดินทางภายใน 5 นาที จากศูนย์กลาง และสามารถเดินทางภายใน 2-3 นาที ไปสวนสาธารณะ

4. ไม่มีโครงการขนส่งสาธารณะ ภายในระยะทาง 1 ไมล์ ควรจะเป็นที่อยู่อาศัยที่มีความหนาแน่นต่ำ มีพื้นที่ว่างสำหรับสันตากการ พื้นที่สวนประกอบด้วย สระน้ำ และเขตแนวธรรมชาติ Kent-Thames-side ตั้งอยู่ใจกลาง Thames gate way ซึ่งอยู่ทางด้านตะวันออกของกรุงลอนดอน Kent-Thames-side ตั้งขึ้น โดย Blue circle properties ซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินส่วนใหญ่ในพื้นที่นี้ และ Deptford และ Grave sham borage camcile และ Kent county council พื้นที่นี้ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 27 ตารางไมล์ Kent-Thames-side ประกอบด้วยการใช้ที่ดินแบบผสมผสาน ซึ่งประกอบด้วยที่อยู่อาศัย พาณิชยกรรม การค้าปลีก และสถานศึกษา นอกจากนี้ยังมีพื้นที่โล่งว่างซึ่งเชื่อมโยงกับ Network ศูนย์กลางของย่านที่สำคัญของ Kent-Thames -side ซึ่งเป็นย่านสำคัญใน Kent-Thames-side และเป็นศูนย์กลางของระบบขนส่งสาธารณะที่ Ebbs fleet เป็นสถานีที่รถไฟทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ซึ่งเชื่อมระหว่าง Channel tunnel rail link เป็นระบบขนส่งด้วยความเร็วสูงไปยุโรป และระหว่างใจกลางเมืองกรุงลอนดอนกับเมืองต่าง ๆ ทางด้านเหนือของเมือง Kent ย่านใหม่ที่ได้ออกแบบจัดทำในบริเวณ Kent ประกอบด้วย ย่านเมืองวิทยาศาสตร์ที่เมือง Darford ได้แก่ มหาวิทยาลัย Greenwich and lifflebrook lakes business park เป็นย่านที่ทำกิจกรรมที่ผสมผสานตามแนวคิดนี้ครั้งแรกในเมืองวิทยาศาสตร์ สำหรับคนรุ่นใหม่ ที่ไม่ต้องอยู่อาศัยโดดเดี่ยว แต่ยังเป็นกรรวมพื้นที่ข้างเคียงของศูนย์กลางเมือง Dart ford ซึ่งเป็นศูนย์กลางสำหรับการวิจัยและพัฒนา เป็นผ่านการศึกษา และผ่านอยู่อาศัยของนักศึกษา ตลอดจนเป็นที่ตั้งของศูนย์ประชุมวิชาการเพื่อนวัตกรรมทางธุรกิจ ที่จะเป็นตัวเร่งสำหรับความร่วมมือทางด้านนวัตกรรม และวิทยาศาสตร์ใหม่ ๆ รวมทั้งย่านที่อยู่อาศัย ร้านค้า ภัตตาคาร และการขนส่งสาธารณะ

การพัฒนาเมืองพอร์ตแลนด์ (Portland) ประเทศสหรัฐอเมริกา: ถอดประสบการณ์การพัฒนาเมืองยั่งยืน

ภาพที่ 2-1 ฟังเมืองพอร์ตแลนด์

พอร์ตแลนด์เป็นเมืองที่เป็นกรณีศึกษาด้านผังเมือง ที่ได้ชื่อว่า ใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างมีประสิทธิภาพและส่งเสริมสุขภาพผู้อยู่อาศัยอย่างยั่งยืนคือเมืองขนาดกลางทางตะวันตกเฉียงเหนือของสหรัฐอเมริกาที่ชื่อว่า “พอร์ตแลนด์” ในมลรัฐโอเรกอนเป็น เมืองการศึกษาผู้คนสัญจรด้วยรถรางและจักรยาน พื้นที่สีเขียวกระจายทุกชุมชนหรืออาหารออร์แกนิก การพัฒนาเมืองที่รักษาเอกลักษณ์ด้วยการคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมไปพร้อมกับรองรับความเจริญและจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นไม่สามารถที่ทำได้ในระยะเวลาปีหรือสองปีและไม่ได้เกิดจากหน่วยงานใดฝ่ายเดียวทำให้พอร์ตแลนด์แตกต่างจากที่อื่น สิ่งสำคัญที่ทำให้พอร์ตแลนด์แตกต่างจากที่อื่นก็คือเรื่อง “คน” ตั้งแต่ยุคที่อเมริกาบุกเบิกประเทศ เส้นทางบุกเบิกจะเริ่มจากทางตะวันออกไปตะวันตกเมื่อมาถึงทางแยกว่าจะขึ้นเหนือหรือลงใต้กลุ่มคนต้นทองหรือวัตถุนิยมจะเดินทางจะลงใต้เพราะมีพื้นที่ให้หาทองมากกว่าส่วนกลุ่มที่รักธรรมชาติ รักความสงบหรือชอบทำการเกษตรก็จะขึ้นเหนือ ไปอยู่ที่พอร์ตแลนด์เพราะสภาพแวดล้อมอุดมสมบูรณ์ ดังนั้นคนที่มืออาชีพทำการเกษตรจึงยิ่งเห็นความสำคัญของธรรมชาติไม่ทำอะไรที่ส่งผลกระทบต่ออาชีพตัวเองจนปัจจุบันสิ่งที่บรรพบุรุษคิดและทำได้ถ่ายทอดผ่านกันมาในสายเลือดรุ่นต่อรุ่น

ทั้งนี้เมืองพอร์ตแลนด์ตั้งอยู่ในพื้นที่ราบระหว่างภูเขาใกล้กับชายฝั่งซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์และทัศนียภาพที่สวยงามการออกแบบวางผังโครงข่ายเส้นทางสีเขียวเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงเริ่มขึ้นในปี ค.ศ. 1904 นับเป็นเวลาร้อยกว่าปีแล้ว ต่อมาในช่วงทศวรรษ 1960 มีการเดินขบวนเรียกร้องสิทธิเสรีภาพนายกเทศมนตรีของพอร์ตแลนด์ได้ชักชวนประชาชนมาคุยกัน เรื่องการใช้ประโยชน์ที่ดินในเมืองว่าจะทำอย่างไรให้ทุกคนได้ประโยชน์เท่าเทียมกันมีการทำงานร่วมกัน ในยุคที่คำว่า Public participation แทบไม่มีใครรู้จักแต่ที่นี่เริ่มด้วยการกระทำก่อนคำพูด โดยเทศบาลกับประชาชนทำงานร่วมกันแล้วออกมาเป็นกฎหมายการควบคุมการใช้ที่ดินในเมืองขึ้นมา

อย่างไรก็ตามพอร์ตแลนด์ก็มีย่านอุตสาหกรรมเช่นกัน โดยตั้งอยู่ทางตอนเหนือของเมือง ทำให้มีปัญหามลพิษในแม่น้ำที่สะสมมาตั้งแต่ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สองซึ่งภายหลังประชาชนเกิดความตระหนักว่าการพัฒนาตามแนวทางดังกล่าวนี้ไม่ถูกต้อง นำไปสู่การเริ่มแผนการฟื้นฟูแม่น้ำอย่างจริงจังช่วง 20-30 ปีที่ผ่านมา และสร้างเครือข่ายเส้นทางสีเขียวให้สมบูรณ์ซึ่งส่งผลต่อการลงประชามติให้ทบทวนด้วย

วิสัยทัศน์พอร์ตแลนด์การพัฒนาเมืองพอร์ตแลนด์ มีเป้าหมาย 4 ด้าน คือ 1. ความมั่งคั่ง 2. การศึกษา 3. สุขภาพ และ 4. ความเท่าเทียมกัน

โดยมีตัวชี้วัดอยู่ 9 อย่าง คือ 1. การบริการสาธารณะขั้นพื้นฐาน 2. สวนสาธารณะและพื้นที่ธรรมชาติ 3. อาหารที่มีประโยชน์ 4. ร้านค้าและสถานบริการ 5. แหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์ 6. การเชื่อมโยงทางสังคม 7. การเดินทางที่หลากหลาย 8. ความปลอดภัย 9. ที่อยู่อาศัยที่มีคุณภาพ เมืองสุขภาพ (Healthy urban planning)

นโยบายการส่งเสริมสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับประชาชน “Health for all by the year 2000” ริเริ่มโดยองค์การอนามัยโลกหรือ World Health Organisation: WHO มาตั้งแต่ปี 1979 โดยมีความคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการวางผังเมืองได้แก่ความคิดที่ว่าจำเป็นต้องมีปฏิบัติการปรับปรุงสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีจากหน่วยงานที่ไม่ได้ทำหน้าที่ด้านการรักษาพยาบาลโดยตรง (Health sector) เพราะจะเป็นการส่งเสริมสุขภาพให้ประชาชนได้อย่างแท้จริง เพราะการออกแบบวางผังเมืองพื้นที่สาธารณะและสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั้งในเมืองและในชนบทจะมีผลต่อสุขภาพและความเป็นอยู่ของประชาชนพลเมืองได้ดังตัวอย่างที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วโลก ที่สุขภาพและอายุของประชาชนในแต่ละชุมชนมีความแตกต่างกันอย่างมากนอกจากนี้การมีโอกาสเข้าถึงธรรมชาติเช่นสวนสาธารณะหรือพื้นที่สีเขียวก็เป็นปัจจัยชี้ที่สำคัญในการส่งเสริมสุขภาพของประชาชนการผังเมืองเชิงสุขภาพความจริงเป็นคำรวมที่น่าสนใจและนับว่าเป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืนเช่นเดียวกัน

การผังเมืองสุขภาพ (Healthy urban planning) หมายถึง การวางผังเพื่อประชาชน และสนับสนุนความคิดที่ว่าเมืองเป็นมากกว่าอาคารสิ่งก่อสร้างถนนและที่ว่างแต่เมืองเปรียบเสมือนสิ่งมีชีวิตซึ่งสุขภาพของเมืองมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประชากรที่อาศัยอยู่ในเมืองนั้น ๆ และหากจะให้เมืองเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการอยู่อาศัยของคนแล้วนักผังเมืองควรให้ความสำคัญกับคนและการใช้และการพัฒนาอาคารของคนมากกว่าตัวอาคารเองเท่านั้น

การมีสุขภาพที่ดี (Health) โดย WHO ให้ความหมายว่าไม่ได้เป็นเพียงภาวะการไม่ เป็นโรคเท่านั้นแต่หมายความรวมถึงการมีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดี (Wellbeing and quality of life) ของคนที่พร้อมสมบูรณ์ทั้งด้านกายจิตและสังคมอีกด้วยการมีโอกาสได้รับการดูแลให้มีสุขภาพดีตามมาตรฐานสูงสุดเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ทุกคน โดยไม่จำกัดเชื้อชาติศาสนา ความเชื่อทางการเมืองหรือฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมใด ๆ

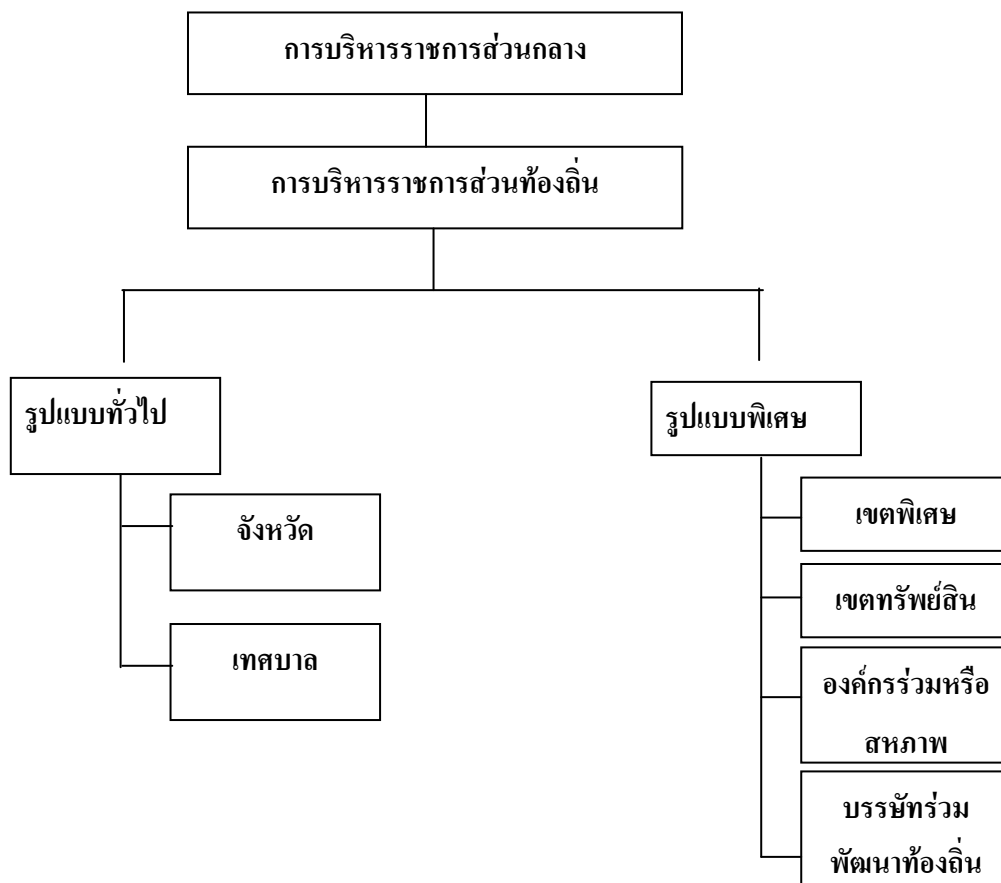
รูปแบบการปกครองท้องถิ่น

1. ประเทศญี่ปุ่น

ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่อยู่ในทวีปเอเชียมีรูปแบบของรัฐเป็นรัฐเดี่ยวและปกครอง ด้วยระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา มีองค์พระจักรพรรดิทรงเป็นพระประมุข โดยมี นายกรัฐมนตรีเป็นผู้นำในการบริหารประเทศ เช่นเดียวกับประเทศไทย ส่วนภาพรวมทั้งประเทศ พบว่า ชาวญี่ปุ่นประมาณร้อยละ 80 อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีความเป็นเมือง ส่งผลทำให้เกิดความ ตะหนักรและใส่ใจต่อการพัฒนาเมืองเป็นอย่างยิ่ง ทำให้ที่ดินในประเทศมีราคาสูงมาก

รูปแบบการปกครองท้องถิ่นของญี่ปุ่นแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ รูปแบบทั่วไป

และรูปแบบพิเศษ ปรากฏตามภาพที่ 2-2 และมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2-2 โครงสร้างการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทย

1.1 รูปแบบทั่วไป

กฎหมายปกครองตนเองส่วนท้องถิ่น จัดระดับชั้นการปกครองท้องถิ่นของญี่ปุ่นออกเป็น 2 ชั้น (Two-tier system) คือ ระดับบน (Upper tier) ได้แก่ จังหวัด (Prefecture) และระดับล่าง (Lower tier) ได้แก่ เทศบาล (Municipal) จึงมีผลทำให้จังหวัดมีพื้นที่ในการดำเนินงานครอบคลุมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับเทศบาลทั้งหมดที่ขึ้นตรงต่อจังหวัดอย่างไรก็ตาม จังหวัดและเทศบาลมีสถานะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เท่าเทียมกัน ไม่ได้หมายความว่าเทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ภายใต้สังกัดจังหวัด ดังนั้น จังหวัดจึงมีอำนาจเพียงให้คำแนะนำและแนวทางแก่เทศบาลเท่านั้น ไม่สามารถใช้อำนาจสั่งการเทศบาลได้

1.2 รูปแบบพิเศษ

นอกจากจังหวัดและเทศบาลแล้ว ญี่ปุ่นยังมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษอีก 4 ประเภทคือ

1.2.1 เขตพิเศษ (Special ward) การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบนี้มีเฉพาะในโตเกียวเท่านั้น เนื่องจากเป็นจังหวัดซึ่งเป็นที่ตั้งของเมืองหลวง จึงมีความจำเป็นจะต้องจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่มีลักษณะคล้ายกับเทศบาล จำนวน 23 แห่ง โดยมีนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน

1.2.2 เขตทรัพย์สิน (Property ward) เขตทรัพย์สินจัดตั้งขึ้นเพื่อดูแลทรัพย์สินร่วมที่เกิดจากการรวมตัวกันขององค์กรปกครองท้องถิ่นหลายแห่ง

1.2.3 องค์กรร่วมหรือสหภาพ (Joint local development corporation) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งร่วมกันจัดตั้งสหภาพขึ้นเพื่อให้ดำเนินกิจการสาธารณะบางอย่างที่ท้องถิ่นขนาดเล็กทั้งหลายไม่สามารถจัดทำได้ด้วยตนเองเช่นกิจการเกี่ยวกับการกำจัดขยะ กิจการเกี่ยวกับอศศิกัย กิจการเกี่ยวกับการศึกษาภาคบังคับ

1.2.4 บริษัทร่วมพัฒนาท้องถิ่น (Joint local development corporation) องค์กรนี้จัดตั้งขึ้นโดยความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งแต่ 2 แห่งขึ้นไป เพื่อดำเนินการพัฒนาต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเมือง

2. ประเทศสหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีรูปแบบของรัฐเป็นรัฐรวม (Compound state) ประกอบด้วย 50 มลรัฐ มารวมตัวเป็นประเทศเดียวกันในรูปแบบของสหพันธรัฐ (Federation) แตกต่างจากฝรั่งเศสและอังกฤษ ซึ่งมีรูปแบบของรัฐเป็นรัฐเดี่ยวแม้ว่าสหรัฐอเมริกาได้นำพื้นฐานของการปกครองส่วนท้องถิ่นในระบบของแองโกล-แซกซอน ของอังกฤษมาใช้ อันเป็นไปตามหลักการปกครองตนเองของท้องถิ่น (Local self government) ที่ทำให้แต่ละท้องถิ่นของสหรัฐอเมริกามีความเป็นอิสระ มีลักษณะเฉพาะของตนเอง และมีความเป็นตัวของตัวเอง แต่ก็มีลักษณะและรายละเอียดต่าง ๆ ที่มีความแตกต่างกับอังกฤษค่อนข้างมากเลยที่เดียวการจัดระบบการปกครองหรือระบบบริหารราชการแผ่นดินของสหรัฐอเมริกาจำแนกได้เป็น 3 ระดับ หรือแบ่งโครงสร้างออกเป็น 3 ส่วน (Three-tier system) คือ ระดับชาติหรือระดับสหพันธรัฐหรือระบบบริหารราชการส่วนกลาง ระดับมลรัฐ ซึ่งอยู่กึ่งกลางระหว่างระดับชาติกับระดับท้องถิ่น แต่ไม่ใช่ระบบบริหารราชการส่วนภูมิภาคอย่างที่ใช้อยู่ในรัฐเดี่ยวกันแบบฝรั่งเศสเพราะสหรัฐอเมริกามีการแบ่งแยกระหว่างระบบบริหารราชการส่วนกลางกับส่วนท้องถิ่นอย่างชัดเจน ไม่มีความสัมพันธ์กันโดยตรง และระดับล่างสุดคือ ระดับท้องถิ่นหรือระบบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

แนวคิดการจัดรูปที่ดินเพื่อการพัฒนาเมือง

แนวคิดการจัดรูปที่ดินในต่างประเทศ

แนวความคิดของการจัดรูปที่ดินในประเทศต่าง ๆ มีเหตุและวัตถุประสงค์ที่คล้ายคลึงกัน เพื่อพัฒนาเมือง โดยให้มีการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด มีสภาพแวดล้อมที่ดี เอื้ออำนวยต่อการอยู่อาศัยหรือประกอบกิจกรรมในเมือง มีสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่ได้มาตรฐาน และเพียงพอ โดยมีหลักการสำคัญคือ การวางผังเมืองและจัดรูปที่ดินใหม่ ให้เจ้าของที่ดินตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจากสถิติของกรรมสิทธิ์ของกรรมสิทธิ์ที่มีอยู่เดิม ก่อนการจัดรูปที่ดิน แนวความคิดนี้สืบเนื่องมาจากปัญหาอุปสรรคของการพัฒนาเมือง ได้แก่ การขาดงบประมาณและเงินทุนในการพัฒนา ให้เป็นผังเมือง ดังนั้น การจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่จึงเป็นวิธีการหนึ่งในการพัฒนาการใช้ที่ดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยประหยัดงบประมาณของภาครัฐ

ในประเทศต่าง ๆ ได้ตระหนักถึงปัญหาและแนวทางการแก้ไขดังกล่าว จึงมีการนำแนวความคิดนี้ไปประยุกต์ใช้กับประเทศของตนซึ่งก็ประสบผลสำเร็จโดยเฉพาะในประเทศเยอรมัน ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย เกาหลีใต้และไต้หวัน และอีกหลายประเทศที่เริ่มนำความคิดนี้มาทดลองใช้ได้แก่ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย และไทย

การจัดรูปที่ดินในต่างประเทศ

1. ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน

ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันเป็นประเทศแรกที่ใช้วิธีการจัดรูปที่ดินในการพัฒนาเมือง โดยเริ่มต้นเมื่อมีการออกพระราชบัญญัติ “Lex adickes” (Law concerning land transfer) เมื่อ พ.ศ. 2445 ณ เมือง Frankfurt กฎหมายนี้ นับเป็นต้นแบบของการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมืองที่ประเทศต่าง ๆ นำมาประยุกต์ใช้ เช่น ประเทศญี่ปุ่น ออสเตรเลีย สวิตเซอร์แลนด์ เป็นต้น ในปัจจุบันประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันมีระยะถนนมากที่สุดในโลกประเทศหนึ่งคิดเป็นสัดส่วนความยาวถนน 1.9 กิโลเมตรต่อพื้นที่ 1 ตารางกิโลเมตรบ้านเมืองเป็นระเบียบสวยงาม และเป็นเมืองหนึ่งที่มีพื้นที่ส่วนสาธารณะมากที่สุดอีกด้วย

องค์กรรับผิดชอบในการปฏิบัติได้แก่หน่วยงานรัฐบาลทั้งระดับรัฐ (State) ระดับจังหวัด ระดับท้องถิ่น (Local government) และหน่วยงานด้านการพัฒนา ลักษณะสำคัญของการจัดรูปที่ดินในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน คือจะเป็นการบังคับและนำไปใช้โดยรัฐบาลท้องถิ่น ซึ่งเจ้าของที่ดินจะไม่มีโอกาสคัดค้านหรือโต้แย้งแต่การที่กฎหมายได้ระบุให้มีการชดเชยค่าธรรมเนียม และความเสียหายอย่างเหมาะสมทำให้ประชาชนเกิดความมั่นใจ การดำเนินงานของการจัดรูปที่ดินอย่างราบรื่น นอกจากนั้น เจ้าของที่ดินโดยมากจะเฉลี่ยแบ่งต้นทุน การจัดทำบริการสาธารณะต่าง ๆ ในรูปเงินสด ซึ่งปัจจุบันใช้วิธีการสงวนที่ดินไว้ขาย (Reserved land) และ

นำเงินมาใช้ในโครงการ พื้นที่โครงการจะมีทั้งพื้นที่ในชานเขตเมืองพื้นที่ที่จะพัฒนาเป็นเมืองใหม่ และพื้นที่เกษตรกรรม

การที่ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีระบอบการปกครอง ซึ่งให้อำนาจแก่ ภาครัฐเป็นอย่างมากทำให้สามารถดำเนินโครงการจัดรูปที่ดินได้โดยไม่ต้องรับฟังความคิดเห็น จากประชาชนนอกจากนี้ยังมีกฎหมายซึ่งรองรับการจัดรูปที่ดินตั้งแต่แรกเริ่มและยังมีกฎหมายฉบับ อื่นซึ่งประกาศในภายหลังช่วยสนับสนุนการจัดรูปที่ดิน เช่น กฎหมายการโยกย้ายที่ดินเป็นต้น ทำให้ประชาชนมีความมั่นใจมากขึ้นและให้ความร่วมมือภาครัฐอย่างเต็มที่ในการแก้ปัญหา ด้าน การพัฒนาพื้นที่เมือง ทำให้การพัฒนาเป็นไปตามเป้าหมายและถูกทิศทาง

2. ประเทศออสเตรเลีย

การจัดรูปที่ดินเพื่อการพัฒนาเมืองของประเทศออสเตรเลียเริ่มนำมาใช้โดยรู้จักกันใน ชื่อ “Land Pooling” เมื่อปี 2494 โดยพระราชบัญญัติการพัฒนาและการวางผังเมือง (Town planning and development act) และถูกกำหนดให้บังคับใช้บังคับโดยข้อบังคับทางการผังเมือง (Town planning regulation 1976) โครงการจัดรูปที่ดินส่วนมากจะนำมาใช้ในการแก้ปัญหาการจัดสรรแบ่งแยกที่ดิน และแนวทางการพัฒนาที่อยู่และการจัดหาสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่สำคัญโดยเริ่มแรก มีการดำเนินงานโดยผู้จัดสรรที่ดินและนักพัฒนาภาคเอกชนและมีหน่วยงานภาครัฐและท้องถิ่นให้ ความร่วมมือละเห็นชอบลักษณะสำคัญของการจัดรูปที่ดินในประเทศออสเตรเลีย คือจะมีการ วางแผนเตรียมงานกำหนดพื้นที่รายละเอียดงบประมาณ โดยรัฐบาลท้องถิ่นและแสดง นิทรรศการต่อประชาชน รับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะจากนั้นจะนำไปผ่านความเห็นชอบ จากคณะกรรมการผังเมือง (Town planning board) แล้วรายงานต่อรัฐมนตรีทางด้านการพัฒนา และวางผังเมืองเมื่ออนุมัติจะมีผลตามกฎหมายทันที

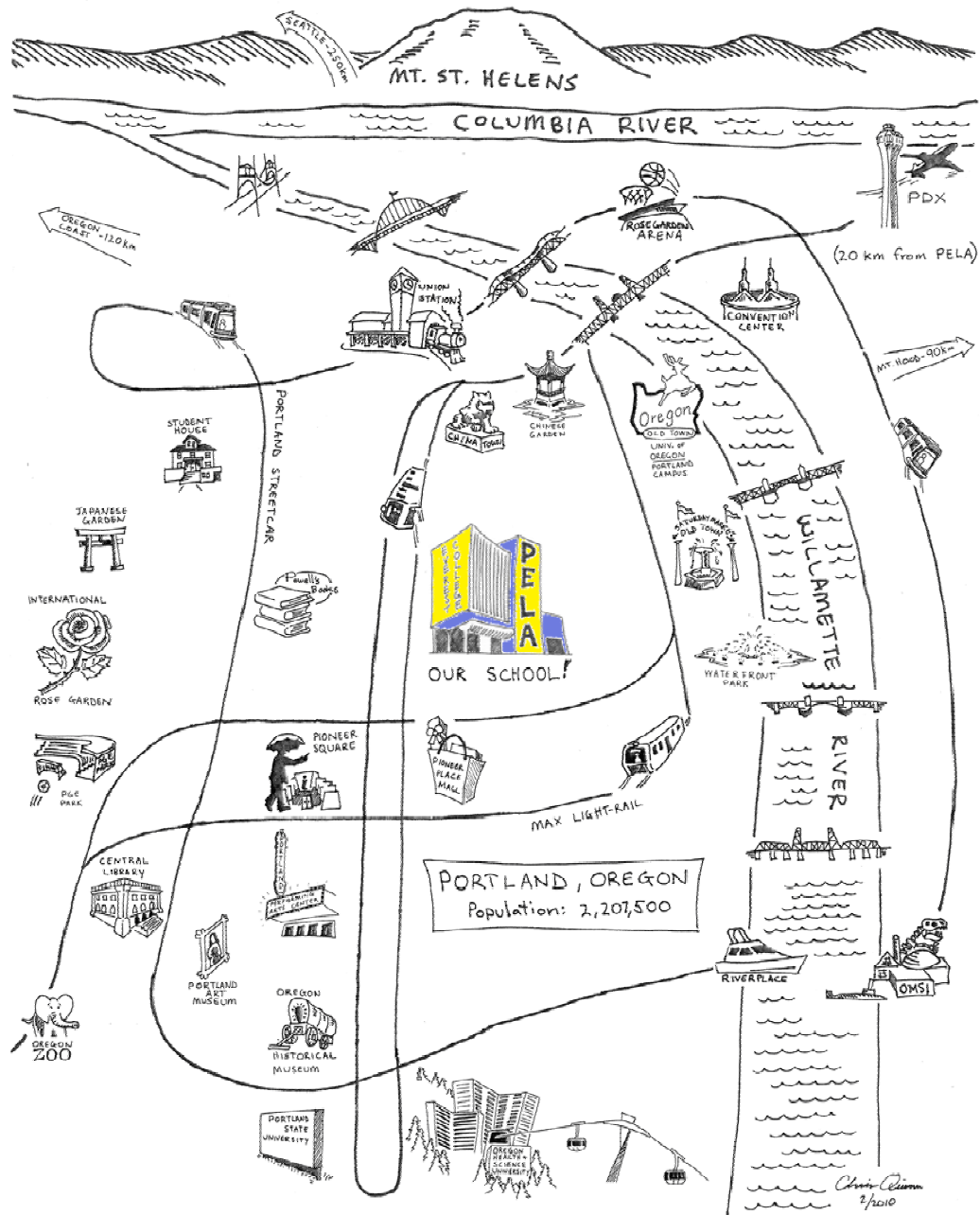
นอกจากนี้ลักษณะอีกประการของการจัดรูปที่ดินในประเทศออสเตรเลียคือเจ้าของที่ดิน สามารถเขียนรายละเอียดโครงการเกี่ยวกับต้นทุนกำไรข้อมูลต่างๆเพื่อประโยชน์สูงสุดของตนเอง ไปยังหน่วยงานรัฐบาลได้ระยะเวลาการดำเนินโครงการจัดรูปที่ดินทั่วไปใช้เวลาประมาณ 6-10 ปี

อารยธรรมการวางผังเมืองของประเทศตะวันตก

ประเทศสหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศหนึ่งที่มีประสบการณ์อันยาวนานเกี่ยวกับการวางผังเมืองและ การกำกับการใช้ประโยชน์ที่ดินและได้ให้ความช่วยเหลือประเทศไทยในเรื่องการวางผังในสมัย จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ในปี พ.ศ. 2503 ซึ่งได้มีการวางผังเมืองและแผนพัฒนา 30 ปีของเมือง กรุงเทพมหานครและธนบุรี คือ ผัง Greater Bangkok Plan 2533 ผู้วิจัยได้เห็นความสอดคล้องของ

เมืองต้นแบบสำหรับการนำมามาตรการผังเมืองมาใช้ ได้แก่ การวางผังเมืองของพอร์ตแลนด์ในปัจจุบันได้กำหนดแผนการจัดทำไปถึงปี 2035 ให้เขตตำบลต่าง ๆ ปรับระบบสาธารณูปโภคเป็นระบบสีเขียว เช่น มีการใช้แหล่งพลังงานร่วมกันและมีการจัดระบบจ่ายพลังงานให้กับชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นลงรายละเอียดว่าแต่ละ Sub-district จะพึ่งพาตนเองเรื่องทรัพยากรให้มากขึ้น ส่วนการเดินทางในพอร์ตแลนด์ใช้ระบบรางเป็นส่วนมาก ซึ่งมีทั้งรถไฟและรถราง รongลงมา คือ จักรยาน เดินและรถส่วนตัว หลักสำคัญที่ทำให้ระบบรางมีประสิทธิภาพคือการใช้แนวคิด TOD หรือ Transit-oriented development มาพัฒนาพื้นที่รอบสถานี เช่น อาคารบริเวณรอบสถานีชั้นล่างเป็นร้านค้า ชั้นบนเป็นที่อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียงมีสวนสาธารณะที่ไม่ใหญ่แต่มีกระจายหลายจุด ทำให้เมืองไม่ขยายกระจายตัวตามแนวนอนแต่กระชับขึ้นเพราะชุมชนอยู่ใกล้สถานีในระยะที่เดินหรือใช้จักรยานถึงได้ ในเมืองพอร์ตแลนด์จะมีระบบรางเบา Streetcar ซึ่งเป็นที่นิยมมาก และสะดวกสบาย ทางผู้บริหารเมืองได้สร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในการเชื่อมโยงการสัญจรกับระบบรางเบาไม่ว่าจะเป็นทางจักรยาน คนเดินเท้า และขนส่งมวลชนอื่น ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชน ลดปัญหาการจราจร อย่างไรก็ตามการจะบรรลุเป้าหมายที่ต้องการก็ต้องมีการทำงานที่เข้มแข็งระหว่างชุมชนกับเทศบาล มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ตรวจสอบอยู่ตลอดเวลา การสื่อสารถึงประชาชนนั้นมีโอกาสกรรมการชุมชนซึ่งเป็นตัวแทนชาวบ้านเข้ามาจัดเวทีพูดคุยกันเป็นประจำทางส่วนกลางจะประกาศไปถึงทุกบ้านว่าตอนนี้เทศบาลกำลังทำอะไรอยู่มีอะไรที่ประชาชนเดือดร้อนหรือมีความคิดเห็นอะไรก็สามารถแจ้งกับคณะกรรมการชุมชนได้ “นายกเทศมนตรีแต่ละคนเขาจะตั้งใจทำเพื่อเมือง มีวิสัยทัศน์ในระยะยาว ทำให้เขามีการพัฒนาที่ยั่งยืนกว่าบ้านเราไม่ว่าเปลี่ยนนายกกี่คนแต่นโยบายหลักก็ยังสืบทอดกันมาคือคำนึงถึงสภาพแวดล้อมและสุขภาพคนอยู่อาศัย จะมีผังเมืองของเขามาเรื่อย ๆ วางกันไว้ 20-30 ปีข้างหน้าเลย พอคนใหม่มาก็ยังยึดผังเดิมพัฒนาต่อแต่บ้านเรากลับมาใหม่มาที่ร้อนใหม่”

ภาพที่ 2-3 เส้นทางการเดินทางในพอร์ตแลนด์ (สุภาพร แก้วก้อย ไฟโรจน์ และชนกษณ พันธ์เสน, 2556)

ภาพที่ 2-4 ภูมิทัศน์ริมน้ำของเมืองพอร์ตแลนด์ (สุภาพร แก้วกอ เลี้ยวไฟโรจน์ และชนภณ พันธเสน, 2556)

การผังเมืองในประเทศไทย

ประเทศไทย มีกฎหมายผังเมืองใช้มาตั้งแต่ พ.ศ. 2495 คือ พ.ร.บ.การผังเมืองและชนบท พ.ศ. 2495 ซึ่งเป็นกฎหมาย ผังเมืองฉบับแรกของประเทศไทย กฎหมายฉบับนี้ถูกยกเลิกโดย พ.ร.บ. การผังเมือง พ.ศ. 2518 ซึ่งเป็นประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับพิเศษ เล่ม 92 ตอนที่ 33 วันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2518 ที่ยังบังคับใช้ในปัจจุบัน การปรับปรุงกฎหมายผังเมืองมีมาโดยตลอด เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาของชุมชนในระดับต่าง ๆ ได้ทันต่อสภาพการที่กำลังเปลี่ยนแปลง ในปี พ.ศ. 2543 ได้มีการแก้ไขปรับปรุง พ.ร.บ.การผังเมือง พ.ศ. 2518 เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และนโยบายของรัฐเรื่อง การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและที่สำคัญเพื่อใช้เป็นกรอบชี้้นำการพัฒนาทางด้านกายภาพที่สอดคล้องและควบคู่กับการพัฒนา ทางด้านเศรษฐกิจสังคม แต่การขอแก้ไขกฎหมายดังกล่าว ไม่สามารถผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภา ในขั้นตอนการพิจารณาของวุฒิสภา เพราะเห็นว่า กฎหมายมราเสนอแก้ไขนี้ ยังไม่สื่อถึงการ กระจายอำนาจการวางผังเมืองสู่ท้องถิ่นรวมถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในเรื่องงานผังเมือง ในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ พ.ศ. 2503 ได้มีการวางผังเมืองและแผนพัฒนา 30 ปี

ของเมืองกรุงเทพมหานครและธนบุรี (The Greater Bangkok Plan (2503-2533) ตามสัญญาที่ ICA-T-226 รัฐบาลไทยได้ว่าจ้างให้บริษัท ลิทชิงฟิลด์ ไวท์คิง บราวน์ แอนด์ แอช โซซิเอทส์ แห่งนิวยอร์ก (Litchingfield Whiting Bowne & Associates, Architects and Engineers of New York City) จัดทำแผนการพัฒนาเมืองร่วมกับสำนักผังเมือง ในช่วงเวลาต่อมา จึงได้มีการจัดตั้ง สำนักผังเมือง (กรมการผังเมือง) เป็นหน่วยงานวางและจัดทำผังเมืองของประเทศ สังกัดกระทรวงมหาดไทย และเป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินงานด้านผังเมืองของไทย

การวางผังเมืองและแผนพัฒนา 30 ปีดังกล่าวนี้ได้ให้ความสำคัญอย่างมากกับการพัฒนาระบบถนน อาทิการสร้างถนนวงแหวนรอบศูนย์กลางเมืองกรุงเทพฯ การกำหนดเส้นทางถนนสายหลักตามแนวเหนือ/ใต้และตะวันออก/ตะวันตก การจัดสร้างสถานีรถโดยสารเป็นศูนย์กลางเชื่อมต่อกับต่างจังหวัด เป็นต้น ในทางตรงข้ามกับการพัฒนาระบบถนน ตั้งแต่ทศวรรษ 2500 เป็นต้นมา แผนงานของรัฐบาลไทยและที่ปรึกษาต่างประเทศได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบรางที่น้อยมากรัฐบาลไทยแทบมิได้ให้ความสำคัญต่อการขยายเส้นทางรถขนส่งทางรางใหม่หากแต่มุ่งที่จะเพิ่มผู้รถและรถจักรตามความขยายตัวของความต้องการการขนส่งทางรถไฟ และปรับปรุงบริการรถโดยสารและรถสินค้าให้สะดวกรวดเร็ว เป็นหลัก รวมถึงข้อเสนอให้ย้ายศูนย์กลางคมนาคมทางรถไฟจากหัวลำโพงไปยังบางซื่อหรือกระจายไปยังสถานีที่ 3 แห่ง คือ มักกะสัน บางซื่อ และธนบุรี โดยจะใช้รถบัสขนส่งคนจากหัวลำโพงไปยังสถานีหลักแห่งใหม่แทนเนื่องจากจุดตัดทางรถไฟได้สร้างปัญหาการจราจรบนถนน

ประวัติความเป็นมาของการผังเมืองของประเทศไทย

การผังเมืองของประเทศไทยก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบ

ประชาธิปไตยเป็นการดำเนินการโดยพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ในการป้องกันภัยจากข้าศึกศัตรูและภัยทางธรรมชาติเป็นหลักจนกระทั่งในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดฯ ให้พัฒนาพระนครให้มีความงดงามและทันสมัยเท่าเทียมกับอารยประเทศ การผังเมืองที่ได้ดำเนินการในพระนครและในหัวเมืองสำคัญของประเทศโดยการตัดถนนสายต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาเมืองอย่างเป็นระบบรวมทั้งการดำเนินการด้านสาธารณูปโภคเช่นการไฟฟ้าและการประปาเป็นต้นนั้นได้เป็นไปอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย ในปี พ.ศ. 2475 รัฐบาลในระยะต่อมายังคงดำเนินการด้านการผังเมืองอย่างต่อเนื่องเช่น การพัฒนาย่านพาณิชยกรรมนครบาลดำเนินการพัฒนาเมืองลพบุรีให้เป็นเมืองศูนย์กลางทางทหารและแม้แต่การดำเนินการในระดับเทศบาลดังตัวอย่างเช่น การวางผังเมืองยะลาเป็นต้นแบบการผังเมืองตลอดระยะเวลาดังกล่าวข้างต้นเป็นการดำเนินการโดยอาศัยอำนาจแห่งพระราชบัญญัติและพระราชกำหนดซึ่งได้ตราขึ้นในแต่ละกรณีเป็นการเฉพาะเช่น

พระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อสร้างอาคารดำเนินการตามแผนผังเมืองฉบับบริเวณถนนราชดำเนินจังหวัดพระนคร พ.ศ. 2482

พระราชกำหนดจัดสร้างนครหลวง พ.ศ. 2485 เป็นต้นจนกระทั่งได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการผังเมืองและผังชนบท พ.ศ. 2495 เป็นกฎหมายผังเมืองฉบับแรกโดยได้กำหนดวิธีการในการจัดทำ “โครงการ” ซึ่งมีวัตถุประสงค์ตามที่ได้ระบุในมาตรา 7(4) ประกอบด้วย

(ก) เพื่อสร้างเมืองขึ้นใหม่

(ข) เพื่อสร้างเมืองหรือส่วนของเมืองขึ้นแทนเมืองหรือส่วนของเมืองที่ได้รับความเสียหายเพราะไฟไหม้แผ่นดินไหวหรือภัยพิบาศอย่างอื่น

(ค) เพื่อบูรณะที่ดินเมืองหรือที่ดินชนบทอันระบอบเขตไว้หรือจัดให้มีหรือจัดให้ดียิ่งขึ้นซึ่งสัญลักษณ์หรือความสะดวกสบายในเขตนั้นหรือเพื่อส่งเสริมการเศรษฐกิจหรือสงวนไว้ซึ่งอาคารที่มีอยู่หรือวัตถุอื่นอันมีคุณค่าที่น่าสนใจทางสถาปัตยกรรมประวัติศาสตร์หรือศิลปกรรมหรือภูมิประเทศทั้งดงามหรือที่มีคุณค่าที่น่าสนใจทางธรรมชาติรวมทั้งต้นไม้เดี่ยวหรือต้นไม้หมู่

สะพานมิตรภาพในประเทศไทย

ภาพที่ 2-5 เส้นทางสร้างสะพานมิตรภาพในประเทศไทย

ภาพที่ 2-6 การสร้างสะพานมิตรภาพทั้ง 4 แห่ง

ภาพที่ 2-7 สะพานมิตรภาพ 1 (หนองคาย-เวียงจันทน์)

สะพานมิตรภาพ 1 (หนองคาย-เวียงจันทน์)

สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 1 เป็นสะพานข้ามแม่น้ำโขงตอนล่างขนาดใหญ่แห่งแรก เชื่อมระหว่างหนองคาย ประเทศไทย กับนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยรัฐบาลออสเตรเลียได้มอบงบประมาณสนับสนุนจำนวน 42 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย ในการสำรวจความเป็นไปได้ การออกแบบ และการก่อสร้าง ระหว่างปี พ.ศ. 2534-2537 นับตั้งแต่เปิดใช้ สะพานมิตรภาพแห่งนี้ได้สร้างประโยชน์ให้กับประเทศเพื่อนบ้านทั้งสองทั้งในแง่เศรษฐกิจ การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม การคมนาคม และขนส่ง สะพานไม่เพียงแต่เชื่อมโยงพื้นที่ของสองประเทศในทางกายภาพ แต่ยังเชื่อมโยงจิตใจ และส่งเสริมสายสัมพันธ์ระหว่างประชาชนชาวไทยและชาวลาว สะพานแห่งนี้จึงเปรียบเสมือนสัญลักษณ์แห่งมิตรภาพและความร่วมมือระหว่างออสเตรเลีย ไทย และลาว

ประวัติของสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 1

พ.ศ. 2499 กำเนิดแนวความคิดในการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงเพื่อเชื่อมระหว่างประเทศไทยและลาว

พ.ศ. 2531 ฯพณฯ พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรีไทยในขณะนั้นได้เดินทางไปเยือนลาว ผู้นำคณะรัฐบาลของทั้งสองฝ่ายออกแถลงการณ์ร่วมตกลงในหลักการให้มีการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงเพื่อเชื่อมหนองคาย-เวียงจันทน์

พ.ศ. 2532 ฯพณฯ โรเบิร์ตฮอว์ค นายกรัฐมนตรีออสเตรเลียในขณะนั้น เดินทางมาเยือนประเทศไทย และออกแถลงการณ์ในนามรัฐบาลออสเตรเลียที่จะสนับสนุนเงินช่วยเหลือค่าก่อสร้างสะพานผ่านความร่วมมือระหว่างผู้แทนจากไทยและลาว

มกราคม พ.ศ. 2533 มีการลงนามในบันทึกความเข้าใจร่วมกัน ณ ทำเนียบรัฐบาลของไทย บริษัทออสเตรเลีย Maunsell and Partners และบริษัท Sinclair Knight and Partners ได้รับว่าจ้างให้ศึกษาความเป็นไปได้ในการก่อสร้างสะพาน

ตุลาคม พ.ศ. 2534 รัฐบาลออสเตรเลียคัดเลือกบริษัทออสเตรเลีย John Holland Construction Pty Ltd ให้ดำเนินการเป็นผู้รับเหมาก่อสร้างสะพานร่วมกับบริษัท Kin Sun ประเทศไทย

พฤศจิกายน พ.ศ. 2534 พิธีเปิดโครงการก่อสร้างสะพาน สะพานใช้เวลาก่อสร้างประมาณสองปีครึ่ง

8 เมษายน พ.ศ. 2537 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดสะพานมิตรภาพไทย-ลาว ร่วมกับ ฯพณฯ หนุฮัก พุมสะหวัน ประธานประเทศแห่งสปป.ลาว ในขณะนั้น และ ฯพณฯ พอล คีตติง นายกรัฐมนตรีออสเตรเลียในขณะนั้น

23 เมษายน พ.ศ. 2537 สะพานมิตรภาพเปิดใช้งานเพื่อการจราจร

5 มีนาคม พ.ศ. 2552 พิธีเปิดการเดินรถไฟไทย-ลาว บนสะพานมิตรภาพ ช่วยส่งเสริม
การคมนาคมระหว่างสองประเทศ

29 เมษายน พ.ศ. 2552 ออสเตรเลีย ไทย และลาว ร่วมเฉลิมฉลอง 15 ปี ของการเปิด
ใช้สะพาน

ลักษณะของสะพาน

สะพานแห่งนี้เป็นแบบคอนกรีตอัดแรง เสริมเหล็กแบบ Box girder มีความยาวทั้งสิ้น
1170 เมตร พื้นผิวจราจรประกอบด้วยช่องจราจร 2 ช่องทาง กว้างช่องทางละ 3.5 เมตร มีช่องทาง
เดินทั้งสองข้าง ข้างละ 1.5 เมตร และช่องทางเดินรถไฟตรงกลางกว้าง 1 เมตร ช่วงแม่น้ำ
ประกอบด้วยตอม่อ 6 ตอม่อ ระยะห่างระหว่างตอม่อสะพานช่วงกลางแม่น้ำ 105 เมตร
ช่วงบนฝั่งทั้ง 2 ข้าง ประกอบด้วย ตอม่อ 8 ตอม่อ ในฝั่งไทย และ 7 ตอม่อ ในฝั่งลาว

ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ

สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งแรกนี้มีความสำคัญเป็นอย่างมากในการสนับสนุน
การพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศไทยและลาว และยังส่งเสริมสายสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นระหว่าง
สองประเทศ สะพานแห่งนี้อำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าซึ่งแต่เดิมขนถ่ายกันโดยใช้แพ
ขนานยนต์ และยังเป็นเส้นทางออกสู่ทะเลโดยสะดวกให้กับประเทศลาว สะพานแห่งนี้ยังคง
ความสำคัญในด้านการค้า และยังเป็นสัญลักษณ์แห่งเจตจำนงของออสเตรเลียในการให้
ความร่วมมือเพื่อพัฒนาภูมิภาคลุ่มน้ำโขงก่อนการเปิดใช้สะพาน สถิติการนำเข้า-ส่งออก ผ่านด่าน
ศุลกากรหนองคาย ในปีงบประมาณ 2536 มีมูลค่ารวม 3.6 พันล้านบาท ในปี 2537 มูลค่าได้เพิ่มขึ้น
34 เปอร์เซ็นต์ เป็น 4.8 พันล้านบาท และเพิ่มเป็น 5.3 พันล้านบาทในปี 2538 สถิติล่าสุดใน
ปีงบประมาณ 2554 แสดงมูลค่ารวมการนำเข้า-ส่งออกผ่านด่านศุลกากรหนองคายซึ่งสูงถึง
43 พันล้านบาท

ด้านการคมนาคม

ในปีงบประมาณ 2537 มีพาหนะเข้าประเทศไทยผ่านด่านมิตรภาพไทย-ลาว จำนวน
13,518 คัน และออกจำนวน 13,455 คัน ต่อมาภายหลังจากเปิดใช้สะพานแห่งนี้ จำนวนพาหนะ
เข้า-ออก ได้เพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยในปีงบประมาณ 2538 มีพาหนะเข้า 47,293 คัน และออก 48,658
คัน สถิติล่าสุดประจำปีงบประมาณ 2554 มีพาหนะเข้าถึง 419,659 คันและออก 424,841 คัน
ด้านจำนวนจำนวนคนเข้า-ออก ผ่านด่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว ในปีงบประมาณ 2537 มีคน
เดินทางเข้าจำนวน 55,085 คน และ ออก 50,100 คน ต่อมาในปีงบประมาณ 2538 ตัวเลขเพิ่มสูงขึ้น
โดยมีคนเดินทางเข้าถึง 293,126 คน และออก 292,462 คน สำหรับในปีงบประมาณ 2554 มี

คนเดินทางเข้าจำนวน 2,713,495 คน และออก 2,657,100 คน

สะพานมิตรภาพ 2 (มุกดาหาร-สะหวันนะเขต) กับการพัฒนาเมืองมุกดาหาร

ภาพที่ 2-8 สะพานมิตรภาพ 2 (มุกดาหาร-สะหวันนะเขต) กับการพัฒนาเมืองมุกดาหาร

จังหวัดมุกดาหารเป็นประตูด่านสำคัญสู่กลุ่มประเทศอินโดจีนอยู่ตรงข้ามแขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว มีแม่น้ำโขงซึ่งมีความยาวถึง 72 กิโลเมตร เป็นเส้นกั้นพรมแดนในเขตเทศบาลเมืองมุกดาหารหลังจากการเปิดใช้สะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 มุกดาหาร-สะหวันนะเขต มีเส้นทางคมนาคม ที่สะดวกในการเดินทางไปประเทศ สปป.ลาว เวียดนาม จีน เป็นผลให้นักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางไปประเทศ สปป.ลาว เวียดนาม จีน โดยใช้เส้นทางจังหวัดมุกดาหาร ส่งผลให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาในเขตเทศบาลเมืองมุกดาหารมากขึ้น และขยายตัวอย่างต่อเนื่อง การเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว

นายพินิจ เจริญสุข นายกเทศมนตรีเมืองมุกดาหาร ได้กำหนดนโยบาย โดยยึดหลักในการปกครองตามระบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมมุ่งมั่นจะสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการบริหารของเทศบาลเมืองมุกดาหาร 4 ด้าน คือ

1. นโยบายด้านเศรษฐกิจโดยการสร้างรายได้ให้กับประชาชน ทั้งทางตรงและทางอ้อม มีการบำรุงศิลปจารีตประเพณี ภูมิปัญญาของท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นเพื่อให้เมืองมุกดาหารเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักทั้งในและต่างประเทศการสร้างหาดทรายริมฝั่งแม่น้ำโขงหน้าตลาดอินโดจีนเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจของพี่น้องชาวเมือง

มุกดาหารและจังหวัดใกล้เคียงจัดสถานที่สำหรับจอร์จนยนต์ทัศนจรและรถยนต์นักท่องเที่ยว พร้อมศูนย์บริการนักท่องเที่ยวครบวงจรตกแต่งถนนในแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นระเบียบสวยงาม และปลอดภัย โดยมีเป้าหมายเพื่อเป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นการสร้างรายได้ให้กับพี่น้องประชาชนส่งเสริมการท่องเที่ยวดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาในจังหวัดมุกดาหารเพื่อสร้างรายได้ให้พี่น้องประชาชนและเทศบาลเมืองมุกดาหาร

2. นโยบายด้านสังคมดูแลตั้งแต่เกิดจนตายสนับสนุนส่งเสริมสตรีมีครรภ์และทารกแรกเกิดให้มีสุขภาพอนามัยที่ดีมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง ส่งเสริมด้านการศึกษาโดยการพัฒนาโรงเรียนในสังกัดเทศบาล ให้มีคุณภาพทั้งบุคลากร ครูผู้สอนจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนเพื่อหล่อหลอมให้ลูกหลานชาวเมืองมุกดาหารเป็นคนเก่ง คนดีมีคุณธรรมพร้อมทั้งขยายการบริการศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน ส่งเสริมชุมชนให้เข้มแข็งโดยให้มีคณะกรรมการชุมชนที่มาจากพี่น้องในชุมชนจัดหาสวัสดิการที่เหมาะสมให้กับคณะกรรมการชุมชนสนับสนุนส่งเสริมร้านค้าชุมชนให้ผลิตและขายสินค้าโอท็อปเพื่อให้ชุมชนมีรายได้พึ่งพาตนเองให้การส่งเสริมกีฬาทุกประเภทเพื่อให้บุตรหลานชาวเมืองมุกดาหารได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และห่างไกลจากยาเสพติดมีสุขภาพที่แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ

3. นโยบายด้านการสาธารณสุขปโภค สาธารณูปการ เมืองทันสมัยยั่งยืน ในด้านการป้องกันน้ำท่วมได้จัดหางบประมาณเพื่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งตามแนวริมฝั่งแม่น้ำโขงในเขตเทศบาล สร้างคันดินในจุดวิกฤต ขุดลอกคูคลองร่องระบายน้ำเพื่อสร้างระบบระบายป้องกันน้ำท่วมไม่ให้เกิดความสูญเสียทางด้านเศรษฐกิจและทรัพย์สินของชาวพี่น้องเมืองมุกดาหารจัดให้มีการสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ถนนลาดยางรวมทั้งซ่อมแซมปรับปรุงถนนที่ชำรุดทรุดโทรมให้อยู่ในสภาพดีการขยายผิวจราจรในพื้นที่พื้นผิวจราจรคับแคบรวมทั้งการปรับปรุงภูมิทัศน์สองฝั่งถนนให้มีความปลอดภัยสวยงามเจริญตาจัดการขยายเขตไฟฟ้า น้ำประปาให้เข้าถึงทุกชุมชนปรับปรุงระบบไฟสัญญาณจราจรป้ายบอกทิศทางที่ทันสมัย จัดทำโครงการติดตั้งกล้องวงจรปิดเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินพัฒนาปรับปรุงตลาดสดเทศบาลให้มีความสะอาดมีมาตรฐานและทำโครงการก่อสร้างตลาดสดแห่งใหม่ให้เพียงพอกับความต้องการของชุมชน

4. นโยบายด้านการบริหาร เน้นความโปร่งใสและประชาชนมีส่วนร่วมจัดตั้งสภาที่ปรึกษาการบริหาร (นายกเทศมนตรีจากทุกภาคส่วนของสังคมเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำเชิงนโยบายสู่การบริหารให้เกิดความโปร่งใสเป็นธรรมและทั่วถึง เน้นการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลจัดการทุจริตคอร์รัปชันมีการส่งเสริมบทบาทศักยภาพของข้าราชการ พนักงานเทศบาลและลูกจ้างในสังกัดให้มีสวัสดิการที่ดีมีความรู้คู่คุณภาพ เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงานและให้มีขวัญกำลังใจในการให้บริการพี่น้องประชาชนส่งเสริมการทำงานของ

สมาชิกสภาเทศบาลให้สามารถทำงานเป็นปากเป็นเสียงแทนพี่น้องประชาชนอย่างเข้มแข็ง จัดตั้งศูนย์บริการประชาชนรับเรื่องราวร้องทุกข์และช่วยแก้ปัญหาบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน การกำหนดนโยบายการพัฒนาจะสร้างโอกาสที่ดีในการลงทุนส่งเสริมให้ประชาชนมีงานทำจะเห็นได้จากธุรกิจที่เกิดขึ้นอย่างมากในเขตเทศบาลเมืองมุกดาหารแสดงให้เห็นถึงสภาพเศรษฐกิจที่มีความเจริญเติบโต เกิดความเข้มแข็งในชุมชนซึ่งเป็นผลจากนโยบายด้านการพัฒนาระบบคุณภาพ การศึกษาในท้องถิ่น การพัฒนาบุคลากร องค์กร และระบบการให้บริการประชาชน การพัฒนาเศรษฐกิจกลุ่มอาชีพ และการเพิ่มมูลค่าสินค้าการเกษตรพัฒนาการให้บริการสาธารณสุขส่งเสริมสุขภาพของคนในชุมชน การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานทำให้คุณภาพชีวิตทางสังคม การพัฒนาการท่องเที่ยว การกีฬา และการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นเพื่อเป็นการสนับสนุน การพัฒนาการค้าการท่องเที่ยวและรองรับผู้ที่เข้ามาท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองมุกดาหาร โดยมุ่งเน้นให้เป็นเมืองสวย บ้านสะอาดคนสุขภาพดี โดยเฉพาะการพัฒนาตลาดอินโดจีนปรับปรุงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวสร้างภูมิทัศน์ให้สวยงาม โดยการปลูกดอกทานตะวันริมฝั่งแม่น้ำโขงบริเวณหน้าตลาดอินโดจีน เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและที่พักผ่อนหย่อนใจของพี่น้องชาวเมืองมุกดาหาร และจังหวัดใกล้เคียงซึ่งหากเป็นไปได้ในอนาคต เทศบาลเมืองมุกดาหารมีศักยภาพเพียงพอเทศบาลเมืองมุกดาหาร อาจจะจัดทำโครงการที่เป็นอำนาจหน้าที่ของเทศบาลเพื่อเตรียมการยกฐานะเทศบาลเมืองมุกดาหารเป็นเทศบาลนครมุกดาหาร

ภาพที่ 2-9 ดอกทานตะวันริมฝั่งแม่น้ำโขงบริเวณหน้าตลาดอินโดจีน

สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน)

สะพานมิตรภาพไทย-ลาว 3

ภาพที่ 2-10 สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน)

โครงการก่อสร้างสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน)

ในอดีตการขนส่งสินค้าและการท่องเที่ยวกับสปป.ลาว ระหว่างจังหวัดนครพนมกับแขวงคำม่วน ใช้ทางเรือและแพขนานยนต์เป็นหลัก การก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 3 ระหว่างจังหวัดนครพนมกับแขวงคำม่วน ทำให้เกิดความสะดวกลดข้อกั๊ย ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ การท่องเที่ยวและกิจกรรมระหว่างประเทศ ซึ่งเชื่อมต่อโครงข่ายคมนาคม ทางหลวงหมายเลข 22 ระหว่างจังหวัดอุดรธานี สกลนคร นครพนม ไปยังทางหลวงหมายเลข 12 ของ สปป. ลาว ท่าแขก-ดงห้วย (จังหวัดกว๋างบิงห์) ระยะทาง 310 กิโลเมตร และเส้นทางหมายเลข 8 นครพนม-ท่าแขก หลักซาว วินห์ (จังหวัดเฮอาน) ระยะทาง 331 กิโลเมตร ตามยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี เจ้าพระยา- แม่น้ำโขง

จังหวัดได้นำเสนอความต้องการต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีอย่างเป็นทางการนอกสถานที่ เมื่อวันที่ 21-22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547 ณ จังหวัดนครพนม และมติการประชุมคณะรัฐมนตรีไทย - ลาวสัญจรที่จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่จันทร์ที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2547 แจ้งให้ สปป. ลาว ทราบซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2547 ให้ดำเนินการศึกษาความเหมาะสมด้านวิศวกรรมเศรษฐกิจ และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โครงการก่อสร้างสะพานแม่น้ำโขงแห่งที่ 3

จังหวัดนครพนม วงเงิน 20 ล้านบาท และได้รับจัดสรรงบประมาณ ปี 2549 ในการออกแบบรายละเอียดในการก่อสร้างจำนวน 34 ล้านบาท

มติ ครม. เมื่อวันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2550 รับทราบรายงานผลการดำเนินโครงการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 3 จังหวัดนครพนม ซึ่งเสนอโดย กรมทางหลวง โดยอนุมัติงบประมาณค่าจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน จำนวน 61 ล้านบาท ได้รับงบฯ ปี 2550 จำนวน 31 ล้านบาท และบรรจุไว้ในปี 2551 จำนวน 30 ล้านบาท การจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินกำหนดแล้วเสร็จในเดือนกรกฎาคม 2551 ค่าก่อสร้างฯ จำนวน 1,347 ล้านบาท ซึ่งได้จัดทำ MOU ระหว่างรัฐบาลไทยและ สปป. ลาว กำหนดแล้วเสร็จในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2550

สาระสำคัญประกอบด้วย ที่ตั้งโครงการ หน่วยงานรับผิดชอบ ค่าใช้จ่ายในการก่อสร้าง การบริหารจัดการงานก่อสร้างเขตก่อสร้าง และการอำนวยความสะดวก กำหนดพิธีลงนาม MOU ภายในเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2550 งานประกวดราคา ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึง มิถุนายน พ.ศ. 2551 งานก่อสร้างตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2551 ใช้เวลาดำเนินการ 30 เดือน

ความเป็นมาของโครงการ

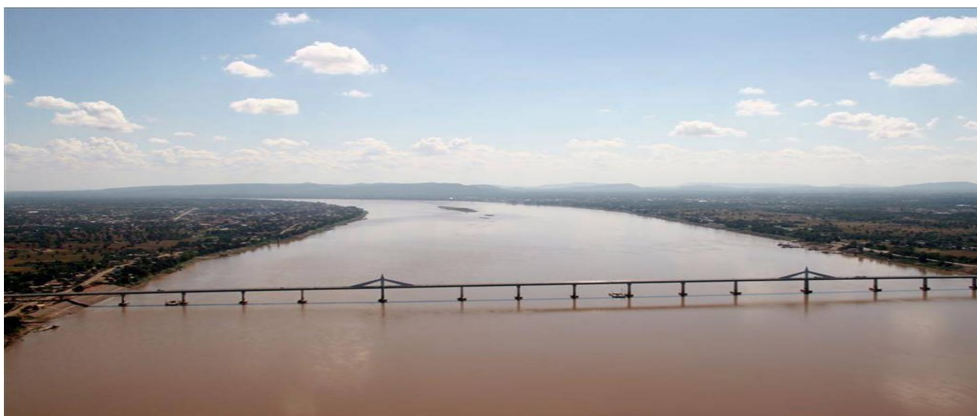
จากผลการศึกษา เพื่อวางแผนพัฒนาแบบเบ็ดเสร็จของพื้นที่สะพานเขตและคำม่วนของ สปป.ลาว และชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย 4 จังหวัด (นครพนม สกลนคร มุกดาหาร และกาฬสินธุ์) ที่ได้รับความช่วยเหลือจากองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (JICA) ซึ่งศึกษาแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2544 ได้กำหนดแผนการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงที่จังหวัดนครพนมไว้ด้วย ซึ่งโครงการนี้เป็นส่วนหนึ่งของทางหลวงสายเอเชีย (Asian highway) สาย AH15 เชื่อมโยง อุดรธานี-นครพนม-หลักซาว-เมืองวินห์ ในการนี้ ครม. มีมติ เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2547 ได้มีการศึกษาความเหมาะสมของโครงการก่อน และมอบหมายให้กรมทางหลวง เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ ซึ่งได้พิจารณาว่า กลุ่มบริษัทที่ปรึกษาจำนวน 4 บริษัท เพื่อศึกษาความเหมาะสมทางด้านเศรษฐกิจ วิศวกรรมและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม วงเงิน 20 ล้านบาท รวมทั้งศึกษาวิเคราะห์โครงข่ายทางหลวงที่เชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจทั้งของประเทศไทยและ สปป.ลาว ในการนี้ได้มีการประชุมสัมมนาเพื่อนำเสนอผลการศึกษาฯ ให้กลุ่มเป้าหมายได้รับทราบ และรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อให้โครงการฯ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนมากที่สุด

จากการทบทวนผลการศึกษาความเหมาะสมด้านเศรษฐกิจ วิศวกรรม และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโครงการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 3 จังหวัดนครพนม สรุปได้ว่าตำแหน่งก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงบริเวณบ้านห้อมของฝั่งไทยและบ้านวินใต้ของฝั่งลาว มีความเหมาะสมมากที่สุด โดยตำแหน่งของสะพานในฝั่งไทยจะอยู่เหนือจากตัวเมืองนครพนมประมาณ

11 กิโลเมตร บริเวณบ้านห้อม ส่วนในฝั่งลาวห่างจากบ้านท่าแขกประมาณ 13 กิโลเมตร บริเวณบ้านเวินใต้ แม่น้ำโขงช่วงนี้จะมีจุดข้ามที่ค่อนข้างแคบโดยมีความกว้างประมาณ 700 เมตร และอยู่ไม่ไกลจากตัวเมืองนครพนมมากนัก ทำให้สะดวกในการเดินทาง นอกจากนี้จากการศึกษายังพบว่า มีผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

สะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 3 ระหว่างจังหวัดนครพนมกับแขวงคำม่วน ทำให้เกิดความสะดวกปลอดภัย ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวและกิจกรรมระหว่างประเทศ ซึ่งเชื่อมต่อ โครงข่ายคมนาคมทางหลวงหมายเลข 22 ระหว่างจังหวัดอุดรธานี สกลนคร นครพนม ไปยังทางหลวงหมายเลข 12 ของสปป. ลาว ท่าแขก - ดงเหี้ย (จังหวัดกว๋างบิงห์) ระยะทาง 310 กิโลเมตร และเส้นทางหมายเลข 8 นครพนม-ท่าแขก หลักซาว วินห์ (จังหวัดเงอาน) ระยะทาง 331 กิโลเมตร ตามยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิระวดีเจ้าพระยา-แม่โขง โครงการดำเนิน ของสะพานในฝั่งไทยจะอยู่เหนือจากตัวเมืองนครพนมประมาณ 11 กิโลเมตร บ้านห้อม ตำบลอาจสามารถ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ฝั่งลาวอยู่ที่บ้านเวินใต้ เมืองท่าแขก แขวงคำม่วน ห่างจากบ้านท่าแขกประมาณ 13 กิโลเมตร ซึ่งกำหนดให้จุดเปลี่ยนทิศทางการจราจรอยู่ในฝั่งลาว ช่วงนี้จะมีจุดข้ามที่ค่อนข้างแคบโดยมีความกว้างประมาณ 700 เมตร อยู่ไม่ไกลจากตัวเมืองนครพนมทำให้สะดวกในการเดินทาง นอกจากนี้จากการศึกษายังพบว่า มีผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด (ถนนสายสำคัญที่เชื่อม โขงแขวงต่างๆ ในสปป.ลาว, 2557)

สะพานมิตรภาพ 4 (เชียงของ -ห้วยทราย)

ภาพที่ 2-11 สะพานมิตรภาพ 4 (เชียงของ -ห้วยทราย)

สะพานมิตรภาพ 4 (เชียงของ-ห้วยทราย) เป็นสะพานข้ามแม่น้ำโขง เชื่อมต่อระหว่างประเทศไทยที่ บ้านดอนมหาวัน อำเภอเชียงของจังหวัดเชียงรายกับประเทศลาวที่บ้านดอนเมืองห้วยทรายแขวงบ่อแก้ว ระยะทาง 2.48 กิโลเมตร รูปแบบของสะพานเป็นคอนกรีตรูปกล่อง (Segmental concrete box girder) มีเสา 4 เสา กว้าง 14.70 เมตร เป็นสะพานขนาด 2 เลน แต่ละเลนกว้าง 3.50 เมตร นอกจากสะพานแล้วยังมีโครงการก่อสร้างถนนไปอีกประมาณ 6 กิโลเมตรเข้าไปในเขตเมืองห้วยทราย ซึ่งเป็นถนนลาดยางขนาดสองเลน รวมทั้งมีการก่อสร้างด่านตรวจคนเข้าเมืองด้วยสถาปัตยกรรมแบบล้านช้าง เป็นการเชื่อมต่อกับเส้นทาง R3A ที่เชื่อมต่อระหว่างจีน-ลาว-ไทย บริษัทรับเหมาก่อสร้างเป็นกลุ่ม CR5-KT Jointventure ซึ่งเป็นการร่วมทุนระหว่างบริษัท China Railway No.5 ของจีนและบริษัทกรุงธน เอนจิเนียริง จำกัดของไทย งบประมาณในการก่อสร้างประมาณ 1,624 ล้านบาท โดยการสมทบทุนระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลจีน ส่วนรัฐบาลลาวรับผิดชอบค่าชดเชยให้แก่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบ คาดว่าการก่อสร้างจะสำเร็จใน พ.ศ. 2555 โครงสร้างตัวสะพานจะกว้าง 14.70 เมตร ยาว 630 เมตร เฉพาะที่ข้ามแม่น้ำ 430 กิโลเมตร ถนนฝั่งไทย มี 4 ช่องจราจร ฝั่งลาว 2 ช่องจราจร เป็นสะพานที่ฝ่ายไทยออกค่าใช้จ่ายคนละครึ่งกับ สปป. จีน เนื่องจากทาง สปป.ลาว ให้ข้อมูลว่า ยังไม่มีงบประมาณและผลประโยชน์จากการสร้างสะพานไทยและสปป.จีน น่าจะได้อีกมากกว่า อีกทั้งทาง ADB ไม่ให้เงินกู้ สะพานดังกล่าวจัดสร้างริมฝั่งโขงบริเวณ บ้านปากอิงเหนือ ต. ศรีดอนชัย อ.เชียงของ จ. เชียงราย ห่างจากถนนสาย อ.เชียงของ ประมาณ 6 กม. ส่วนฝั่งสปป. ลาวเป็นพื้นที่ราบป่าเขา ทางทิศใต้ของตัวเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สปป. ลาว ซึ่งเป็นส่วนข้ามแม่น้ำโขงที่แคบที่สุดและพื้นดินใต้แม่น้ำโขงช่วงดังกล่าว มีสภาพดินแข็ง ที่ทำให้การตอกเสาเข็มช่วยลดความยากของการตอกเสาเข็ม เพื่อทำฐานตอม่อสร้างสะพานได้ คาดว่าใน พ.ศ. 2554 จะแล้วเสร็จ สามารถเปิดใช้งานได้ ซึ่งจะเป็นช่วงเดียวกันกับการเปิดใช้ท่าเรือเชียงแสนแห่งที่ 2 โดยในอนาคตจะมีการเวนคืนที่ดินเป็นจำนวนมาก รอบบริเวณฝั่งไทย ซึ่งกรมศุลกากรจะจัดตั้งศูนย์โลจิสติกส์ เพื่อตรวจสอบและส่งเสริมการขนส่งสินค้า ตามระบบ One stop service ขณะที่กรมทางหลวงจะเร่งก่อสร้างถนนรอบเมือง อ. เชียงของ เพื่อระบายรถที่คาดว่าจะมากขึ้น และถนนที่เชื่อม อำเภอเชียงแสน และ อำเภอแม่สาย นอกจากนี้กรมทางหลวงชนบท จะสร้างถนนอีก 2 สาย ที่ทั้งสร้างใหม่และบูรณะเพื่อพัฒนาถนนให้เชื่อมกับถนนพหลโยธินที่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ก่อนสู่เข้าภาคกลางเพื่อรองรับกับการคมนาคมสะพาน ข้ามแม่น้ำโขง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย-แขวงบ่อแก้ว สปป.ลาว ถือว่าเป็นทางออกสำคัญสำหรับการแก้ปัญหาของถนนเศรษฐกิจ R 3 E ที่ยังขาดโครงข่ายสำคัญที่จะเป็น Missing link ทำให้

การเชื่อมโยง 3 ประเทศ “ไทย-ลาว-จีน” เพราะสะพานแห่งนี้เป็นจุดเชื่อมต่อมายังฝั่งไทย จะรองรับ ถนน R 3 E ทำให้เส้นทางการขนส่งจากกรุงเทพฯ-คุนหมิงสมบูรณ์แบบ โดยเส้นทาง เริ่มจาก เชียงราย-อำเภอเชียงของ ข้ามแม่น้ำโขงไปยังแขวงบ่อแก้วของลาวไปยังเวียง ภูคา หลวงน้ำทา และไปเชื่อมต่อชายแดนจีนที่บ่อเต็น จากนั้นจะ ไปยังเมืองเชียงรุ่ง และ ไปสิ้นสุดที่คุนหมิง รวม ระยะทางจากเชียงราย-คุนหมิง ประมาณ 1,200 กิโลเมตร ทำให้การขนส่งสะดวกกว่าเดิมมาก จาก เดิมต้องข้ามแพขนานยนต์ที่ทำเรือเชียงของ

โครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่กับการเชื่อมโยงการพัฒนาระหว่างพื้นที่: กรณีศึกษา สะพานและเมืองท่าเรือในต่างประเทศ

การขนส่งทางน้ำเป็นการคมนาคมแรกเริ่มของประชาชน ดังนั้นชุมชนดั้งเดิมส่วนใหญ่ จะเกิดขึ้นริมฝั่งแม่น้ำหรืออ่าวทะเล โดยเฉพาะตามจุดที่มีท่าเรือหรือกิจกรรมค้าขายแลกเปลี่ยน สินค้า อย่างไรก็ตามพัฒนาการของระบบรถไฟในศตวรรษที่ 19 ได้ทำให้เกิดความเจริญของชุมชน แผ่ขยายเข้าไปในแผ่นดินใหญ่และห่างไกลจากแม่น้ำและทะเล เกิดการสับเปลี่ยนของชุมชนเช่นเดิม มีด้านหน้าเข้าหาแม่น้ำ และทะเลก็กลายเป็นด้านหลัง เมื่อชุมชนต้องหันหน้าเข้าหาทางรถยนต์ และรถไฟ เมื่อเครือข่ายคมนาคมพัฒนาต่อไป ระบบถนนก็เข้ามาแทนที่ ทำให้ความเจริญของชุมชน เกิดขึ้นตลอดเส้นทางสายหลักของถนนต่าง ๆ ชุมชนจึงถอยห่างจากชุมชนแม่น้ำ และศูนย์กลางเดิม ที่อยู่ติดริมฝั่งแม่น้ำก็จะเสื่อมคลายลง แต่ในปัจจุบันเมืองท่าเรือและชุมชนริมฝั่งแม่น้ำก็ได้ถูกฟื้นฟู และได้รับความสนใจ ในแง่ของการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ กระแสของการพัฒนาพื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำ ได้เพิ่มมากขึ้นหลังสงครามโลก ครั้งที่ 2 ซึ่งจะเป็นการพัฒนาจากศูนย์กลางเมืองเป็นแนวแกน (CORE) นำมาสู่พื้นที่ริมฝั่งน้ำ จนในปัจจุบันบริเวณนี้ สามารถตอบสนองกิจกรรมทั้งบนบกและ ในน้ำโดยเป็นจุดเปลี่ยนกิจกรรมของการคมนาคม การค้าและอุตสาหกรรมรวมถึง การสันตนาการต่าง ๆ

ในส่วนของการขนส่งทางทะเลนั้น ก็เป็นกิจกรรมการขนถ่ายสินค้าที่มีความสำคัญ และเป็นรายได้หลักของประเทศ ผลประโยชน์อันมหาศาลของกิจกรรมต่อเนื่อง เช่น การสร้าง ท่าเรือพาณิชย์ต่าง ๆ นั้น สามารถทำให้เกิดชุมชนขนาดใหญ่กลายเป็นเมืองท่าเรือ หรือแม้แต่ว่าจะพัฒนาต่อไปจนกลายเป็นเมืองใหญ่และเมืองหลวงของหลายประเทศ เช่น ลอนดอน สิงคโปร์ หรือแม้แต่มณฑลกรุงเทพฯ ในอดีตความสำคัญของการเป็นเมืองแบบพิเศษนี้ ทำให้ประเทศพัฒนาแล้ว เริ่มทำการศึกษาและพัฒนาเมืองทางการบริหาร การจัดการและการวางแผนทางกายภาพในประเทศ องค์กรและผู้เชี่ยวชาญทางด้านกรวางแผนท่าเรือ และการวางผังเมืองยังไม่ประสบความสำเร็จ ในการพัฒนาข้ามสาขาเพื่อนำมาสู่กระบวนการบริหารเมืองท่าเรือได้อย่างสมบูรณ์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาในเชิงคุณภาพ ซึ่งได้แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 แบบ คือ

1. การวิจัยข้อมูลเอกสาร(Documentary research) การศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 1.1 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(สศช.)
- 1.2 กรมโยธาธิการและผังเมือง
- 1.3 สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนครพนม
- 1.4 สำนักงานจังหวัดนครพนม
- 1.5 หอการค้าจังหวัดนครพนม
- 1.6 หอสมุดเฉลิมพระเกียรติจังหวัดนครพนม
- 1.7 สืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตในเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง

โดยเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องทางด้านนโยบาย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โครงการพัฒนาพื้นที่แนวชายแดน โครงการก่อสร้างสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) แผนการลงทุน รูปแบบของการจัดการพื้นที่ พัฒนาการของจังหวัดนครพนม พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 ข้อกำหนดผังเมืองรวมเมืองนครพนม (ปรับปรุงครั้งที่ 2) วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดนครพนม

2. การวิจัยเชิงสำรวจ(Survey research) การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ(Key performant) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การร่วมเวทีสัมมนา พบปะ พูดคุย สัมภาษณ์ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ได้แก่

2.1 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิผู้มีบทบาทในการบริหารจัดการเมือง ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ได้แก่ ผู้บริหารในระดับจังหวัด ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ,นักวิชาการในระดับจังหวัดประธานหอการค้าฯลฯ เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ ในรูปแบบและขนาดที่เหมาะสม ปัญหาที่เกิดขึ้นของการใช้ประโยชน์ที่ดิน สิ่งแวดล้อม การคงไว้ซึ่งการอนุรักษ์ภูมิวัฒนธรรม ฯลฯ

2.2 กลุ่มผู้มีบทบาทที่ปฏิบัติการในพื้นที่ของการพัฒนา ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่น ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง โดยข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ในกลุ่มนี้จะเกี่ยวข้องกับ ปัญหาชุมชน ลักษณะที่แท้จริงของสภาพพื้นที่กลุ่มผู้นำชุมชนและผู้ประกอบการ ตลอดจนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา เป็นการศึกษาในภาพรวม เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดขบวนการพัฒนาในเชิงพื้นที่

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ด้านละ 2 กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มจะเลือกตัวอย่างเพื่อนำมาสัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ด้านการจัดการพื้นที่ข้ามพรมแดน ได้แก่

1.1 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในการพัฒนาเมือง ได้แก่

- 1.1.1 นายสมชาย ชุ่มรัตน์ อดีตอธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง
- 1.1.2 นายอนุชุตม์ ตั้งคณานุกูลชัย ผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม
- 1.1.3 นางสาวอัจฉรา ปริญญาพล คลังเขต 4 อุดรธานี

1.2 กลุ่มผู้มีบทบาทในการพัฒนาเมือง ได้แก่

- 1.2.1 นายคุมพล บรรเทาทุกข์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม
- 1.2.2 นายมงคล ต้นสุวรรณ อดีตประธานหอการค้าจังหวัดนครพนม
- 1.2.3 นายสากล พูลศิริกุล อดีตนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครพนม

2. ด้านมาตรการผังเมือง ได้แก่

2.1 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิทางการผังเมือง ได้แก่

2.1.1 นายอากร บัวคล้าย ผู้เชี่ยวชาญด้านผังเมือง อุปนายกสมาคมการผังเมืองไทย

2.1.2 นายสุพจน์ ยศสิงห์คำ โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนครพนม

2.1.3 นางสาวธนาพร เทียมศรีรัชนิกร นักผังเมืองชำนาญการ สำนักผังเมืองรวมและผังเฉพาะ กรมโยธาธิการและผังเมือง

2.2 กลุ่มนักวิชาการ ได้แก่

2.2.1 นายณรงค์ ไชยดา ประธานชมรมพนมนครานุรักษ์

2.2.2 นายนิวัตร โรจนพงษ์ ข้าราชการบำนาญสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม

2.2.3 นายวรรณ สิงห์คำ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ สำนักงาน

สาธารณสุขจังหวัดนครพนม

2.2.4 นางสาวกาญจนา ภักดี นักวิชาการอุตสาหกรรมชำนาญการ สำนักงาน
อุตสาหกรรมจังหวัดนครพนม

2.2.5 นายนิพนธ์ เสวตะคุณ อาจารย์วิชาการพัฒนาชนบท วิทยาลัยเกษตร
แขวงสะหวันนะเขต นักหนังสือพิมพ์แขวงสะหวันนะ เขตสปป.ลาว

2.2.6 นายพิษณุ มีไชโย วิศวกรตรวจสอบโรงงาน นักวิชาการอิสระ
จังหวัดนครพนม

2.2.7 นางจุฑามาศ วังทะพันธ์ พยาบาลวิชาชีพ 7 โรงพยาบาลนครพนม

2.2.8 นายวุฒิรัฐ ฐาปกรณ์ สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครพนม

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ในเชิงพรรณนาจากเอกสาร จากข้อมูลที่ได้สัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูล
สำคัญและข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้ทำการสำรวจหาข้อเท็จจริงในพื้นที่บริเวณเขตผังเมืองรวมเมือง
นครพนมสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน)

ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 5 เดือนเมษายน พ.ศ. 2556
ถึง วันที่ 31 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2557 ระยะเวลาการวิเคราะห์และสรุปผล ระหว่าง 1 มกราคม
พ.ศ. 2558 ถึง 30 เมษายน พ.ศ. 2558

บทที่ 4

การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ พื้นที่ตามเขตผังเมืองรวมเมืองนครพนม ภายหลังการเปิดใช้สะพานมิตรภาพ 3(นครพนม-คำม่วน)

การศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการพื้นที่ข้ามพรมแดนบริเวณเขตผังเมืองรวมเมืองนครพนม ด้วยมาตรการผังเมือง: กรณีศึกษาสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) ในส่วนนี้เป็นการศึกษา การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ สภาพปัญหาและแนวโน้มของปัญหาที่เกิดขึ้นของพื้นที่และแนวทางการจัดการพื้นที่ภายหลังการเปิดใช้สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) ผลการศึกษามีโดยลำดับ ดังต่อไปนี้

จังหวัดนครพนม

ประวัติความเป็นมา

จังหวัดนครพนมมีพื้นที่ที่อยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขงเดิมเป็นที่ตั้งของอาณาจักรศรีโคตรบูร ที่รุ่งเรืองในอดีตประมาณราวต้นพุทธศตวรรษที่ 12 เป็นอาณาจักรอิสระไม่ขึ้นกับใครประมาณและ ประมาณพุทธศตวรรษที่ 16 ได้เสื่อมอำนาจลงตกอยู่ภายใต้การปกครองของอาณาจักรขอม ต่อมาในราวพุทธศตวรรษที่ 18 ชื่อ ศรีโคตรบูรณ์ กลายเป็นเมืองลูกหลวงของอาณาจักรล้านช้าง ตั้งอยู่ทางฝั่งซ้ายของลำน้ำโขง (ฝั่งลาว) บริเวณทางได้ปากเซบั้งไฟตรงข้ามกับพระราชดุนมในปัจจุบันตามประวัติพยานันตเสนาผู้ครองศรีโคตรบูรสวรรคตเสนาอำมาตย์และประชาชนต่างก็เห็นว่าบ้านเมืองเกิดเภทภัยหลายครั้งควรที่จะย้ายไปสร้างเมืองใหม่อยู่ตรงข้ามกันซึ่งเป็นบริเวณที่มีป่าไม้รวกขึ้นอยู่เป็นดงจึงได้เรียกชื่อเมืองใหม่นี้ว่า “มรุกขนคร” หมายถึงเมืองที่อยู่ในดงไม้รวกมรุกขนครในสมัยพญาสุมิตรธรรมเมื่อ พ.ศ. 500 นั้นรุ่งเรืองมากมีเมืองขึ้นมากมายและมีการบูรณะพระราชดุนมขึ้นเป็นครั้งแรกด้วยโดยการก่อพระลานอุบมุงชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 แล้วสร้างกำแพงล้อมรอบมีงานสมโภชใหญ่โตหลังจากพญาสุมิตรธรรมแล้วก็มีผู้ครองนครต่อมาอีก 2 พระองค์ แต่ก็เกิดมีเหตุอาเพศแก่อาณาจักรศรีโคตรบูรจนกลายเป็นเมืองร้าง กระทั่งถึง พ.ศ. 1800 เจ้าศรีโคตรบูรได้สร้างเมืองมรุกขนครขึ้นใหม่ได้เมืองท่าแขกบนฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงใน พ.ศ. 2057 ผู้ครองเมืองมรุกขนครคือพระเจ้านครหลวงพิชิตทศพิศราชธานีศรีโคตรบูรหลวงได้เปลี่ยนชื่อเมืองใหม่กลายเป็น “เมืองศรีโคตรบูร” ตรงตามชื่ออาณาจักรดั้งเดิมในยุคสมัยนี้ยังได้มีการบูรณะปฏิสังขรณ์พระราชดุนมอีกด้วยต่อมา พ.ศ. 2280 พระธรรมราชาเจ้าเมืองศรีโคตรบูรองค์

สุดท้ายได้ย้ายเมืองมาตั้งบนฝั่งขวา (ฝั่งไทย) เมืองเก่าขึ้นไปทางเหนือแล้วให้ชื่อว่า “เมืองนคร” ซึ่งก็เจริญรุ่งเรืองขึ้นเรื่อย ๆ ถึงแม้ว่าจะมีการโยกย้ายอีกหลายครั้งดังเช่น พ.ศ. 2231 ในรัชกาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้มีการย้ายเมืองอีกครั้งไปตั้งที่บ้านหนองจันทร์ห่างขึ้นไปทางทิศเหนือ 52 กิโลเมตรจนถึงสมัยรัชกาลที่ 1 พ.ศ. 2333 เมื่อผู้ครองเมืองนครถึงแก่พิราลัยเมืองนครก็ได้ขอขึ้นตรงต่อกรุงเทพมหานครโดยรัชกาลที่ 1 พระราชทานนามให้ใหม่ว่า “นครพนม” ชื่อ นครพนมนั้นมีข้อสันนิษฐานว่าเคยเป็นเมืองลูกหลวงมาก่อนและมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ จึงได้ใช้คำว่า “นคร” ส่วนคำว่า “พนม” ก็มาจากพระธาตุพนมปูชนียสถานที่อยู่คู่บ้านคู่เมืองมาช้านานบ้างก็ว่ามรุกขนครเดิมที่อยู่ทางฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงตั้งอยู่ในบริเวณที่มีภูเขาสลับซับซ้อน จึงนำคำว่า “พนม” ซึ่งแปลว่า ภูเขา มาใช้ส่วนคำว่า “นคร” ก็เป็นการดำรงชื่อเมืองไว้คือ เมืองมรุกขนครนครพนมจึงหมายถึง “เมืองแห่งภูเขา” (กรมโยธาธิการและผังเมือง, 2550)

ลักษณะทางกายภาพของเมืองนครพนม

1. ที่ตั้งและเขตการปกครอง

เมืองนครพนม เป็นจังหวัดชายแดน ตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย พื้นที่มีลักษณะเลียบยาวตามแนวชายฝั่งขวาของแม่น้ำโขง ประมาณ 174 กิโลเมตร อยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 16-18 องศาเหนือ และระหว่างเส้นแวงที่ 104-105 องศาตะวันออก มีระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 735 กิโลเมตร

2. อาณาเขตติดต่อ

ภาพที่ 4-1 อาณาเขตการติดต่อของจังหวัดนครพนม

ทิศเหนือ ติดกับเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ระยะทาง 158 กิโลเมตร

ทิศใต้ ติดกับเขตอำเภอดงหลวง อำเภอห้วยน้ำใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร ระยะทาง 104 กิโลเมตร

ทิศตะวันออก ติดกับแขวงคำม่วน แขวงบอลิคำไซ และแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดน

ทิศตะวันตก ติดกับเขตอำเภอกุสุมาลย์ และอำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดนครพนม มีลักษณะภูมิประเทศทั่วไปเป็นที่ราบสูง ความสูงของพื้นที่โดยเฉลี่ย

สูงกว่าระดับน้ำทะเล ประมาณ 140 เมตร สภาพภูมิประเทศแบ่งออกได้เป็น 2 เขต ดังนี้

เขตตอนเหนือ สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเนินสูงและที่ดอน มีป่าไม้สลับกับพื้นที่ราบที่ใช้ทำนาทางเหนือสุดของจังหวัดในเขตอำเภอบ้านแพรมีเทือกเขาภูดงกาทอดผ่าน นอกจากนี้ยังมีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน คือ แม่น้ำสงครามและแม่น้ำอูน สำหรับอำเภอในเขตนี้ คือ อำเภอ

บ้านแพน อำเภอศรีสงคราม อำเภอท่าอุเทน อำเภอนาหว้า อำเภอโพนสวรรค์ และอำเภอนาทม เขตตอนใต้ พื้นที่บริเวณใกล้แม่น้ำโขงทางทิศตะวันออก เป็นที่ราบลุ่ม ส่วนทางทิศตะวันตก ซึ่งอยู่ห่างจากแม่น้ำโขงออกไปมีพื้นที่ดอนมีสภาพเป็นป่าเต็งรัง พื้นดินส่วนมากมีลักษณะเป็น หินลูกรัง บางแห่งมีลักษณะเป็นที่เนินและที่ราบสลับกัน มีแม่น้ำก้ำไหลผ่านพื้นที่ทางใต้สุดของจังหวัด ในเขตอำเภอนาแกมีเทือกเขา ภูพานทอดเป็นแนวกั้นเขตระหว่างจังหวัด นครพนมกับจังหวัดมุกดาหาร สำหรับอำเภอที่อยู่ในเขตนี้ ได้แก่ อำเภอเมืองนครพนม อำเภอเรณูนคร อำเภอธาตุพนม อำเภอปลาปาก อำเภอนาแก และอำเภอวังยาง

จังหวัดนครพนมมีเนื้อที่ประมาณ 5,528.88 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 3,474,437 ไร่ (คิดเป็นร้อยละ 3 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ห่างจากกรุงเทพฯประมาณ 740 กิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น 11 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมืองนครพนมธาตุพนมนาแก ท่าอุเทนเรณูนครบ้านแพนปลาปากศรีสงครามนาหว้า โพนสวรรค์นาทมและกิ่งอำเภอวังยาง (สำนักงานจังหวัดนครพนม, 2556)

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. ทรัพยากรป่าไม้

จังหวัดนครพนมมีพื้นที่ป่าไม้ประมาณ 695,397 ไร่ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มความสูงของพื้นที่โดยเฉลี่ยสูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ 140 เมตรโดยเขตพื้นที่ทางตอนเหนือจะมีลักษณะเป็นเนินสูงและที่ดอนมีป่าไม้สลับกับที่ราบส่วนทางตอนใต้บริเวณใกล้แม่น้ำโขงจะเป็นที่ราบลุ่มส่วนทางทิศตะวันตกจะมีสภาพเป็นป่าเต็งรังแยกพื้นที่ป่าแต่ละประเภทได้ดังนี้

1.1 พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 12 ป่ามีเนื้อที่รวม 565,360.50 ไร่

1.2 พื้นที่นำไปใช้ประโยชน์อื่น (มอบสปก.) 294,315.41 ไร่คงเหลือพื้นที่ป่าสงวน 271,045.09 ไร่

2. การวางผังเมืองของเมืองนครพนม ในอดีต

พระยาสุนทรเทพกิจจารักษ์ เป็นเจ้าเมืองนครพนมที่สร้างความเจริญแผ่ไพศาลให้แก่เมืองนครพนม อาทิ

การวางผังเมืองและคมนาคม การตั้งเมืองในสมัยโบราณไม่มีผังเมืองเป็นแบบแผน ถ้าเมืองใดตั้งอยู่ริมโขง ก็มักจะปลูกบ้านเรือนเรียงรายกันไปตามลำน้ำและเว้าเป็น

ตรอก ซอก ซอย เป็นตอน ๆ เพื่อให้คนอยู่ด้านหลังห่างจากแม่น้ำได้สัญจรไปอาบน้ำ ตักน้ำมาไว้
รับประทานสะดวก ๆ ส่วนทางเดินริมน้ำโขงก็มีทางกว้างประมาณ 6 เมตร พอให้ล้อเกวียน
และผู้คนสัญจรไปมาหากันเท่านั้น ท่านได้จัดการวางผังเมืองใหม่ ตัดถนนเป็นเส้น 2 สาย คือ

1. สายริมน้ำโขง เริ่มขยายทางเดินให้กว้างเป็นถนนโดยร่นรั้วบ้านของราษฎรริมโขงเข้ามา
ประมาณ 6 เมตร รวมกับที่ดิน (แนวเขต) เดิม 6 เมตร รวมเป็น 12 เมตร จากวัดโอกาสลงไปถึง
วัดอินแปลงสายหนึ่ง เรียกว่า “ถนนสุนทรรังสรรค์”
2. ต้นถนนจากวัดโอกาสบรรจบกับสายริมโขง
(ตรงหอนาฬิกา) มาผ่านหน้าวัดศรีเทพ ไปบรรจบ “ถนนนครพนม-สกลนคร เรียกว่า ถนนศรีเทพฯ”
3. ขยายตรอก ซอยต่าง ๆ ดังที่กล่าวข้างต้นเป็นรูปถนน ดังปรากฏอยู่ทุกวันนี้
4. ต้นทางหลวง
แผ่นดิน จากถนนที่สนปฐมกับถนนศรีเทพ บรรจบกันไปต่อเขตจังหวัดสกลนคร ใช้เป็นทางเกวียน
และตั้งเสาโทรเลขด้วย (สุพร สิริพัฒน์, ม.ป.ป., หน้า 194-195)

การจัดรูปที่ดินในอดีตของนครพนม

ใน พ.ศ. 2449 สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ (พระอศริยศสมัย
นั้น) เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยได้เสด็จออกตรวจราชการภาคอีสาน พระยาสุนทรฯ เจ้าเมือง
นครพนม ได้สร้างพลับพลาที่ประทับขึ้นที่บริเวณ โนนวัดป่าหลังศาลากลางเมือง 1 หลัง พระองค์ฯ
เสด็จจากอำเภอเมืองหนองคาย มาเมืองนครพนม โดยเรือกลไฟของฝรั่งเศสชื่อ “ตรังคิยัง” มาขึ้นที่
ท่าเรือ ตรงที่ตั้งที่ทำการป่าไม้ในปัจจุบัน พระองค์ฯเสด็จพระราชดำเนินโดยพระบาทโดยประสงค์
จะทอดพระเนตรเห็นสภาพบ้านเมืองโดยใกล้ชิด ได้เสด็จทอดพระเนตรร้านค้าตามรายทาง
พระองค์ได้ประทับอยู่จังหวัดนครพนม 2 วัน ได้ปรารภกับเจ้าเมืองว่า “ศาลากลางเมือง” ควรตั้งอยู่
ริมโขง ไม่ควรตั้งอยู่หลังเมือง ไม่สง่าผ่าเผย” เมื่อพระองค์เสด็จกลับ พระยาสุนทรก็ออกตรวจภูมิ
ประเทศตามริมฝั่งโขงได้เมืองและเหนือเมือง เห็นว่า ที่ดินริมฝั่งโขงทางเหนือเมือง จากวัดโอกาส
ขึ้นไปบ้านหนองบึก และบ้านหนองแสงนั้น มีบ้านเรือนปลูกอยู่ริมฝั่งโขงเป็นหย่อม ๆ ห่างกัน
และมีทำไร่ปลูกผักเล็ก ๆ น้อย ๆ พอที่จะขอร้องให้ราษฎร ขยับขยายและให้ค่าชดเชยเล็กน้อย
ก็พอจะทำได้ เพราะพื้นที่ว่่านี่ เป็นที่สูงลาดลงไป ข้างหลังเป็นทุ่งนาของเจ้าของ ให้เขาขยับขยาย
ไปสู่หัวไร่ปลายนา ก็คงไม่เดือดร้อน จึงได้ขอร้องให้กรมการเมืองเก่าที่คนเคารพนับถือไปเจรจากับ
เจ้าของที่ เจ้าของที่ก็ยินยอมโดยขอไปอยู่โนนวัดป่าเป็นการแลกเปลี่ยน ทางการก็ยินยอมตาม
ที่เจ้าของที่ต้องการ โดยไม่ต้องเสียค่าชดเชยแต่อย่างใด เมื่อได้ที่เรียบร้อยแล้ว ก็วางผังเมืองใหม่
โดยตัดถนนหน้าเมืองริมโขงบรรจบกับหัวถนนศรีเทพฯ เป็นรูปสามแยกหอนาฬิกาปัจจุบันนี้ ไปถึง
บ้านหนองแสง แบ่งเป็นล๊อคๆ ล๊อคแรกสร้างเรือนจำ บ้านพักผู้พิพากษา สถานีตำรวจ ไปรษณีย์
โทรเลข ล๊อคที่ 2 สร้างที่ว่าการอำเภอและศาลากลางเมือง ล๊อคที่ 3 สร้างจวนเจ้าเมือง (ที่พักบ้าน

ปลัดจังหวัดในปัจจุบัน) และบ้านพักข้าราชการต่างๆ จนถึงจวนข้าหลวงประจำจังหวัดในปัจจุบัน (สุพร สิริพัฒน์, ม.ป.ป., หน้า 196-198)

ผังเมืองรวมเมืองนครพนม

ความเป็นมา

การวางและจัดทำผังเมืองรวมเมืองนครพนม มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ โดยเฉพาะด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่ง และการบริการสาธารณะ ซึ่งจะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาเมือง ให้สามารถรองรับกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและประชากรในอนาคต จนถึงปัจจุบันได้ประกาศให้มีการใช้บังคับเป็นกฎกระทรวงรวมแล้ว ดังนี้

กฎกระทรวง ฉบับที่ 96 (พ.ศ. 2533) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2533 ถึงวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2538 มีพื้นที่วางผัง 24.26 ตารางกิโลเมตร

ต่ออายุบังคับใช้ครั้งที่ 1 กฎกระทรวง ฉบับที่ 244 (พ.ศ. 2538) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2538 ถึงวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2539

กฎกระทรวง (พ.ศ. 2544) (ผังปรับปรุงครั้งที่ 1) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2544 ถึงวันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2549 (เขตผังเก่าเดิม)

กฎกระทรวงฉบับปัจจุบัน คือ กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมนครพนม (พ.ศ. 2544) ตั้งแต่วันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2544 และหมดอายุการใช้บังคับในวันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2549 มีพื้นที่เขตผังเมืองรวม 24.26 ตารางกิโลเมตร ขณะนี้อยู่ระหว่างการปรับปรุงผังครั้งที่ 2

ขอบเขตผังเมืองรวมเมืองนครพนม

ผังเมืองรวมเมืองนครพนม (ปรับปรุงครั้งที่ 1) มีพื้นที่เขตผังเมืองรวมเป็นพื้นที่เดียวกันกับเขตเทศบาลเมืองนครพนม มีพื้นที่ 24.26 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ตำบลอาจสามารถ ตำบลหนองแสง ตำบลในเมืองและตำบลหนองญาติ อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

นโยบายและมาตรการในการวางผัง

ในการวางผังเมืองรวมเมืองนครพนม (ปรับปรุงครั้งที่ 1) มีนโยบายเพื่อจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการคมนาคมขนส่งให้เกิดประสิทธิภาพสามารถรองรับการขยายตัวของเมืองของชุมชนเมืองในอนาคต เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจและสังคมให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาเมือง และรักษาพื้นที่สีเขียวล้อมรอบเมือง โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. ให้ชุมชนเมืองนครพนมให้เป็นศูนย์กลางการบริการ การปกครอง และการศึกษาของ
จังหวัดนครพนม

2. พัฒนาการทางสังคม การสาธารณสุขปโภคและสาธารณสุขการให้เพียงพอและ
ได้มาตรฐาน

3. อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

การใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคต

การใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคตของผังเมืองรวมเมืองนครพนม(ปรับปรุงครั้งที่1)

แบ่งเป็น 10 ประเภท ดังนี้

1. ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย (สีเหลือง)
2. ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง (สีส้ม)
3. ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก (สีแดง)
4. ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมเฉพาะกิจ (สีม่วงอ่อน)
5. ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม (สีเขียว)
6. ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม (สีเขียวอ่อน)
7. ที่ดินประเภทสถานบันการศึกษา (สีเขียวมะกอก)
8. ที่ดินประเภทสถาบันศาสนา (สีเทาอ่อน)
9. ที่ดินประเภทสถาบันราชการ การสาธารณสุขปโภคและสาธารณสุขการ (สีน้ำเงิน)
10. ที่ดินประเภทโครงการคมนาคมและขนส่ง (สีชมพู)

ลักษณะทางกายภาพกับการพัฒนาพื้นที่ชุมชนเมืองนครพนม

1. ตามขอบเขตผังเมืองรวมเมืองนครพนม

ลักษณะการตั้งถิ่นฐาน ชุมชนเมืองนครพนม ตั้งอยู่บนฝั่งตะวันตกของแม่น้ำโขงซึ่ง
ไหลจากเหนือมาได้ และเป็นสันแบ่งเขตแดน ระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตย
ประชาชนลาว มีพื้นที่มีลักษณะเลียบยาวตามแนวชายฝั่งขวาของแม่น้ำโขงประมาณ 174 กิโลเมตร
พื้นที่ของชุมชนมีลักษณะเป็นที่ราบสูง โดยเฉลี่ยสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 140 เมตร ชุมชน
จะเกาะตัวหนาแน่นบริเวณภายในเขตเทศบาลบริเวณย่านการค้าใจกลางเมือง บริเวณถนนอภิบาล
บัญชา ถนนบำรุงเมือง ถนนเฟื่องนคร และถนนนิตโย และบริเวณศูนย์ราชการนอกจากนี้
ชุมชนเมืองนครพนมยังมีความสะดวกในการเข้าถึงสูง กล่าวคือ

ทางรถยนต์ เส้นทางคมนาคมที่สำคัญ ได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 212
ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 22 มีรายละเอียด ดังนี้ จังหวัดหนองคาย ระยะทาง 303 กิโลเมตร
จังหวัดสกลนคร ระยะทาง 93 กิโลเมตร และจังหวัดมุกดาหาร ระยะทาง 103 กิโลเมตร

ทางอากาศ มีสนามบินสำหรับขนส่งผู้โดยสารและสินค้า อยู่ห่างจากตัวเมืองนครพนม ประมาณ 15 กิโลเมตร ตามเส้นทางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 22 (นครพนม-สกลนคร)

ทางน้ำ เนื่องจากชุมชนเมืองนครพนมมีลำน้ำโขงเป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญและเป็นเสมือนเส้นแบ่งเขตการปกครอง การคมนาคมทางน้ำจึงเป็นการเดินทางเพื่อการรับส่งคนโดยสารข้ามพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวและการขนส่งสินค้าเป็นส่วนใหญ่สำหรับท่าเรือที่ใช้ข้ามพากันตั้งอยู่ในเขตเทศบาลสำหรับรับ-ส่งผู้โดยสารจำนวน 1 ท่าคือท่าด่าน ข้ามไปยังท่าแขก ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2. ศักยภาพของจังหวัดนครพนม

2.1 สภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ จังหวัดนครพนมมีความเหมาะสมในการ เป็นศูนย์กลางของประเทศในภูมิภาคอินโดจีน ตามแนวนโยบายของรัฐบาลเรื่องการเปิดเสรีทางการค้า นโยบายเศรษฐกิจจิรวดี เจ้าพระยา แม่โขง (ACMECS) เพื่อส่งเสริมการค้ากับประเทศในภูมิภาคอินโดจีน และสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยใช้สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) เป็น

2.2 มีองค์พระธาตุพนมวัฒนธรรม และภูมิปัญญา ท้องถิ่นที่สำคัญของภาค

2.3 จังหวัดนครพนมมีศักยภาพในการปลูกพืชหลายชนิด ข้าวหอมมะลิ 105 ได้รับความวิไลชนะเลิศการแข่งขันในระดับประเทศ

2.4 จังหวัดนครพนม มีพรมแดนติดต่อกับแขวงคำม่วนและแขวงบริคำไซของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จึงเป็นเขตพื้นที่ในการส่งเสริมการปลูกพืชที่ยังขาดแคลนเป็นแหล่งวัตถุดิบที่สำคัญของไทย ได้แก่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อย มันสำปะหลัง ยางพารา เป็นต้น

2.5 มีปริมาณน้ำฝน เฉลี่ยมากกว่า 2,000 มม./ปี เป็นอันดับ 2 ของประเทศ

2.6 มีลุ่มแม่น้ำ ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพได้แก่

2.6.1 แม่น้ำโขง เป็นแม่น้ำที่มีความลึกและยาวมาก เป็นเส้นกั้นเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวโดยถือเอาร่องน้ำลึกเป็นแนวเขต

2.6.2 ลำน้ำสงคราม ต้นกำเนิดในท้องที่อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ไหลผ่านท้องที่ อำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร ผ่านอำเภอศรีสงคราม และไหลลงสู่แม่น้ำโขงที่ตำบลไชยบุรี อำเภอท่าอุเทน

2.6.3 ลำน้ำยาม ต้นกำเนิดในท้องที่จังหวัดสกลนครไหลผ่านท้องที่อำเภอศรีสงคราม มาบรรจบลำน้ำสงครามที่บ้านปากยาม ตำบลสามผง อำเภอศรีสงคราม

2.6.4 ลำน้ำคำต้นกำเนิดในท้องที่จังหวัดสกลนคร ไหลลงสู่แม่น้ำโขงที่ตำบลน้ำคำ อำเภอธาตุพนม

2.6.5 ลำน้ำอูน ต้นกำเนิดในท้องที่จังหวัดสกลนคร เป็นเส้นแบ่งเขตระหว่าง
อำเภอท่าอุเทนกับอำเภอศรีสงคราม

ลักษณะของปัญหาที่เกิดขึ้น

1. การเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมกับจังหวัดอื่นยังไม่ได้มาตรฐานไม่มีความปลอดภัย
2. ขาดการลงทุนภาคอุตสาหกรรมจากภายนอก
3. นโยบายกฎหมาย และระเบียบปฏิบัติของประเทศเพื่อนบ้านไม่เอื้อต่อการค้าและการลงทุน

ลงทุน

จังหวัดนครพนมกับการเตรียมความพร้อมเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ดังนี้

1. จัดตั้งศูนย์ส่งเสริมเศรษฐกิจการค้าผ่านแดนของจังหวัดนครพนม เพื่อเป็นศูนย์อำนวยความสะดวกในการเข้าออกสินค้า ให้แก่ผู้มารับบริการซึ่งจังหวัดนครพนมจะใช้เป็นศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน (One stop service: OSS) ด้วย ซึ่งใกล้กับบริเวณสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) ในการเตรียมอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ OSS ได้กำหนดเจ้าหน้าที่จากส่วนราชการต่าง ๆ จำนวน 34 คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่จากศูนย์ดำรงธรรม สำนักงานการต่างประเทศ ด้านศุลกากร ด้านตรวจพืช ด้านกักกันสัตว์ สำนักงานพาณิชย์ ตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน สำนักงานจัดหางาน และเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ OSS ปฏิบัติงานประจำที่ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน (One stop service: OSS) ซึ่งศูนย์ดังกล่าวจะให้บริการ ในห้วงระหว่างวันที่ 1 เมษายน-30 มิถุนายน พ.ศ. 2558

2. ศูนย์โลจิสติกส์เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้าของจังหวัดนครพนม เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการแข่งขันด้านการส่งออก และรองรับการขยายตัวทางการค้าของประเทศอย่างมั่นคง ยั่งยืน ใกล้กับบริเวณสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน)

3. โครงการสำรวจแนวเส้นทางตัดถนนเลียบเมืองรอบสองและโครงการตัดถนนไปสู่ภูกระแต เพื่อให้มีเส้นทางเชื่อมโยงกับสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) ได้อย่างสะดวก สามารถแยกเส้นทางของการขนส่งไปสู่ด่านการค้าชายแดนกับการเข้าออกพื้นที่โครงการ โดยไม่รบกวนกันและโครงการเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมขนส่งทางบกและทางรางซึ่งก่อสร้างถนนเชื่อมต่อกับขนาขาลสถานีรถไฟจากอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น-จังหวัดนครพนม ที่มีปลายทางสิ้นสุดที่บริเวณสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน)

4. โครงการศึกษาการจัดตั้งและออกแบบรายละเอียด ศูนย์การขนส่งชายแดน จังหวัดนครพนม เพื่อลดต้นทุนการขนส่งให้กับผู้ประกอบการ โดยเฉพาะการลดรถวิ่งเที่ยวเปล่า เป็นการจัดการขนส่งที่มีเป้าหมายให้เกิดการใช้ประโยชน์จากขบวน ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด อีกทั้งยังเพิ่มมูลค่าทางการค้าระหว่างประเทศ อันเนื่องมาจากการขนส่งและพิธีการทางการค้าที่

ลดขั้นตอนและสร้างความสะดวกและประหยัดในการขนส่ง ซึ่งขณะนี้ผลการศึกษาเสร็จแล้วอยู่ระหว่างการนำเข้าพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

การเชื่อมโยงกับพื้นที่ของชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน (แขวงคำม่วน สปป.ลาว)

ลักษณะทางกายภาพเมืองท่าแขก แขวงคำม่วน

เมืองท่าแขก แขวงคำม่วน สปป.ลาว เป็นพื้นที่มีศักยภาพในด้านการค้าชายแดน และสามารถเชื่อมโยง โดยมีสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) เชื่อมโยงเส้นทางหมายเลข R13 ของ สปป.ลาว กับพื้นที่แขวงคำม่วน นอกจากนี้พื้นที่ดังกล่าวยังมีศักยภาพด้านการเพาะปลูก การเกษตร การขนส่ง โลจิสติกส์ อีกด้วย เนื่องจากเป็นพื้นที่ตั้งอยู่ในแนวเส้นทางเชื่อมโยงไปยังประเทศเวียดนามและประเทศจีนตอนใต้ ได้โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

1. ทิศเหนือ ติดต่อกับ แขวงบอลิคำไซ สปป.ลาว
2. ทิศใต้ ติดต่อกับแขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว
3. ทิศตะวันออก ติดต่อกับเมืองฮาดิงห์ เวียดนาม
4. ทิศตะวันตก ติดต่อกับแม่น้ำโขง จังหวัดนครพนม ประเทศไทย

ด้านทรัพยากรป่าไม้ แขวงคำม่วน ส่วนใหญ่มีสภาพเป็นพื้นที่ป่าไม้ ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นผืนป่าอุดมสมบูรณ์ รวมถึงยังมีป่าสงวนมากมายในเขตแขวงคำม่วน ซึ่งในบริเวณเขตเมืองและชุมชนในเมือง ท่าแขก จะไม่มีทรัพยากรป่าไม้ที่สำคัญ

ด้านทรัพยากรแหล่งน้ำ แขวงคำม่วน มีทรัพยากรแหล่งน้ำที่สำคัญไหลผ่านหลายเส้นทาง เช่น แม่น้ำโขง แม่น้ำเซบั้งไฟ แม่น้ำหินบูน แม่น้ำเทิน แม่น้ำประกัน แม่น้ำออน แม่น้ำยม แม่น้ำโคน เป็นต้น อีกทั้งยังเป็นที่ตั้งของเขื่อนน้ำเทินแห่งที่ 2 โดยส่วนใหญ่ในเขตเมืองจะใช้อุปโภคจากแหล่งน้ำจากแม่น้ำสายต่าง ๆ และการชลประทานของเขื่อนน้ำเทินแห่งที่ 2 อีกทั้งยังใช้เป็นแหล่งเพาะปลูกการเกษตรกรรม และการเลี้ยงสัตว์ อีกด้วย

ภาพรวมทางเศรษฐกิจ

แขวงคำม่วนมีเส้นทางสายหลัก คือ เส้นทางหมายเลข R12 เชื่อมไปยังเมืองฮาดิงห์ ประเทศเวียดนาม ซึ่งเป็นเมืองที่มีท่าเรือห่วงอ่าง สำหรับการขนส่งสินค้าออกสู่ทางทะเลที่ใกล้ที่สุดของแขวงคำม่วน ทั้งนี้พื้นฐานด้านเศรษฐกิจของแขวงคำม่วนจะมาจากการเกษตรกรรม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อุตสาหกรรมน้ำตาล อุตสาหกรรมไม้อัด อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ รวมถึงการค้าผ่านแดน ซึ่งขณะนี้การเชื่อมโยงการค้าผ่านแดนผ่านสะพานมิตรภาพแห่งที่ 3 (นครพนม-คำม่วน) ก็ยิ่งช่วยให้การพัฒนาเศรษฐกิจของ แขวงคำม่วนมีการขยายตัวสูงขึ้น (สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, 2555)

รัฐบาล สปป.ลาว ได้มีการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเฉพาะท่าแขก โดยในระยะแรกจะมีการดำเนินการในอุตสาหกรรมต่าง ๆ อาทิ อุตสาหกรรมสิ่งทอ รองเท้า เสื้อผ้าสำเร็จรูป เครื่องดื่ม รวมทั้งอุตสาหกรรมบริการ ทั้งโรงแรม คาสีโน และศูนย์บริการด้านโลจิสติกส์ เป็นต้น

สำหรับด้านเกษตรกรรมและปศุสัตว์ โดยแขวงคำม่วน มีผลผลิตที่สำคัญจากข้าวในปี 157,820 ตัน/ปี ข้าวสาลี 4,790 ตัน/ปี ผักและถั่วทุกชนิด ผลผลิต 34,680 ตัน/ปี ยาสูบ ผลผลิต 5,545 ตัน/ปี อ้อย ผลผลิต 600 ตัน/ปี

ภาคอุตสาหกรรม

เนื่องจากในปัจจุบัน สปป.ลาว อยู่ในช่วงพัฒนาเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมและก่อสร้าง โครงสร้างพื้นฐานทำให้มีโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่เป็นจำนวนมาก เช่น โครงการสร้างเขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้า พลังน้ำ ชลประทาน ถนน อาคาร สำนักงาน โรงแรม ทำให้ สปป.ลาว ประสบปัญหาขาดแคลนปูนซีเมนต์เป็นอย่างมาก ดังนั้น จึงมีการดำเนินการก่อสร้างและดำเนินการด้านอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์และวัสดุก่อสร้างภายในประเทศ ซึ่งทำให้สามารถผลิตปูนซีเมนต์ได้ทันตามความต้องการของตลาด โดยโรงงานผลิตปูนซีเมนต์ ที่ใหญ่ที่สุดใน สปป.ลาว แห่งนี้ ในแขวงคำม่วน มีกำลังการผลิต 1 ล้านตัน/ปี ดำเนินการโดย บริษัท ชิโนไฮโร คอร์ปอเรชั่น รัฐวิสาหกิจของสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งมีความชำนาญในการสร้างเขื่อน โดยภายใน สปป.ลาว นั้น นอกจากโรงงานผลิตปูนซีเมนต์ที่แขวงคำม่วนแล้ว บริษัท ชิโนไฮโดรฯ ยังได้รับสัมปทานในการสร้างเขื่อนและโรงงานผลิตไฟฟ้าอีกหลายแห่ง อาทิ โรงไฟฟ้าน้ำอุ้มน้ำปากลาย โครงการน้ำจิม 5 เป็นต้น นอกจากนี้บริษัทจินดงกล่าว ยังเป็นผู้ได้รับสัมปทานสร้างเขื่อนฮัดจี เขื่อนผลิตไฟฟ้าขนาด 800 เมกะวัตต์ ในแม่น้ำสาละวินของเมียนมาร์ และยังมีอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ไม่ว่าจะเป็น อุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าการเกษตร อุตสาหกรรมผลิตน้ำตาล อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ เป็นต้น

การลงทุน

สำหรับการลงทุนในแขวงคำม่วนจะมุ่งเน้นไปที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเฉพาะท่าแขก แห่งใหม่นี้ เป็นอีกทางเลือกหนึ่งของนักลงทุนทั่วโลกที่สนใจจะมาดำเนินธุรกิจใน สปป.ลาว โดยเขตเศรษฐกิจพิเศษเฉพาะท่าแขก มีผู้ที่ขออนุญาตลงทุนในเขตเศรษฐกิจฯ แบ่งเป็น บริษัทต่างชาติ 1 บริษัท บริษัทลาว 4 บริษัท และบริษัทร่วมทุนลาว-ต่างประเทศ จำนวน 3 บริษัท รวมเป็น 8 บริษัท 64 National Economic Research Institute (NERI) 5 (สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, 2555)

ความเชื่อมโยงทางกายภาพระหว่างพื้นที่

เส้นทางการคมนาคมการเชื่อมโยงทางถนนข้ามแม่น้ำโขงจากจังหวัดนครพนม ผ่านสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) ไปยังเมืองท่าแขก แขวงคำม่วน ซึ่งจุดนี้ถือเป็นจุดแคบที่สุดของ สปป.ลาว มีระยะทางไม่เกิน 140 กิโลเมตร จากเมืองท่าแขก ไปยัง ท่าเรือหุ่งอั้ง ประเทศเวียดนาม รวมแล้วเป็นระยะทางไม่เกิน 300 กิโลเมตร ดังนั้น ในปัจจุบันการเชื่อมโยงจากจังหวัดนครพนม ผ่านแขวงคำม่วนไปยังเวียดนามและจีนตอนใต้สามารถเชื่อมโยงได้ทางถนนแล้ว แต่ ณ ขณะนี้การดำเนินการทางรถไฟ มีเพียงแต่ แผนแม่บทที่ธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) เคยศึกษาเอาไว้ ซึ่ง โครงการดังกล่าวจะมีการเชื่อมต่อทางรถไฟจากจีนผ่านมายังเวียดนามต่อไปถึงกัมพูชา โดยทางรถไฟเส้นนี้จะมีจุดที่แยกขวาวิ่งมาทางตะวันตกเข้า สปป.ลาว โดยมีปลายทางที่เมืองท่าแขก แขวงคำม่วน เพราะฉะนั้นสำหรับในฝั่งไทยมีแผนการสร้างรถไฟ จากอาเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ถึงจังหวัดนครพนม เพื่อรองรับกับโครงข่ายทางรถไฟในเส้นนี้ด้วย

เส้นทางรถไฟรางคู่จากอาเภอบ้านไผ่-จังหวัดนครพนม สิ้นสุดที่สะพานมิตรภาพ 3 ต่อถึงหาดิ่งห์ (สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, 2555)

ลักษณะทางกายภาพก่อนมีสะพาน

1. การใช้ประโยชน์ที่ดินก่อนการมีสะพาน เป็นพื้นที่ว่างเปล่าไม่ได้รับการพัฒนาทางเศรษฐกิจเมืองนครพนมมีลักษณะการตั้งถิ่นฐานกระจายไปตามแนวลำน้ำโขง การพัฒนาและการขยายตัวเกิดขึ้นเฉพาะถนนเลียบริมน้ำแนวถนนสุนทรวิจิตร พื้นที่โดยรอบสะพานเป็นพื้นที่ชนบทและเกษตรกรรม ย่านที่อยู่อาศัยเบาบาง บ้างเป็นที่รกร้าง

2. ความปลอดภัยของพื้นที่ ระบบโครงข่ายถนนในเมืองนครพนมมีรูปเป็นตารางสี่เหลี่ยม โดยถนนสายหลักจะเป็นถนนเลียบริมน้ำโขง เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของการจราจรยังมีการใช้ความเร็วสูงที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ ระบบสัญญาณไฟจราจรตามแยกต่าง ๆ มีไม่เพียงพอ อีกทั้งจะเปิดใช้ในลักษณะไฟกระพริบ ทำให้ผู้สัญจรผ่านไปมาเฝ้าระวังกันเอง อัตราการเกิดอุบัติเหตุจึงเกิดขึ้นบ่อยครั้งรวมถึงการมีทางเท้าที่คับแคบที่มีการวางขายสินค้า ที่พบเห็นได้ทั่วไปทางร่วมแยกออกแบบไม่ได้มาตรฐาน ผิวจราจรชำรุดที่เกิดจากน้ำท่วมขังเมื่อฝนตกหนัก

ผลการศึกษาสภาพการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ สภาพปัญหาและแนวโน้มของปัญหารวมถึงแนวทางการจัดการพื้นที่ บริเวณฝั่งเมืองรวมเมืองนครพนมภายหลังเปิดใช้สะพาน พบว่า

1. การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ ในส่วนของการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่บริเวณรอบสะพาน ได้มีการก่อสร้างอาคารสำหรับเป็นที่ตั้งหน่วยงานต่าง ๆ มีการขยายตัวของที่พักอาศัย ทั้งในตัวเมืองและการขยายตัวไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 212 และ 22

2. บริเวณรอบนอกของเมืองก่อให้เกิดย่านพาณิชย์และชุมชนใหม่ที่มีศักยภาพรวมในการพัฒนาค่อนข้างสูงซึ่งพื้นที่ดังกล่าวในบางส่วนอาจติดปัญหาในการเป็นพื้นที่การเกษตรและพื้นที่รับน้ำ

3. บริเวณใจกลางเมืองมีการขยายตัวไม่มากนักแต่สิ่งที่เห็นได้ชัดคือการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์อาคารจากย่านพักอาศัยสู่การเป็นย่านพาณิชย์กรรมและธุรกิจประเภทโรงแรมที่พักและออฟฟิศ

4. เนื่องจากผลของการขยายตัวของภาคธุรกิจการค้าและการท่องเที่ยวอาคารเหล่านี้ตั้งอยู่ในบริเวณชุมชนเก่าของเมืองซึ่งควรได้รับการวางแผนและควบคุมในการพัฒนาเนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวมีความสำคัญในการเป็นศูนย์กลางของชุมชนที่ยังคงรูปแบบวิถีชีวิตและสถาปัตยกรรมแบบดั้งเดิมซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของเมืองนครพนม

ปัญหาและแนวโน้มของการพัฒนาพื้นที่บริเวณสะพานมิตรภาพแห่งที่ 3 นครพนม-คำม่วน

1. ปัญหาการบุกรุกที่ดินสาธารณะของรัฐ เอกสารสิทธิ์ ไร่ที่อยู่อาศัย แหล่งที่ดินทำกิน ทำให้การผังเมืองไม่เป็นไปตามกรอบที่กำหนดไว้

2. ผังเมืองไม่สามารถรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจริงได้ตามสถานการณ์ที่ควรจะเป็น จากการคาดการณ์หรือฉายภาพอนาคตการพัฒนาไม่ชัดเจน

3. ปัญหาความไม่ชัดเจนในนโยบายของรัฐในการพัฒนาพื้นที่และปัญหาการขาดงบประมาณที่ไม่สามารถใช้เป็นมาตรการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาตามช่วงระยะเวลาการพัฒนา

4. ความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ มีเป้าหมายทิศทางร่วมกันของภาคธุรกิจต่อสังคมโดยรวม มุ่งประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม

5. การแข่งขัน/ การจัดสรร/ การกระจายการใช้ทรัพยากรและการจัดสรรบริการขั้นพื้นฐาน

6. ความไม่คุ้มค่าของการลงทุนพัฒนาสาธารณูปโภคและสาธารณูปการจากการวางผังแม่บทที่ไม่สามารถคาดการณ์ความต้องการและความเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้เพียงพอ รวมทั้งการขาดการบูรณาการร่วมระหว่างหน่วยงานที่มีหน้าที่ดำเนินการในเรื่องนี้

7. การวาดภาพอนาคตของเมืองไม่ชัดเจน ไม่กระจ่างทั้งในระดับความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับการพัฒนาระหว่างประเทศและการพัฒนาภายในประเทศระดับต่างๆ

8. การจัดสมดุลระหว่างผลประโยชน์ของกลุ่มต่าง ๆ กับประโยชน์สาธารณะ

9. ท้องถิ่นไม่อาจกำหนดบทบาทให้กับท้องถิ่นเพื่อเตรียมการรองรับการพัฒนาในอนาคตในโลกยุคโลกาภิวัตน์

10. การลงทุนพัฒนาให้สมบูรณ์ตามผังเมืองมีมูลค่าสูงเพราะพื้นที่ยังเป็นพื้นที่ว่างเปล่า ไม่มีโครงสร้างพื้นฐานเดิมที่สามารถพัฒนาต่อออกจากการพัฒนาที่อยู่ในแผนพัฒนาจังหวัด

แนวทางการจัดการด้วยมาตรการผังเมือง

1. ขั้นตอนการวางแผนพัฒนาจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจถึงประเด็นร่วมอื่น ๆ ด้วย อาทิสิ่งแวดล้อมวิถีชีวิตวัฒนธรรมรวมถึงการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่

2. การบริหารจัดการพื้นที่เมืองเดิมและพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ ต้องวางระบบที่สนับสนุนให้พื้นที่ทั้ง 2 ส่วนพัฒนาต่อไปได้ตามบทบาทหน้าที่ที่ควรจะเป็น โดยไม่ขัดแย้งต่อกัน

3. การออกแบบเมืองต้องให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาปัจจุบันของเมืองให้เกิดอนาคตที่ดี สัมผัสและรับรู้ได้ด้วยสายตาและจิตใจที่ก่อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ใช้กับการจัดการพื้นที่อย่างถูกหลักวิชาการและต้องตอบสนองต่อความต้องการใช้ชีวิตของผู้คน

4. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จากการสร้างสะพานเชื่อมโยงระหว่างประเทศ ทำให้มิติทางพื้นที่มีความกระชับขึ้น คือ สามารถติดต่อสัมพันธ์กัน ได้สะดวกรวดเร็วและเมืองต้องจัดการรองรับการเคลื่อนย้ายไหลเวียนที่มีความสะดวกขึ้น

5. การจัดการพื้นที่ด้วยมาตรการผังเมืองคือการวางระบบ ระเบียบ แบบแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ดี ย่อมทำให้เกิดสถานะใน 3 ประการ คือ 1. การจัดย่าน (Zoning) 2. การใช้ที่ดินให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ และ 3. การกำหนดข้อกำหนดในด้านการส่งเสริม การห้าม การให้แบบมีเงื่อนไข

6. การใช้ประโยชน์ในที่ดินและทรัพย์สิน การบังคับใช้กฎหมายที่เคร่งครัดจะลดปัญหาเมืองในประเด็นดังกล่าวได้

7. การวางระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เพียงพอ ครอบคลุมทั่วถึงเชื่อมโยงกันทั้งระบบของพื้นที่ส่วนต่าง ๆ ของเมือง บริเวณพื้นที่มีการปริมาณและความถี่ของการคมนาคมขนส่ง และการเดินทางจะได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินส่วนบุคคลและส่วนรวม ลดความสูญเสียและต้นทุนทางสังคมในทุกเรื่อง มีงบประมาณเพิ่มมากขึ้นในการบริหารพัฒนาเมือง

8. การวางผังเมืองด้วยแนวความคิดที่เหมาะสม จะช่วยให้การจัดการพื้นที่ข้ามพรมแดน ได้รับการคุ้มครอง และป้องกันปัญหาอนาคตได้ อาทิ แนวคิดการวางผังเมืองสุขภาพ (Urban planning healthy)

9. เมืองเป็นธรรม คือ ทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึงการจัดการและการเข้าใช้ประโยชน์ได้อย่างเสมอภาค ช่วยให้ทรัพยากรของเมืองกระจายไปยังทุกคนให้มีสิทธิได้รับการใช้ประโยชน์อย่างเป็นธรรม

10. สะพานสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เมืองและพื้นที่โดยในระยะไกลได้มากขึ้น

ชุมชนโดยรอบสะพานจะมีอัตราการเร่งของการเปลี่ยนแปลงเพิ่มสูงขึ้น

11. การออกแบบระบบบริหารจัดการเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดน ช่วยให้สะพานสร้างศักยภาพให้กับพื้นที่ได้ในระยะยาว
12. บทบาทหน้าที่ของพื้นที่ชุมชนใหม่ชายแดนเชิงสะพานที่ชัดเจนต้องมาจากการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ข้ามพรมแดนที่ครอบคลุมถึงบริบทในอนาคต
13. การใช้ประโยชน์ที่ดินจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง

บทที่ 5

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของ พื้นที่ตามเขตผังเมืองรวมเมืองนครพนม ภายหลังการเปิดใช้สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน)

การศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการพื้นที่ข้ามพรมแดนบริเวณเขตผังเมืองรวมเมืองนครพนม ด้วยมาตรการผังเมือง: กรณีศึกษาสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) ในส่วนนี้เป็นการศึกษา การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สภาพปัญหาและแนวโน้มของปัญหาที่เกิดขึ้นของพื้นที่และ แนวทางการจัดการ ภายหลังการเปิดใช้สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) ผลการศึกษา มีโดยลำดับ ดังต่อไปนี้

กรอบความร่วมมือและกติกาการพัฒนาระหว่างประเทศ

แนวนโยบายแห่งรัฐทิศ: ทางการจัดการการพัฒนาเชิงพื้นที่

ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สภาพแวดล้อมภายนอกเป็น ปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เป็นผลให้จำเป็นต้องเตรียมการรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ให้เหมาะสม การพัฒนาที่สมดุล ดังนั้นจึงกำหนดทิศทางการพัฒนาพื้นที่ของประเทศ ดังนี้

1. พัฒนาพื้นที่ในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศให้เชื่อมโยงกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อเป็นฐานการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม การเกษตรและการแปรรูปการเกษตร และการท่องเที่ยวของภูมิภาคโดยเฉพาะ
2. พัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงทางเศรษฐกิจตามแนวตะวันออก-ตะวันตก (East west economic corridor) เช่น พื้นที่เขตเศรษฐกิจแม่สอด-สุโขทัย-พิษณุโลก-ขอนแก่น-มุกดาหาร แนวสะพานเศรษฐกิจพื้นที่อรัญประเทศ-สระแก้ว-ปราจีนบุรี พื้นที่เศรษฐกิจระนอง-ชุมพร-บางสะพาน แนวสะพานเศรษฐกิจพังงา-กระบี่-สุราษฎร์ธานี-นครศรีธรรมราช และแนวสะพานเศรษฐกิจสตูล-สงขลา
3. พัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงทางเศรษฐกิจตามแนวเหนือ-ใต้ (North south economic corridor) ได้แก่ แนวเศรษฐกิจเชียงของ-เชียงราย-พิษณุโลก-นครสวรรค์-จังหวัดปริมณฑล แนวเศรษฐกิจหนองคาย-อุดรธานี-ขอนแก่น-นครราชสีมา-จังหวัดปริมณฑล พื้นที่แหลมฉบัง-ชลบุรี-ฉะเชิงเทรา-สระแก้ว-บุรีรัมย์-มุกดาหาร

4. พัฒนาศูนย์บริการพื้นฐานของชุมชนเพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจเชื่อมโยงระหว่างประเทศ โดยเน้นพื้นที่ชุมชนตามแนวเขตเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ และตะวันออก-ตะวันตก โดยเฉพาะชุมชนเศรษฐกิจชายแดน

5. พัฒนาระบบโลจิสติกส์และโครงข่ายคมนาคมขนส่งเพื่อสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันเชิงพื้นที่ เช่น การพัฒนาระบบบรรดาง เพิ่มประสิทธิภาพการขนส่งทางน้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพการเชื่อมโยงโครงข่ายการคมนาคมบริเวณจุดตัด เช่น พิชญ์โลก และขอนแก่น

6. สร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศให้ยั่งยืน ได้แก่ พัฒนาแหล่งน้ำให้เพียงพอต่อการเกษตร พัฒนาสิ่งแวดล้อมเมืองและแหล่งอุตสาหกรรม และการจัดให้มีการจัดการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. เพิ่มศักยภาพการแข่งขันด้านเศรษฐกิจ โดยการยกมาตรฐานและประสิทธิภาพการผลิต การเกษตร การพัฒนาศักยภาพการประกอบการด้านอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมบริการ และการท่องเที่ยว การตั้ง องค์การร่วมภาครัฐและเอกชนระดับพื้นที่เพื่อส่งเสริมอำนวยความสะดวกด้านการค้าการลงทุน และส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน

2. สร้างคนให้มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาคนให้มีสุขภาพดีทั้งร่างกาย จิตใจและสติปัญญา รอบรู้ เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถดำรงชีพได้อย่างมีคุณภาพ

3. สร้างสังคมและเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง เพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหาร แก้ไขปัญหาความยากจน หนี้สิน และการออมของครัวเรือน มีสัมมาอาชีพที่มั่นคง สามารถพึ่งพาตนเอง และดูแลครอบครัวได้อย่างอบอุ่น

4. พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมบูรณ์ โดยเร่งอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ 15.9 ล้านไร่ หรือร้อยละ 225 ของพื้นที่ภาค ป้องกันการรุกพื้นที่ชุ่มน้ำ พัฒนาแหล่งน้ำและระบบชลประทาน ฟื้นฟูดิน ยับยั้งการแพร่กระจายดินเค็ม และเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการโดยส่งเสริมทำเกษตรอินทรีย์

ทิศทางการพัฒนา กลุ่มจังหวัดและจังหวัด

กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ประกอบด้วยอุดรธานี หนองคาย หนองบัวลำภู และเลย เน้นการฟื้นฟูระบบนิเวศเพื่อรักษาสมดุลธรรมชาติ การปรับโครงสร้างการผลิตด้านการเกษตร การส่งเสริมการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ประกอบด้วย สกลนคร นครพนม และมุกดาหาร เน้นให้ความสำคัญกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน

เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าการเกษตร ส่งเสริมพื้นที่ชลประทาน การทำปุ๋ยสัตว์โดยเฉพาะ
โคเนื้อ

กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ประกอบด้วย ขอนแก่น กาฬสินธุ์ มหาสารคาม
และร้อยเอ็ด เน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเมืองรองรับการเป็นศูนย์กลางการค้าบริการ
และการลงทุนของภาค การใช้ประโยชน์พื้นที่ชลประทานให้เกิดประโยชน์สูงสุด การทำการเกษตร
ก้าวหน้า การเตรียมการรองรับอุตสาหกรรมพลังงานทดแทน (Ethanol) ควบคู่กับการเพิ่ม
ประสิทธิภาพการผลิต

กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ประกอบด้วย นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์
สุรินทร์ มุ่งเน้นการพัฒนาระบบชลประทานให้เต็มศักยภาพ การเตรียมการรองรับอุตสาหกรรม
พลังงานทดแทน (Ethanol) พัฒนาการท่องเที่ยวทั้งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และอารยธรรมขอม
ด้วยการสร้างคุณค่าเพิ่ม และพัฒนาเส้นทาง

กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ประกอบด้วย อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ยโสธร
และอำนาจเจริญ มุ่งเน้นการพัฒนาแหล่งน้ำ และระบบบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาทั่วมและ
ขาดแคลนน้ำ การสร้างงานและรายได้จากการท่องเที่ยวให้มากขึ้น (กรมโยธาธิการและผังเมือง, 2551)

จาก ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ของประเทศไทยได้กำหนดบทบาทการพัฒนาของเมือง
นครพนมให้เป็นประตูการค้าชายแดนของภาคจังหวัดนครพนมจึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า
“เมืองนำอยู่คู่สัมพันธ์อิน โดจีน” มีบทบาทการพัฒนา คือ

บทบาทด้านการค้าชายแดนเมืองนครพนม มีบทบาทด้านเศรษฐกิจการค้าชายกับประเทศ
ลาว โดยเฉพาะเมื่อมีสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) ที่จะส่งผลให้เมืองมีการติดต่อค้าขาย
กับประเทศลาวและประเทศเวียดนามและจะทำให้มีการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจมากขึ้น

โครงสร้างทางเศรษฐกิจ

ปี พ.ศ. 2555 จังหวัดนครพนม มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP 36,302 ล้านบาท)
อยู่ในลำดับที่ 59 ของประเทศ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0.29 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ
(12,221,417 ล้านบาท) โครงสร้างการผลิตหลักของจังหวัดต่อ GPP ภาคบริการและอื่น ๆ มีสัดส่วน
มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.61 ภาคเกษตรกรรมเป็นลำดับที่ 2 ร้อยละ 32.35 และภาคอุตสาหกรรม
ร้อยละ 8.04 อัตราการเติบโตในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา (พ.ศ. 2551-2555) ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.87
ตารางโครงสร้างทางเศรษฐกิจจังหวัดนครพนม พ.ศ. 2555

ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเมืองนครพนมจังหวัดนครพนม

ที่ตั้งของจังหวัด

อยู่ในเส้นทางเชื่อมโยงเศรษฐกิจ North-South Economic Corridor และ East-West Economic Corridor

ใช้ถนนหมายเลข 8 ใน สปป.ลาว ถึง ท่าเรือเกอลอ จังหวัดเงอาน ของเวียดนาม 290 กิโลเมตร

ใช้ถนนหมายเลข 12 ใน สปป.ลาว ถึง ท่าเรือรุ่งอ่าง จังหวัดฮาติน ของเวียดนาม 330 กิโลเมตร

ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดนครพนม โดยเฉพาะประเด็นการสนับสนุนการพัฒนา ระบบโลจิสติกส์และการส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดบทบาทของ จังหวัดให้สามารถรองรับปริมาณการขนส่ง การค้าระหว่างประเทศ และการท่องเที่ยว รวมทั้ง การเคลื่อนย้ายแรงงาน ภายใต้ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด “Cluster 6.2” คือ จังหวัดสกลนคร นครพนม และ มุกดาหาร ซึ่งมีวิสัยทัศน์ของกลุ่ม คือ “สะพานการค้า และการท่องเที่ยวอิน โดจีน” ดังนั้น การก่อสร้างสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) เป็นปัจจัยหนึ่งของการพัฒนาโครงสร้าง พื้นฐานที่จะสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ และส่งเสริมการค้าขนส่ง การค้า การท่องเที่ยว ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของไทย ภาคกลางของ สปป. ลาว และภาคกลางของเวียดนาม ตลอดจนต่อเชื่อมโครงข่ายถึงประเทศจีน

สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) จะสนับสนุนระบบการขนส่งที่ส่งเสริม การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ให้สมบูรณ์ ทัวถึง และยั่งยืน เนื่องจากเป็นโครงข่ายที่เชื่อมสู่ภาคกลาง ของ สปป. ลาวและเวียดนาม ซึ่งทั้งสองประเทศนี้มีลักษณะภูมิประเทศเป็นแนวตามความยาว เหนือ-ใต้ ในขณะที่ระบบการขนส่งภายในประเทศยังมีโครงข่ายยังไม่ครอบคลุม ทัวถึงและ สะดวก ประกอบกับการกระจายตัวของชุมชน ตลาดการค้า ประชาชน โดยเฉพาะ ทรัพยากรทุก ๆ ด้านมีความหนาแน่นโดยทั่วไปรวมถึงในภาคกลางของกลุ่มประเทศ ดังนั้น จึงมีความจำเป็น ที่ต้องพัฒนาระบบโลจิสติกส์

ทิศทางการพัฒนา แผนยุทธศาสตร์ร่วม ไทย-สปป.ลาว-เวียดนาม จังหวัดนครพนม มีการประชุมผู้บริหารระดับสูง 3 ประเทศ 8 จังหวัด (จากเดิม 7 จังหวัด) กล่าวคือ ประเทศไทย ประกอบด้วย จังหวัดนครพนม สกลนคร หนองคาย สำหรับ สปป.ลาว ประกอบด้วย แขวงคำม่วน แขวงบอลิคำไซ และเวียดนามประกอบด้วย ฮาตินห์เงอาน และกวางบินห์ ซึ่งที่ประชุมได้พิจารณา ถึงความเหมาะสมจำเป็นร่วมกัน และติดตามความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง แนวทางการแก้ไข ปัญหาด้านเศรษฐกิจของจังหวัดจะมุ่งเน้น

1. การส่งเสริม สนับสนุนการค้า การลงทุน และพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ทั้งการท่องเที่ยวภายในประเทศ พัฒนาระบบการเดินทาง/ Logistic

2. การสร้างงานสร้างอาชีพ พัฒนาคุณภาพ มาตรฐานการผลิตสินค้าชุมชน

3. การส่งเสริมเกษตรอุตสาหกรรมโดยพัฒนาคุณภาพการผลิต/ มาตรฐานการผลิต มีสินค้าหลักด้านการเกษตรอุตสาหกรรมคือ ข้าวยางพารา มันสำปะหลัง สับปะรด ลิ้นจี่ ฯลฯ

สถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่สนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจ

วัดโอกาสศรีบัวบาน อยู่ในเขตเทศบาลเมืองนครพนม ริมฝั่งแม่น้ำโขงตรงข้ามกับด้าน ศาลาการนครพนม เป็นวัดคู่บ้านคู่เมืองมาแต่โบราณ มีศาลเจ้าหมื่น รวมทั้งพระดี้ว พระเทียม ซึ่งเป็นพระคู่บ้านคู่เมืองของเมืองนครพนม เป็นที่เคารพสักการะของพุทธศาสนิกชนทั่วไป

รอยพระบาทเวินปลา ตั้งอยู่ในลำน้ำโขง ณ บ้านเวินพระบาท ตำบลเวินพระบาท อำเภอท่าอุเทน โดยมีที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของวัดพระบาทเวินปลา ห่างจากฝั่งออกไป 150 เมตร สถานที่แห่งนี้ชาวบ้านเรียกว่า “วังน้ำวน หรือเวิน” ลักษณะเป็นรอยฝ่าพระบาทเบื้องซ้าย กว้าง 70 เซนติเมตร ยาว 1.80 เมตร ตรงกลางมีรูปกงจักร เส้นผ่าศูนย์กลางของรูปประมาณ 10 เซนติเมตร ในฤดูฝนน้ำจะท่วมคือตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ไปจนกว่าน้ำจะลดลง ในเดือนกุมภาพันธ์ จึงไปนมัสการได้ งานเทศกาลนมัสการ จะตรงกับวันสงกรานต์ของทุกปี การเดินทางจากนครพนม ไปตามถนนสายนครพนม-บ้านแพง ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 10 กิโลเมตร เลี้ยวขวาเข้าหมู่บ้านอีก 500 เมตร

พระบางวัดไตรภูมิ ประดิษฐานอยู่ ณ วัดไตรภูมิ ตำบลท่าอุเทน อำเภอท่าอุเทน เป็นพระพุทธรูปยืนปางห้ามสมุทร มีขนาดสูง 80 นิ้ว แทนสูง 2.5 นิ้ว ฐานเป็นรูป 8 เหลี่ยม สูง 15 นิ้ว ห่างจากจังหวัดนครพนม ประมาณ 26 กิโลเมตร

พิพิธภัณฑสถานผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม เป็นสถาปัตยกรรมมีลักษณะเป็นแบบตะวันตก ได้รับอิทธิพลในรูปแบบการก่อสร้างจากฝรั่งเศสช่วงสมัยสงครามอินโดจีน มีอายุเก่าแก่ที่ยังคงรักษาสภาพและความสวยงามต่าง ๆ ไว้ได้อย่างดี ภายในจัดแสดงเกี่ยวกับเรื่องราวของจังหวัดนครพนมตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน รวมถึงประเพณีไหลเรือไฟ ที่เป็นประเพณีที่สำคัญยิ่งของจังหวัดนครพนม

หอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ เดิมเป็นที่ทำการศาลากลางจังหวัดนครพนม เริ่มสร้างครั้งแรก ในปี พ.ศ. 2458 ในสมัยที่พระยาพนมนครนุรักษ์ (อู๋ นาคทรรก) เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนมคนแรก สร้างเสร็จในปี พ.ศ. 2462 ลักษณะสถาปัตยกรรม ตัวอาคารใช้แปลนของศาลากลาง จังหวัดเชียงราย มีลักษณะตึกสองชั้นครึ่ง

ก่ออิฐถือปูน ไม่เสริมเหล็ก หลังคามุงกระเบื้องดินเผา ส่วนประกอบโครงสร้างต่าง ๆ เป็นไม้
รูปทรงอาคารเป็นแบบตะวันตก

หมู่บ้านมิตรภาพไทย-เวียดนาม เป็นหมู่บ้านเก่าแก่ที่อดีตประธานาธิบดีสาธารณรัฐ
สังคมนิยมเวียดนามท่าน โฮจิมินห์ได้เคยเข้ามาพืงพระบรมโพธิสมภารพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
แห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อกอบกู้เอกราชของประเทศเวียดนาม ระหว่างปี พ.ศ. 2467-2474 จึงถือ
ได้ว่าสถานที่แห่งนี้เป็นสถานที่ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการกอบกู้อิสรภาพให้แก่ประเทศ
เวียดนาม ลักษณะบริเวณบ้านปลูกต้นมะพร้าว ต้นมะเฟือง หลังบ้านมีขุ้งข้าว ตัวบ้านเป็น
บ้านสวนแบบโบราณ ชั้นเดียว รมรื่น ในบ้านมีห้อง 2 ห้อง มีเตียงไม้ ชั้นวางของ โต๊ะ เก้าอี้ยาว
แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

เรณูนคร เมืองเรณูนครเป็นถิ่นที่อยู่ ของชาวผู้ไทซึ่งยังคงรักษา ขนบธรรมเนียมประเพณี
ท้องถิ่นไว้ได้ดี อาทิ เช่น ธรรมเนียมการต้อนรับด้วย การบายศรีสู่ขวัญ การเลี้ยงอาหารแบบ
พาแลง การชวนดูตุ๊ก การพ้อนรำผู้ไท เมืองเรณูนคร ยังมีร้านจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง และของ
ที่ระลึกต่าง ๆ ไว้บริการนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะบริเวณ วัดพระธาตุเรณูนคร และตลาดอำเภอ
เรณูนคร ตัวอำเภอเรณูนครมีที่ตั้งห่างจากพระธาตุพนม 5 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากตัวจังหวัด
ไปทางทิศใต้เป็นระยะทาง 51 กิโลเมตร

ประเพณีแหกเต็นสาก เป็นประเพณีของชนเผ่าแสกอาศัยอยู่ในบ้านอาจสามารถ
ตำบลอาจสามารถ ห่างจากตัวเมืองนครพนม ประมาณ 4 กิโลเมตร เป็นการเดินบวงสรวงเจ้าที่
เดินกันเป็นประจำทุกปี ในเดือน 3 ขึ้น 2 ค่ำ การเดินสากนอกเทศกาลจะต้องทำพิธีขอขมาก่อน
โดยใช้หัวหมู เงิน 20 บาท และเหล้าทำพิธีที่ศาลเจ้าประจำหมู่บ้าน โดยการเลี้ยงทนายใช้ไม้สี
ถ้าไม้สีเดียวกันถือว่าเจ้าไม่อนุญาตการเดินแหกเต็นสากใช้ไม้ยาวทาสีแดงสลักขาวเรียก “สาก”
นำด้วยเสียงกลองจังหวะเร็ว ผู้เดินจะซอยเท้าถี่ ๆ ลงไปตามจังหวะ การกระทบไม้ คล้ายกับ
การเดินลาวกระทบไม้แต่เร็วกว่ามาก

ประเพณีไหลเรือไฟ ในวันเพ็ญเดือนสิบเอ็ดของทุกปี จังหวัดนครพนมจะมีการจัดงาน
ประเพณีไหลเรือไฟ ซึ่งการไหลเรือไฟถือเป็นพิธีกรรมอย่างหนึ่ง ที่พุทธศาสนิกชนชาวอีสาน
ยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมา แต่ครั้งโบราณ ประเพณีไหลเรือไฟบางที่เรียกว่าล่องเรือไฟ ลอยเรือไฟ
หรือปล่อยเรือไฟ ซึ่งเป็นลักษณะที่เรือไฟเคลื่อนที่ไปเรื่อย ๆ เรือไฟหรือเฮือไฟ หมายถึง เรือที่ทำ
ด้วยท่อนกล้วย ไม้ไผ่ หรือวัสดุที่ลอยน้ำมีโครงสร้างเป็นรูปร่างต่าง ๆ ตามความต้องการ เมื่อจุดไฟ
เปลวไฟจะถูกเป็นรูปร่างตามโครงสร้างนั้น ๆ งานประเพณีไหลเรือไฟ จะมีขึ้นในเทศกาลออก
พรรษา ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 โดยมีความเชื่อเกี่ยวกับการบูชา รอยพระพุทธรูปที่ประทับไว้บน
ฝั่งแม่น้ำนันทาทันที ในแคว้นทักขินาบท ประเทศอินเดีย (ปัจจุบันเรียกว่า “แม่น้ำนันทาทา”)

ตามพุทธประวัติกล่าวไว้ว่า ในครั้งนี้พญานาค ได้ทูลอาราธนาพระพุทธองค์ ไปแสดงธรรม ในพิภพของนาค เมื่อเสด็จกลับพญานาคทูลขอให้พระองค์ประทับรอยพระบาทไว้ ณ ริมฝั่ง แม่น้ำนัมมทานที พระองค์จึงได้ประทับรอย พระบาทไว้ตามประสงค์ของพญานาค รอยพระบาท ที่ทรงประทับไว้นี้ เป็นที่เคารพของเทวดา มนุษย์ ตลอดจนถึงสัตว์ทั้งหลาย ผู้ที่ต้องการบุญกุศล ด้วยเหตุนี้การไหลเรือไฟจึงถือว่าเป็น การบูชารอยพระพุทธรบาท

โซ่ทั้งบั้ง เป็นประเพณีของชาวโซ่ (โส้) ซึ่งเป็นชนเผ่า ๆ หนึ่งของจังหวัดนครพนม ชาวโซ่มีภาษา เป็นของตนเอง ลักษณะภาษากล้ามอญปนเขมร การเดิน โซ่ทั้งบั้ง เป็นการรำในงานศพ เพื่อส่งวิญญาณผู้ตาย ให้ไป สุขสบายในชาติหน้า การรำมีทั้งชายและหญิง หมู่บ้านชาวโซ่มี อยู่ที่บ้าน โพนจาน อำเภอโพนสวรรค์ โดยเดินทางไปตามถนนนครพนม-ท่าอุเทน เลี้ยวซ้ายไป ตามถนนสายท่าอุเทน-กุสุมาลย์ 25 กิโลเมตร ชนเผ่าโซ่ มีกระจายอยู่ในหลายอำเภอ อาทิ ที่อำเภอท่าอุเทน อำเภอศรีสงคราม และอำเภอนาแก

แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน

สนามกอล์ฟภูกระแต มีเนื้อที่ประมาณ 200 ไร่ ตั้งอยู่ที่บริเวณวิทยาลัยเทคนิคนครพนม รอบอ่างเก็บน้ำภูกระแต เป็นสนามกอล์ฟที่ได้มาตรฐานแห่งหนึ่ง มีขนาด 9 หลุม ธรรมชาติ สวยงาม อยู่ห่างจากอำเภอเมืองเพียง 3 กิโลเมตร เท่านั้น อาจกล่าวได้ว่า เป็นสนามกอล์ฟที่สวยงามแห่งหนึ่งในภาคอีสาน

สวนหลวง ร.9 สร้างขึ้นเพื่อถวายเป็นพระราชสักการะ เนื่องในวโรกาสเฉลิม พระชนมพรรษาครบ 5 รอบ เป็นสวนสาธารณะที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ของประชาชน ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองนครพนม ตามเส้นทางสายนครพนม-ท่าอุเทน อยู่ทางด้านทิศเหนือของตัวเมือง

เขื่อนหน้าเมืองนครพนม เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ อยู่ในเขตเทศบาลเมืองนครพนม เป็นสถานที่สำหรับชมทิวทัศน์อันวิจิตรของแม่น้ำโขง อันเป็นแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่านเมือง ก่อให้เกิดทัศนียภาพอันสวยงาม โดยเฉพาะภาพพระอาทิตย์ที่โผล่พ้นทิวเขาเหนือลำน้ำโขง นั้น เป็นภาพที่หาดูได้ ยากยิ่ง บริเวณเขื่อนหน้าเมืองนี้ อยู่ตรงข้ามกับเมืองท่าแขก แขวงคำม่วน ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สวนสาธารณะและหาดทรายทองศรีโคตรบูรณัม นับเป็นหาดทรายน้ำจืดที่สวยงามมาก โดยจะปรากฏ หาดทรายในฤดูแล้ง (ราวเดือนมีนาคม-เมษายน) บริเวณหาดทรายจะยื่นยาวออกไป กลางลำน้ำโขง ห่างจากประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพียง 500 เมตร หาดทราย แห่งนี้ อยู่ตรงข้ามกับที่ทำกรแขวงคำม่วน เหมาะอย่างยิ่งสำหรับเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจและ ชมความงามของธรรมชาติ

สวนชมโขง เป็นสวนสาธารณะที่เทศบาลเมืองนครพนม จัดสร้างขึ้นในปี 2545 เพื่อให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ในการนันทนาการพักผ่อนออกกำลังกาย ตลอดจนใช้เป็นสถานที่จัดแสดงงานประจำปีต่าง ๆ ของจังหวัด ใช้พื้นที่ ของเรือนจำจังหวัด (เดิม) เป็นสถานที่ก่อสร้างภายในสวนยังคงมีอาคาร และห้องคุมขังนักโทษไว้ให้ประชาชนได้ศึกษาและเข้าชม รวมถึงการตกแต่งประดับสวนด้วยน้ำพุที่สวยงาม

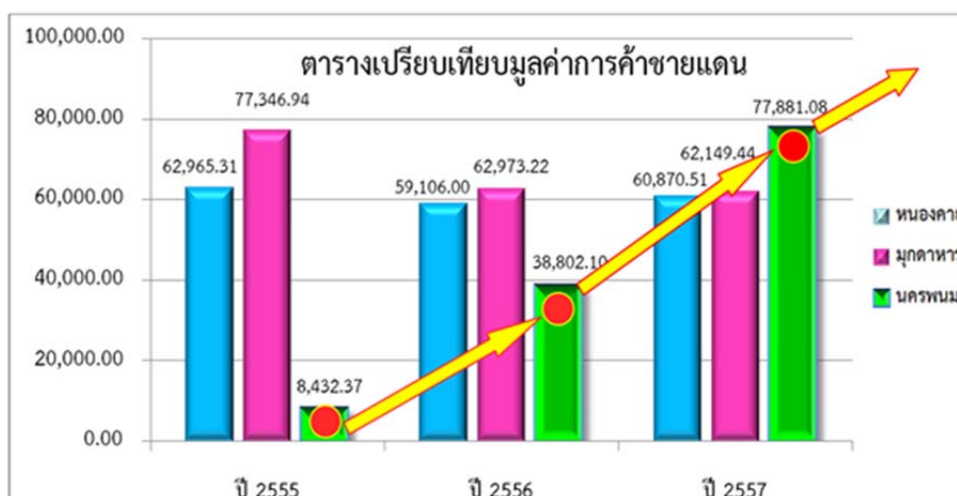
ผลกระทบและโอกาสของจังหวัดนครพนมที่จะได้รับจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

จากการสัมมนาของ กรมอาเซียน “ กิจกรรมอาเซียนสัญจร” ครั้งที่ 4/2558 วันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2558 เรื่อง “นครพนมกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558” ณ ห้องเสาร์ทอง โรงแรมฟอร์จูนริเวอร์วิว จังหวัดนครพนม) สรุปผลกระทบและโอกาสของจังหวัดนครพนมที่จะได้รับจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนดังนี้

นายสมชาย วิทย์ดำรงค์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม

จังหวัดนครพนมมีความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเนื่องจากเป็นที่ตั้งของสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) มีเส้นทางหมายเลข 8 และ 12 ที่เชื่อมตรงเข้าไปสู่ลาว เวียดนาม และจีน หลังจากเปิดใช้งานสะพานมิตรภาพแห่งนี้ มูลค่าของกิจกรรมทางเศรษฐกิจในจังหวัดนครพนมได้เติบโตแบบก้าวกระโดดจากที่เคยมีมูลค่า 5,000 ล้านบาท ในปี 2554 ได้เพิ่มขึ้นเป็น 10,000 ล้านบาท 50,000 ล้านบาท และ 80,000 ล้านบาท ในปี 2555, 2556 และ 2557 ตามลำดับ ซึ่งเป็นตัวเลขที่สูงกว่ามูลค่ากิจกรรมทางเศรษฐกิจของจังหวัดหนองคายซึ่งเป็นที่ตั้งของสะพานมิตรภาพฯ แห่งที่ 1 และจังหวัดมุกดาหารซึ่งเป็นที่ตั้งของสะพานมิตรภาพฯ แห่งที่ 2 นอกจากนี้รัฐบาลยังได้กำหนดให้จังหวัดนครพนมเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในระยะต่อไปด้วยการเปิดสะพานมิตรภาพฯ แห่งที่ 3 ทำให้นครพนมกลายเป็นเมืองเศรษฐกิจที่กำลังได้รับความสนใจจากนักลงทุนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติด้วยข้อได้เปรียบของเส้นทางที่สามารถเชื่อมไปยังจีนโดยผ่านลาวและเวียดนามได้ ขณะนี้การขนส่งจากจังหวัดนครพนมมุ่งหน้าไปยังด่านผิงเสียง เมืองหนานหนิง ซึ่งเป็นเมืองเอกของเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วงทางภาคใต้ของจีนนั้นมีระยะทางเพียงประมาณ 800 กิโลเมตร ซึ่งเป็นระยะทางการขนส่งทางบกระหว่างจีนกับไทยที่สั้นที่สุดทำให้ผู้ประกอบการขนส่งสินค้า เช่น ผลไม้ได้หันมาใช้เส้นทางนี้เป็นส่วนใหญ่ แม้จะยังต้องเสียค่าผ่านทางอยู่ ทั้งนี้จังหวัดนครพนมกำลังพยายามผลักดันให้การขนส่งสินค้าผ่านทางเส้นทางหมายเลข 8 และ 12 ได้รับสิทธิยกเว้นค่าผ่านทางเพื่อจูงใจให้ผู้ประกอบการหันมาใช้เส้นทางดังกล่าวเพิ่มขึ้น

หน่วย: ล้านบาท

ภาพที่ 5-1 มูลค่าการค้าชายแดนส่งออก นำเข้า เปรียบเทียบระหว่างด่านหนองคาย มุกดาหาร และนครพนม ประจำปี 2555-2557

นายชาญยุทธ อุปพงษ์ประธานหอการค้าจังหวัดนครพนม

นครพนมถือเป็นประตูการค้าชายแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะกับลาว เวียดนาม และจีน โดยสามารถขนส่งสินค้าได้ทั้งทางรถไฟและทางรถยนต์ โดยผ่านสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) ปัจจุบัน จังหวัดนครพนม มีมูลค่าของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ห้าหมื่นล้านบาท และคาดว่าจะเติบโตเป็นสองเท่าในอนาคต หากมีการพัฒนารถไฟรางคู่และ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนต้องการเห็นนครพนมเป็น “สิงคโปร์แห่งอีสาน” ที่ทำหน้าที่เสมือนเป็นพ่อค้าคนกลางเนื่องจากเป็นเส้นทางขนส่งระหว่างไทยกับจีน ที่สั้นที่สุด โดยเป็นถนนลาดยางตลอดเส้นทางและมีทางลาดชันน้อยมากจึงสะดวกรวดเร็วในการขนส่ง นอกจากนี้ นครพนมยังมีสนามบินอยู่ติดชายแดนลาวมากที่สุดและในอนาคตจะมีเส้นทางรถไฟสายขอนแก่น-มหาสารคาม-มุกดาหาร-นครพนมเข้ามาเสริมซึ่งจะทำให้ต้นทุนการขนส่งสินค้าลดลงได้อีกและจะส่งเสริมความเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งของนครพนมในภูมิภาค

รศ.สำรวจ อินเบน ประธานคณะทำงานศูนย์ศึกษาอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยนครพนม ทางด้านการศึกษา ผลดีต่อการศึกษาไทยหลังการเข้าร่วมประชาคมอาเซียนว่าจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนนักศึกษามากยิ่งขึ้นและสะดวกขึ้นรวมถึงการแลกเปลี่ยนความรู้ในด้านต่าง ๆ ทั้งศิลปะ วัฒนธรรมโดยมีภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง นอกจากนี้ อาจมีการเพิ่มหลักสูตรใหม่ ๆ

ด้วยอย่างไรก็ตาม ปัญหาสำคัญในการพัฒนาการศึกษาไทยสู่ประชาคมอาเซียน คือทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาเพื่อนบ้านที่คนไทยยังไม่มีควมตื่นตัวเท่าที่ควร, ควรมีการปรับระยะเวลาในการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้ใกล้เคียงกันหรือควรมีการตกลงเพื่อให้การเปิดและปิดภาคเรียนตรงกันทั้งภูมิภาค ส่วนการเรียนรู้ขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคก็เป็นเรื่องที่ต้องให้ความสนใจ โดยรัฐบาลต้องกำหนดนโยบายให้ชัดเจนว่าจะเข้าร่วมในลักษณะใดแค่ไหนและต้องดำเนินการตามขั้นตอนใด เพื่อให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติที่สำคัญภาครัฐจะต้องกระตุ้นให้บุคลากร และสังคมเห็นความสำคัญของการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนซึ่งจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถและการแข่งขันในเวทีโลกต่อไป (กรมอาเซียน, 2558)

แนวนโยบายการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับสะพานมิตรภาพ3 (นครพนม-คำม่วน)

สปป.ลาว

1. เปลี่ยนจาก Landlock country เป็น Landlink country ในการเข้าสู่ AEC โดยมีเส้นทางเชื่อมหลักคือ R8 R9 และ R12 * Battery of Asia ผลิตไฟฟ้าพลังน้ำเพื่อส่งออกจาก การสร้างเขื่อน

2. การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษตามแขวงต่างๆ

เวียตนาม

1. การพัฒนาอุตสาหกรรมการถลุงแร่เหล็กจากเหมืองเหล็กที่ใหญ่ที่สุดใน South east asia และอุตสาหกรรมแปรรูปแร่เหล็กต่อเนื่อง ชื่อเขตอุตสาหกรรม Son doung มูลค่าการลงทุนในระยะที่ 1 ปี 2008-2013 มูลค่า 3 แสนล้านบาท ลงทุนโดย กลุ่มบริษัท ฟอโมซ่าของไต้หวัน ตั้งอยู่ เมืองฮาติงห์ บริเวณ สดุดปลายทาง หมายเลข R12 อยู่ห่างจากสะพานมิตรภาพไทย ลาว 3 ไป 260 km

2. การผลักดันให้ท่าเรือหุ่งอั้งเป็นท่าเรือออกทะเลของลาวและภาควันออกเฉียงเหนือของไทย โดยเชื่อมกับสะพานมิตรภาพไทยลาว 3 ผ่านทางถนน R8 และ R12 ซึ่ง สปป. ลาวใช้เป็นท่าเรือขนสินค้าส่งออกหลายประเภท อาทิ Woodchip แร่จากเหมืองต่าง ๆ ของลาว

จีน

คณะผู้นำใหม่ของจีนโดยท่านนายกหลี่ เค่อ เฉียง ได้ประกาศนโยบายในงานครบรอบ 10 ปีความสัมพันธ์จีน อาเซียน ที่นครหนานหนิงเมื่อ ต้นกันยา 2556 นี้ ชื่อ นโยบาย “โจ้ว ชู ตง เหมิง” มีความหมายคือ “เดินออกสู่อาเซียน” โดยได้จัดงานที่ศูนย์แสดงสินค้าอาเซียนที่หนานหนิง และให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงการค้ามายัง เวียดนาม ลาว ไทย ผ่านเส้นทางที่เชื่อมกับสะพานมิตรภาพ ไทย-ลาว 3 นครพนม คำม่วนมีเหตุการณ์ที่น่าสังเกตดังนี้

1. การสร้างรถไฟความเร็วสูงจากกวางตุ้งซึ่งเป็น เขตอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ของจีนมายังหนานนิง
2. จีนส่งคณะทำงานมาศึกษาการสร้างศูนย์พักสินค้าที่นครพนม
3. พ่อค้าไทยและจีนใช้รถขนส่งสินค้าแฟชั่นจากกวางตุ้งขนส่งสินค้าผ่านสะพานมิตรภาพ 3 ไปส่งที่ห้างในประตูน้ำ อาทิ Platinum mall ที่ กทม. โดยประหยัดเวลามากกว่าการขนส่งทางเรือ 3-4 วันทำการ

ภาพรวมสถานการณ์ท่องเที่ยวของประเทศไทยในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง

เส้นทางท่องเที่ยว ในบริเวณพื้นที่กลุ่มประเทศอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง มีแหล่งท่องเที่ยวที่สมบูรณ์และหลากหลาย โดยเฉพาะสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งมรดกโลกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมซึ่งได้รับการยกย่องจากองค์การยูเนสโก (UNESCO) เช่น สุโขทัย และอยุธยาในประเทศไทย หลวงพระบางและวัดพูใน สปป.ลาว และถ้ำฟองยา เมืองเว้และเมืองฮอยอัน ของประเทศเวียดนาม เป็นต้น ซึ่งที่ผ่านมาเส้นทางท่องเที่ยวซึ่งเป็นที่นิยมเดินทางจะเริ่มจากจังหวัดมุกดาหาร ข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 2 ไปยังสะพานนะเขตของ สปป.ลาว และใช้เส้นทางหมายเลข 9 ผ่านด่านลาวบาว ไปยังเมืองด่งเฮย เมืองเว้ เมืองดานัง และเมืองฮอยอันตามลำดับ โดยใช้เวลาเดินทางประมาณ 4-6 วัน สภาพโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมและการท่องเที่ยวสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 3 นครพนม-คำม่วน จะเป็นการเพิ่มศักยภาพด้านการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยวของเส้นทางหมายเลข 12 มีด่านตรวจคนเข้าเมืองบริเวณเชิงสะพาน ประกอบกับทางจังหวัดนครพนมได้ตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาเมืองท่าการค้าชายแดน เพื่อเตรียมการสำหรับการเปิดสะพาน โดยจะนำรูปแบบที่ดีที่สุดมาใช้กับนครพนม

ผลการศึกษาสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สภาพปัญหาและแนวโน้มของปัญหา รวมถึงแนวทางการจัดการพื้นที่ บริเวณฝั่งเมืองรวมเมืองนครพนมภายหลังเปิดใช้สะพาน

1. การจัดการพื้นที่ต้องสร้างให้เกิดจิตสำนึกร่วมกันของสังคม มีเป้าหมายที่มุ่งมั่นต่อการสร้างอนาคตที่ดีให้กับเมืองไปด้วยกัน มีลักษณะเป็นนโยบายสาธารณะที่กระทำโดยอำนาจรัฐ จึงต้องยึดหลักส่วนรวมหรือผลประโยชน์ส่วนรวมมีจิตสำนึกเพื่อประโยชน์สาธารณะให้มากขึ้น หลักปรัชญาและหลักนิติปรัชญาต้องเป็นพื้นฐานรองรับความชอบธรรมของการจัดการ
2. การจัดการพื้นที่ข้ามพรมแดนต้องศึกษาทำความเข้าใจความเป็นมาของเมือง

ผ่านการศึกษาประวัติศาสตร์เมืองเชิงวิเคราะห์ เพื่อสะท้อนกายภาพเชิงสัญลักษณ์ เชิงประจักษ์ ต่อการพัฒนาการของการเปลี่ยนแปลงของเมืองรวมถึงความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์ระหว่างพื้นที่ เพื่อค้นหาเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ อันเป็นฐานที่ยึดเหนี่ยวความเป็นชุมชน/ ท้องถิ่น หล่อหลอมเข้าไว้ด้วยกัน

3. การจัดการพื้นที่ในส่วนในเมืองเดิมและส่วนในพื้นที่เศรษฐกิจที่จะพัฒนาขึ้นมาใหม่ ให้พื้นที่ทั้งสองส่วนมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงและพึ่งพาต่อกัน ผ่านการกำหนดบทบาทหน้าที่ของเมืองในแต่ละส่วน โดยเน้นคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในส่วนเมืองให้ดำรงคงไว้

4. การจัดการพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ต้องมีการวางยุทธศาสตร์การพัฒนาที่คำนึงถึงการพัฒนาที่ยั่งยืนควบคู่ไปกับ มาตรการการบริหารการพัฒนาเมืองด้วยแนวคิดในรูปแบบที่เหมาะสม คงไว้ซึ่งความงามของธรรมชาติริมโขง ในมุมมองของการเข้าถึงเมืองที่มีลักษณะเฉพาะ เป็นต้นทุนของเมืองผ่านประวัติศาสตร์เมืองจากอดีตสู่เมืองปัจจุบันและเมืองอนาคต โดยการสร้างเอกลักษณ์ของพื้นที่ให้เด่นชัด ที่เป็นทางภูมิทัศน์ ภูมิสังคมภูมิวัฒนธรรมที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน

5. มาตรการผังเมืองเป็นการสร้างรากฐานที่ดีของการรองรับการขยายตัวของเมืองจากผลของการเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมข้ามพรมแดนควร มีการกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมาย ยุทธศาสตร์การพัฒนาในระยะยาวให้กับเมืองนครพนมเพื่อก้าวไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนกว่า การวางแผนพัฒนาทั่วไป

6. สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) ทำให้เกิดพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ในรูปแบบต่าง ๆ ที่จะได้รับคัดสรรนำมาใช้เป็นเครื่องมือ พื้นที่แหล่งใหม่จะได้รับการพัฒนาและมีพัฒนาเข้าสู่ระดับความเป็นเมืองสูงชันพัฒนาเข้าสู่ความเป็นแหล่งศูนย์กลางใหม่ของพื้นที่รองรับบทบาทหน้าที่พิเศษของเมือง

7. การเกิดขึ้นพื้นที่แหล่งเศรษฐกิจใหม่ จะสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจผ่านการกระตุ้นของราคาที่ดินที่เพิ่มสูงขึ้น

8. การเคลื่อนย้ายทุนเข้าสู่แหล่งเศรษฐกิจใหม่บริเวณชายแดนสะพานนำมาซึ่งความขัดแย้งและการแย่งชิงผลประโยชน์จากการลงทุนและทรัพยากรการพัฒนาต่าง ๆ

9. รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจใหม่ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ อาทิ นิคมอุตสาหกรรม พื้นที่เศรษฐกิจชายแดนจังหวัดนครพนม เกิดศูนย์กลางการขนส่งชายแดนจังหวัดนครพนม

10. ปริมาณการจราจรทุกประเภทเพิ่มขึ้นทั้งการค้าภายในพื้นที่และการค้าข้ามพรมแดน กิจกรรมต่าง ๆ มีการขยายตัวมากขึ้น เช่น การท่องเที่ยว แต่การเดินทางจะเกิดขึ้นในแนวเส้นทางโลจิสติกส์นอกเมืองมากกว่าพื้นที่เมือง

11. การค้าการลงทุนมีเพิ่มขึ้นเศรษฐกิจภาคครัวเรือนจะได้รับผลกระทบจากค่าครองชีพที่สูงขึ้น

บทที่ 6

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมของ พื้นที่ตามเขตผังเมืองรวมเมืองนครพนม ภายหลังการเปิดใช้สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน)

การศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการพื้นที่ข้ามพรมแดนบริเวณเขตผังเมืองรวมเมืองนครพนม ด้วยมาตรการผังเมือง: กรณีศึกษาสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) ในส่วนนี้เป็นการศึกษา การเปลี่ยนแปลงทางสังคม สภาพปัญหาและแนวโน้มของปัญหาที่เกิดขึ้นของพื้นที่และ แนวทางการจัดการ ภายหลังการเปิดใช้สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) ผลการศึกษา มีโดยลำดับ ดังต่อไปนี้

ลักษณะสภาพทางสังคมประชากร

ประชากรและการปกครอง (ข้อมูล ณ กันยายน 2554)

จังหวัดนครพนมมีประชากรทั้งสิ้น 704,768 คน แยกเป็น เพศชาย 351,819 คน เพศหญิง 352,949 คน ประชากรในเขตเทศบาลเมืองนครพนมมีทั้งสิ้น 26,728 คน แยกเป็น เพศชาย 12,701 คน เพศหญิง 14,027 คน

ลักษณะประชากร จังหวัดนครพนม ประกอบด้วยชน 7 เผ่า ได้แก่ ไทยลาว เผ่าผู้ไท เผ่าไทยญ้อ (ญ้อ) เผ่าไทยโส้หรือไทยกะโซ่ เผ่าไทยกะเลิง ไทยข่า และเผ่าไทแสก นอกจากนี้ ยังมี ชาวไทยเชื้อสายจีนและเวียดนามร่วมอาศัยอยู่ ทุกชนเผ่าและเชื้อชาติอาศัยอยู่ร่วมกันอย่าง สนิทฉันท์ ชนเผ่าต่าง ๆ มีความหวงแหนในศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของ ตนเอง เช่น ชนเผ่าผู้ไท อำเภอเรณูนคร ยังคงรักษาเอกลักษณ์ของตนเองไว้เป็นอย่างดี (สำนักงาน จังหวัดนครพนม, 2556)

การปกครอง

จังหวัดนครพนมแบ่งการปกครองเป็น 12 อำเภอ 99 ตำบล 1,123 หมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) 1 แห่ง เทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 16 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) 86 แห่ง

การศึกษา

การจัดการศึกษาในระบบของจังหวัดนครพนม แบ่งเป็น 3 เขตการศึกษา คือ

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 (นครพนม-มุกดาหาร) มีจำนวนสถานศึกษา 81 แห่ง ครู 1,799 คน และนักเรียน 52,947 คน อัตราส่วนนักเรียนต่อครู 1:25
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครพนมเขต 1 รับผิดชอบพื้นที่ 6 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองนครพนม อำเภอธาตุพนม อำเภอนาแก อำเภอปลาปาก อำเภอเรณูนคร และอำเภอวังยาง
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครพนมเขต 2 รับผิดชอบพื้นที่ 6 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอศรีสงคราม อำเภอบ้านแพง อำเภอนาทม อำเภอท่าอุเทน อำเภอโพนสวรรค์ และอำเภอนาหว้า มีสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษา มีจำนวน 2 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยนครพนม และมหาวิทยาลัยรามคำแหง (วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติฯ อำเภอนาแก) จำแนกจำนวนสถานศึกษาตามสังกัดได้ดังนี้
 - 3.1 วิทยาลัยสงฆ์นครพนม (มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย วิทยาเขตวัดพระธาตุพนมวรมหาวิหาร) จำนวน 1 แห่ง
 - 3.2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครพนมเขต 1 และ 2 จำนวน 447 แห่ง
 - 3.3 สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจำนวน 23 แห่ง
 - 3.4 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) จำนวน 4 แห่ง
 - 3.5 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) จำนวน 4 แห่ง
 - 3.6 สังกัดสำนักบริหารการศึกษาศูนย์ท้องถิ่น จำนวน 8 แห่ง
 - 3.7 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (พศ.) จำนวน 9 แห่ง
 - 3.8 สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน 6 แห่ง
 - 3.9 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน 6 แห่ง

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

มหาวิทยาลัยนครพนม เป็นการหลอมรวมสถานศึกษาในจังหวัดนครพนม เพื่อเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยไม่ขัดต่อปรัชญาและภารกิจของการศึกษา ให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพการณ์ของประเทศ โดยการหลอมรวมกันของสถานศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครพนม วิทยาลัยเทคนิคนครพนม วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครพนม วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม วิทยาลัยการอาชีพนาหว้า

วิทยาลัยการอาชีพธาตุพนม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตนครพนม โดยเน้นปรัชญา ด้านวิชาการและวิชาชีพ โดยได้มีการดำเนินการเป็นขั้นตอนตามลำดับต่อมา จนเมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2548 จึงได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง “มหาวิทยาลัยนครพนม” โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับเล่มที่ 122 ตอนที่ 75 ก. ลงวันที่ 1 กันยายน 2548 เป็นพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยนครพนม พุทธศักราช 2548

มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครพนม ตั้งอยู่ อำเภอนาแก มุ่งเน้นการนำโอกาสทางการศึกษามาสู่ท้องถิ่น ผลิตบั่นทอนให้เป็นผู้มีความรับผิดชอบที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ตลอดจนเป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สามารถพึ่งพาตัวเองและเป็นผู้นำทางความคิดแก่ชุมชนในท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพรวมทั้งมีจิตวิญญาณและศักดิ์ศรีแห่งการเป็นบัณฑิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงเปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรี-ปริญญาเอก

การศาสนา

จังหวัดนครพนมมีวัดในพระพุทธศาสนา จำนวน 775 วัด แบ่งเป็น วัด 3671 วัด สำนักสงฆ์ 354 วัด และ ที่พักสงฆ์ 250 แห่ง ประชากรส่วนใหญ่นับถือพุทธศาสนา โดยมีถึงร้อยละ 95 ศาสนาคริสต์ ร้อยละ 3.9 และที่เหลือเป็นศาสนาอื่น ๆ

แหล่งวัฒนธรรมที่สำคัญ มีศูนย์วัฒนธรรม จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ 1. ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดนครพนม 2. ศูนย์วัฒนธรรมอำเภอท่าอุเทน 3. ศูนย์วัฒนธรรมอำเภอเรณูนคร 4. ศูนย์วัฒนธรรมอำเภอธาตุพนม 5. ศูนย์วัฒนธรรมอำเภอนาแก

วัฒนธรรมพื้นบ้าน (การแสดงและการละเล่น) ได้แก่ 1. รำศรีโคตรบูรณ์ 2. รำหางนกยูง 3. ฟ้อนผู้ไทเรณูนคร 4. แข็งเมืองเว 5. รำเบิ่งโขง 6. แสกเดินสาก 7. รำไทญ้อ 8. รำบูชาพระธาตุพนม 9. แข็งไหลเรือไฟ 10. รำบายศรี

โบราณสถาน (ที่ขึ้นทะเบียน) ได้แก่ 1. องค์พระธาตุพนม วัดพระธาตุพนมวรมหาวิหาร อำเภอธาตุพนม 2. เนินดิน วัดธาตุน้อยศรีบุญเรือง ตำบลพระกลางทุ่ง อำเภอธาตุพนม 3. ศิลาจารึกวัดต้นเมืองไชยบุรี ตำบลไชยบุรี อำเภอท่าอุเทน 4. ศิลาจารึก วัดบ้านเหล่าหนาด (ร้าง) บ้านหนาด ตำบลบ้านกลาง 5. ศาลากลางจังหวัดนครพนมหลังเก่า

ขนบธรรมเนียมประเพณีจังหวัดนครพนมมีประเพณีส่วนใหญ่คล้ายคลึงกับจังหวัดอื่น ๆ ในภาคอีสาน คือ ประเพณีทำบุญตามช่วงฤดูกาลต่าง ๆ อาทิทำบุญเข้ากรรม (เดือนอ้าย) ทำบุญคูณลาน (เดือนยี่) ทำบุญข้าวจี (เดือนสาม) ทำบุญกุด เทศกาลประจำปี และ บุญพระเวส (เดือนสี่) ทำบุญสงกรานต์ และงานสงกรานต์ (เดือนห้า) เป็นต้น ทั้งนี้โดยมีความมุ่งหมายเพื่อเป็นสิริมงคลและเพื่อความสมบูรณ์พูนสุขของท้องถิ่น และ ยังมีการจัดงานประเพณีที่สำคัญ ได้แก่ งานนมัสการพระธาตุพนม จัดขึ้นในช่วงวันเพ็ญเดือน 3 ของทุกปี งานประเพณีไหลเรือไฟ ซึ่งจัดขึ้น ในช่วง

วันออกพรรษาของทุกปี เป็นต้น

การสาธารณสุข

จังหวัดนครพนมมีสถานพยาบาลของภาครัฐและภาคเอกชนที่ให้บริการแก่ประชาชน ตั้งแต่ระดับจังหวัดถึงระดับตำบล ประกอบด้วย

สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

โรงพยาบาลทั่วไป	ขนาด	345	เตียง	จำนวน 1 แห่ง
โรงพยาบาลจิตเวช	ขนาด	120	เตียง	จำนวน 1 แห่ง
โรงพยาบาลชุมชน	ขนาด	120	เตียง	จำนวน 1 แห่ง
	ขนาด	60	เตียง	จำนวน 3 แห่ง
	ขนาด	30	เตียง	จำนวน 6 แห่ง

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 152 แห่ง

สังกัดกระทรวงกลาโหม โรงพยาบาลค่ายพระยอดเมืองขวาง ขนาด 10 เตียง

สถานพยาบาลเอกชน

สาขาเวชกรรม	จำนวน 30 แห่ง
สาขาทันตกรรม	จำนวน 4 แห่ง
สาขาเทคนิคการแพทย์	จำนวน 2 แห่ง
การพยาบาลและผดุงครรภ์ชั้น 1	จำนวน 54 แห่ง
การพยาบาลและผดุงครรภ์ชั้น 2	จำนวน 4 แห่ง
	รวม 94 แห่ง

ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ของประเทศไทยได้กำหนดบทบาทการพัฒนาของเมืองนครพนมให้เป็นประตูการค้าชายแดนของภาคตั้งนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของประเทศจังหวัดนครพนมจึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “เมืองน่าอยู่คู่สัมพันธ์อินโดจีน” มีบทบาทการพัฒนา คือ

1. บทบาทด้านการค้าชายแดน เมืองนครพนมมีบทบาทด้านเศรษฐกิจ การค้าชายแดนกับประเทศลาว โดยเฉพาะเมื่อมีโครงการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 3 ที่จะส่งผลให้เมืองมีการติดต่อกับประเทศลาวและประเทศเวียดนามและจะทำให้มีการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจมากขึ้น
2. บทบาทด้านการศึกษา ปัจจุบันเมืองนครพนมเป็นแหล่งที่ตั้งสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษา คือ มหาวิทยาลัยนครพนม

3. บทบาทด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากเมืองนครพนมมีที่ตั้งติดกับประเทศลาวและเชื่อมโยงกับประเทศเวียดนามและในอนาคตเมืองได้มีการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 3 จะช่วยให้ด้านการท่องเที่ยวของเมืองอย่างมาก

4. บทบาทด้านการเกษตรกรรม เมืองนครพนมมีแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์และมีสภาพดินที่เหมาะสมต่อการทำเกษตรกรรม โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่ชายฝั่งแม่น้ำโขงและที่ราบลุ่มแม่น้ำ ลำห้วยสายต่าง ๆ โดยมีการปลูกข้าว พืชผัก พืชไร่ ไม้ผล และไม้ยืนต้น

เมืองนครพนมเป็นชุมชนศูนย์กลางในการให้บริการในด้านการบริหารราชการการพาณิชย์กรรมการคมนาคมขนส่งการศึกษาการท่องเที่ยวและการบริการสาธารณะของจังหวัด นโยบายและมาตรการในการวางผัง

ในการวางผังเมืองรวมเมืองนครพนม (ปรับปรุงครั้งที่ 1) มีนโยบายเพื่อจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการคมนาคมขนส่งให้เกิดประสิทธิภาพสามารถรองรับการขยายตัวของเมืองของชุมชนเมืองในอนาคต เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจและสังคมให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาเมือง และรักษาพื้นที่สีเขียวล้อมรอบเมือง โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. ให้ชุมชนเมืองนครพนมให้เป็นศูนย์กลางการบริการ การปกครอง และการศึกษาของจังหวัดนครพนม

2. พัฒนาการทางสังคม การสาธารณสุขปโภคและสาธารณูปการให้เพียงพอและได้มาตรฐาน

3. อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ลักษณะทางสังคม ศาสนาและวัฒนธรรม: แนวโน้มการขยายตัวของชุมชน

ชุมชนเมืองนครพนมมีการขยายตัวจากชุมชนไปตามแนวเส้นทางคมนาคมสายสำคัญ โดยส่วนใหญ่จะขยายตัวไปทางด้านทิศตะวันตกไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 22 ซึ่งเป็นเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมโยงชุมชนเมืองนครพนมไปยังจังหวัดสกลนคร และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 212 ที่เป็นเส้นทางเลียบเมืองของชุมชนเมืองนครพนม ที่จะเดินทางไปยังอำเภอท่าอุเทน และอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนมลักษณะการขยายตัวส่วนใหญ่มีการเพิ่มขึ้นของการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยปะปนกับพื้นที่เกษตรกรรมในบริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 212 อีกทั้งมีเป็นสถานที่ตั้งของศูนย์ราชการแห่งใหม่ มหาวิทยาลัยนครพนม และวิทยาลัยเทคนิคนครพนม ทำให้ปัจจุบันพื้นที่ในบริเวณดังกล่าวมีสภาพเป็นชุมชน มีการก่อสร้างอาคารพาณิชย์กรรม ที่อยู่อาศัย และหอพัก เพื่อรองรับการเจริญเติบโต และการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรที่ไปใช้พื้นที่บริเวณดังกล่าวที่จะเป็นชุมชนเมืองเกิดใหม่ต่อไปหลังจากที่นครพนมมีการใช้สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) อย่างเต็มรูปแบบ

อัตลักษณ์ที่เด่นชัดของคนนครพนม

นครพนมในอดีต คือ อาณาจักรศรีโคตรบูรณ์ ความเป็นศรีโคตรบูรณ์ของนครพนม คือ

1. ความเป็นอาณาจักรศูนย์กลางของการตั้งถิ่นฐานที่มีความเจริญ แต่นครพนม เชื่อมโยงสัมพันธ์กับเมืองบริวาร พื้นที่ภายนอกมาช้านาน โดยมีองค์พระธาตุพนมเป็นศูนย์รวมจิตใจของผู้คนในขอบเขตอาณาจักรศรีโคตรบูรณ์ ระหว่างคน 2 ฝั่งโขงจากอดีตถึงปัจจุบัน

2. ความเป็นชุมชนที่สืบทอดการตั้งถิ่นฐานมาช้านานจึงเป็นสังคมที่แข็งแกร่ง มีศูนย์รวมจิตใจทางศาสนาพุทธร่วมกันจึงมีปรัชญาในการดำรงชีวิตร่วมกัน

3. ความเชื่อว่าทุกสิ่งทุกอย่างเป็นชีวิตที่ขึ้นอยู่กับลำน้ำโขงและมีสำนักทางสังคม และจิตใจว่าเป็นการจัดการเดียวกัน

4. “ภาษาถิ่น” นครพนมมีกลุ่มชาติพันธุ์ทั้งสิ้น 7 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ โสญ้อกระเลิง แสกลาว ข่า ภูไท และอีก 2 กลุ่มเชื้อชาติ คือ จีน และ เวียดนาม

5. คนนครพนม มีอัตลักษณ์เชิงบุคลิกภาพและนิสัยมาจากการศรัทธาต่อพุทธศาสนา อย่างแรงกล้าของความเป็นอาณาจักรศรีโคตรบูรณ์ คือ

5.1 รักความสงบ เรียบง่าย อ่อนโยน สุภาพ เป็นมิตร มีไมตรีจิตนำคบอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขบนความหลากหลายของเผ่าพันธุ์

5.2 มีลักษณะแบบพหุสังคม แต่มีความแข็งแรงและไม่มีความขัดแย้งทางสังคม วัฒนธรรม แต่ต่างดำรงความเป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ตนเองไว้

5.3 ไม่เห็นแก่ตัว โอบอ้อมอารี อ่อนน้อมถ่อมตน สามัคคี อบอุ่นวิถีชีวิตเรียบง่าย ไม่เร่งรีบ วิถีชีวิตกลมกลืน สถานภาพแวดล้อมธรรมชาติ

6. มีสังคมแบบเครือญาติ เคารพนับถือผู้ใหญ่ จึงมีแรงยึดเหนี่ยวของสถาบันครอบครัว สูงความเป็นอาณาจักรศรีโคตรบูรณ์ที่มีความรุ่งเรืองยิ่งใหญ่มาแต่ยุคสมัยโบราณ มีอิทธิพลหล่อหลอมชีวิตและจิตวิญญาณมีลักษณะของความเป็น “อารยชน” สูง

7. มีภูมิทัศน์ทางสังคม-วัฒนธรรมที่หลากหลายเพียบพร้อมมีพัฒนาการทางสังคมอย่างต่อเนื่องยาวนานนับพันปี

ชาวนครพนม ยังมีจุดอ่อนบางประการ หากต้องมีการพัฒนาเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ในฐานะเป็นพื้นที่เป้าหมายเชื่อมโยงการพัฒนาสู่อินโดจีนคือ อาจจะไม่สามารถปรับตัวได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ที่มีการส่งออกวัฒนธรรมข้ามพรมแดนอันหลากหลาย เพราะโดยอัตลักษณ์มีลักษณะพอใจในสิ่งที่ตนมี ไม่ยอมหากมีกระทำการเกินกว่าเหตุ

ผลการศึกษาสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สภาพปัญหาและแนวโน้มของปัญหา รวมถึงแนวทางการจัดการพื้นที่ บริเวณผังเมืองรวมเมืองนครพนมภายหลังเปิดใช้สะพาน

1. มาตรการผังเมืองที่มีคุณภาพจะสนับสนุนให้การวางแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดินได้รับผลประโยชน์สูงสุด เพื่อรองรับประชากรที่เคลื่อนย้ายไปมาโดยเสรี สามารถรองรับการอยู่อาศัย ขกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้คนให้ครบถ้วนในทุกมิติมีรูปลักษณะ ความสะอาดสบาย ความเป็นระเบียบและ ความสวยงามที่สะท้อนให้เห็นถึงความงามของเมืองและคงอยู่ซึ่งภาพลักษณ์ของเมืองเก่าที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์
2. มาตรการผังเมืองช่วยให้มีการจัดเตรียมความพร้อมให้เมืองขับเคลื่อนไปสู่ความเจริญให้กับผู้คนที่อยู่อาศัยและทำมาหากินในท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง
3. มาตรการผังเมืองต้องสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองให้สามารถไปสู่อนาคตบนพื้นฐานของความต้องของคนในชุมชนที่มีส่วนได้เสียต้องใช้ควบคู่กับมาตรการอื่น ๆ เช่น กฎหมายของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการยกระดับการพัฒนาทุนชีวิต และเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับการเปลี่ยนแปลงที่มาพร้อมกับการค้าข้ามพรมแดน
4. มาตรการผังเมืองต้องมาจากการเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ที่พักอาศัยในเมืองที่อย่างมีคุณค่า
5. เมืองจึงต้องทำหน้าที่ในการยกระดับจิตใจ ศิลธรรม จริยธรรม ให้คนในชุมชนมุ่งสู่ความดีงามด้วยการจัดการสภาพแวดล้อมการอยู่อาศัยและการทำมาหากินไปสู่แนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม และทุกคนยอมรับร่วมกัน
6. การกำหนดมาตรการผังเมือง ต้องสะท้อนปรัชญาสังคมร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการจัดการบริบทของเมืองในปัจจุบันเพื่อตอบสนองแนวทางการพัฒนาในอนาคต โดยทุกภาคส่วนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเมืองร่วมกันโดยอิสระ
7. กฎหมายมีส่วนสำคัญสร้างให้เกิดคุณค่าทางจิตใจและคุณค่าต่อความเป็นมนุษย์ ผ่านการจัดทำข้อกำหนด/ กฎหมายที่สนับสนุนส่งเสริมให้เมืองสามารถดำรงรักษาสິงมีคุณค่าทั้งทางธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น
8. เมืองต้องสร้างพื้นที่ทางสังคม พื้นที่สาธารณะให้เพียงพอ สร้างสภาพแวดล้อมที่ดีต่อการอยู่อาศัย
9. การแพร่กระจายของวัฒนธรรมข้ามชาติที่มีทั้งที่มีการปรับตัวเข้าหากันได้ และที่ปรับตัวไม่ได้ นำไปสู่การมีสังคมที่ซับซ้อนในลักษณะ “พหุสังคม” การกลายเป็นพื้นที่เดียวกัน

ของพื้นที่โดยมีสะพานเป็นตัวกลางเชื่อมโยง

10. นโยบายรัฐบาลที่ไม่แน่นอน ไม่ชัดเจน ไม่ชัดเจนนโยบายสาธารณะที่แท้จริง เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาที่ไม่ถูกต้อง ไม่สามารถจัดสรรงบประมาณได้อย่างเป็นธรรม

11. การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ไปในทิศทางที่มีเป้าหมายร่วมกัน ต้องมีจิตสำนึกร่วมทางประวัติศาสตร์ร่วมกันของคนในพื้นที่

12. สภาพสังคม วัฒนธรรม มีความเป็นท้องถิ่น/ ชุมชนสูงที่มีอัตลักษณ์ความเป็นชนเผ่าที่เหนียวแน่นด้วยขนบธรรมเนียมและประเพณี โดยเฉพาะที่ตำบลอาจสามารถ เป็นชุมชนไทแสกที่มีวัฒนธรรมอันเก่าแก่มาแต่ครั้งบรรพบุรุษ

แสก หมายความว่า แจ็ง สว่าง เป็นชนชาติหนึ่งในตระกูลมอญ-เขมร ชาวไทแสกเป็นชนกลุ่มน้อยตั้งถิ่นฐานอาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ในท้องที่จังหวัดนครพนมและจังหวัดมุกดาหาร ชาวไทแสกเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ ที่เป็นชาติพันธุ์เดิมมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในตอนกลางของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม อาศัยอยู่ในแถบเมืองรอง เมืองเว้ ต่อมาชาวเวียดนาม พยายามเข้าครอบครองและรุกรานชาวไทแสกตลอดมา จนทำให้ชาวไทแสกตกอยู่ภายใต้การปกครองของเวียดนาม มีชาวไทแสกบางกลุ่มไม่พอใจอยู่ภายใต้การปกครองของเวียดนาม ได้อพยพมาทางตอนใต้ มาทางตอนกลางของประเทศ มาตั้งภูมิลำเนาอยู่ใกล้เมืองท่าแขก (อยู่ตรงข้ามกับจังหวัดนครพนม ประเทศไทย) มาอยู่ที่บ้านหม้อเตลิง บ้านทอก ท่าแค บ้านโพธิ์คำ

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ (2516, หน้า 343) ได้กล่าวไว้ในนิทานโบราณคดีเกี่ยวกับประวัติของชาวไทแสกว่า ถิ่นเดิมของชาวไทแสกอยู่ทางฝั่งซ้ายใกล้เชิงเขาบรรพตติดต่อกันแดนเวียดนาม และเดิม วิชาลัยพจนกิจ ชาวไทแสกว่า พลเมืองคำเกิดคำม่วน สองเมืองนี้มีหลายจำพวกปะปนกันคือ พวกลาวพวนบ้าง ผู้ไทบ้าง นอกจากนั้นก็ยังมีพวกโซ่ แสก ฉู้อและญวน พวกกะโซ่และพวกฉู้อพูดภาษาลาวได้ดี คงเป็นพวกผู้ไทหรือคนไทสาขาหนึ่ง ซึ่งถูกเรียกชื่อแปลกไป คือ สำเนียงแปร่งไป ส่วนพวกแสกนั้น ไม่ใช่ลาวหรือไทย คือเข้ามาแทรกอยู่แทนที่จะเรียกพวกแสกเลยกลายเป็นแสกไป (เดิม วิชาลัยพจนกิจ, 2515, หน้า 257)

สุรจิตต์ จันทรสาขา (2520) ได้รวบรวมประวัติจังหวัดนครพนม ในอดีตได้กล่าวถึงชาวไทแสกมีความว่า ไทแสกเป็นชาวไทยเผ่าหนึ่งที่ได้อพยพโยกย้ายมาพร้อมกับชาวน้อยเผ่าอื่น ๆ ถิ่นดั้งเดิมอยู่บริเวณมณฑลยูนนาน (หนองแสตาลีฟู) เมื่อถูกรุกรานได้อพยพโยกย้ายลงมาพร้อมกับชาวน้อยเผ่าอื่น ๆ (ผู้ไท ข่า กะโซ่ ฉู้อ โย้น ไทญวน กะเลิง) มาตั้งบ้านเรือนในตอนแรก ๆ อยู่บ้านเมืองแสก (ฮาวิรอง) อยู่ระหว่างจีนและเวียดนาม (อยู่ห่างจากชายแดนเวียดนามประมาณ 20 กิโลเมตร ปัจจุบันเป็นเมืองร้าง) เมื่อเห็นว่าภูมิลำเนาเดิมไม่เหมาะสมจึงอพยพลงมาตามลำน้ำโขงนำโดยท้าวโองมู่ชุกายชา ชาวไทแสกบางกลุ่มเมื่อตั้งถิ่นฐานได้แล้ว ก็ตั้งชื่อหมู่บ้านตนว่า

“บ้านท่าแค” (ปัจจุบันก็คือ ชาวไทแสกที่อยู่บ้านโพธิ์คำ แขวงคำม่วน เมืองท่าแค สาธารณะรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทางภาคอีสาน) ส่วนชาวไทแสก อีกกลุ่มหนึ่ง ได้อพยพมาอยู่ทางฝั่งขวา (ปัจจุบันคือประเทศไทย) โดยอพยพข้ามแม่น้ำโขงมาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ฝั่งขวาดังเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ได้กล่าวอ้างไว้

13. แรงงานต่างชาติเพิ่มขึ้น ทั้งจากการเพิ่มธรรมชาติและจากประชากรแฝงที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นไม่น้อย ความหมายของสังคมซับซ้อนยิ่งขึ้นในลักษณะ “พหุสังคม”

14. ปัญหาสังคมมีมากขึ้นและมีรูปแบบใหม่เกิดขึ้น วิธีชีวิตเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด ปัญหาแรงงานไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ปัญหาแรงงานข้ามชาติ ปัญหาการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หลีกเลียงกฎหมาย เป็นต้น

แนวทางการจัดการทางสังคมด้วยมาตรการผังเมือง

1. มาตรการทางผังเมืองเป็นขบวนการวางแผนภายใต้หลักนิติปรัชญาเพื่อจัดการพื้นที่บริเวณข้ามพรมแดนที่สามารถนำไปปฏิบัติให้ได้รับการยอมรับของคนในสังคมหรือชุมชนเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาและยึดเหนี่ยวทางจิตใจเกิดจากการสร้างองค์ความรู้ร่วมกันกระบวนทรรศน์ใหม่ระหว่างวิถีชีวิตที่มีการเปลี่ยนแปลงของการดำรงอยู่ภายใต้บริบทและนวัตกรรมแนวใหม่ที่สามารถผสมผสานในเชิงพื้นที่ร่วมกัน ที่จะเป็แนวทางสำหรับการตัดสินใจของคนในชุมชนที่สามารถกำหนดเป็นแนวนโยบายแห่งรัฐ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่ก่อให้เกิดให้สังคมดี มีสุข ดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมสืบไป

2. หลักนิติปรัชญาของมาตรการผังเมือง ควรสะท้อนสถานะทั้งเชิงรูปธรรมและเชิงนามธรรม ผ่านมิติทางกายภาพและมิติทางจิตใจ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างอาคาร สิ่งปลูกสร้างที่มนุษย์กระทำลงบนพื้นที่กายภาพย่อมมีโครงสร้างและลักษณะของสิ่งเหล่านั้นที่สะท้อนถึงความสัมพันธ์ระหว่างอาคาร หรือสิ่งปลูกสร้าง อุดมการณ์ อุดมคติ อันเป็นที่ชนะเชิงคุณค่าของความคิด ความงาม ความยุติธรรม ความเสมอภาค ความเป็นระเบียบ ความได้สัดส่วน และคุณค่าเหล่านี้ควรตอบสนองคุณค่าของผู้คนในสังคมที่เห็นพ้องร่วมกันว่า ความงาม ความคิดที่คาดหวัง และพึงประสงค์ให้ทุกคนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขทั้งในปัจจุบัน และอนาคตที่ไม่ใช่อนาคตที่จำกัดของเขตเวลาในมิติทางเวลาของคนในรุ่นนี้ แต่ต้องคาดหวังไปถึงเป็นความงามและความคิด ที่จะเป็คุณค่าให้แก่คนในสังคมอนาคตได้ด้วย ประเด็นมาตรการผังเมืองกับหลักนิติปรัชญามีความเห็นร่วมกันดังนี้

2.1 การสร้างข้อกำหนดที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและใช้สังคมกับทุกคน

ควรมีพื้นฐานจากการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงคุณค่าอันเป็นนัยยะที่แห่งเจตนารมณ์หลักของกฎหมายเพื่อสังคม สามารถสร้างสภาวะและเงื่อนไขที่เป็นเครื่องมือในการควบคุมให้การผังเมืองสร้างและ ความยุติธรรม ความเสมอภาค ความเท่าเทียม อย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติให้กับบุคคลใด ได้สิทธิพิเศษที่นอกเหนือ ไปจากกฎหมายบัญญัติไว้ เนื่องจากมาตรการทางผังเมืองมีลักษณะเป็นกฎหมายมหาชนที่ผลสุดท้ายของการวินิจฉัยและการตัดสินใจให้ผังเมืองมีผลนำไปบังคับใช้ทางกฎหมายโดยอำนาจรัฐ ดังนั้น ทางกฎหมายออกไม่มีพื้นฐานยึดมั่นต่ออุดมการณ์ ความดี ความงาม อันเป็นคุณค่าทางจิตใจ กฎหมายก็ไม่อาจมีความชอบธรรมในการนำไปบังคับใช้ ด้วยกฎหมายเมืองมีลักษณะการใช้อำนาจรัฐในการควบคุมกำจัดสิทธิในการประโยชน์ที่ดินและทรัพย์สินของเอกชนเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยมุ่งหวังให้สังคมมีการพัฒนาไปสู่ความเจริญก้าวหน้าทั้งทางวัตถุและทางจิตใจ ควบคุมกันไปอย่างมั่นคง กฎหมายจึงมีพื้นฐานจากหลักศีลธรรม ที่นอกจากเป็นคุณค่าความดี ตามมาตรฐานของสังคมนั้น ๆ แล้วยังต้องคำนึงถึงมาตรฐานความดีที่สากลยอมรับได้ด้วย กฎหมายจึงเกี่ยวกัน โดยตรงกับความดี ความงาม จริยธรรมศีลธรรม ทุกประการ

2.2 กฎหมายภายใต้หลักนิติปรัชญา การผังเมืองต้องจัดสรรและกระจายโอกาสและสิทธิในการเข้าถึงใช้ทรัพยากรทางสังคมอันเป็นทรัพยากรสาธารณะผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมที่เป็นธรรมสำหรับทุกคน อีกทั้งกฎหมายยังต้องกำหนดสร้างขึ้นจากการบูรณาการกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างระมัดระวังและรอบคอบ ให้กฎหมายผังเมืองเป็นเครื่องมือที่ไม่สร้างความขัดแย้งระหว่างกฎหมายหลักอื่น ๆ แต่ต้องใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาร่วมในการจัดทำข้อกำหนด และให้กฎหมายผังเมืองซึ่งเป็นกฎหมายที่ไม่อาจนำมาใช้ได้เพียงลำพัง เพราะขอบเขตแห่งกฎหมายผังเมืองไม่สามารถใช้ร่วมกับกฎหมายอื่น ๆ ในหลายประเด็น จึงจะได้มาตรการผังเมืองที่สร้างคุณค่าดีงามให้กับสังคมนั้น ๆ ด้วย

2.3 การวางผังเมืองและการพัฒนาเมืองโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ต้องเป็นข้อตกลงร่วมกันหรือเป็นพันธะร่วมของสังคมที่ต้องถือปฏิบัติ เพื่อร่วมกันสร้างเมืองและกฎหมายที่คำนึงถึงปรัชญาความดี ความงามเป็นพื้นฐาน ทางปราศจากการมีส่วนร่วมจึงไม่อาจกล่าวได้ว่าเป็นมาตรการทางผังเมืองที่มีคุณค่าเพียงพอต่อการนำมาใช้โดยคาดหวังว่าผู้คนในสังคมต้องยอมรับอำนาจและความชอบธรรมในการกำหนดอนาคตแห่งชีวิตของคนในสังคมผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมจึงเป็นรากฐานที่จำเป็นที่สุด เพื่อให้บรรลุถึงคุณค่าเชิงรูปธรรมและเชิงนามธรรมที่พึงประสงค์

2.4 มาตรการทางผังเมืองและข้อกำหนดของมาตรการทางผังเมืองต้องสามารถถ่ายทอดภาวอนาคที่กระจ่างชัดภาพอนาคตของเมืองที่คนในสังคมต้องดำรงชีวิตอยู่อาศัยไป

สู่แนวทางปฏิบัติได้สร้างสังคมที่มีคุณภาพ มีความสุข ลดความขัดแย้ง ความเหลื่อมล้ำภายในสังคมให้น้อยที่สุด

2.5 การผังเมืองต้องเป็นโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระด้วยความรู้ความเข้าใจต่อการผังเมืองให้มากที่สุด ปราศจากการครอบงำหรือการแสดงความคิดเห็นที่ผู้วางผังไม่ให้ความรู้ให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องและแนวทางที่ควรจะเป็นและมีความเหมาะสมกับบริบทของสังคมควรเป็นอย่างไร ความรู้ ความเข้าใจจึงต้องมีพื้นฐานมาจากความรู้ทางราชการและความรู้จากสังคม

2.6 นิยามและความหมายของการผังเมือง สะท้อนถึงหลังนิติปรัชญาและอุดมการณ์ความดีไว้อย่างครบถ้วน การผังเมืองที่ดีจึงควรบรรจุนิยามและความหมายดังกล่าวอย่างครบถ้วนภายใต้บริบทสังคมเหล่านั้นร่วมกับการร่วมสร้างผังเมืองที่ดีในบริบทใหม่ที่ย่อมเกิดขึ้นจากผลของการเปลี่ยนแปลงย่อมยังส่งผลให้สังคมมีบริบทใหม่ซ้อนทับกับบริบทเดิมที่อาจสอดคล้องกันกลมกลืนหรือขัดแย้ง ย้อนแย้งภายใต้การซ้อนทับของบริบทที่ตั้งและดำรงอยู่ในท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่มีต่อเนื่องและมีความเป็นพลวัตร

2.7 มาตรการทางผังเมืองที่ดี ต้องสร้างสภาพแวดล้อมหรือเงื่อนไขที่เหมาะสมในการพัฒนาและยกระดับคุณค่าแห่งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รวมทั้งการสร้างสภาพแนวใหม่ด้วยการผังเมืองต้องสามารถอธิบายการดำรงอยู่ของคนในสังคมได้ด้วย การผังเมืองที่ดีจึงต้องเป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงคุณค่าของบุคคลและที่มีใช้บุคคลให้บรรลุในเป้าหมายร่วมกันของสังคม

แนวทางด้านมาตรการผังเมือง

1. มาตรการสุขลักษณะที่เกิดขึ้นจากการผังเมืองที่ดี ใช้มาตรการและกลไกทางกฎหมายหลายด้าน ทั้งในทางกฎหมายและมาตรการทางสังคม เพื่อให้ได้เมืองสุขภาวะ (Urban planning healthy)

2. จัดเตรียมพื้นที่รองรับทั้งการเช่าพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ และพื้นที่รองรับการใช้ประโยชน์ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องที่จะมีการขยายตัวพร้อมไปกับการพัฒนาแหล่งพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ ไม่ว่าจะเป็นแหล่งพื้นที่สำหรับเขตเศรษฐกิจใหม่ในรูปแบบใด ๆ ก็ตามแนวนโยบายของรัฐ

3. พื้นที่พรมแดนควรเน้นมาตรการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ แต่ควรยกระดับการพัฒนาพื้นที่ทั้ง 2 ผังให้เติบโตทัดเทียมกันเกิดมิติของความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างกันในทุก ๆ ด้านอย่างมีคุณค่า

4. การวางมีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตไปสู่ใหม่ร่วมกันไปสู่สังคมที่มีคุณภาพที่ดีขึ้น

5. เคลื่อนย้ายข้ามชาติของแรงงาน/ ผู้คน/ ทูน/ สินค้า/ บริการ จากแหล่งต่าง ๆ ที่มาพร้อมกับวัฒนธรรมเดิม เข้ามาอยู่ในสังคมเดียวกัน เพื่อแสวงหาประโยชน์ในทางใดทางหนึ่งในเจตนาารมณ์แห่งตน แห่งกลุ่ม แห่งเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ เมืองจึงเป็นพื้นที่รวมของคนที่มีสถานะและอัตลักษณ์ต่าง ๆ และดำรงอยู่ในวิถีชีวิตแบบสังคมเมืองในพื้นที่ที่แห่งใหม่ ความต่างระดับในสถานะแต่มีเป้าหมายในการแสวงหาโอกาสทางเศรษฐกิจ สังคมการเมือง อาจมีส่วนหนึ่งไม่อาจปรับตัวและยกระดับสถานะทางเศรษฐกิจและให้สังคมให้สังคมให้ดำรงอยู่ได้อย่างเพียงพอ สถานการณ์เหล่านี้ การผังเมืองต้องสร้างมาตรการทั้งทางกฎหมายมาตรการทางศีลธรรม และมาตรการทางสังคม เพื่อป้องกันและลดปัญหาสังคมข้ามพรมแดนที่มาพร้อมกับผู้ข้ามพรมแดนของและอันจะเกิดปฏิสัมพันธ์หรือการปะทะสัมพันธ์กับระบบเดิมของพื้นที่ที่กำลังเคลื่อนเข้าสู่ระบบใหญ่ซึ่งมีเงื่อนไขของเวลาในช่วงการปรับเปลี่ยนเข้าสู่ระบบใหม่ตามเป้าหมาย ปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นได้ ด้านปัญหาการลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายปัญหาการลักลอบส่งผิดกฎหมายอื่น ๆ ผ่านชายแดน ปัญหาอาชญากรรมปัญหาความต่างทางวัฒนธรรมและขัดแย้ง ปัญหาความไม่ปลอดภัย ปัญหาความตกต่ำทางศีลธรรม ปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคม ปัญหาทางการแข่งขันจากแรงงานข้ามชาติ ปัญหาการแย่งชิงอำนาจ ปัญหาทางกายภาพและสถานแวดล้อมถูกทำลายและลดคุณค่า รวมถึงปัญหาอุบัติเหตุใหม่ที่มาจากโครงสร้างทางสังคมปรับเปลี่ยนไปสู่การแข่งขันและสร้างความเสียเปรียบให้กับกลุ่มคน เป็นต้น

6. ใช้กฎหมายเป็นมาตรการในการใช้บังคับอย่างเข้มงวด เกรงครัด จริงจัง แต่กฎหมายนั้นต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักนิติปรัชญา

7. การสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างการผังเมืองการออกกฎหมาย ร่วมกันระหว่างพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ทั้ง 2 ประเภทให้เป็นมาตรการทางผังเมืองที่รองรับการเป็นประชาคมอาเซียนอย่างมีคุณค่า

ด้านการจัดการพื้นที่ในการผสมผสานการใช้ประโยชน์ที่ดิน

1. การวางผังแม่บทที่สมบูรณ์ คือ มียุทธศาสตร์ประกอบของพื้นที่ในเขตวางผังครอบคลุมทุก ๆ มิติภายใต้ नियามและความหมายของผังเมืองที่ต้องอาศัยหลักวิชาการผังเมือง หลักกฎหมายหลักปรัชญา และหลักวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาระสำคัญของ नियามและความหมายของผังเมืองอันเป็น नियาม/ ความหมายที่มีความเป็นสากลแม้จะบริบทต่างกัน การจัดทำแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Zoning) ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่ ลักษณะเมือง รูปการเมือง โดยมีโครงสร้างของเมืองเป็นกรอบยึดโยง เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ส่วนต่าง ๆ

ของเมืองเข้าด้วยกันอย่างเป็นระเบียบ สงวนรักษาคุ้มครอง ปกป้องพื้นที่มีคุณค่าทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์แหล่ง โบราณคดี และพื้นที่มีคุณค่าใหม่ที่มนุษย์รังสรรค์ในยุคต่อมาทั้งนี้ผังแม่บท ต้องแปลงไปสู่รูปธรรมได้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติในด้านที่สำคัญ คือ แบบบบประมาณเพื่อจัดทำ แผนงาน/ โครงการ/ กิจกรรมการพัฒนาตามที่ผังแม่บทเสนอแนะแนวทางการพัฒนาไว้ร่วมกับ การบูรณาการกับระบบแผนของหน่วยงานรัฐอื่นที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานภาคเอกชน โดยมีกฎหมายเป็นเครื่องมือและกลไกในการบังคับใช้ให้เกิดผลรูปธรรม

2. การจัดทำแผนสำรอง ที่สอดคล้องกับผังแม่บทเพื่อใช้ในการรองรับการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นที่ไม่อาจคาดการณ์ได้ หรือในกรณีที่ผังแม่บทไม่มีผลใช้บังคับได้ตามกฎหมาย ยังมี แผนพัฒนาอื่นๆ ที่สามารถใช้บรรเทา ป้องกัน แก้ไข ปัญหาเฉพาะหน้าไม่ให้ระบบโครงสร้าง ผังแม่บทไม่สามารถตอบสนองเป้าหมายที่กำหนดไว้ในระบบเวลาต่อมา

3. ควรใช้มาตรการผังเมืองมากกว่า 1 อย่างให้สอดคล้องกับลักษณะและรูปแบบ โครงการพัฒนาการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคต

4. ข้อกำหนดผังเมืองที่ดีควรต้องมีความชัดเจนไม่คลุมเครือ และคุ้มครองสิทธิและความยุติธรรมให้กับทุกฝ่ายในด้านการอนุญาตให้ประโยชน์ที่ดิน ทำการใช้ประโยชน์ที่ดิน และอนุญาตให้ประโยชน์ที่ดินได้แบบมีเงื่อนไข เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและบังคับใช้ กฎหมายได้ถูกต้อง ไม่รื้อถอนสิทธิเสรีภาพของเอกชนเกินกว่าเหตุสมควร

5. มาตรการทางผังเมืองต้องนำไปสู่การเอื้อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในดินและ ทรัพย์สินของฝ่ายรัฐบาลและเอกชน

6. การผังเมืองต้องมาจากการใช้หลักการที่ถูกต้อง สามารถเชื่อมโยงเจตจำนงอันสะท้อน ความต้องการของประชาชนเข้าสู่หลักการ/สามารถอธิบายได้ด้วยหลักการทางผังเมือง และหลักการอื่นๆ เพื่อขยายประโยชน์ให้เจตจำนงนั้น ได้รับการคุ้มครองและได้รับประโยชน์จาก การวางผังเมืองตามหลักแห่งความเหมาะสม เริ่มต้นการริเริ่มให้มีการวางผัง-การวางผัง-การปฏิบัติ ให้เป็นไปตามแผนผัง

7. การจัดตั้งคณะกรรมการกลางจากผู้แทนของทุกภาคส่วน ร่วมเป็นตัวแทนใน การดำเนินการทางผังเมือง สร้างความมั่นใจว่าเจตจำนงของทุกคนควรได้รับการนำมาพิจารณาและ ดำเนินการตามความเหมาะสม

ด้านการดำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ ให้คงอยู่กับวิถีชีวิตในปัจจุบัน

1. มาตรการทางผังเมืองต้องเป็นเมืองบทบาทต่อการสร้างจิตสำนึกในความมีอัตลักษณ์ แห่งวัฒนธรรมเดิม และเข้าใจวัฒนธรรมใหม่ อันเป็นกระบวนการสร้างชุดของความคิด ความเชื่อ

และทัศนคติต่อชีวิต และต่อ โลก และผังเมืองต้องมีส่วนสำคัญต่อการสร้างความเข้าใจถึงผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและสร้างระบบที่สามารถบริหารและจัดการทางวัฒนธรรมในท่ามกลางวัฒนธรรมข้ามพรมแดน

2. การผังเมือง เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดและส่งผ่านเรื่องราวทางวัฒนธรรมของเมืองด้วยการอธิบายการใช้ประโยชน์ที่ดินให้สามารถทำนุ บำรุง รักษา และคุ้มครองบ่อเกิดของวัฒนธรรมชุมชน

3. การผังเมืองต้องมีส่วนสร้างให้คนในสังคมได้เข้าถึงเพื่อเรียนรู้คุณค่าของวัฒนธรรมเดิม และสืบสานถ่ายทอดให้วัฒนธรรมมีความแข็งแกร่งแต่ในขณะเดียวกันต้องเข้าใจและอยู่ร่วมกับวัฒนธรรมร่วมสมัยได้ด้วย การจัดเขตการใช้ที่ดิน (Zoning) ที่คำนึงถึงบริบทพื้นฐานและสร้างข้อกำหนดขึ้นมารับรอง เพื่อสืบทอดวัฒนธรรมและสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมสืบต่อไป และต้องเปิดใจกว้างต่อการยอมรับการเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมในวัฒนธรรมเดิม เพราะวัฒนธรรมมาพร้อมกับการเปลี่ยนแปลง การผังเมืองจึงมีส่วนสนับสนุนให้วัฒนธรรมเดิมมีความแข็งแกร่งได้มากขึ้น

4. การผังเมืองมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตในทุกมิติ การเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างเท่าทันจำเป็นต้องสร้างกระบวนการทรรศน์ใหม่ให้สอดคล้องกับการพัฒนาโดยใช้กระบวนการเดิมเป็นรากฐานในการเชื่อมโยงให้เกิดคุณค่าใหม่ร่วมกัน ร่วมกับการสร้างกระบวนการถ่ายทอดวัฒนธรรมส่งผ่านสู่คนรุ่นใหม่ ในยุคโลกหลังสมัยใหม่

5. สร้างเมืองในระบบที่ชาวนครพนมต้องการ ด้วยการสร้างแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์เมืองเพื่อทบทวนกระบวนการทรรศน์เดิม อันเป็นส่วนหนึ่งเป็นผลผลิตมาจากวัฒนธรรมทางความคิด

6. การสร้างความคุ้มกันให้กับวัฒนธรรมส่วนที่ดิงามไว้ สามารถรับวัฒนธรรมใหม่เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตในโลกยุคใหม่ได้เท่าทัน มีการส่งผ่านวัฒนธรรมข้ามพรมแดนตลอดเวลา

ด้านการบริหารจัดการพื้นที่ข้ามพรมแดนบริเวณสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) ให้เป็นเมืองรูปแบบใหม่ที่สะท้อนเอกลักษณ์เมืองให้คงอยู่

1. เมื่ออุตสาหกรรมเชิงนิเวศ อันเป็นแนวความคิดที่ให้ความสำคัญสำหรับการคำนึงถึงการสร้างสภาพแวดล้อม การพัฒนาทุกด้านอยู่บนฐาน คิด และกระบวนการทรรศน์ที่ให้คุณค่าต่อการสร้างเมืองด้วยแนวคิดนิเวศธรรมชาติ

2. จำแนกเขตเมืองออกเป็น 2 ส่วน คือ เมืองเดิม กับ ชุมชนแหล่งเศรษฐกิจใหม่ ที่จะเกิดขึ้นจากกระบวนการศรัณนิยมพัฒนาใหม่ แต่มีการกำหนดรูปแบบพัฒนาต่างกันไปตามบทบาทหน้าที่ที่ต้องกำหนดไว้อย่างชัดเจน แต่สอดคล้องกันในความต่างของวิธีการพัฒนา ยังคงต้องมีความสัมพันธ์พึ่งพาท่อกัน เพื่อตอบสนองวิถีชีวิตร่วมสมัย

3. ควรเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ เขตชายแดนเชิงนิเวศ และพื้นที่โดยรอบ และกำหนดบริบทใหม่ให้กับพื้นที่เมืองแห่งใหม่ในอนาคตบนฐานวัฒนธรรมเดิมที่สร้างสรรค์

4. การกำหนดรูปแบบการพัฒนาในบริเวณ แหล่ง ย่าน พื้นที่ส่วนใดส่วนหนึ่งของเมือง ให้มีความต่างกันแต่มีความสัมพันธ์ในเชิงการเป็นระบบการพัฒนาเมืองที่มุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน

5. เขตส่งเสริมธุรกิจเชิงพาณิชย์ เขตท่องเที่ยวชายแดนและเชื่อมโยงการท่องเที่ยวข้ามพรมแดน ย่านการค้าระหว่างประเทศ เมืองพักผ่อน เมืองผู้สูงอายุ

6. เมืองการขนส่งและโลจิสติกส์ เชื่อมโยงระหว่างกลุ่มประเทศอินโดจีนและจีนตอนใต้

7. กำหนดบทบาทหน้าที่ของเมืองและสร้างข้อกำหนดที่ส่งเสริมสนับสนุนให้เมืองนำแสดงบทบาทหน้าที่ให้ตรงตามเป้าประสงค์รวมถึงการจัดการให้มีมาตรการต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการพัฒนาอย่างเหมาะสม

8. สร้างจิตสำนึกของความเป็นอาณาจักรศรีโคตบูรณ์ ของเมืองชายแดน ยังลำนน้ำโขง ซึ่งมีความสัมพันธ์แนบแน่นทางวัฒนธรรมมาแต่ยุคสมัยโบราณ และห่างเหินไป ยุคโลกรัฐชาตินิยม และเข้าสู่ยุคโลกไร้พรมแดนในปัจจุบันให้สำนึกวัฒนธรรมดั้งเดิมแน่นแฟ้น อีกครั้ง เพื่อสร้างจินตนาการของความสัมพันธ์ระหว่างกันในเชิงสร้างสรรค์

9. ส่งเสริมและพัฒนาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก้าวเข้าสู่ความเป็นท้องถิ่นวิวัฒน์ (Localization) ที่ต้องเชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงพื้นที่กับโลกาภิวัตน์อย่างเท่ากัน ด้วยการจัดเตรียมความพร้อมในมิติต่าง ๆ ด้วยการใช้มาตรการทางการเมือง

10. สร้างสำนึกร่วมทางประวัติศาสตร์ของเมือง ของคนในจังหวัดและพื้นที่ประวัติศาสตร์ร่วม เพื่อใช้วัฒนธรรมเป็นสื่อประสาน สร้างความสัมพันธ์อันดีร่วมกัน

11. แผนแม่บท ต้องมีความชัดเจน มีองค์ประกอบทางสาระผังเมืองครบถ้วนทุกเรื่อง และปฏิบัติตามให้ได้ตามนั้น ไม่ต้องดำเนินการอะไรมากมาย เพราะมาตรการจัดการพื้นที่ที่มีอยู่สามารถรองรับการพัฒนาได้เพียงพอแล้ว

การจัดการในรูปแบบที่เหมาะสม

1. เขตชายแดนสะพานและพื้นที่โดยรอบ
2. สร้างกฎหมายที่ชัดเจนบังคับใช้กฎหมายในระดับพื้นที่ทั่วไปและพื้นที่ที่มีบทบาทหน้าที่เฉพาะด้าน
3. ส่งเสริมการค้า ร่วมกับประชาคมอาเซียน และประชาคมร่วม อีก 2 ประเทศ คือ จีน และอินเดีย (AEC+2)
4. สร้างรายได้จากการท่องเที่ยวโดยใช้สะพานเป็นประตูเชื่อมสู่โลกประชาคมอาเซียน และพื้นที่ภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

1. เห็นควรให้เป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจชายแดน มีการค้าขายที่ดำรงตามวิถีของชุมชน ไม่ต้องการแข่งขัน คงรักษาซึ่งวัฒนธรรมดั้งเดิมของคนนครพนมที่เอื้อเพื่อ มิมีมิตรไมตรีจิต
2. การจัดการพื้นที่ข้ามพรมแดน เป็นการเชื่อมโยงหลายมิติ เข้าด้วยกันวัฒนธรรมของพื้นที่ศึกษาจะมีรากเหง้าวัฒนธรรมร่วมกัน ของการเป็นรัฐชาติ ได้สะท้อนและแสดงออกทางวัฒนธรรมร่วมกัน ตามบริบทใหม่ที่ควรจะเป็น ดังนี้
 - 2.1 พื้นที่ที่มีประวัติศาสตร์ร่วมกัน แต่เป็นความสัมพันธ์ในระบบใหม่ของเศรษฐกิจ/สังคม การจัดการพื้นที่ข้ามพรมแดน จึงต้องให้ความสำคัญต่อมิติทางเศรษฐกิจ ที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการร่วมกัน มิติทางความสัมพันธ์ต้องสร้างพื้นที่ทางสังคมร่วมกัน ให้เป็นพื้นที่เชิงสัญลักษณ์ในการรองรับการจัดการความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมร่วมกันให้เป็นวัฒนธรรมร่วมสมัยระหว่างพรมแดนใน โลกยุคหลังสมัยใหม่ที่ต่างตระหนัก และสำนึกร่วมกัน สะท้อนถึงเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ประชาคมอาเซียน
 - 2.2 พื้นที่ข้ามพรมแดน มีประวัติศาสตร์ร่วมกัน การจัดการพื้นที่ทางฝั่งการเมือง ควรสร้างให้เกิดบรรยากาศการแสดงออก และสื่อสารวัฒนธรรมร่วมกันต่อไป
3. การจัดระบบติดต่อสื่อสาร ช่องทางการเข้า-ออกประเทศให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานของกฎหมายระหว่างประเทศ
4. พัฒนาระบบเฝ้าระวังโรคภัยจากสุขภาพที่อาจเกิดขึ้น มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ส่งต่อผู้ป่วย ควบคุมและป้องกันร่วมกัน
5. สร้างเสริมความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างท้องถิ่นเพื่อแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในพื้นที่

6. การสร้างสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) จะก่อให้เกิดผลดีในหลายด้าน เช่น บ้านเมืองเจริญก้าวหน้าขึ้น การอพยพผู้คนจากต่างถิ่นเข้ามาอยู่อาศัย อาจจะเป็นการเพิ่มปัญหาจากเดิมที่เคยมีอยู่ จากการข้ามพรมแดน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเตรียมมาตรการในการป้องกันในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้ได้

7. การส่งเสริมและสนับสนุนด้านวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นให้แข็งแรงจะเป็น มาตรการหนึ่งที่ทำให้ปัญหาต่าง ๆ ลดลง การออกแบบพื้นที่ใช้สอยต้องคำนึงถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน มีความชัดเจน ให้เกิดเป็นรูปธรรม เพื่อให้นครพนมจะเป็นเมืองแห่งความสุขต่อไป

8. เมืองนครพนม เป็นเมืองที่มีทำเลที่ตั้งเป็นต้นทุนทางทรัพย์สิน มีธรรมชาติงดงาม มีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดี ประชาชนมีนิสัยโอบอ้อมอารี ยึดมั่นในวัฒนธรรม ประเพณีที่ดีงาม การพัฒนาเมือง ควรพัฒนาในแนวทางที่เอื้ออำนวยในการส่งเสริม พัฒนาวัฒนธรรม ประเพณีตามอัตลักษณ์สองนครองสืบสืบ

9. การจัดการด้วยมาตรการผังเมืองให้เมืองมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ให้ประชาชน ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินควรตระหนัก ในสิ่งที่ เป็นปัจจัยเสี่ยง เช่น ยาเสพติด การลักขโมย แหล่งอบายมุขต่าง ๆ การค้าแรงงานเด็ก และการมีขบวนการ ต่างชาติที่เข้ามาหากินในพื้นที่ ตลอดจนการสร้างวินัยในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่

10. นครพนมเหมาะกับประกอบอาชีพทางการเกษตร ควรมีการพัฒนาให้ เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรเพื่อส่งออก

11. จัดตั้งเป็นเมืองศูนย์กลางการต้นแบบในการบริหารจัดการแนวใหม่ที่เป็นเอกลักษณ์ เฉพาะ มุ่งเน้นรูปแบบด้วยภาพลักษณ์ของนครพนม มีอัครยาชัย น้ำใจงาม ยิ้มแย้มทักทายใส่ใจ ช่วยเหลือ มีความเป็นผู้เสียสละ อุทิศตนเพื่อบ้านเมือง เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ ส่วนตน

12. การจัดการทุกระบบ ควรมีการวางแผนวางผังรวมทั้งการบริหารจัดการที่ดี

บทที่ 7

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดการพื้นที่ข้ามพรมแดนบริเวณเขตผังเมืองรวมเมืองนครพนมด้วยมาตรการผังเมือง: กรณีศึกษาสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน)” ได้นำเสนอผลการศึกษากการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพเศรษฐกิจและสังคมสภาพปัญหาและแนวโน้มของปัญหา รวมถึงแนวทางการจัดการพื้นที่ จากผลการศึกษาดังกล่าวสามารถนำมาสรุปผลได้ ดังนี้

1. ลักษณะทางกายภาพ มีการเปลี่ยนแปลงระหว่างพื้นที่ ด้วยเส้นทางคมนาคม เชื่อมโยงทางถนนข้ามแม่น้ำโขงจากจังหวัดนครพนม ผ่านสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) ไปยังเมืองท่าแขก แขวงคำม่วน เป็นจุดแคบที่สุดของ สปป.ลาว มีระยะทางไม่เกิน 140 กิโลเมตร จากเมืองท่าแขก ไปยัง ท่าเรือหุ่งอ้าง ประเทศเวียดนาม รวมเป็นระยะทางประมาณ 300 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 5-6 ชั่วโมง และสามารถต่อไปยังจีนตอนใต้ ที่มีประชากรมากกว่า 30 ล้านคน เป็นตลาดการค้าที่สำคัญในภูมิภาค สอดคล้องกับเป้าหมายในการพัฒนา ซึ่งรัฐบาลผลักดันให้จังหวัดนครพนมเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ และจังหวัดนครพนมได้จัดทำระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เพียงพอ ครอบคลุมทั่วถึง เชื่อมโยงกันทั้งระบบของพื้นที่ส่วนต่าง ๆ ในบริเวณเขตผังเมืองรวมเมืองนครพนมที่มีปริมาณและความถี่ของการคมนาคมขนส่งเพิ่มมากขึ้น และการเดินทางที่ได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินส่วนบุคคลและส่วนรวม ลดความสูญเสีย มีการใช้งบประมาณเพิ่มมากขึ้นในการบริหารการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพในเรื่องต่าง ๆ รวมถึงมีการปรับสภาพภูมิทัศน์ของเมือง อาคารสถานที่ ในระดับนโยบายระหว่างประเทศ จะมีการเชื่อมต่อทางรถไฟจากจีน ผ่านมายังเวียดนามต่อไปถึงกัมพูชา โดยทางรถไฟเส้นนี้จะมีจุดที่แยกขบวนทางตะวันตกเข้าสู่ สปป.ลาว โดยมีปลายทางที่เมืองท่าแขก แขวงคำม่วนซึ่งในส่วนของประเทศไทยมีแผนการสร้างรถไฟ จากอำเภอภอนบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ถึงจังหวัดนครพนม เพื่อรองรับกับโครงข่ายทางรถไฟในเส้นนี้ด้วยเส้นทางรถไฟรางคู่จากอำเภอบ้านไผ่-จังหวัดนครพนม สิ้นสุดที่สะพานมิตรภาพ 3 ต่อถึงฮาดิงห์

2. ด้านเศรษฐกิจ ภายหลังจากเปิดใช้สะพานมิตรภาพ 3(นครพนม-คำม่วน) จังหวัดนครพนมได้รับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เนื่องจาก ได้กลายเป็นเมืองประตูการค้า ที่ได้รับการผลักดันให้เป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ มุ่งสู่การเป็น เมืองศูนย์กลาง การคมนาคมขนส่ง เชื่อมโยง โครงข่ายคมนาคมระหว่างประเทศ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพที่เด่นชัด เช่น

สิ่งปลูกสร้าง อาคาร ถนนหนทาง โครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ โดยกำหนด ทิศทางและการเตรียมการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดนครพนมด้วยรูปแบบดังนี้

2.1 เป็นศูนย์กลางการขนส่งและโลจิสติกส์ จังหวัดนครพนมมีศักยภาพในการเป็น เส้นทางการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศไทย-ลาว-เวียดนาม-จีนตอนใต้โดยใช้สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) เชื่อมกับเส้นทางหมายเลข 8 และหมายเลข 12 ในสปป.ลาวและเส้นทาง หมายเลข 1A ในเวียดนาม

2.2 จังหวัดนครพนมได้ก่อสร้างศูนย์โลจิสติกส์เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้า ระหว่างประเทศและศูนย์ส่งเสริมเศรษฐกิจการค้าชายแดนบริเวณสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม- คำม่วน)เป็นจุดพักสินค้า-ส่งออกไปสู่เวียดนามและจีนตอนใต้และแหล่งค้าส่งสินค้าก่อนเข้าสู่ จังหวัดอื่น

2.3 เป็นเมืองผลิตอาหารปลอดภัยและอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรเพราะมีพื้นที่ ส่วนมากทำการเกษตร พืชเศรษฐกิจที่สำคัญได้แก่ ข้าว ยางพารา สับปะรด มันสำปะหลัง ยาสูบ ด้านการประมงประชาชนประกอบอาชีพเลี้ยงปลากระชังมากขึ้น เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศ เอื้ออำนวยและแหล่งน้ำที่สำคัญหลายแห่ง การปลูสดั้ว ส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อไก่ไข่ สุกร นครพนมจึงเหมาะสมกับลักษณะเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษด้านการเกษตรและอุตสาหกรรม การเกษตรเพื่อแปรรูปเพิ่มมูลค่าสินค้าและส่งออกในสาขาที่มีศักยภาพและแหล่งกำเนิด

2.4 เมืองท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดนครพนมมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและ ประเพณีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์โดดเด่นดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ เป็นอย่างดี อาทิ องค์พระธาตุพนม ปุชนิยสถานอันศักดิ์สิทธิ์ ศูนย์รวมพุทธศาสนิกชนทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติมีอายุเก่าแก่มากกว่า 2,500 ปีรวมทั้งพระธาตุบริวารทั้ง 6 ได้แก่พระธาตุเรณู พระธาตุมหาชัย พระธาตุประสิทธิ์ พระธาตุท่าอุเทน พระธาตุนครและพระธาตุมรุกขนครและยังมี ประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์อันดีกับชนเชื้อสายเวียดนามกับหมู่บ้านมิตรภาพไทย-เวียดนาม บ้านนาจอกเป็นสถานที่ที่เคยพานักของประธานาธิบดีโฮจิมินต์วีรบุรุษชาวเวียดนามอีกทั้ง มีทัศนียภาพลาน้ำโขงทิวเขาสลับซับซ้อนจากฝั่ง สปป.ลาว ที่สวยงามเป็นอย่างยิ่ง

2.5 เมืองแห่งการอยู่อาศัยเชิงสุขภาวะ(Health happy country: HHC) ด้วยความเป็น เมืองริมฝั่งโขงอันสงบสง่างามน่าอยู่อากาศดีมีธรรมชาติร่มรื่นผู้คนมีน้ำใจและมิตรไมตรีทำให้ จังหวัดนครพนมได้รับการจัดอันดับเป็นเมืองที่มีความสุขที่สุดในประเทศไทย ประจำปี 2555 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติร่วมกับกรมสุขภาพจิตและสถาบันวิจัยประชากรและสังคมทั้งนี้มี โรงพยาบาลทั่วไป ขนาด 341 เตียง ที่พร้อมให้บริการประชาชนชาวไทยลาวและเวียดนามเมื่อ

ขามเจ็บป่วย อีกทั้งยังมีวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม มหาวิทยาลัยนครพนม ที่ผลิตบุคลากรทางการพยาบาลที่มีคุณภาพให้เพียงพอต่อการดำเนินการด้านสาธารณสุข เพื่อจะให้บุตรหลานของประชาชนในเขตจังหวัดใกล้เคียง เช่น มุกดาหาร สกลนคร หนองคาย เป็นต้น มาศึกษาในวิทยาลัยแห่งนี้ โดยมีต้องเดินทางไปศึกษาที่อื่น

2.6 ศูนย์ธุรกิจการค้าส่งและตลาดกลางสินค้าเกษตรสินค้าในภาคอุตสาหกรรมก่อสร้าง (ปูนซีเมนต์) สินค้าอุตสาหกรรมเกษตร (ข้าว ยางพารา เนื้อโคขุน) ศูนย์กลางการแปรรูปยางพาราครบวงจร (Rubber city) ศูนย์การส่งออกสินค้าและการบริการ ศักยภาพดังกล่าว จังหวัดนครพนมมีที่ตั้งเป็นประตูสู่อ่าเซียนและจีนตอนใต้ ทำให้เป็นศูนย์การเชื่อมต่อการค้าและบริการเพื่อรองรับการเจริญเติบโต จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดเตรียมความพร้อมด้านการบริการ อาทิ ศูนย์ประชุมนานาชาติ ธุรกิจโรงแรม ภัตตาคาร ร้านอาหาร ศูนย์บริการการท่องเที่ยว ศูนย์การส่งออกและจำหน่ายสินค้า

2.7 ศูนย์ซ่อมอากาศยานและศูนย์ฝึกอบรมการซ่อมบำรุงอากาศยานเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมการบิน เพื่อรองรับผู้ที่จะเข้ามาใช้บริการใช้เป็นศูนย์กลางการซ่อมบำรุงอากาศยาน เนื่องจากปัจจุบันในประเทศไทยไม่มีศูนย์ซ่อมอากาศยาน หากจะซ่อมเครื่องบินต้องนำเครื่องไปซ่อมที่ประเทศสิงคโปร์ การเปิดศูนย์ซ่อมอากาศยานที่จังหวัดนครพนม จะช่วยให้ประเทศไทยมีรายได้เพิ่มขึ้นอีกทาง อีกทั้งจังหวัดนครพนมมีวิทยาลัยการบินนานาชาติ มหาวิทยาลัยนครพนม ผลิตนักบินที่มีคุณภาพออกสู่สังคม จึงเป็นการดีที่จะมีศูนย์ฝึกอบรมเพื่อการต่อยอดความรู้ด้านการซ่อมบำรุงอากาศยานที่เป็นมาตรฐานสากล เพื่อให้ได้รับใบรับรองการทำงานที่เป็นสากล

ด้วยข้อได้เปรียบด้านที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ อุดมไปด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติ เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ จากการมีสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) มีผลในด้านเศรษฐกิจอย่างชัดเจน เพราะการพัฒนาเชิงพื้นที่ก่อให้เกิดผลการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจมีการไหลเวียนของเงินตราสกุลต่าง ๆ

3. ด้านสังคม คือ

3.1 นครพนม เป็นจังหวัดหน้าด่านที่มีการอพยพแรงงาน ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ เพราะความสะดวกสบายในการเดินทาง โดยการใช้สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน)

3.2 จากการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ ทำให้นครพนมมีการเปลี่ยนแปลง วิถีชีวิตทางสังคมก้าวไปสู่แบบแผนใหม่ทางวัฒนธรรมที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ชับซ้อน และมีความไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมากขึ้น

3.3 สถานการณ์ดังกล่าวได้เกิดปรากฏการณ์ข้ามพรมแดนในกระบวนการโลกาภิวัตน์ที่ก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม วิถีชีวิตของผู้คนข้ามพรมแดน

ระบบความสัมพันธ์ทางสังคม เศรษฐกิจการเมืองข้ามพื้นที่ ประชาสังคมข้ามแดน เครือข่าย ความสัมพันธ์ทางสังคมและเศรษฐกิจ และปฏิบัติการของอำนาจและการต่อรองที่เกิดขึ้นใน อาณาบริเวณพรมแดนที่คนข้ามแดนเข้าไปเกี่ยวข้อง ล้วนแต่เป็นสิ่งที่จะต้องเกิดขึ้น

3.4 การอพยพของผู้คน โดยเฉพาะแรงงานจึงเป็นทั้งความขัดแย้งในการต้องปรับตัว ในสภาพสังคมวัฒนธรรมหลักของถิ่นใหม่ แต่ในขณะเดียวกันแรงงานข้ามพรมแดนเป็นพลังสำคัญ ส่วนหนึ่งของฐานรากของระบบเศรษฐกิจในพื้นที่ ที่แม้ว่าโดยรวมแล้วการดำรงอยู่ของปัญหา ข้ามวัฒนธรรมข้ามพรมแดนยังคงมีอยู่ แต่อย่างน้อยการปรับตัวเพื่อให้ดำรงอยู่ได้ เพราะแรงงาน ข้ามพรมแดนเหล่านี้ได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาในกระแสโลกาภิวัตน์

3.5 การมีชีวิตข้ามแดน หมายถึง มีชีวิตอยู่ในการเดินทางและมีปฏิสัมพันธ์กับ ผู้คนข้ามพรมแดนทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมอยู่ตลอดเวลา จึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ การสร้างอัตลักษณ์ของคนข้ามแดนที่มีลักษณะผสมผสานจากแหล่งอ้างอิงทางวัฒนธรรม เข้าด้วยกัน คือ วัฒนธรรมท้องถิ่นที่บ้านเกิดกับวัฒนธรรมพื้นที่ใหม่ในสถานที่ที่อพยพเข้าไปอยู่ สภาพปัญหาและแนวโน้มของปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่บริเวณเขตผังเมืองรวมเมือง นครพนม ภายหลังการเปิดใช้สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน)

วิถีการดำรงชีวิต ค่านิยมของคนในเมือง การใช้บริการสาธารณูปโภค อุปโภค การบริการ ทางสังคมจะมีเพิ่มมากขึ้น ปัญหาที่ตามมา คือ ความไม่เป็นระเบียบของเมือง เกิดการเคลื่อนย้าย แรงงานอย่างผิดกฎหมาย เกิดปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติดจะเพิ่มมากขึ้น ซึ่งในปัจจุบัน ยังคงเป็นปัญหาของเมืองอยู่ เช่น การลักลอบขนของหนีภาษี รวมถึงด้านสิ่งแวดล้อมก็จะเกิด ผลกระทบตามมา ที่อาจจะกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ

แนวทางการจัดการพื้นที่บริเวณเขตผังเมืองรวมเมืองนครพนม ภายหลังการเปิดใช้ สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) ด้วยมาตรการผังเมือง ดังนี้

1. มาตรการผังเมืองเป็นการสร้างรากฐานที่ดีของการรองรับการขยายตัวของเมืองจากผล ของการเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมข้ามพรมแดนในระดับต่าง ๆ ของโลก

2. สามารถกำหนดกติกาความร่วมมือระหว่างประเทศโดยประเทศมหาอำนาจที่มี อิทธิพลทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ที่จะกำหนดทิศทางการพัฒนาระหว่างประเทศผ่าน นโยบายความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในมิติต่าง ๆ โดยมีกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่ ประเทศมหาอำนาจกำหนดขึ้นจะควบคุมการพัฒนาให้อยู่ในระบบ ระเบียบเดียวกัน เพื่อจะได้ ตอบสนองในการแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้า การพัฒนาในด้านต่าง ๆ กระทั่งถึงการครอบงำ ทางความคิดผ่านลัทธิบริโภคนิยม ซึ่งทำให้ประเทศที่ด้อยกว่าเกิดความสัมพันธ์เชิงพึ่งพากับเมือง ใหญ่ของโลกในทวีปต่าง ๆ

3. การวางผังเมืองที่ดี เป็นการสร้างต้นทุนผ่านการลงทุน เพื่อให้การพัฒนาเมืองเป็นระเบียบ มีแบบแผนควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมาย ยุทธศาสตร์การพัฒนาในระยะยาวให้กับเมืองนครพนมเพื่อก้าวไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนกว่าการวางแผนพัฒนาทั่วไป การผังเมืองที่มีคุณภาพจะสนับสนุนให้การวางแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดินได้รับผลประโยชน์สูงสุด เพื่อรองรับประชากรที่เคลื่อนย้ายไปมาโดยเสรี การวางผังต้องสามารถรองรับการอยู่อาศัย สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้คนให้ครบถ้วนในทุกมิติ มีรูปลักษณะ ความสะดวกสบาย ความเป็นระเบียบและ ความสวยงาม

4. มาตรการผังเมืองจะต้องสะท้อนให้เห็นถึงความงามของเมืองและคงอยู่ซึ่งภาพลักษณ์ของเมืองเก่าที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์สามารถช่วยให้มีการจัดเตรียมความพร้อมให้เมืองขับเคลื่อนไปสู่ความเจริญให้กับผู้คนที่อยู่อาศัยและทำมาหากินในท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองให้สามารถไปสู่อนาคตบนพื้นฐานของความต้องของคนในชุมชนที่มีส่วนได้เสีย มาตรการผังเมืองต้องใช้ควบคู่กับมาตรการอื่น ๆ เช่น กฎหมายของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการยกระดับการพัฒนาทุนชีวิต และเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับการเปลี่ยนแปลงที่มาพร้อมกับการค้าข้ามพรมแดน ต้องสร้างกระบวนการเชิงระบบให้สามารถเกิดการพัฒนาร่วมกันและได้รับประโยชน์จากการข้ามพรมแดนด้วยการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม หน่วยงาน และนโยบายรวมทั้งยุทธศาสตร์

5. มาตรการผังเมืองควรต้องดำเนินการจัดการพื้นที่ ส่วนของเมืองเดิมและส่วนของพื้นที่เศรษฐกิจที่จะพัฒนาขึ้นมาใหม่ ให้พื้นที่ทั้งสองส่วนมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงและพึ่งพาต่อกัน ผ่านการกำหนดบทบาทหน้าที่ของเมืองในแต่ละส่วน โดยเน้นคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในส่วนเมืองให้ดำรงคงไว้พื้นที่เศรษฐกิจใหม่ต้องมีการวางยุทธศาสตร์การพัฒนาที่คำนึงถึงการพัฒนาที่ยั่งยืนควบคู่ไปกับมาตรการการบริหารการพัฒนาเมืองด้วยแนวคิดในรูปแบบที่เหมาะสม

6. ความงามของธรรมชาติริมโขง เป็นองค์ประกอบในมุมมองของการเข้าถึงเมืองที่มีลักษณะเฉพาะของเมือง เป็นต้นทุนของเมือง ผ่านประวัติศาสตร์เมืองจากอดีตสู่เมืองปัจจุบันและเมืองอนาคต โดยการสร้างเอกลักษณ์ของพื้นที่ให้เด่นชัด ควรอยู่บนฐานต้นทุนทางภูมิศาสตร์ ภูมิสังคมภูมิวัฒนธรรม และภูมินิเวศชุมชนและธรรมชาติที่อยู่ในระบบความสัมพันธ์ของนิเวศเดียวกัน

7. มีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี เช่นหมู่บ้านมิตรภาพไทย-เวียตนามบ้านนาจอก ตำบลหนองญาติ อำเภอเมืองนครพนม อีกทั้งความงามของสะพานมิตรภาพ 3(นครพนม-คำม่วน) จังหวัดนครพนม เป็นเมืองขนาดเล็กที่เหมาะสมแก่การพักผ่อนและเป็นที่อยู่อาศัย

8. การบริหารจัดการตลาดสินค้าเกษตรมีน้อยและไม่ชัดเจนเกษตรกรรายจนมีรายได้เฉลี่ยต่อกันต่อปีอยู่ในระดับต่ำและการว่างงานนอกฤดูกาลภาคเกษตรมีสูง จึงทำให้การเคลื่อนย้ายแรงงานสู่กรุงเทพฯ และเมืองใหญ่มีแนวโน้มสูงขึ้น

9. ในด้านโครงข่ายเส้นทางคมนาคมและการขนส่งการให้บริการและการเชื่อมโยงเส้นทางสู่แหล่งท่องเที่ยวยังไม่ครอบคลุมและไม่ได้รับการปรับปรุงเท่าที่ควรยังขาดการวางแผนการพัฒนาเมืองอย่างเป็นระบบและรองรับการพัฒนาเชิงพื้นที่ ที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับภาพรวมของประเทศ ประกอบกับการที่จังหวัดนครพนมไม่มีกิจกรรมภาคอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปสมัยใหม่และธุรกิจสมัยใหม่ที่มีอัตราค่าจ้างแรงงานที่สูงทำให้แรงงานที่เชี่ยวชาญเฉพาะทางไม่พักอาศัยในพื้นที่ส่งผลให้ขาดการถ่ายทอดเทคโนโลยีและทักษะฝีมือแรงงานในพื้นที่

10. จากนโยบายของรัฐในการส่งเสริมการค้าขายกับประเทศเพื่อนบ้านกระแสเปิดเสรีทางการค้าส่งเสริมการขายการค้าระหว่างอนุภูมิภาคมากขึ้นจากการรวมตัวของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ซึ่งจะสมบูรณ์ภายในปี พ.ศ. 2558 จะช่วยส่งเสริมทั้งการค้าการลงทุนและการท่องเที่ยวของจังหวัดนครพนมได้และจังหวัดนครพนมมีโอกาสได้รับประโยชน์จากความร่วมมือในกลุ่มประเทศที่อยู่ในพื้นที่ Great Mekong Sub region (GMS) (ประเทศที่อยู่ลุ่มแม่น้ำโขง ไทย จีน เวียดนาม สปป.ลาว เวียดนาม และกัมพูชา) จึงมีโอกาสในการขยายเศรษฐกิจตามแนวเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก

11. การแข่งขันด้านการค้าระหว่างประเทศซึ่งการเปิดตลาดเสรีทางการค้ามีผลต่อภาคการผลิตที่ยังไม่สามารถปรับตัวให้สามารถแข่งขันกับประเทศคู่แข่งอีกทั้งกฎระเบียบของประเทศเพื่อนบ้านมีความแตกต่างเชิงสถาบันฯ (กฎหมายกฎระเบียบ) ระหว่าง 2 พื้นที่ทำให้การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจร่วมกันระหว่าง 2 ประเทศมีความซับซ้อน นอกจากนี้นโยบายการพัฒนาร่วมกันระหว่างประเทศของไทยกับสปป.ลาว ในพื้นที่นครพนม-คำม่วนยังไม่ชัดเจนซึ่งทั้ง 2 ประเทศ ยังมีความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจระหว่างพื้นที่ชายแดนของทั้ง 2 ประเทศ

12. ในด้านภูมิศาสตร์จังหวัดนครพนมเป็นเส้นทางผ่านของยาเสพติดสิ่งผิดกฎหมายและอาจเป็นทางผ่านของเครือข่ายอาชญากรระหว่างประเทศได้

มาตรการผังเมือง เป็นหลักนิติปรัชญา เมื่อพิจารณาในเชิงทฤษฎีและแนวนโยบาย ได้แก่

1. จะต้องเกิดจากแนวคิดของกลุ่มคนในสังคมที่ต้องการจะช่วยให้การใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินเกิดการคุ้มค่าและคุ้มค่า สามารถส่งเสริมเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม ปลอดภัยของประชาชน และสวัสดิภาพของสังคมให้อยู่ดีมีสุข

2. จะต้องสร้างเป้าหมายของเมืองนครพนมไปสู่จุดหมายและเกิดภาพอนาคตที่สะท้อนต่อความร่วมมือตามกรอบความร่วมมือของอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง จะต้องให้ความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ที่พักอาศัยในเมืองอย่างมีคุณค่า
3. ภาพลักษณ์เมืองจึงต้องทำหน้าที่ในการยกระดับจิตใจ ศิลธรรม จริยธรรม ให้คนในชุมชนมุ่งสู่ความดีงามด้วยการจัดการสภาพแวดล้อม การอยู่อาศัยและการทำมาหากินไปสู่แนวทางที่ถูกต้อง เหมาะสม และทุกคนยอมรับร่วมกัน
4. การจัดการพื้นที่ด้วยมาตรการผังเมือง จะสามารถทำให้เกิดจิตสำนึกร่วมกันของสังคมที่มุ่งมั่นต่อการสร้างอนาคตที่ดีให้กับเมืองไป เกิดความคุ้มค่าของการลงทุนในพื้นที่ทุกระดับ โดยคำนึงถึงคุณค่าทางจิตใจของคนในสังคมและคุณค่าทางสิ่งแวดล้อม ที่ประกอบด้วย ความรื่นรมย์พึงพอใจในการดำรงชีวิตในเมือง ลดความขัดแย้งจากผลประโยชน์ของการจัดการพื้นที่ สร้างความสงบสุข มีความรู้สึกว่าได้รับการคุ้มครองดูแลให้อยู่ในถิ่นฐานที่มีการรองรับตามหลักนิติปรัชญาของเมืองเป็นธรรม ที่สร้างให้ประชากรเมืองมีอุดมคติยึดมั่นต่อความดี ความงาม ทั้งในเชิงนามธรรมและเชิงประจักษ์ มีองค์ประกอบของคุณค่าเมือง นิเวศเมือง ภูมิทัศน์เมือง และมูลค่าเพิ่มของเมืองจากการจัดการพื้นที่ที่เหมาะสม
5. มาตรการผังเมืองต้องคำนึงถึงสัดส่วนที่สมดุล ระหว่างคุณค่าทางเศรษฐกิจกับคุณค่าทางจิตใจและธรรมชาติสิ่งแวดล้อมระบบการมีส่วนร่วมต้องได้รับการออกแบบ โดยคำนึงถึงหลักปรัชญาและหลักนิติศาสตร์ ที่เคารพความคิดเห็นของทุกคน และได้รับโอกาสอย่างทั่วถึง ด้วยการออกแบบและจัดการระบบให้กับทุกคนเข้ามามีส่วนร่วม
6. การจัดการพื้นที่ข้ามพรมแดนด้วยมาตรการผังเมือง ต้องมีลักษณะเป็นนโยบายสาธารณะที่กระทำโดยอำนาจรัฐ ที่ยึดหลักสิทธิปัจเจกชนกับสิทธิผลประโยชน์ร่วมกันส่วนรวม ภายใต้จิตสำนึกเพื่อประโยชน์สาธารณะรองรับความชอบธรรมของสิทธิดังกล่าว โดยการบริหารจัดการพื้นที่เมืองเดิมและพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ ต้องวางระบบที่สนับสนุนให้พื้นที่ ทั้ง 2 ส่วนพัฒนาต่อไปได้ตามบทบาทหน้าที่ที่ควรจะเป็น โดยไม่ขัดแย้งต่อกัน
7. การออกแบบเมืองต้องให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาปัจจุบันของเมืองให้เกิดอนาคตที่ดี สัมผัสและรับรู้ได้ด้วยสายตาและจิตใจที่ก่อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ใช้กับการจัดการพื้นที่อย่างถูกหลักวิชาการและต้องตอบสนองต่อความต้องการใช้ชีวิตของผู้คนความเข้าใจ และยอมรับว่า การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในบณกกายภาพของพื้นที่ จากการสร้างสะพานเชื่อมโยงระหว่างประเทศ ทำให้มิติทางพื้นที่มีความกระชับขึ้น คือ สามารถติดต่อสัมพันธ์กันได้สะดวก รวดเร็วและเมืองต้องจัดการรองรับการเคลื่อนย้ายไหลเวียนที่มีความสะดวกขึ้น
8. การสร้างเมืองด้วยการลงทุนทางเศรษฐกิจ เพื่อให้เกิดผลการพัฒนามิใช่เพียงผล

ทางเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้น แต่ผลกระทบด้านอื่น ๆ จะมีการเปลี่ยนแปลงควบคู่เสมอมา เมืองจึงต้องสร้างส่วนของเมืองที่จะเป็นพื้นที่แหล่งเศรษฐกิจใหม่- แหล่งเศรษฐกิจเก่าเติบโตต่อไปได้

9. เมืองต้องสะท้อนให้เห็นว่ามาจากพื้นฐานของการรับรู้ความต้องการของปัจเจกบุคคลที่ผสมผสานกับความคิดทางปรัชญาของคนในสังคมทั้งหมดเมืองต้องตอบสนองหลักปรัชญาของมนุษย์ทั้ง 2 หลักการ ให้เป็นชายเชื่อมโยงกระชับความสัมพันธ์ของคน/ กลุ่ม ต่าง ๆ ให้สามารถรับรู้ผ่านจินตนาการได้อย่างสร้างสรรค์

10. การจัดการพื้นที่ข้ามพรมแดนต้องศึกษาทำความเข้าใจความเป็นมาของเมืองผ่านการศึกษาวัดาศาสตร์เมืองเชิงวิเคราะห์ เพื่อสะท้อนกายภาพเชิงสัญลักษณ์ เชิงประจักษ์ ต่อการพัฒนาการของการเปลี่ยนแปลงของเมืองรวมถึงความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์ระหว่างพื้นที่ เพื่อค้นหาเอกลักษณ์ อุดมการณ์ อันเป็นฐานที่ยึดเหนี่ยวความเป็นชุมชน/ท้องถิ่น หลอมรวมเข้าไว้ด้วยกัน

11. การกำหนดมาตรการผังเมือง ต้องสะท้อนปรัชญาสังคมร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อตอบสนองแนวทางการพัฒนาในอนาคตในการบริหารจัดการเมืองร่วมกันโดยอิสระ อดัดลักษณะที่เด่นชัดของคนนครพนม

“ภายใน” นครพนมมีกลุ่มชาติพันธุ์ทั้งสิ้น 7 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ใ้ญ่ฮ่อกระเลิง แสกลาว ข่า ภูไท และอีก 2 กลุ่มเชื้อชาติ คือ จีน และ เวียดนาม

คนนครพนม มีอัตลักษณ์เชิงบุคลิกภาพและนิสัยมาจากการศรัทธาต่อพุทธศาสนาอย่างแรงกล้าของความเป็นอาณาจักรศรีโคตรบูรณ์ คือ

1. รักความสงบ เรียบง่าย อ่อนโยน สุภาพ เป็นมิตร มิไม่ตรีจิต
2. นำคอบอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขบนความหลากหลายของเผ่าพันธุ์
3. มีลักษณะแบบพหุสังคม แต่มีความแข็งแรงและไม่มีความขัดแย้งทางสังคม

วัฒนธรรม แต่ต่างดำรงความเป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ตนเองไว้

4. ไม่เห็นแก่ตัว โอบอ้อมอารี อ่อนน้อมถ่อมตน สามัคคี อบอุ่น
5. สังคมมีความหลากหลาย
6. วิถีชีวิตเรียบง่าย ไม่เร่งรีบ วิถีชีวิตกลมกลืน สถานภาพแวดล้อมธรรมชาติ
7. มีสังคมแบบเครือญาติ เคารพนับถือผู้ใหญ่ จึงมีแรงยึดเหนี่ยวของสถาบันครอบครัว

สูง

8. ความเป็นอาณาจักรศรีโคตรบูรณ์ที่มีความรุ่งเรืองยิ่งใหญ่มาแต่ยุคสมัยโบราณ มีอิทธิพลหล่อหลอมชีวิตและจิตวิญญาณมีลักษณะของความเป็น “อารยชน” สูง

9. มีภูมิทัศน์ทางสังคม-วัฒนธรรมที่หลากหลายเพียบพร้อม

10. มีพัฒนาการทางสังคมอย่างต่อเนื่องยาวนานนับพันปี

ข้อเสีย ชาวนครพนม ยังมีจุดอ่อนบางประการ หากต้องมีการพัฒนาเข้าสู่ยุค โลกาภิวัตน์ ในฐานะเป็นพื้นที่เป้าหมายเชื่อมโยงการพัฒนาสู่อินโดจีน คือ อาจจะไม่สามารถปรับตัวได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ที่มีการส่งออกวัฒนธรรมข้ามพรมแดนอันหลากหลาย เพราะโดยอัตลักษณ์มีลักษณะพอใจในสิ่งที่ตนมี ไม่ยอมหากมีกระทำการเกินกว่าเหตุ

ความเป็นศรีโคตรบูรณของนครพนม

ความเป็นอาณาจักรศูนย์กลางของการตั้งถิ่นฐานที่มีความเจริญ แต่นครพนม เชื่อมโยงสัมพันธ์กับเมืองบริวาร พื้นที่ภายนอกมาช้านาน โดยมีองค์พระธาตุพนมเป็นศูนย์รวมจิตใจของผู้คนในขอบเขตอาณาจักรศรีโคตรบูรณ ระหว่างคน 2 ฝั่งโขง จากอดีตถึงปัจจุบันที่สืบทอดการตั้งถิ่นฐานมาช้านานจึงเป็นสังคมที่แข็งแกร่ง มีศูนย์รวมจิตใจทางศาสนาพุทธร่วมกันจึงมีปรัชญาในการดำรงชีวิตร่วมกัน ด้วยความเชื่อว่าทุกสิ่งทุกอย่างเป็นชีวิตที่ขึ้นอยู่กับลำน้ำโขงและมีสำนึกทางสังคมและจิตใจว่าเป็นการจัดการเดียวกันจากประวัติศาสตร์ ชาวอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี สืบเชื้อสายไปจากเมืองนครพนมในอดีต การศึกษาประวัติศาสตร์เชิงวิเคราะห์อย่างจริงจัง เพื่อตรวจสอบความเป็นนครพนม แห่งอาณาจักรศรีโคตรบูรณร่วมกันจริง เพื่อไม่ให้ความเข้าใจประวัติศาสตร์ที่คลาดเคลื่อน มีผลต่อการสร้างชาตินิยมที่ยึดไปจากความเป็นจริงการพัฒนาความสัมพันธ์ร่วมกันต้องมีรากฐานจากการศึกษาประวัติศาสตร์อย่างถ่องแท้ เพื่อทราบถึงการมีรากเหง้าทางวัฒนธรรมร่วมกันอย่างแท้จริง การศึกษาความจริงจะส่งผลให้การสร้างสำนึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน ให้มีพัฒนาการสืบสานความสัมพันธ์ของความเป็นชนชาติรุ่นเดียวกัน ประวัติศาสตร์ที่ถูกต้องจะถูกนำมาปรับใช้สังคมในการพัฒนา ให้เกิดการสืบสาน ถ่ายทอดวัฒนธรรมที่มีคุณค่าให้ดำรงอยู่ต่อไป ความเข้าใจประวัติศาสตร์ถูกต้องจะได้เตรียมแผนการส่งผ่านวัฒนธรรมสู่คนรุ่นใหม่ ให้ทราบรากเหง้าที่มาของตนเอง และสืบทอดอัตลักษณ์ของความเป็นอาณาจักรศรีโคตรบูรณร่วมกันต่อไปการเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดน มีประเด็นน่าวิค เกี่ยวกับวัฒนธรรมข้ามแดน ข้ามชาติที่มีทั้งสอดคล้องและปรับรับเข้าสู่วัฒนธรรมเดิมและที่ขัดแย้งกับวัฒนธรรมเดิม การบริหารจัดการวัฒนธรรมภายใต้กระแสการไหลผ่านของกระแสวัฒนธรรมข้ามชาติ ผ่านมโนทัศน์ใหม่ ขึ้นอยู่กับความแข็งแกร่งของวัฒนธรรมเดิม และความสามัคคีของผู้เป็นเจ้าของวัฒนธรรม

อนาคตจังหวัดนครพนมภายหลังมีสะพานมิตรภาพแห่งที่ 3 นครพนม-คำม่วน

1. มาตรการทางผังเมืองเป็นขบวนการวางแผนภายใต้หลักนิติปรัชญาเพื่อจัดการพื้นที่บริเวณข้ามพรมแดนที่สามารถนำไปปฏิบัติให้ได้รับการยอมรับของคนในสังคมหรือชุมชนเป็น

สิ่งที่พึงปรารถนาและยึดเหนี่ยวทางจิตใจเกิดจากการสร้างองค์ความรู้ร่วมกันกระบวนการสนทนาใหม่ระหว่างวิถีชีวิตที่มีการเปลี่ยนแปลงของการดำรงอยู่ภายใต้บริบทและนวัตกรรมแนวใหม่ที่ สามารถผสมผสานในเชิงพื้นที่ร่วมกัน ที่จะเป็แนวทางสำหรับการตัดสินใจของคนในชุมชนที่สามารถกำหนดเป็นแนวนโยบายแห่งรัฐ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่ก่อเกิดให้สังคมดี มีสุข ดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมสืบไป

2. หลักนิติปรัชญาของมาตรการผังเมือง

หลักนิติปรัชญาของมาตรการผังเมือง ควรสะท้อนสถานะทั้งเชิงรูปธรรมและเชิงนามธรรม ผ่านนิติทางกายภาพและมิติทางจิตใจ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างอาคาร สิ่งปลูกสร้างที่มนุษย์กระทำลงบนพื้นที่กายภาพย่อมมีโครงสร้างและลักษณะของสิ่งเหล่านั้นที่สะท้อนถึงความสัมพันธ์ระหว่างอาคาร หรือสิ่งปลูกสร้าง อุดมการณ์ อุดมคติ อันเป็นทัศนะเชิงคุณค่าของ ความดี ความงาม ความยุติธรรม ความเสมอภาค ความเป็นระเบียบ ความได้สัดส่วน และคุณค่าเหล่านี้ควรตอบสนองคุณค่าของผู้คนในสังคม ที่เห็นพ้องร่วมกันว่า ความงาม ความดีที่คาดหวัง และพึงประสงค์ให้ทุกคนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขทั้งในปัจจุบัน และอนาคตที่ไม่ใช่อนาคตที่จำกัดของเขตเวลาในมิติทางเวลาของคนในรุ่นนี้ แต่ต้องคาดหวังไปถึงเป็นความงามและความดี ที่จะเป็คุณค่าให้แก่คนในสังคมอนาคตได้ด้วย ประเด็นมาตรการผังเมืองกับหลักนิติปรัชญามีความเห็นร่วมกันดังนี้

2.1 การสร้างข้อกำหนดที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและใช้สังคมกับทุกคน

ควรมีพื้นฐานจากการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงคุณค่าอันเป็นนัยยะที่แห่งเจตนารมณ์หลักของกฎหมายเพื่อสังคม สามารถสร้างสถานะและเงื่อนไขที่เป็นเครื่องมือในการควบคุมให้การผังเมืองสร้างและ ความยุติธรรม ความเสมอภาค ความเท่าเทียม อย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติให้กับบุคคลใดได้สิทธิพิเศษที่นอกเหนือไปจากกฎหมายบัญญัติไว้ เนื่องจากมาตรการทางผังเมืองมีลักษณะเป็นกฎหมายมหาชนที่ผลสุดท้ายของการวินิจฉัยและการตัดสินใจให้ผังเมืองมีผลนำไปบังคับใช้ทางกฎหมายโดยอำนาจรัฐ ดังนั้น ทางกฎหมายออกไม่มีพื้นฐานยึดมั่นต่ออุดมการณ์ ความดี ความงาม อันเป็นคุณค่าทางจิตใจ กฎหมายก็ไม่อาจมีความชอบธรรมในการนำไปบังคับใช้ด้วยกฎหมายเมืองมีลักษณะการใช้อำนาจรัฐในการควบคุมกำจัดสิทธิในการประโยชน์ที่ดินและทรัพย์สินของเอกชนเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยมุ่งหวังให้สังคมมีการพัฒนาไปสู่ความเจริญก้าวหน้าทั้งทางวัตถุและทางจิตใจ ควบคุมกันไปอย่างมั่นคง กฎหมายจึงมีพื้นฐานจากหลักศีลธรรม ที่นอกจากเป็นคุณค่าความดี ตามมาตรฐานของสังคมนั้น ๆ แล้วยังต้องคำนึงถึงมาตรฐานความดีที่สากลยอมรับได้ด้วย กฎหมายจึงเกี่ยวกันโดยตรงกับความดี ความงาม จริยธรรมศีลธรรมทุกประการ

2.2 กฎหมายภายใต้หลักนิติปรัชญา การผังเมืองต้องจัดสรรและกระจายโอกาสและสิทธิในการเข้าถึงใช้ทรัพยากรทางสังคมอันเป็นทรัพยากรสาธารณะผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมที่เป็นธรรมสำหรับทุกคนอีกทั้งกฎหมายยังต้องกำหนดสร้างขึ้นจากการบูรณาการกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างระมัดระวังและรอบคอบ ให้กฎหมายผังเมืองเป็นเครื่องมือที่ไม่สร้างความขัดแย้งระหว่างกฎหมายหลักอื่น ๆ แต่ต้องใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาร่วมในการจัดทำข้อกำหนดกฎหมายและให้กฎหมายผังเมืองซึ่งเป็นกฎหมายที่ไม่อาจนำมาใช้ได้เพียงลำพัง เพราะขอบเขตแห่งกฎหมายผังเมืองไม่สามารถใช้ร่วมกับกฎหมายอื่น ๆ ในหลายประเด็น จึงจะได้มาตรการผังเมืองที่สร้างคุณค่าดีงามให้กับสังคมนั้น ๆ ด้วย

2.3 การวางผังเมืองและการพัฒนาเมืองโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ต้องเป็นข้อตกลงร่วมกันหรือเป็นพันธะร่วมของสังคมที่ต้องถือปฏิบัติ เพื่อร่วมกันสร้างเมืองและกฎหมายที่คำนึงถึงปรัชญาความคิด ความงามเป็นพื้นฐาน ทางปราศจากการมีส่วนร่วมจึงไม่อาจกล่าวได้ว่าเป็นมาตรการทางผังเมืองที่มีคุณค่าเพียงพอต่อการนำมาใช้โดยคาดหวังว่าผู้คนในสังคมต้องยอมรับอำนาจและความชอบธรรมในการกำหนดอนาคตแห่งชีวิตของคนในสังคมผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมจึงเป็นรากฐานที่จำเป็นที่สุด เพื่อให้บรรลุถึงคุณค่าเชิงรูปธรรมและเชิงนามธรรมที่พึงประสงค์

2.4 มาตรการทางผังเมืองและข้อกำหนดของมาตรการทางผังเมืองต้องสามารถถ่ายทอดภาพอนาคตที่กระจ่างชัดภาพอนาคตของเมืองที่คนในสังคมต้องดำรงชีวิตอยู่อาศัยไปสู่แนวทางปฏิบัติได้สร้างสังคมที่มีคุณภาพ มีความสุข ลดความขัดแย้ง ความเหลื่อมล้ำภายในสังคมให้น้อยที่สุด

2.5 การผังเมืองต้องเป็นโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระด้วยความรู้ความเข้าใจต่อการผังเมืองให้มากที่สุด ปราศจากการครอบงำหรือการแสดงความคิดเห็นที่ผู้วางผังไม่ให้ความรู้ให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องและแนวทางที่ควรจะเป็นและมีความเหมาะสมกับบริบทของสังคมควรเป็นอย่างไร ความรู้ ความเข้าใจจึงต้องมีพื้นฐานมาจากความรู้ทางราชการและความรู้จากสังคม

2.6 นิยามและความหมายของการผังเมือง สะท้อนถึงหลักนิติปรัชญาและอุดมการณ์ความดีไว้อย่างครบถ้วน การผังเมืองที่ดีจึงควรบรรจุนิยามและความหมายดังกล่าวอย่างครบถ้วนภายใต้บริบทสังคมเหล่านั้นร่วมกับการร่วมสร้างผังเมืองที่ดีในบริบทใหม่ที่ย่อมเกิดขึ้นจากผลของการเปลี่ยนแปลงย่อมยังส่งผลให้สังคมมีบริบทใหม่ซ้อนทับกับบริบทเดิมที่อาจสอดคล้องกันหรือขัดแย้ง ซ้อนแย้งภายใต้การซ้อนทับของบริบทที่ตั้งและดำรงอยู่ในท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่มีต่อเนื่องและมีความเป็นพลวัต

2.7 มาตรการทางผังเมืองที่ดี ต้องสร้างสภาพแวดล้อมหรือเงื่อนไขที่เหมาะสมใน

การพัฒนาและยกระดับคุณค่าแห่งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รวมทั้งการสร้างสภาพแวดล้อมด้วย การผังเมืองต้องสามารถอธิบายการดำรงอยู่ของคนในสังคมได้ด้วย การผังเมืองที่ดีจึงต้องเป็น เครื่องมือในการเชื่อมโยงคุณค่าของบุคคลและที่มีใช้บุคคลให้บรรลุในเป้าหมายร่วมกันของสังคม พื้นที่ข้ามพรมแดนควรเน้นมาตรการ ได้แก่

1. มาตรการสุขลักษณะที่เกิดขึ้นจากการผังเมืองที่ดี ใช้มาตรการและกลไกทางกฎหมาย หลายด้าน ทั้งในทางกฎหมายและมาตรการทางสังคม เพื่อให้ได้เมืองสุขภาวะ (Urban planning healthy)

2. จัดเตรียมพื้นที่รองรับทั้งการเหล่านี้พื้นที่เศรษฐกิจใหม่ และพื้นที่รองรับการใช้ ประโยชน์ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องที่จะมีการขยายตัวพร้อมไปกับการพัฒนาแหล่งพื้นที่เศรษฐกิจ ใหม่ ไม่ว่าจะเป็นแหล่งพื้นที่สำหรับเขตเศรษฐกิจใหม่ในรูปแบบใดๆ ก็ตามแนวนโยบายของรัฐ

3. พื้นที่พรมแดนควรเน้นมาตรการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ แต่ควรยกระดับการพัฒนาพื้นที่ทั้ง 2 ฝ่าย ให้เติบโตทัดเทียมกันเกิดมิติของความสัมพันธ์เชื่อมโยง ระหว่างกันในทุก ๆ ด้านอย่างมีคุณค่า

4. การวางมีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตไปสู่ใหม่ร่วมกันไปสู่สังคมที่มีคุณภาพ ที่ดีขึ้น

5. เคลื่อนย้ายแรงงานข้ามชาติ/ ผู้คน/ ทุน/ สินค้า/ บริการ จากแหล่งต่าง ๆ ที่มาพร้อมกับ วัฒนธรรมเดิม เข้ามาอยู่ในสังคมเดียวกัน เพื่อแสวงหาประโยชน์ในทางใดทางหนึ่งในเจตนารมณ์ แห่งตน แห่งกลุ่ม แห่งเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ เมืองจึงเป็นพื้นที่รวมของคนที่มีสถานะและอัตลักษณ์ต่าง ๆ และดำรงอยู่ในวิถีชีวิตแบบสังคมเมืองในพื้นที่ที่แห่งใหม่ ความต่างระดับในสถานะแต่มีเป้าหมาย ในการแสวงหาโอกาสทางเศรษฐกิจ สังคมการเมือง อาจมีส่วนหนึ่งไม่อาจปรับตัวและยกระดับ สถานะทางเศรษฐกิจและให้สังคมให้สังคมให้ดำรงอยู่ได้อย่างเพียงพอสภาวะการณ์เหล่านี้ การผังเมืองต้องสร้างมาตรการทั้งทางกฎหมายมาตรการทางศีลธรรม และมาตรการทางสังคม เพื่อป้องกันและลดปัญหาสังคมข้ามพรมแดนที่มาพร้อมกับผู้ข้ามพรมแดนของและอันจะเกิด ปฏิสัมพันธ์หรือการปะทะสัมพันธ์กับระบบเดิมของพื้นที่ที่กำลังเคลื่อนเข้าสู่ระบบใหญ่ ซึ่งมีเงื่อนไขของเวลาในช่วงการปรับเปลี่ยนเข้าสู่ระบบใหม่ตามเป้าหมาย ปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ได้ ด้านปัญหาการลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายปัญหาการลักลอบส่งผังกฎหมายอื่น ๆ ผ่านชายแดน ปัญหาอาชญากรรมปัญหาความต่างทางวัฒนธรรมและขัดแย้ง ปัญหาความไม่ปลอดภัย ปัญหา ความตกต่ำทางศีลธรรม ปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคม ปัญหาทางการแข่งขันจากแรงงานข้ามชาติ ปัญหาการแย่งชิงอำนาจ ปัญหาทางกายภาพและสถานแวดล้อมถูกทำลายและลดคุณค่า รวมถึง

ปัญหาอุบัติใหม่ที่มาจากโครงสร้างทางสังคมปรับเปลี่ยนไปสู่การแข่งขันและสร้างความเสียเปรียบให้กับกลุ่มคน เป็นต้น

6. ใช้กฎหมายเป็นมาตรการในการใช้บังคับอย่างเข้มงวด เคร่งครัด จริงจัง แต่กฎหมายนั้นต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักนิติปรัชญา

7. การสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างการผังเมืองการออกกฎหมาย ร่วมกันระหว่างพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ทั้ง 2 ประเภทให้เป็นมาตรการทางผังเมืองที่รองรับการเป็นประชาคมอาเซียนอย่างมีคุณค่า

มาตรการด้านการจัดการพื้นที่ในการผสมผสานการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่

1. การวางผังแม่บทที่สมบูรณ์ คือ มืองค์ประกอบของพื้นที่ในเขตวางผังครอบคลุมทุก ๆ มิติภายใต้นิยามและความหมายของผังเมืองที่ต้องอาศัยหลักวิชาการผังเมือง หลักกฎหมายหลักปรัชญา และหลักวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสาระสำคัญของนิยามและความหมายของผังเมืองอันเป็นนิยาม/ ความหมายที่มีความเป็นสากลแม้จะบริบทต่างกัน การจัดทำแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Zoning) ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่ ลักษณะเมือง รูปการเมือง โดยมีโครงสร้างของเมืองเป็นกรอบยึดโยง เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ส่วนต่าง ๆ ของเมืองเข้าด้วยกันอย่างเป็นระเบียบ สงวนรักษาคุ้มครอง ปกป้องพื้นที่มีคุณค่าทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์แหล่งโบราณคดี และพื้นที่มีคุณค่าใหม่ที่มนุษย์รังสรรค์ในยุคต่อมาทั้งนี้ผังแม่บทต้องแปลงไปสู่รูปธรรมได้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติในด้านที่สำคัญ คือ แบบบบประมาณเพื่อจัดทำแผนงาน/ โครงการ/ กิจกรรมการพัฒนาตามที่ผังแม่บทเสนอแนะแนวทางการพัฒนาไว้ร่วมกับการบูรณาการกับระบบแผนของหน่วยงานรัฐอื่นที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานภาคเอกชน โดยมีกฎหมายเป็นเครื่องมือและกลไกในการบังคับใช้ให้เกิดผลรูปธรรม

2. การจัดทำแผนสำรอง ที่สอดคล้องกับผังแม่บทเพื่อใช้ในการรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นที่ไม่อาจคาดการณ์ได้ หรือในกรณีที่ผังแม่บทไม่มีผลใช้บังคับได้ตามกฎหมาย ยังมีแผนพัฒนาอื่น ๆ ที่สามารถใช้บรรเทา ป้องกัน แก้ไข ปัญหาเฉพาะหน้าไม่ทำให้ระบบโครงสร้างผังแม่บทไม่สามารถตอบสนองเป้าหมายที่กำหนดไว้ในระบบเวลาต่อมา

3. ควรใช้มาตรการผังเมืองมากกว่า 1 อย่างให้สอดคล้องกับลักษณะและรูปแบบโครงการพัฒนาการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคต

4. ข้อกำหนดผังเมืองที่ดีควรต้องมีความชัดเจนไม่คลุมเครือ และคุ้มครองสิทธิและความยุติธรรมให้กับทุกฝ่ายในด้านการอนุญาตให้ประโยชน์ที่ดิน ทำการใช้ประโยชน์ที่ดินและอนุญาตให้ประโยชน์ที่ดินได้แบบมีเงื่อนไข เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและบังคับใช้กฎหมายได้ถูกต้อง ไม่รักรอนสิทธิเสรีภาพของเอกชนเกินกว่าเหตุสมควร

5. มาตรการทางผังเมืองต้องนำไปสู่การเอื้อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในดินและทรัพย์สินของฝ่ายรัฐบาลและเอกชน

6. การผังเมืองต้องมาจากการใช้หลักการที่ถูกต้อง สามารถเชื่อมโยงเจตจำนงอันสะท้อนความต้องการของประชาชนเข้าสู่หลักการ/สามารถอธิบายได้ด้วยหลักการทางผังเมือง และหลักการอื่น ๆ เพื่อขยายประโยชน์ให้เจตจำนงนั้นได้รับการคุ้มครองและได้รับประโยชน์จากการวางผังเมืองตามหลักแห่งความเหมาะสม เริ่มต้นการริเริ่มให้มีการวางผังการวางผัง การปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนผัง

7. การจัดตั้งคณะกรรมการกลางจากผู้แทนของทุกภาคส่วน ร่วมเป็นตัวแทนในการดำเนินการทางผังเมือง สร้างความมั่นใจว่าเจตจำนงของทุกคนควรได้รับการนำมาพิจารณาและดำเนินการตามความเหมาะสม

แนวทางในการดำเนินชีวิตที่ดำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ ให้คงอยู่กับวิถีชีวิตในปัจจุบัน

1. มาตรการทางผังเมืองต้องเป็นเมืองบทบาทต่อการสร้างจิตสำนึกในความมีอัตลักษณ์แห่งวัฒนธรรมเดิม และเข้าใจวัฒนธรรมใหม่ อันเป็นกระบวนการสร้างชุดของความคิด ความเชื่อ และทัศนคติต่อชีวิต และต่อ โลก และผังเมืองต้องมีส่วนสำคัญต่อการสร้างความเข้าใจถึงผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและสร้างระบบที่สามารถบริหารและจัดการทางวัฒนธรรมในท่ามกลางวัฒนธรรมข้ามพรมแดน

2. การผังเมือง เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดและส่งผ่านเรื่องราวทางวัฒนธรรมของเมือง ด้วยการอธิบายการใช้ประโยชน์ที่ดินให้สามารถทำนุ บำรุง รักษา และคุ้มครองบ่อเกิดของวัฒนธรรมชุมชน

3. การผังเมืองต้องมีส่วนสร้างให้คนในสังคมได้เข้าถึงเพื่อเรียนรู้คุณค่าของวัฒนธรรมเดิม และสืบสานถ่ายทอดให้วัฒนธรรมมีความแข็งแกร่งแต่ในขณะเดียวกันต้องเข้าใจและอยู่ร่วมกับวัฒนธรรมร่วมสมัยได้ด้วย การจัดเขตการใช้ที่ดิน (Zoning) ที่คำนึงถึงบริบทพื้นฐานและสร้างข้อกำหนดขึ้นมารับรอง เพื่อสืบต่อวัฒนธรรมและสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมสืบต่อไป และต้องเปิดใจกว้างต่อการยอมรับการเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมในวัฒนธรรมเดิม เพราะวัฒนธรรมมาพร้อมกับการเปลี่ยนแปลง การผังเมืองจึงมีส่วนสนับสนุนให้วัฒนธรรมเดิมมีความแข็งแกร่งได้มากขึ้น

4. การผังเมืองมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตในทุกมิติ การเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างเท่าทัน จำเป็นต้องสร้างกระบวนการทรรศน์ใหม่ให้สอดคล้องกับการพัฒนาโดยใช้กระบวนการเดิม

เป็นรากฐานในการเชื่อมโยงให้เกิดคุณค่าใหม่ร่วมกัน ร่วมกับการสร้างกระบวนการถ่ายทอด วัฒนธรรมส่งผ่านสู่คนรุ่นใหม่ ในยุคโลกหลังสมัยใหม่

5. สร้างเมืองในระบบที่ชาวนครพนมต้องการ ด้วยการสร้างแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ เมืองเพื่อทบทวนกระบวนการทรรศน์เดิม อันเป็นส่วนหนึ่งเป็นผลผลิตมาจากวัฒนธรรมทาง ความคิด

6. การสร้างภูมิคุ้มกันให้กับวัฒนธรรมส่วนที่ดิ่งงมไว้ สามารถรับวัฒนธรรมใหม่ เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตในโลกยุคใหม่ได้เท่าทัน มีการส่งผ่านวัฒนธรรมข้ามพรมแดนตลอดเวลา การพัฒนาเมืองบนพื้นฐานตามมาตรฐานของตัวเอง โดยกำหนดบทบาทของเมืองตาม ศักยภาพ ของพื้นที่ทรัพยากรและวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการด้านเศรษฐกิจ และสังคม สำหรับการบริหารจัดการพื้นที่ข้ามพรมแดนบริเวณสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) ให้เป็นเมืองรูปแบบใหม่ที่สะท้อนเอกลักษณ์เมืองให้คงอยู่

1. เมื่ออุตสาหกรรมเชิงนิเวศ อันเป็นแนวความคิดที่ให้ความสำคัญสำหรับการคำนึงถึง การสร้างสภาพแวดล้อม การพัฒนาทุกด้านอยู่บนฐาน คิด และกระบวนการทรรศน์ที่ให้คุณค่า ต่อการสร้างเมืองด้วยแนวคิดนิเวศธรรมชาติ

2. จำแนกเขตเมืองออกเป็น 2 ส่วน คือ เมืองเดิม กับ ชุมชนแหล่งเศรษฐกิจใหม่ ที่จะ เกิดขึ้นจากกระบวนการทรรศน์นิยมพัฒนาใหม่ แต่มีการกำหนดรูปแบบพัฒนาต่างกันไปตามบทบาท หน้าที่ที่ต้องกำหนดไว้อย่างชัดเจน แต่สอดคล้องกันในความต่างของวิธีการพัฒนา ยังคงต้องมึ ความสัมพันธ์พึ่งพาต่อกัน เพื่อตอบสนองวิถีชีวิตร่วมสมัย

3. ควรเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ เขตชายแดนเชิงนิเวศ และพื้นที่โดยรอบ และกำหนด บริบทใหม่ให้กับพื้นที่เมืองแห่งใหม่ในอนาคตบนฐานวัฒนธรรมเดิมที่สร้างสรรค์

4. การกำหนดรูปแบบการพัฒนาในบริเวณ แหล่ง ย่าน พื้นที่ส่วนใดส่วนหนึ่งของเมือง ให้มีความต่างกันแต่มีความสัมพันธ์ในเชิงการเป็นระบบการพัฒนาเมืองที่มุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน

5. เขตส่งเสริมธุรกิจเชิงพาณิชย์ เขตท่องเที่ยวชายแดนและเชื่อมโยงการท่องเที่ยวข้าม พรมแดน ย่านการค้าระหว่างประเทศ เมืองพักผ่อน เมืองผู้สูงอายุ

6. เมืองการขนส่งและโลจิสติกส์ เชื่อมโยงระหว่างกลุ่มประเทศอินโดจีนและจีนตอนใต้

7. กำหนดบทบาทหน้าที่ของเมืองและสร้างข้อกำหนดที่ส่งเสริมสนับสนุนให้เมือง นำแสดงบทบาทหน้าที่ให้ตรงตามเป้าประสงค์รวมถึงการจัดการให้มีมาตรการต่าง ๆ ที่เอื้อต่อ การพัฒนาอย่างเหมาะสม

8. สร้างจิตสำนึกของความเป็นอาณาจักรศรีโคตบูรณ ของเมืองชายแดน ยังลำนน้ำโขง

ซึ่งมีความสัมพันธ์แนบแน่นทางวัฒนธรรมมาแต่ยุคสมัยโบราณ และห่างเหินไป ยุคโลกรัฐชาตินิยม และเข้าสู่ยุคโลกไร้พรมแดนในปัจจุบันให้สำนักวัฒนธรรมดั้งเดิมแน่นแฟ้น อีกครั้ง เพื่อสร้างจินตนาการของความสัมพันธ์ระหว่างกันในเชิงสร้างสรรค์

9. ส่งเสริมและพัฒนาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก้าวเข้าสู่ความเป็นท้องถิ่นวิวัฒน์ (Localization) ที่ต้องเชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงพื้นที่กัน โลกาภิวัตน์อย่างเท่ากัน ด้วยการจัดเตรียมความพร้อมในมิติต่าง ๆ ด้วยการใช้มาตรการทางการเมือง

10. สร้างสำนักร่วมทางประวัติศาสตร์ของเมือง ของคนในจังหวัดและพื้นที่ประวัติศาสตร์ร่วม เพื่อใช้วัฒนธรรมเป็นสื่อประสาน สร้างความสัมพันธ์อันดีร่วมกัน

11. กำหนดเป็นเมืองในรูปแบบ เช่น เมืองปกครองพิเศษ เขตเศรษฐกิจพิเศษ เขตชายแดนสะพานในพื้นที่โดยรอบ โดยให้มีการบังคับใช้กฎหมายให้ชัดเจนในระดับพื้นที่ทั่วไป และพื้นที่ที่มีบทบาทหน้าที่เฉพาะด้าน

ประโยชน์ที่ได้รับของการมีสะพานมิตรภาพแห่งที่ 3 ในส่วนของเมืองคำม่วน

1. ส่งเสริมการค้า ร่วมกับประชาคมอาเซียน และประชาคมร่วม อีก 2 ประเทศ คือ จีน และอินเดีย (AEC+2)

2. สร้างรายได้จากการท่องเที่ยวโดยใช้สะพานเป็นประตูเชื่อมสู่โลกประชาคมอาเซียน และพื้นที่ภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

1. เห็นควรให้เป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจชายแดน มีการค้าขายที่ดำรงตามวิถีของชุมชน ไม่ต้องมีการแข่งขัน คงรักษาซึ่งวัฒนธรรมดั้งเดิมของคนนครพนมที่เอื้อเพื่อ มีมิตรไมตรีจิต

2. ผลการศึกษาเมื่อได้ข้อสรุปขอให้นำไปเผยแพร่ให้ชาวนครพนมได้รับทราบ ความเป็นอัตลักษณ์ที่แท้จริง และเน้นให้ส่งเสริมสนับสนุนความเป็นอัตลักษณ์ ลักษณะโดดเด่นขึ้นมาในสายตาของคนต่างถิ่น

3. การจัดการพื้นที่ข้ามพรมแดน เป็นการเชื่อมโยงหลายมิติ ถ้าด้วยกันใหม่ในโลกยุคสมัยใหม่ที่ระบบโลกเปลี่ยนแปลง แม้วัฒนธรรมของพื้นที่ศึกษาจะมีรากเหง้าวัฒนธรรมร่วมกัน แต่การขาดช่องทางประวัติศาสตร์ของการเป็นรัฐชาติในอุดมคติ ชาตินิยม จากอุปสรรคข้อจำกัดทางการเมือง การปกครอง ได้สะท้อนและแสดงออกทางวัฒนธรรมร่วมกันของรากเหง้าเดิมไม่สูญหายไป แต่ควรตัดได้รับการฟื้นฟูความสัมพันธ์ร่วมกันให้กลับคืนมา ตามบริบทใหม่ที่ควรจะเป็น ดังนั้นการจัดการพื้นที่ข้ามพรมแดน จึงมี 2 นัย คือ

3.1 พื้นที่ที่มีประวัติศาสตร์ร่วมกัน แต่เป็นความสัมพันธ์ในระบบใหม่ของเศรษฐกิจ/สังคม การจัดการพื้นที่ข้ามพรมแดน อาจต้องให้ความสำคัญต่อมิติทางเศรษฐกิจ แต่มีดี

ทางความสัมพันธ์อาจต้องสร้างพื้นที่ทางสังคมร่วมกัน ให้เป็นพื้นที่เชิงสัญลักษณ์ในการรองรับการจัดการความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมร่วมกันให้เป็นวัฒนธรรมร่วมสมัยระหว่างพรมแดนในโลกยุคหลังสมัยใหม่ที่ต่างตระหนักและสำนึกร่วมกัน สะท้อนถึงเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ประชาคมอาเซียนของอีกพื้นที่หนึ่งในระบบประชาคมอาเซียน

3.2 พื้นที่ข้ามพรมแดนมีประวัติศาสตร์ร่วมกัน การจัดการพื้นที่ทางผังการเมืองควรสร้างให้เกิดบรรยากาศการแสดงออก และสื่อสารวัฒนธรรมร่วมกันต่อไป

4. การจัดระบบติดต่อสื่อสาร ช่องทางการเข้าออกประเทศไหนได้ตามเกณฑ์สมรรถนะหลักของกฎหมายระหว่างประเทศ

5. พัฒนาระบบเฝ้าระวังโรคและภัยจากสุขภาพที่อาจเกิดขึ้น มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลส่งต่อผู้ป่วย ควบคุมและป้องกันร่วมกัน

6. สร้างเสริมความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างท้องถิ่นเพื่อแก้ปัญหาข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่

7. แม้การสร้างสะพาน จะก่อให้เกิดผลดีในหลายด้านแต่ไม่ว่าจะมีสิ่งดี ๆ เสมอไป เพราะบ้านเมืองเจริญก้าวหน้าขึ้น การอพยพผู้คนจากต่างถิ่นเข้ามาอยู่อาศัย อาจจะมีปัญหาเดิมที่นครพนมมีอยู่ และปัญหาใหม่จากการข้ามพรมแดนให้เกิดขึ้นได้ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเตรียมมาตรการในการป้องกันในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นให้ได้ การส่งเสริมและสนับสนุนด้านวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นให้แข็งแรงก็อาจเป็นมาตรการหนึ่งที่ทำให้ปัญหาต่าง ๆ ลดลง การออกแบบพื้นที่ใช้สอยต้องคำนึงถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน ไม่สร้างความเจริญอย่างหนึ่ง แต่ทำอีกหลาย ๆ อย่าง ควบคู่ไปด้วย หากดำเนินการต่อสภาพนี้ได้ นครพนมจะเป็นเมืองแห่งความสุขต่อไป

8. เมืองนครพนม เป็นเมืองที่มีทำเลที่ตั้งดี มีธรรมชาติสวยงาม มีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดี ประชาชนมีนิสัยโอบอ้อมอารี ยึดมั่นในวัฒนธรรม ประเพณีที่ดีงาม การพัฒนาเมือง ควรพัฒนาในแนวทางที่เอื้ออำนวยในการส่งเสริม พื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีตามฮีตสิบสองครองสิบสี่ จัดการผังเมืองให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ให้ประชาชนครองตนอย่างมีความสุข มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้เข้มงวดในเรื่องอบายมุข สิ่งเสพติดและการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ เมืองนครพนมเหมาะกับการเกษตร การพัฒนาให้เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรเพื่อส่งออกและเป็นเมืองข้าราชการ และควรพัฒนานักการเมืองให้มีความเป็นผู้เสียสละ อุทิศตนเพื่อบ้านเมือง เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

9. การจัดการทุกระบบ ควรมีการวางแผนวางผังร่วมทั้งการบริหารจัดการที่ดี

10. การมีสะพานข้ามพรมแดน ก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายคนเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ และกิจกรรมการเดินทางท่องเที่ยวมีการขยายตัวมากขึ้นแต่กลับมีข้อจำกัดของการเดินทางโดย

รถยนต์ส่วนตัว ที่ไม่มีสถานีเติมเชื้อเพลิงประเภท Gas NGV พอตอปสนองผู้เดินทาง ทำให้
นครพนมสูญเสียโอกาสไป

ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการ

เขตประกอบการอุตสาหกรรมหรือนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดนครพนม ควรมีการ
ให้บริการ One stop services ในการให้บริการด้านการออกใบอนุญาตต่าง ๆ การให้บริการด้าน
ศุลกากรสำหรับการตรวจปล่อยสินค้า และผู้คอนเทรนเนอร์ให้กับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมใน
เขตประกอบการอุตสาหกรรมหรือนิคมอุตสาหกรรมเพื่ออำนวยความสะดวก และยังเป็นการ
ชักชวนให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเข้ามาจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมภายในเขตประกอบการ
อุตสาหกรรม โดยระยะแรกอาจมีการกำหนดวันและเวลาในการตรวจปล่อยสินค้าให้เหมาะสมกับ
ปริมาณและกิจกรรมในเขตประกอบการอุตสาหกรรมหรือนิคมอุตสาหกรรมและเมื่อมีปริมาณและ
กิจกรรมภายในเขตประกอบการมากขึ้นควรพิจารณาให้มีการตรวจปล่อยสินค้าเพื่อการผ่านแดน
และข้ามแดนภายในเขตประกอบการอุตสาหกรรมหรือนิคมอุตสาหกรรมทุกวัน ส่งผลต่อการลด
ปริมาณความแออัดของปริมาณรถบรรทุก ที่จะส่งผลกระทบต่อด้านการจราจรตามชุมชนบนเส้นทาง
ขนส่ง และบริเวณสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) ซึ่งการตรวจปล่อยดังกล่าวสามารถใช้
ระบบสารสนเทศเข้ามาควบคุมการจราจร การขนส่งสินค้า การข้ามแดน และผ่านแดนให้มีความ
ปลอดภัยและมีประสิทธิภาพสูงสุด

สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ เศรษฐกิจ
และสังคมของพื้นที่มากขึ้น ซึ่งอยู่ที่ในระหว่างการเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงโดยการเปลี่ยนแปลง
ในแต่ละด้านมีลักษณะที่แตกต่างกันลักษณะการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระหว่างการเริ่มต้น พบว่าใน
อนาคตระยะยาวการเปลี่ยนแปลงจะมีการขยายตัวในอัตราเร่งที่เพิ่มมากขึ้น โดยเป็นผลมาจาก
ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกจังหวัด ที่มีอิทธิพลต่อระดับการเปลี่ยนแปลง เมื่อการพัฒนาได้
ขับเคลื่อนไปถึงระดับที่ปัจจัย องค์ประกอบการพัฒนาได้ทำการขับเคลื่อนไปพร้อมกันทั้งระบบ
ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลการวิจัยของการเปลี่ยนแปลงในประเด็นย่อยของวัตถุประสงค์ ตามลำดับ
ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพภายในเขตผังเมืองรวมเมืองนครพนม (ปรับปรุงครั้งที่ 2)
พบว่า โครงการก่อสร้างสะพานฯ มีผลกระทบโดยตรงต่อการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของพื้นที่ผัง
เมืองรวมเมืองนครพนม (ปรับปรุงครั้งที่ 2) ที่ปรากฏ คือ พื้นที่ภายในเขตเทศบาลเมืองนครพนม
ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปเพิ่มมากขึ้น จากยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2553-2556)
ที่กำหนด วิสัยทัศน์ “เมืองน่าอยู่ คู่สัมพันธ์อินโดจีน” โดยมีพันธกิจ 4 ด้าน คือ

ด้านสังคม: ประชาชนมีสุขภาพดีมีการศึกษามีอาชีพและชีวิตมั่นคง โดยใช้หลักศาสนา
วัฒนธรรมท้องถิ่นและมีความพอเพียงในการดำเนินชีวิต

ด้านเศรษฐกิจ: สร้างความมั่งคั่งอย่างยั่งยืนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านความมั่นคง: ชุมชนเข้มแข็งสังคมสันติสุขสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรที่
ยั่งยืนพื้นที่ชายแดนมีความมั่นคงและปลอดภัย

ด้านการบริหารจัดการ: ประชาชนมีส่วนร่วมพัฒนาธรรมาภิบาล และองค์กรภาครัฐ มีขีด
สมรรถนะและระบบที่ทันสมัยพึงพอใจการให้บริการภาครัฐ

ยุทธศาสตร์จังหวัดระยะ 4 ปี ประกอบด้วยประเด็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญ 5 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1: การพัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2: การพัฒนาการค้าชายแดน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3: การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4: บ้านเมืองน่าอยู่

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5: การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยพิจารณา

จากผลการประเมินผลผังเมืองรวมเมืองนครพนม (ปรับปรุงครั้งที่ 1) ได้สรุปผล

การประเมินผลผังเมืองรวมฯ ว่า ผังเมืองรวมฯ (ปรับปรุงครั้งที่ 1) มีการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญของ

ของผังเมืองรวม คือ การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ที่มีการใช้ที่ดินเพิ่มมากขึ้นใน

ทุกกิจกรรม และโครงข่ายเชื่อมโยงการคมนาคมระหว่างประเทศ สามารถอำนวยความสะดวกใน

การเดินทางของประชาชนและการขนส่งสินค้า สอดรับกับทิศทางการพัฒนาภายใต้กรอบ GMS

ที่มีความสำคัญเชิงนโยบาย ที่ขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยผลการประเมินผล สรุปว่า ผังเมืองรวมฯ

(ปรับปรุงครั้งที่ 1) มีการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญของผังเมืองรวมในด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน

อนาคตและโครงการคมนาคมขนส่งออกแบบการวางแผนรับรองไว้ โดยสำนักงานโยธาธิการ

และผังเมือง ดำเนินการปรับปรุงผังเมืองรวมเมืองนครพนม (ปรับปรุงครั้งที่ 2) ให้สอดคล้องกับ

การเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญ จึงมีการดำเนินการปรับปรุงผังเมืองรวมเมืองนครพนม (ปรับปรุง

ครั้งที่ 1) ขึ้นใหม่ ปัจจัยของการเปลี่ยนแปลงของการใช้ประโยชน์ที่ดิน คือ เนื้อเมือง (Unbar

texture) มีความหนาแน่นต่อหน่วยพื้นที่เพิ่มสูงขึ้น การกระจายตัวของประชากร อาคาร

สิ่งปลูกสร้างใหม่ มีเพิ่มขึ้นในพื้นที่ว่างของเมือง และขยายตัวออกสู่พื้นที่โดยรอบ ศูนย์กลางเมือง

ออกไปไกลเพิ่มขึ้น จำนวนประชากรในเขตผังเมืองรวมมีการขยายตัวในด้านจำนวนและ

ความหนาแน่นมากขึ้น การขยายตัวของพื้นที่อาคารกระจายตัวออกนอกเขตเทศบาลเข้าสู่พื้นที่

องค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยรอบที่อยู่ในเขตวางผังเมืองรวม (ปรับปรุงครั้งที่ 1) แล้วกระจายตัว

ออกไปนอกเขตผังเมืองรวมฯ (ปรับปรุงครั้งที่ 1) ไปตามแนวถนนสายหลักและสายรองทุกเส้น

โดยมีลักษณะการเติบโตและขยายตัวที่เรียกว่า รูปแบบการขยายตัวของเมืองตามแนวเส้นทาง (Ribbon development) อันก่อให้เกิดผลกระทบต่อเมืองที่อาจจัดให้บริการสาธารณะได้เพียงพอ เนื่องจากการขยายตัวในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโดยรอบ ซึ่งเป็นหน่วยปกครองท้องถิ่น ที่มีข้อจำกัดในด้านงบประมาณการลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับให้บริการ ประชาชนเมือง โครงข่ายคมนาคมไม่เพียงพอ และสอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง ของประโยชน์ที่ดิน อันสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของเมืองมีรูปแบบไม่เหมาะสม คือขยายตัวแบบกระจายตามแนวเส้นทาง (Ribbon development) ตามที่กล่าวมา จึงเป็น การเปลี่ยนแปลงที่ใช้ทิศไว้ระเบียบแบบแผน ระบบโครงข่ายคมนาคมขนส่งที่วางไว้ไม่ได้รับการ พัฒนาก่อสร้างให้ทันและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงมากขึ้นความต้องการใช้ที่ดินพัฒนา ของเอกชนจึงอาศัยถนนสายหลักและสายรอง เป็นทำเลที่ตั้งเพราะมีความสะดวกในการเข้าถึง ทำให้สังคมและเศรษฐกิจของเมืองโดยรวมดีขึ้น

นอกจากนี้ จากผลของการสื่อสารเรื่อง โครงการก่อสร้างสะพานแห่งใหม่ ยังส่งผลให้ ความต้องการครอบครองที่ดินของนายทุนเพื่อเก็งกำไรและเตรียมพื้นที่รองรับการพัฒนาที่แน่นอนว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงตามมา จึงมีการกว้านซื้อที่ดินจากเอกชนขนาดเล็กและจากเกษตรกร การถือครองที่ดินมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่ผู้ถือครองรายใหญ่ ราคาที่ดินจึงมีราคาสูงเพิ่มขึ้นใน อัตราก้าวกระโดดในช่วงระยะเวลาเพียง 5 ปี นับแต่มีการสื่อสารนโยบายของรัฐ ผลในเรื่องสะพาน ต่อสาธารณะ จึงพบว่า การแนวแกนถนนสายหลัก สายรอง โดยเฉพาะเส้นทางที่เชื่อมโยงเข้าสู่ สะพานมิตรภาพ มีการเปลี่ยนแปลงของการใช้ที่ดินสำหรับกิจการค้าส่ง-ค้าปลีก ขนาดใหญ่ เพิ่มขึ้น มีการลงทุน เตรียมความพร้อมการลงทุนขนาดใหญ่เพิ่มขึ้นการเปลี่ยนแปลงมีความ คุ่มค่าทางเศรษฐศาสตร์

จากผลดังกล่าว ของการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ในลักษณะและรูปแบบที่ กล่าวมา จึงมีผลกระทบต่อโครงสร้างเมือง (Urban texture) เดิมมีรองรับไว้ ไม่สามารถรองรับ การขยายตัวได้สอดคล้องกับการผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจริง พื้นที่ผังเมืองรวมไม่สามารถ รองรับการพัฒนาของประชากรได้เพียงพอ ดังนั้น เพื่อให้การวาง โครงสร้างเมืองเพื่อรองรับการ พัฒนาในอนาคตสอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จึงได้มีการปรับปรุงผังเมือง รวมเมืองนครพนม (ปรับปรุงครั้งที่ 2) โดยกำหนดให้

1. ขนาดพื้นที่วางผังเมืองรวมเมืองเพิ่มขึ้นจาก 50 ตารางกิโลเมตร เป็น 78.80 ตารางกิโลเมตร
2. ปรับปรุงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินของผังเมืองรวมให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

3. มีการปรับปรุงข้อกำหนด (กฎหมาย)ผังเมืองรวมให้สามารถส่งเสริม ควบคุม กำกับ ทิศทางการพัฒนาทางเมืองในอนาคต ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยปรับปรุงในสาระสำคัญของ ข้อกำหนด

4. มีโครงการก่อสร้างทางเลี้ยวเมืองเพื่อกระจายปริมาณการจราจร ออกจากตัวเมือง เพื่อลดความคับคั่ง แออัด ของการจราจรในเมือง ซึ่ง ความจุของถนนไม่เพียงพอในการรองรับ ปริมาณการจราจรที่ขยายตัวอัตราที่สูงขึ้น โดยเฉพาะการจราจรจากภาคการขนส่งสินค้าและ โลจิสติกส์ระหว่างภาคและข้ามพรมแดนที่ตัดผ่านสะพานมิตรภาพแห่งที่ 3 เชื่อมโยงเข้าสู่อิน โดจีน ผลของการก่อสร้างสะพานทำให้เมือง มีความเป็นศูนย์กลางมากขึ้น มีแนวโน้มของ การขยายตัวของเมืองสูงขึ้น ในลักษณะที่เรียกว่า เมืองนครพนม กำลังเข้าสู่กระบวนการเป็นเมือง อย่างชัดเจน (Urbanization) เพื่อรองรับเศรษฐกิจและการลงทุนในสาขาการผลิตต่าง ๆ ย่อม ส่งผลโครงสร้างของเมืองและ โครงสร้างการใช้ประโยชน์ที่ดินต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม กับสภาพความเป็นเมือง

นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงทฤษฎีภาพบริเวณพื้นที่ชายแดนเชิงสะพานและพื้นที่ โดยรวม ซึ่งปัจจุบันเป็นพื้นที่ชนบทได้รับผลกระทบโดยตรงต่อนโยบายรัฐ ผลที่มุ่งส่งเสริมให้ พื้นที่ชายแดน สะพานและพื้นที่เกี่ยวเนื่องเป็นพื้นที่รองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ (E Special Economic Zone: SEZ) ความจำเป็นในการใช้มาตรการทางผังเมือง เพื่อจัดการพื้นที่บริเวณนี้ จึงได้รับการ จัดทำในรูปแบบของการวางผังเฉพาะและบริเวณพื้นที่ทางเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อจะระบบ การใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสม ตามหลักการผังเมืองซึ่งขณะนี้กรมโยธาธิการและผังเมือง กำลังดำเนินการวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะบริเวณชุมชนชายแดนสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม- คำม่วน) ในขณะเดียวกันสำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ซึ่งหน่วยงาน หลักของรัฐบาลในการกำหนดนโยบายมาตรการพัฒนาพื้นที่ระดับปกติได้มีการว่าจ้างบริษัท ที่ปรึกษาฯ ศึกษาเพื่อวางผังและออกแบบบริเวณพื้นที่เฉพาะเพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจ อยู่ในระหว่างการดำเนินการในขณะเดียวกัน มีคำสั่ง สศช. ประกาศเพิกถอนเขตประจําติ ครม. ให้เป็นเขต สปก. ในพื้นที่บางอำเภอและบางตำบลของอำเภอ เป็นพื้นที่รองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งนโยบายของจังหวัดนครพนม โดยภาพรัฐและเอกชนก็ได้พิจารณาถึงความเหมาะสมของพื้นที่ ในการรองรับการพัฒนา จึงเป็นประเด็นที่น่าคิดว่า ความซับซ้อนของการบูรณาการ การทำงาน ในระดับเริ่มต้น คือ การกำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับรองรับการพัฒนาความแตกต่างของพื้นที่ โครงการมีทั้งที่เป็นพื้นที่เดียวกัน และพื้นที่ต่างกัน และแต่ละพื้นที่ต่างก็ยังมีเป้าหมายใน การกำหนดแนวคิด รูปแบบการพัฒนาพื้นที่ที่ต่างกันด้วย

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงที่ปรากฏ สรุปได้ว่าอยู่ในขั้นเริ่มต้น และก็มีแนวโน้ม ดังนี้

1. เศรษฐกิจขยายแผ่ขยายตัวมากขึ้น มูลค่าการนำเข้า-ส่งออก ผ่านเขตมีปริมาณสูงขึ้น และกระจายสู่พื้นที่การค้าที่กว้างขวางออกไปสู่ประเทศต่าง ๆ ในอินโดจีนมากขึ้น

2. เศรษฐกิจการท่องเที่ยว พบว่า มีปริมาณนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าออกจังหวัดนครพนมมากขึ้น โดยปลายทางพื้นที่เดินทางมุ่งเข้าสู่ประเทศอินโดจีนอื่น ๆ นครพนมในบทบาทด้านการท่องเที่ยวจึงอยู่ในระดับเป็นประตูเปิดสู่การท่องเที่ยวอินโดจีน ผลกระทบด้านเศรษฐกิจการท่องเที่ยวต่อพื้นที่จังหวัดยังมีการเปลี่ยนแปลงน้อย แต่อย่างไรก็ดีภาคเอกชนได้เตรียมความพร้อมไว้เช่นกัน ข้อมูลบ่งชี้ คือ ปัจจุบันมีการก่อสร้างโรงแรมและที่พักอาศัย ค้างกินประเภทอื่น ๆ เพิ่มขึ้น เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่มาหยุดพักที่นครพนมก่อนข้ามพรมแดนการท่องเที่ยว

เศรษฐกิจการค้าการลงทุนในพื้นที่ พิจารณาได้ 2 ระดับ

1. ระดับมหภาค คือ การลงทุนของนักลงทุนภายในพื้นที่จังหวัด ต่างพื้นที่และการลงทุนข้ามชาติมีมากขึ้น ประเภทร้านค้าส่ง-ปลีก แบบสมัยใหม่ (Modern trade) อาทิ บิ๊กซี โลตัส โอแมร์ทขนาดใหญ่ โรบินสัน เซนทรัล เป็นต้น และยังเตรียมการลงทุนพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ในอนาคต การใช้ที่ดินทั้งในเมืองและนอกเมือง มีการก่อสร้างอาคารพาณิชย์และกิจการอื่น ๆ มากขึ้น ก่อให้เกิดการจ้างงานและสร้างรายได้ให้แก่จังหวัดจากผู้บริโภคริโกลที่มาจากประเทศลาวและผู้บริโภคริโกลประเภทเดินทางผ่าน

2. ระดับครัวเรือน ยังคงมีการเปลี่ยนแปลงน้อยมาก ผลกระทบจากการสร้างสะพานยังกระจายไปถึงเศรษฐกิจระดับครัวเรือน เนื่องจากการลงทุนกระจุกตัวอยู่ในมือนักลงทุนและเป็นการลงทุนเชิงผูกขาดในระบบบริโกลนิยมที่เข้ามาในรูปแบบของการลงทุนแบบสมัยใหม่ (Modern Trade) ซึ่งไปก่อให้เกิดผลกระทบด้านการเชื่อมโยงเศรษฐกิจระดับบน คือ กลุ่มทุนกับระดับล่าง คือ ธุรกิจท้องถิ่นและภาคครัวเรือนอย่างเด่นชัด จึงยังคงเป็นการเติบโตทางเศรษฐกิจระดับครัวเรือนในลักษณะแนวโน้มตามเดิมในระยะเริ่มต้นและเปลี่ยนผ่านการพัฒนา

3. การเปลี่ยนแปลงทางสังคม พบว่า การเปลี่ยนแปลงนี้ยังได้รับผลกระทบน้อยมาก เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงจากการก่อสร้างสะพานอยู่ในระยะเริ่มต้นคงต้องใช้ระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี จึงจะปรากฏรูปแบบการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนขึ้น อย่างไรก็ตาม วัฏจักรที่เห็นชัด คือ การเคลื่อนย้ายถิ่นเข้ามาตั้งถิ่นฐานเพื่อการค้า การลงทุน จากภายนอกมากขึ้น การก่อสร้างมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี วิทยาเขต มุกดาหาร ในอนาคต จะส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในอัตราเพิ่มที่สูงขึ้น ปัจจุบันชาวนครพนม ยังคงดำเนินวิถีชีวิตตามปกติ ยังคงดำรงตนอยู่ในวิถีชาวพุทธอยู่มาก

ศึกษาสภาพปัญหาและแนวโน้มของปัญหาที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ตามขอบเขตผังเมืองรวม เมืองนครพนม (ปรับปรุงครั้งที่ 2) ภายหลังจากเปิดใช้สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน)

สรุปได้ว่า แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงภายในเขตผังเมืองรวมเมืองนครพนม (ปรับปรุงครั้งที่ 2) จะมีเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องกิจกรรมของเมืองจะแผ่กระจายออกไปในส่วนต่าง ๆ ของพื้นที่ผังเมืองรวมและมีลักษณะที่ไม่อาจควบคุมการเปลี่ยนแปลงให้เป็นไปตามข้อกำหนดผังเมืองรวมฯ ได้ เนื่องจากอัตราเร่งของการเปลี่ยนแปลงทวีมากขึ้น ส่งผลให้ความต้องการลงทุนเพิ่มมากขึ้น อุปสงค์ที่ดินจะมีเพิ่มขึ้น มีทั้งอุปสงค์เทียบ คือ การซื้อที่ดินเชิงราคาไม่มีการลงทุน หรือซื้อที่กักตุนเพื่อรอการลงทุน กับอุปสงค์แท้ คือ ความต้องการซื้อที่ดินและมีการลงทุนจริง ประเด็นปัญหาของความไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายผังเมืองรวม ได้ตามเป้าหมาย เนื่องจากปัจจัยราคาที่ดินที่ทำให้ที่ดินตกอยู่ในมือนักลงทุน การลงทุนจะเกิดขึ้นผิดประเภท การใช้ประโยชน์ที่ดิน เพราะที่ดินจำนวนมากที่ถือครองโดยนักลงทุนซื้อที่ดินจากเกษตรกร ซึ่งในผังเมืองรวมกำหนดเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทชนบท เกษตรกรรม เนื่องจากมีราคาถูก จึงขัดกับความต้องการของนักลงทุนที่ต้องการพัฒนาที่ดิน ปัญหาของเมืองอันสืบเนื่องมาจากใช้ประโยชน์ที่ดินไม่เหมาะสม ไม่สอดคล้องกับศักยภาพ ไม่เป็นไปตามแผนผังเมืองรวม จะยังคงเป็นปัญหาที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น

ศึกษาแนวทางการจัดการพื้นที่ตามขอบเขตผังเมืองรวมเมืองนครพนม (ปรับปรุงครั้งที่ 2) ภายหลังจากเปิดใช้สะพานมิตรภาพที่ 3 (นครพนม-คำม่วน) ด้วยมาตรการผังเมือง พบว่าการจัดการพื้นที่ด้วยมาตรการผังเมือง ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ใช้เพียงเครื่องมือที่มีผลใช้บังคับตามกฎหมาย คือ ผังเมืองรวมเมืองนครพนม แต่ยังคงเป็นผังเมืองรวมที่อยู่บนพื้นฐานของการกำหนดสร้างเมืองตามกรอบแนวคิดเดิม ๆ ที่ไม่สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงระดับโลกที่มีผลกระทบและอิทธิพลต่อการกำหนดทิศทางการเติบโตของเมืองนครพนม เมืองนครพนม ไม่อาจเป็นอิสระในการพัฒนาโดยลำพังได้อีกต่อไป แต่กรอบความร่วมมือการพัฒนาระหว่างประเทศในรูปแบบต่าง ๆ โดยความหมาย กรอบความร่วมมือ ที่กำหนดโดยประเทศมหาอำนาจผ่านกระบวนการสรรสร้างการพัฒนาใหม่ คือ กระบวนการทรานส์โลกหลังยุคสมัย (Post modern) หรือ โลกาภิวัตน์ (Globalization) จะเป็นปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลลงลึกถึงการกำหนดนโยบายการพัฒนาภายในประเทศโดยตรง นครพนมจึงไม่อาจหลีกเลี่ยงผลกระทบนี้ไว้ แต่นครพนมได้กลายเป็นเมืองเล็ก เมืองได้มีอิทธิพลของทฤษฎีระบบโลก ในลักษณะของเมืองบริวารที่ทำหน้าที่ตามอิทธิพลของระบบโลกครอบงำ ดังนั้น การไหลบ่าของการเคลื่อนย้ายคน แรงงาน ทุน สินค้า บริการ วัฒนธรรม จะส่งผ่านเข้าสู่ นครพนมและรับเข้าสู่ส่งออกกระบวนการทรานส์ใหม่ ๆ วัฒนธรรมต่างถิ่นที่มาพร้อมกับการเคลื่อนย้ายของผู้คน

ดังนั้น ด้วยกระแสการเปลี่ยนแปลงแบบพลิกโฉมใหม่ของระบบการพัฒนาของประเทศ จังหวัดนครพนมในฐานะที่ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของระบบเมืองของโลกไปแล้วด้วยการมีทำเลที่ตั้งที่มียุทธศาสตร์ที่ได้เปรียบ จึงถูกใช้เป็นฐานในการรองรับการกระแสการเปลี่ยนแปลงของการพัฒนาของโลกสมัยใหม่ในบทบาทที่เข้มข้นและเปลี่ยนแปลงไปมากขึ้น

จัดการพื้นที่ข้ามพรมแดนด้วยมาตรการผังเมือง จึงควรต้องปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ของการวางผังเมืองและการพัฒนาเมืองไปสู่รูปแบบที่เป็นสากล คือสามารถตอบสนองการเข้ามาของนักลงทุนข้ามชาติในระดับหนึ่ง ในขณะที่เดียวกันมาตรการผังเมืองควรยังคงต้องสงวนคุ้มครองคุณค่าของจังหวัดนครพนมให้ดำรงอยู่ได้ท่ามกลางกระแสการพัฒนา สิ่งที่ต้องดำเนินการ คือ

1. กระบวนทัศน์การบริหารจัดการ
2. การวางผังเมืองรวมเมืองนครพนม ต้องสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาบนพื้นฐานของการคาดการณ์อนาคตได้อย่างใกล้ความจริง
3. ปรับเปลี่ยนแนวคิดการวางผังเมืองด้วยการศึกษาและนำแนวคิดการผังเมืองแบบใหม่ที่มีหลากหลายมาตีความและประยุกต์ใช้กับการวางผังเมืองรวมในอนาคต เพื่อให้ได้ผังเมืองรวมที่ตอบสนองการพัฒนาระดับต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทับซ้อนในพื้นที่จังหวัดนครพนม
4. รูปแบบผังเมืองรวม ควรปรับปรุงองค์ประกอบของผังเมืองรวมให้มีประเด็นรายละเอียดครอบคลุมทุกมิติ ทั้งในเชิงกว้างและเชิงลึก ให้ละเอียดชัดเจนรวมถึงการสร้างข้อกำหนด ผังเมืองรวมที่สอดคล้องกับรูปแบบ แนวคิดของผังเมืองรวมแบบใหม่
5. พื้นที่ภายในเขตผังเมืองรวม ควรต้องส่งเสริมให้มีการวางผังเมืองเฉพาะ (Specific plan) ตาม พรบ. การผังเมือง พ.ศ. 2518 ซึ่งมีกฎหมายรองรับให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นวางผังเมืองเฉพาะได้หรือดำเนินการร่วมกับกรมฯ หรือมอบให้กรมฯ ดำเนินการ เพื่อให้พื้นที่ส่วนต่าง ๆ ของเมืองได้รับการพัฒนา ด้วยเครื่องมือการพัฒนาที่เหมาะสมรวมถึงการจะทำมาซึ่งการกำหนดข้อกำหนด ที่มีความเฉพาะเจาะจงเฉพาะพื้นที่ (Zone) ย่อย ๆ มากขึ้น เพื่อให้การผังเมืองรวมได้มีการนำไปปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนผัง
6. ผังเมืองรวมเมืองและผังเมืองเฉพาะควรจะต้องมีความสัมพันธ์และสอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดการพัฒนาเมือง (Ribbon development) ต่อจากการวางผังเมือง (Urban planning)
7. ส่งเสริมให้มีการวางผังเมืองรวมเมืองรวมระดับจังหวัด โดยมุ่งเน้นให้เป็นผังเมืองระดับนโยบายและบังคับใช้กฎหมายเฉพาะในภาพกว้างของเมือง เพื่อลดความซ้ำซ้อน ความขัดแย้ง ความไม่ลงตัวระหว่างผังเมืองรวมเมือง และผังเมืองรวมจังหวัด

8. ส่งเสริมการใช้เครื่องมือการพัฒนาเมืองในรูปแบบการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง (Land readjustment) เพื่อสนับสนุนให้พื้นที่เมืองส่วนที่ถูกปิดล้อมการพัฒนา (Blind area) ได้รับความพัฒนาอันเป็นการเพิ่มการใช้ประโยชน์ที่ดินให้ได้รับประโยชน์สูงสุด ปัจจุบันมี พรบ. การจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง พ.ศ. 2542 อยู่แล้ว โดยส่งเสริมในระยะเวลาที่เหมาะสม

9. การวางผังเมืองเฉพาะบริเวณพื้นที่ชุมชนแดนเชิงสะพานและพื้นที่โดยรอบ ด้วยรูปแบบการผังเมืองใหม่ ๆ ด้านเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อส่งเสริมการลงทุนแบบสมัยใหม่ เพื่อให้สัมพันธ์กับการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเมืองคำม่วน

10. การจัดการพื้นที่วางผังเมืองรวมข้ามพรมแดนระหว่างนครพนมกับคำม่วน เพื่อให้มีผังเมืองรวมและผังเมืองเฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนา ร่วมกันการฟื้นฟูเมือง และการอนุรักษ์เมือง จะต้องนำมาใช้ในการจัดการพื้นที่ในเขตเมืองเดิมของเมืองนครพนม ร่วมกับเมืองคำม่วน เนื่องจากคำม่วนเป็นเมืองเก่าที่มีอาคารที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรมที่ควรส่งเสริมให้มีมาตรการผังเมืองที่มีร่วมกัน

อภิปรายผล

ในโลกยุคหลังสร้างใหม่ (Post modern) พรมแดนไม่ใช่เรื่องสำคัญด้วยเทคโนโลยีมีการสื่อสารที่ทันสมัยทำให้ทุกส่วนของพื้นที่โลกเชื่อมเป็นพื้นที่เดียวกัน การเปลี่ยนแปลงเป็นผลมาจากปัจจัยภายนอกที่เกิดอิทธิพลของการเมืองของมหาอำนาจโลกเป็นกำกับจากผลการวิจัยยังพบว่า นครพนมยังมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคหลังสมัยใหม่น้อยมากและล่าช้ากว่าประเทศในกลุ่มอินโดจีนที่เป็นพื้นที่เป้าหมายเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจของนครพนม-อินโดจีน การเปลี่ยนระดับโลกที่มหาอำนาจโลกเป็นผู้กำหนดกระบวนการพัฒนา ซึ่งมีนัยยะถึงการในระดับลึกคือการควบคุมการพัฒนาในระดับปัจเจกชนผ่านระบบเศรษฐกิจการค้ายุคใหม่ของโลก อันเป็นประเด็นท้าทายทุกภาคส่วนของประเทศ จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชน จึงยังคงในขณะที่มีการจัดการพื้นที่ข้ามพรมแดนด้วยมาตรการผังเมืองของไทยยังคงใช้รูปแบบเดิม ๆ ภายใต้อัตลักษณ์การทรรศน์แบบเก่า ซึ่งสะท้อนลงถึงการกำหนดกรอบวิธีคิดแนวคิดในการจัดทำผังเมืองรวมระดับต่าง ๆ จึงยังพบปัญหาของระบบการผังเมืองว่าเป็นปัญหาทั้งระบบและต้องแก้ไขทั้งระบบ ตั้งแต่ ผู้ริเริ่มการงาน-กระบวนการวางผัง-การรวมผัง-การปฏิบัติตามผัง ซึ่งเป็นวงจรของการวางผังเมืองซึ่งจากผลการวิจัยและการศึกษาจากนักวิชาการในประเทศไทยได้ข้อสรุปตรงกันว่า ระบบการผังเมืองไทยยังคงมีปัญหาและจะยังคงเป็นปัญหาต่อไปอีกนานและจะนำมาซึ่ง การไม่เป็นมาตรการที่ดีพอใน

การจัดการ การใช้ประโยชน์พื้นที่ของประเทศในระดับต่าง ๆ ครอบคลุมที่ยังไม่มีการปรับรื้อระบบ การผังเมืองไทยครั้งใหญ่ ประเด็นที่น่าสนใจและจะเป็นอุปสรรคต่อการผังเมือง คือการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ภาคประชาสังคม ภาคพลเมือง ในการมีส่วนร่วมทางตรงในการวางผังทุกระดับ จนกระทั่งถึงการมอบอำนาจให้ท้องถิ่นดำเนินการวางผังด้วยตนเอง โดยเปิดเสรี รัฐคือ ส่วนกลาง ควรปรับบทบาทลดลงและเพิ่มอำนาจให้ท้องถิ่น เพื่อให้ได้ผังเมืองตรงสอดคล้องกับหลักปรัชญา การผังเมือง และนักนิติปรัชญา ที่เมืองควรมีรูปแบบการพัฒนาและลงตัว ความเฉพาะตัวควร เป็นการตัดสินใจในเชิงคุณค่าของท้องถิ่นว่าต้องการให้เมืองมีการเติบโตไปอย่างไรมีความงาม ของเมืองแบบไหน เมืองต้องรับใช้ผู้คนเมืองเป็นที่อยู่อาศัยตั้งถิ่นฐานของผู้คน เมืองจึงต้องได้รับการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาในเชิงรูปธรรมและนามธรรมอันเป็นเรื่องของคุณค่าทางจริยศาสตร์ และคุณความดี ความงาม ผ่านการสร้างเมืองโดยประชาชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

เห็นควรสร้างระบบการมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองในลักษณะพหุภาคี ที่มีฐานหลักมาจากภาคประชาชนในพื้นที่เพื่อกำหนดมาตรการผังเมืองด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ระดับกรม โยธาธิการผังเมืองควรกระจายอำนาจการวางผังเมืองในท้องถิ่นให้เป็นนโยบายหลักของประเทศ และหลักผลักดันให้สัมฤทธิ์ผล
2. ระดับประเทศ ควรมีหน่วยงานกำกับ ดูแลนโยบายการตั้งถิ่นฐานมนุษย์โดยตรง เนื่องจากเป็นเรื่องเฉพาะทางที่ต้องอาศัยองค์ความรู้ทางผังเมืองเป็นหลัก

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. การส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบการวิจัย การผังเมืองระบบเมืองทั้งระบบ
 2. ควรสร้างมาตรฐานทางวิธีการผังเมืองที่อยู่บนพื้นฐานความคิดของไทย
- การใช้แนวคิดจากต่างประเทศควรได้มีการวิจัยและนำผลการวิจัยมาปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทสังคมไทย
3. การสร้างผังเมืองต้องสามารถอธิบายได้ด้วยเหตุผลทั้งทางวิทยาศาสตร์ในส่วนที่สามารถสร้างเป็นมาตรฐานได้ควบคู่ไปกับเหตุผลทางปรัชญา ซึ่งเป็นเมืองของสุนทรียภาพ จริยศาสตร์ อุดมการณ์ ความดี ความงาม ที่เมืองต้องสร้างให้เมืองต้องมีการศึกษาวิจัยในศาสตร์การผังเมืองทั้ง 2 ด้านคือด้านที่เป็นวิทยาศาสตร์ และด้านที่เป็นปรัชญา

4. การผังเมือง ผู้วางผังควรต้องเป็นทั้งนักวิชาการ คือรอบรู้ศาสตร์ทางการผังเมือง พัฒนาศาสตร์การผังเมืองด้วยตนเอง และต้องเป็นนักปฏิบัติคือ นำศาสตร์ที่ได้จากการศึกษาวิจัยไป ถ่ายทอดลงสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมให้ได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะเชิงพัฒนาการระบบผังเมืองของประเทศไทย

1.1 ควรทำการศึกษการพัฒนาด้านกายภาพของเมืองให้ เป็นไปอย่างเหมาะสมและยั่งยืน (Sustainability) โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาและการใช้ประโยชน์ในที่ดินของประชาชน เพื่อให้ประชาชนสามารถอยู่อาศัยและทำงานในสภาพแวดล้อมที่ดีที่สุดและเพื่อให้การใช้ทรัพยากรต่าง ๆ อันมีอยู่อย่างจำกัดเกิดประโยชน์สูงสุด (Maximize profit) และสอดคล้องกับลักษณะเฉพาะ (Character) ของแต่ละเมือง

1.2 ศึกษาการจัดทำผังเมืองในการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง (Plan with partnes and stakeholders) ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Recognize cultural diversity)

1.3 ศึกษาการกำกับการพัฒนาด้านกายภาพของเมืองให้ เป็นไปอย่างเหมาะสมและยั่งยืน ภายหลังจากใช้สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) ในปลายปี 2554 มูลค่าการค้าผ่านด่านศุลกากรนครพนมได้เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด จาก 4323.10 ล้านบาท ต่อปีในปี 2553 (ก่อนการเปิดใช้สะพาน) เป็น 32,000 ล้านบาทในช่วง มกราคม-กรกฎาคม พ.ศ. 2556 และยังมีจุดเด่นที่น่าสนใจคือ มีพื้นที่อุดมสมบูรณ์จากภูมิประเทศ มีศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ โดยมีประวัติศาสตร์เก่าแก่ นครพนมเป็นที่ประดิษฐานขององค์พระธาตุพนมเป็นศูนย์กลางศิลปวัฒนธรรมตั้งแต่อาณาจักรศรีโคตรบูรและที่คำม่วนมีพระธาตุศรีโคตรบอง มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ที่สวยงามมีชื่อเสียงระดับโลก ในเขตสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม จังหวัดกว๋างบินห์ เมืองดงห่วย มีชายหาดที่สวยงาม มีถ้ำฟองยาที่เป็นถ้ำหินปูนสวยงามเป็นมรดกโลก นครพนมมีโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการพัฒนาเป็นประตูการค้าหลัก อาทิ สนามบินนครพนมซึ่งอดีตเคยเป็นสนามบินขนาดใหญ่ของสหรัฐอเมริกาในสมัยสงครามเวียดนาม มีวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี วิทยาลัยการบิณนครพนม มหาวิทยาลัยนครพนม และที่อยู่ระหว่างการก่อสร้างโรงพยาบาลศูนย์สุขภาพแห่งอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงและมีโครงการก่อสร้างรถไฟรางคู่สายบ้านไผ่-นครพนม” (วีรพงษ์ รามางกูร, 2556)

ศักยภาพจังหวัดนครพนมภายหลังมีสะพาน (สำนักงานจังหวัดนครพนม, 2556)

จุดแข็ง

1. มีภูมิสังคมมีทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นอีสานที่หลากหลาย
2. มีจุดเด่นด้านสภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์

3. ลักษณะภูมิประเทศมีความอุดมสมบูรณ์เอื้อต่อการพัฒนาจังหวัดนครพนม
4. มีโครงสร้างพื้นฐานทางการคมนาคมที่ดีเอื้อความสะดวกด้านการติดต่อกับจังหวัดอื่น ๆ และประเทศเพื่อนบ้าน
5. มีสถาบันทางสังคมที่เอื้อต่อการพัฒนาจังหวัดในระยะยาว
6. เป็นจังหวัดที่ได้รับการสำรวจพบว่า ประชาชนมีความสุขเป็นอันดับ 1 ของประเทศไทยถึง 2 ปีซ้อน (ปี 2555-2556)
7. มีการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมที่มีมลพิษต่ำ เพื่อรองรับผลผลิตทางการเกษตร
8. มีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวจุดอ่อน
 1. เศรษฐกิจท้องถิ่นในจังหวัดมีขนาดเล็กกว่าค่าเฉลี่ยของจังหวัดทั่วประเทศ
 2. ประชาชนยากจนมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีเท่ากับ 39,224 ต่อคนต่อปี อยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประชาชนทั้งประเทศ คิดเป็นร้อยละ 31 ของรายได้เฉลี่ยของประชาชนทั้งประเทศ
 3. แรงงานมีระดับผลิตภาพแรงงานต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ 3 เท่า
 4. อัตราการลงทุนจากนักลงทุนภายนอกจังหวัดต่ำ
 5. ขาดโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญในระบบปฏิบัติการบางส่วนที่เอื้อต่อการพัฒนาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
 6. กฎระเบียบบางส่วนไม่เอื้อต่อการพัฒนาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
 7. ธุรกิจท้องถิ่นในจังหวัดได้รับประโยชน์จากการเปิดใช้สะพานมิตรภาพ 3 ในระดับที่ต่ำกว่าธุรกิจระดับประเทศ
 8. ด้านสาธารณสุข
 - 8.1 ขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์
 - 8.2 อัตราการตายจากโรคหลอดเลือดหัวใจ อายูกรรรมและการส่งต่อผู้ป่วยอาการหนักสูง
 - 8.3 ขาดอุปกรณ์การแพทย์สำหรับผู้ป่วยฉุกเฉินและอาการหนัก
 9. ด้านการศึกษาและคุณภาพทรัพยากรมนุษย์
 - 9.1 เยาวชนมีมาตรฐานการศึกษาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยค่าเฉลี่ยทั้งประเทศ
 - 9.2 แรงงานขาดทักษะฝีมือที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน
 - 9.3 ผู้ประกอบการท้องถิ่นขาดทักษะและโอกาสในการพัฒนาธุรกิจเพื่อเข้าสู่การแข่งขัน

9.4 เกษตรกรว่างงานนอกฤดูการทำนาสูง มีปัญหาการย้ายถิ่นของประชากรวัยทำงานเข้าสู่เมืองใหญ่

10. ขาดการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี

11. ประสิทธิภาพและการบริหารจัดการภาครัฐยังไม่ทั่วถึงและเพียงพอ ในประเด็นต่อไปนี้

11.1 ปัญหายาเสพติดและการลักลอบสิ่งผิดกฎหมายตามแนวชายแดน

11.2 อัตราการเข้าถึงน้ำประปาและอินเทอร์เน็ต

11.3 ลำน้ำลำคัญ ๆ ในฤดูแล้งไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ประโยชน์ได้

11.4 เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการต่างประเทศโดยตรง

11.5 กฎหมายผังเมืองรวมจังหวัด/ ผังพื้นที่

โอกาส

1. การเปิดใช้สะพานมิตรภาพ 3 ทำให้นครพนมเป็นเมืองท่าบนปากทางที่สั้นที่สุดใน การเชื่อมโยงการค้าการลงทุน กับเขตเศรษฐกิจจีนตอนใต้

2. นโยบายการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และเขตกรอบความร่วมมือ GMS และนโยบายการพัฒนาประเทศและยุทธศาสตร์สำคัญของเพื่อนบ้านที่มีผลทางบวกต่อนครพนม

3. รัฐบาลมีนโยบายที่เอื้อต่อโอกาสการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดนครพนม เช่น

3.1 การประกาศให้จังหวัดนครพนมอยู่ในพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

3.2 พ.ร.บ. ให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งของประเทศ

3.3 นโยบายสนับสนุนการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green and cool agricultural economy) การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) การบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรและ Smart farmer ของรัฐบาล

3.4 นโยบายพัฒนาโรงพยาบาลนครพนมให้เป็นโรงพยาบาลศูนย์สุขภาพแห่งอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกในช่วงเปลี่ยนผ่านการพัฒนาสู่ภาพอนาคต นครพนม-คำม่วน

จังหวัดนครพนม เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนที่สะท้อนถึงแนวความคิดในการใช้ศักยภาพ

ความได้เปรียบของที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่อยู่ใกล้กับประเทศเพื่อนบ้านมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจของจังหวัด นับตั้งแต่วันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2552 ที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จวางศิลาฤกษ์สะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 3 ที่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำโขงเขตบ้านห้อมตำบลอาจสามารถอำเภอเมืองจังหวัดนครพนมซึ่งอยู่ตรงข้ามกับบ้านเวินใต้ เมืองท่าแขกแขวง คำม่วนสปป.ลาว ซึ่งเป็นจุดก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 3 ระหว่างจังหวัดนครพนมและแขวงคำม่วนก่อให้เกิดอุปสรรคทางการค้า เศรษฐกิจ อุตสาหกรรมการค้า และการลงทุนระหว่างไทยและสปป.ลาว รวมทั้งประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงอย่างเอนกอนันต์ เนื่องจากเป็นโครงข่ายถนนที่จะเชื่อมโยงภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยไปสู่ภาคกลางของสปป.ลาว ตลอดจนภาคเหนือของเวียดนาม รวมทั้งเชื่อมโยงไปสู่มณฑลทกวางสี และมณฑลทกวางตุง ซึ่งเป็นมณฑลที่มั่งคั่งที่สุดของจีนซึ่งจะเป็นการเปิดประตูอุตสาหกรรม การค้า การลงทุน การคมนาคมขนส่ง ตลอดจนการท่องเที่ยวระหว่างสี่ประเทศในอนาคต

อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัดนครพนมทั้งในระดับกลุ่มจังหวัดและในระดับภาคซึ่งมีแนวโน้มขยายตัวลดลงในภาคการเกษตร ทั้งในระดับกลุ่มจังหวัดและในระดับภาคในขณะที่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นในกิจกรรมภาคการผลิต ภาคการก่อสร้าง โรงแรม ภัตตาคาร การศึกษา สาธารณสุข ดังนั้นยุทธศาสตร์ของจังหวัดนครพนมทางการเกษตรและอุตสาหกรรม การเกษตร ควรมุ่งเน้นไปที่กลยุทธ์การส่งเสริมการแปรรูปสินค้าทางการเกษตร เช่น การผลิตสินค้าให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน พัฒนาผู้ประกอบการ และการตลาดสินค้าเกษตร ตลอดจนส่งเสริมความร่วมมือด้านการเกษตรกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะในรูปแบบของ Contract farming เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาทางการเกษตร โดยเฉพาะในด้านวัตถุดิบ เพื่อป้อนอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น

บรรณานุกรม

กรมการผังเมือง. (2542). *การผังเมืองในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช*.

กรุงเทพฯ: กรมการผังเมือง.

กรมโยธาธิการและผังเมือง. (2551). *ผังประเทศไทย พ.ศ. 2600*. กรุงเทพฯ: กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย.

กรมโยธาธิการและผังเมือง. (2550). *โครงการพันธมิตรเพื่อการพัฒนาตามผังเมือง*. เข้าถึงได้จาก <http://www.dpt.go.th/aud/ไฟล์/เล่มโครงการ%20พร.นครพนม.pdf>

กรมอาเซียน. (2558). *กิจกรรมอาเซียนสัญจร ครั้งที่ 4/2558 วันที่ 23 มกราคม 2558 เรื่อง นครพนมกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558*. กรุงเทพฯ: กรมอาเซียน.

กัณฑ์พงษ์ ไกรโทสงจรัส. (2557, 30 กรกฎาคม). *ข้าราชการบ้านนาญ กองทัพบก. สัมภาษณ์* กาญจนา ภัคดี. (2557, 19 สิงหาคม). *นักวิชาการอุตสาหกรรมชำนาญการ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครพนม. สัมภาษณ์*

กุมพล บรรเทาทุกข์. (2557, 18 กันยายน). *รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม. สัมภาษณ์*.

จุฑามาศ วัจนพันธ์. (2557, 12 พฤษภาคม). *พยาบาลวิชาชีพ 7 โรงพยาบาลนครพนม. สัมภาษณ์*.

ชลิตา รัตนสาร และวรรณรัตน์ วัฒนานิมิตกุล. (2550). *รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาการค้า ไทย-ลาว ณ จุดที่มีสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 3 ในบริบทของวัฒนธรรม เศรษฐกิจ*. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัย มหาวิทยาลัยสยาม.

ฐาปนา บุญประวิตร์. (2556ก). *การนำแนวคิดการวางผังสู่การออกแบบชุมชนเมือง*. เข้าถึงได้จาก <http://www.oknation.net/blog/smartgrowth/2012/10/25/entry-1>

ฐาปนา บุญประวิตร์. (2556ข). *กายภาพเมืองที่ดี: สิทธิขั้นพื้นฐานที่ประชาชนควรได้รับจากนโยบายสาธารณะ*. เข้าถึงได้จาก <http://asiamuseum.co.th/upload/forum/GoodPhysical.pdf>

ณรงค์ ไชยตา. (2557, 12 พฤษภาคม). *อดีตผู้อำนวยการกองช่าง เทศบาลเมืองนครพนม, ประธานชมรมพนมนครานุรักษ์. สัมภาษณ์*.

ถนนสายสำคัญที่เชื่อมโยงแขวงต่าง ๆ ในสปป.ลาว. (2557). เข้าถึงได้จาก

http://www.boi.go.th/thai/clmv/Back_up/2010_laos/2010_laos_pdf/pdf_lao_4_2.pdf

ธนากร พิพิศศักดิ์. (2557, 19 สิงหาคม). *นักผังเมืองปฏิบัติการ. สัมภาษณ์*

ธนาพร เทียมศรีรัชนิกร. (2557, 25 เมษายน). *นักผังเมืองชำนาญการ. สัมภาษณ์*

- ธีรศักดิ์ คุณดี. (2557, 19 สิงหาคม). สถาปนิกอิสระ. สัมภาษณ์.
- นันท์วดี คณานทอง. (2557, 12 พฤษภาคม). นักสังคมสงเคราะห์. สัมภาษณ์.
- นิพนธ์ เสวตะคุณ. (2557, 24 ตุลาคม). อาจารย์วิชาการพัฒนาชนบท วิทยาลัยเกษตร
แขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว. สัมภาษณ์
- นิวัฒน์ ोजनाพงษ์. (2557, 19 สิงหาคม 2557). อดีตศึกษานิเทศน์ระดับ 9. สัมภาษณ์.
- นิสวันต์ พิษณุดำรง. (2551). การบริหารจัดการที่ดีสู่ความเป็นธรรมของการพัฒนาประเทศ.
วารสารเศรษฐกิจและสังคม, 45(3), 73-79.
- ประธาน สุวรรณมงคล. (2543). การบริหารจัดการที่ดีโดยการกระจายอำนาจส่วนท้องถิ่น.
กรุงเทพฯ: กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. (2543). กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา.
กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518. (2518, 13 กุมภาพันธ์). ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 8-66.
- พิษณุ จันทรวีทัน. (2548). กงสุลไทยในเมืองลาว: ประสบการณ์ของนักการทูตไทยในประเทศ
เพื่อนบ้าน. กรุงเทพฯ: เนชั่นบุ๊คส์ อินเตอร์เนชั่นแนล.
- พิษณุ มีไชโย. (2557, 12 พฤษภาคม). วิศวกรตรวจสอบโรงงาน. สัมภาษณ์.
- พิษณุ มีไชโย. (2557, 19 สิงหาคม). วิศวกรตรวจสอบโรงงาน. สัมภาษณ์.
- ภานุพันธ์ ชัยรัต. (2554). สัมมนาวิชาการ เมืองเป็นธรรม: ปาฐกถา ใน เอกสารประกอบการ
ประชุมวิชาการด้านการวางแผนภาคและเมือง ประจำปี 2553 เรื่อง เมืองเป็นธรรม.
กรุงเทพฯ: คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โกคิน พลกุล. (2547). หนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
เนื่องในวโรกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 12 สิงหาคม 2547.
กรุงเทพฯ: กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย.
- มงคล ตันสุวรรณ. (2557, 19 สิงหาคม). อดีตประธานหอการค้าจังหวัดนครพนม. สัมภาษณ์.
- วรรณ สิงห์คำ. (2557, 19 สิงหาคม). นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ. สัมภาษณ์.
- วีรพงษ์ รามางกูร. (2556). เอกสารสรุปประกอบการสัมมนา เปิดศักยภาพสะพานข้ามโขง 3 หนูน
นครพนม-คำมั่นสู่ AEC. นครพนม: หอการค้านครพนม หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ
สมาคมไทยลาว สถาบันเอเชียศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยนครพนม.
- วุฒิรัฐ ฐาปกรณ์ แก้วเชื่อง. (2557, 7 กรกฎาคม). สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครพนม.
สัมภาษณ์
- ราเชนทร์ ศิลปะรายะ. (2557, 20 กันยายน). นายช่างชลประทาน. สัมภาษณ์.

- ศิริวรรณ ประเสริฐจรรยา. (2545). *การบริหารจัดการชุมชนเมืองใหม่แหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี*.
 ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ,
 วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมชัย ศรีวิบูลย์. (2542). ทฤษฎีและความรู้ทางด้านผังเมือง. *ข่าวสารกรมการผังเมือง*, 73, 31-38.
- สมชาย ชุ่มรัตน์. (2557, 12 มีนาคม). อดีตอธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง. สัมภาษณ์.
- ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. (2516). *จดหมายเหตุความทรงจำ
 (เอกสารประวัติศาสตร์บันทึกเรื่องราวตั้งแต่เสียกรุงศรีอยุธยา เมื่อ พ.ศ. 2310
 จนถึงรัชกาลที่ 3 พ.ศ. 2381)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยเกษม.
- สากร พูลศิริกุล. (2557, 18 กันยายน). อดีตนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครพนม. สัมภาษณ์.
 สำนักจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่. (2556). กรมโยธาธิการและผังเมือง. กระทรวงมหาดไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *พระมหากษัตริย์นักพัฒนา
 เพื่อประโยชน์สุขสู่ปวงชน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ
 และสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานจังหวัดนครพนม. (2554). *แผนปฏิบัติการราชการประจำปี*. นครพนม: สำนักงานจังหวัด
 นครพนม.
- สำนักงานจังหวัดนครพนม. (2556). *แผนพัฒนาจังหวัดนครพนม 4 ปี (พ.ศ. 2557-2560)*. นครพนม:
 สำนักงานจังหวัดนครพนม.
- สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม. (2555). *รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการจัดทำยุทธศาสตร์
 การพัฒนาอุตสาหกรรมเมืองคู่แฝด (สปป.ลาว เมียนมาร์ และประเทศกัมพูชา)*.
 กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม.
- สุพจน์ ยศสิงห์คำ. (2557, 18 กันยายน). โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนครพนม. สัมภาษณ์.
- สุพร สิริพัฒน์. (ม.ป.ป.). *นครพนม ศรีโคตตะบูนคร*. นครพนม: โรงพิมพ์ ส.วัฒนา.
- สุภาพร แก้วก้อ เลี้ยวไฟโรจน์ และธนภณ พันธเสน. (2556). *ถอดประสบการณ์การพัฒนาเมือง
 Portland*. เข้าถึงได้จาก <http://www.bloggang.com/viewblog.php?id=rattanakosin&date=01-07-2013&group=2&gblog=95>
- สุรจิตต์ จันทร์สาขา. (2520). *ไทแสก*. เข้าถึงได้จาก <http://www.isangate.com/isan/pdf/thaisag.pdf>
- อดิพันธ์ แสงสีดา. (2557, 11 กรกฎาคม). หัวหน้าผู้ให้บริการบนเครื่องบิน (Inflight Manager).
 สัมภาษณ์
- อนุกุล ตังคณานุกุลชัย. (2556, 5 เมษายน). ผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม. สัมภาษณ์.

อังรา ปริญญาพล ปริญญาพล. (2557, 21 ตุลาคม). สัมภาษณ์

อากร บัวคล้าย. (2557, 31 สิงหาคม). ข้าราชการบำนาญกรมโยธาธิการและผังเมือง. สัมภาษณ์.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน)

ภาคผนวก ก-1 รูปแบบสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) ภายหลังการก่อสร้าง พ.ศ. 2555

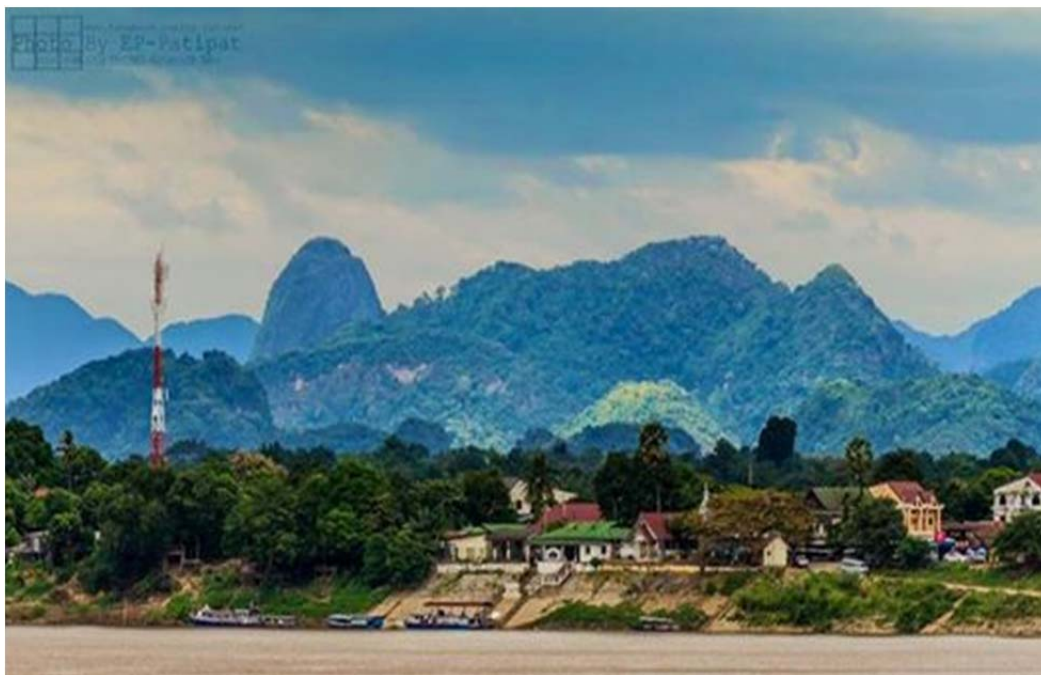
ภาคผนวก ก-2 ด้านพรมแดน สะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) ภายหลังการก่อสร้าง
พ.ศ. 2555

ภาคผนวก ก-3 ทิวทัศน์ภาพข้ามพรมแดนจากสะพานมิตรภาพแห่งที่ 3 นครพนม-คำม่วน

ภาคผนวก ก-4 ภูมิรัฐศาสตร์จังหวัดนครพนม

ภาคผนวก ก-5 ทัศนียภาพแขวงคำม่านมองจากกลางลำน้ำโขง

ภาคผนวก ก-6 ประเพณีไหลเรือไฟ กลางลำน้ำโขง จังหวัดนครพนม

ภาคผนวก ก-7 ศึกษาพื้นที่บริเวณสะพานมิตรภาพแห่งที่ 3 นครพนม 5 เมษายน พ.ศ. 2556

ภาคผนวก ก-8 ศึกษาพื้นที่บริเวณใต้สะพานมิตรภาพแห่งที่ 3 นครพนม-คำม่วน 5 เมษายน พ.ศ.2556

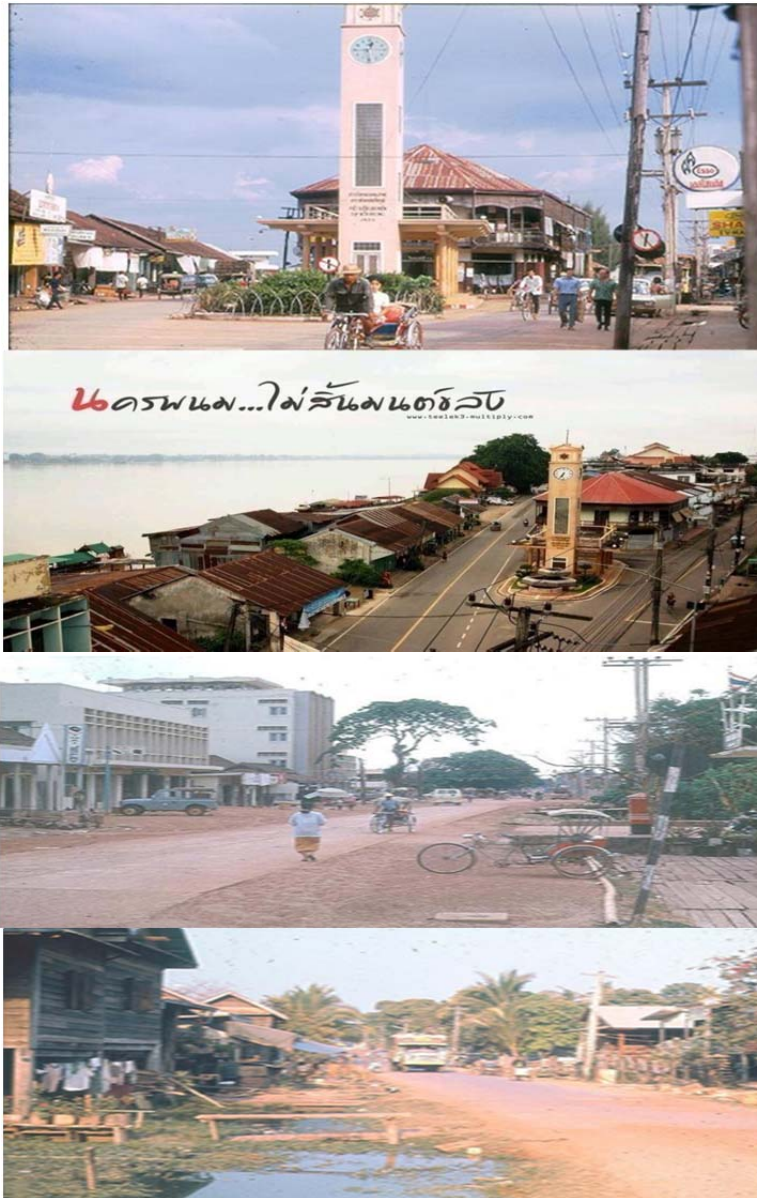
ภาคผนวก ก-9 ผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม นายอนุภูท ตังคณานุกูลชัย

ภาคผนวก ก-10 ท่านโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนครพนม

ภาคผนวก ก-11 ร่วมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพบุคลากรจังหวัดนครพนม
ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ภาคผนวก ก-12 อดีต-ปัจจุบัน อำเภอเมืองนครพนม

ภาคผนวก ก-13 อาคารสถาปัตยกรรมโบราณสไตล์เฟรนช์โคโลเนียลที่สวยงามและ
เก่าแก่กว่า 70 ปี คุณค่าทางประวัติศาสตร์ของนครพนม

ภาคผนวก ก-14 จวนผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม หลังเก่า

ภาคผนวก ก-15 บ้านพักคลังจังหวัดนครพนม

ภาคผนวก ก-16 บ้านพักสรรพสามิตจังหวัดนครพนม

ภาคผนวก ก-17 สภามิตรรัฐศาสตร์ แขวงคำม่วน ดิถุฬฐัถเมืองท่าแขวง

ภาคผนวก ก-18 ชุมชนหนองแสง

ภาคผนวก ก-19 จุดเด่นของสายตา ภาพลักษณ์เมืองถนนสุนทรวิจิตร

ภาคผนวก ก-20 อาคารเรียน โรงเรียนสุนทรวิจิตร

ภาคผนวก ก-21 สะพานมิตรภาพ3 (นครพนม-คำม่วน)

ภาคผนวก ข

ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินผังเมืองรวมเมืองนครพนม (ปรับปรุงครั้งที่ 2)

ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน
ผังเมืองรวมเมืองนครพนม (ปรับปรุงครั้งที่ ๒)

ข้อ ๑ ให้ใช้บังคับผังเมืองรวม ในท้องที่ตำบลอาจสามารถ ตำบลหนองแสง ตำบลนาราชควาย ตำบลในเมือง ตำบลหนองญาติ ตำบลนาทราย และตำบลท่าค้อ อำเภอเมือง นครพนม จังหวัดนครพนม ภายในแนวเขตตามแผนที่ที่แสดงพร้อมข้อกำหนดนี้

ข้อ ๒ การวางและจัดทำผังเมืองรวมนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา และการดำรงรักษาเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบท ในด้านการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณูปโภค บริการสาธารณะ และการรักษาสภาพแวดล้อมใน บริเวณแนวเขตตามข้อ ๑ ให้สอดคล้องกับการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศตาม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ข้อ ๓ ผังเมืองรวมตามข้อกำหนดนี้ มีนโยบายและมาตรการเพื่อจัดระบบการใช้ ประโยชน์ที่ดิน โครงข่ายคมนาคมและขนส่งและบริการสาธารณะให้มีประสิทธิภาพ สามารถ รองรับและสอดคล้องกับการขยายตัวของชุมชนในอนาคต รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจ โดยมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริมและพัฒนาชุมชนเมืองให้เป็นศูนย์กลางการบริหาร การปกครอง พาณิชยกรรม และการศึกษาของจังหวัดนครพนม

(๒) พัฒนาการบริการทางสังคม การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการให้เพียงพอ และได้มาตรฐาน

(๓) อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ข้อ ๔ การใช้ประโยชน์ที่ดินภายในเขตผังเมืองรวม ให้เป็นไปตามแผนผังแสดงการใช้ ประโยชน์ที่ดินในอนาคต แผนผังแสดงโครงการคมนาคมและขนส่ง และรายการประกอบแผนผัง ที่แสดงพร้อมข้อกำหนดนี้

ข้อ ๕ การใช้ประโยชน์ที่ดินตามแผนผังแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคตท้าย ข้อกำหนดนี้ ให้เป็นไปดังต่อไปนี้

(๑) ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๑.๑ ถึงหมายเลข ๑.๕ ที่กำหนดไว้เป็นสีเหลือง ให้เป็นที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย

(๒) ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๒.๑ ถึงหมายเลข ๒.๔ ที่กำหนดไว้เป็นสีส้ม ให้เป็นที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง

- (๓) ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๓.๑ ถึงหมายเลข ๓.๘ ที่กำหนดไว้เป็นสีแดง ให้เป็นที่ดินประเภทพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก
- (๔) ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๔ ที่กำหนดไว้เป็นสีม่วงอ่อน ให้เป็นที่ดินประเภทอุตสาหกรรมเฉพาะกิจ
- (๕) ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๕.๑ ถึงหมายเลข ๕.๑๓ ที่กำหนดไว้เป็นสีเขียว ให้เป็นที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม
- (๖) ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๖.๑ ถึงหมายเลข ๖.๑๘ ที่กำหนดไว้เป็นสีเขียวอ่อน ให้เป็นที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- (๗) ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๗.๑ ถึงหมายเลข ๗.๒๔ ที่กำหนดไว้เป็นสีเขียวมะกอก ให้เป็นที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา
- (๘) ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๘ ที่กำหนดไว้เป็นสีฟ้า ให้เป็นที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- (๙) ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๙.๑ ถึงหมายเลข ๙.๕๑ ที่กำหนดไว้เป็นสีเทาอ่อน ให้เป็นที่ดินประเภทสถาบันศาสนา
- (๑๐) ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๑๐.๑ ถึงหมายเลข ๑๐.๓๕ ที่กำหนดไว้เป็นสีน้ำเงิน ให้เป็นที่ดินประเภทสถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ
- ข้อ ๖ ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ สำหรับการให้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการอื่น ให้ใช้ได้ไม่เกินร้อยละสิบห้าของที่ดินประเภทนี้ในแต่ละบริเวณ
- ที่ดินประเภทนี้ ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้
- (๑) โรงงานทุกจำพวกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน เว้นแต่โรงงานตามประเภท ชนิด และจำพวกที่กำหนดให้ดำเนินการได้ตามบัญชีท้ายข้อกำหนดนี้ และโรงงานบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน
- (๒) คลังน้ำมันเชื้อเพลิงและสถานที่ที่ใช้ในการเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิงที่ไม่ใช่ก๊าซปิโตรเลียมเหลวและก๊าซธรรมชาติ เพื่อจำหน่ายที่ต้องขออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง เว้นแต่เป็นสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง
- (๓) สถานที่บรรจุก๊าซ สถานที่เก็บก๊าซ และห้องบรรจุก๊าซ สำหรับก๊าซปิโตรเลียมเหลวตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง แต่ไม่หมายความรวมถึงสถานบริการ ร้านจำหน่ายก๊าซ สถานที่ใช้ก๊าซ และสถานที่จำหน่ายอาหารที่ใช้ก๊าซ

(๔) เลี้ยงม้า โค กระบือ สุกร แพะ แกะ ห่าน เป็ด ไก่ ฝูง จระเข้ หรือสัตว์ป่าตาม กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เพื่อการค้า

(๕) สุสานและฌาปนสถานตามกฎหมายว่าด้วยสุสานและฌาปนสถาน

(๖) การอยู่อาศัยหรือประกอบพาณิชย์กรรมประเภทอาคารขนาดใหญ่พิเศษ

(๗) การอยู่อาศัยประเภทห้องชุด อาคารชุด หอพัก หรืออาคารอยู่อาศัยรวม

(๘) ไซโลเก็บผลิตผลทางการเกษตร

(๙) กำจัดมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล

(๑๐) ซื่อขายหรือเก็บเศษวัสดุ

ข้อ ๖ การใช้ประโยชน์ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๑.๕ และหมายเลข ๑.๑๓ ให้ดำเนินการ หรือประกอบกิจการได้ในอาคารที่มีความสูงไม่เกิน ๑๕ เมตร โดยวัดจากระดับพื้นที่ดินที่ก่อสร้าง ถึงหลังคา การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการอื่น ให้มีที่ว่างไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๕ ของแปลงที่ดิน ที่ ขึ้นขออนุญาต

การใช้ประโยชน์ที่ดินริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๒ และทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๒๑๒ ให้มีที่ว่างตามแนวนานริมเขตทางไม่น้อยกว่า ๖ เมตร

การใช้ประโยชน์ที่ดินริมแหล่งน้ำสาธารณะ ให้มีที่ว่างตามแนวนานริมฝั่งตามสภาพ ธรรมชาติของแหล่งน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่า ๖ เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้างเพื่อการคมนาคมทาง น้ำหรือการสาธารณูปโภค เขื่อน รั้ว หรือกำแพง

ข้อ ๗ ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ สำหรับการ ใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อกิจการอื่น ให้ใช้ได้ไม่เกินร้อยละสามสิบของที่ดินประเภทนี้ในแต่ละบริเวณ

ที่ดินประเภทนี้ ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

(๑) โรงงานทุกจำพวกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน เว้นแต่โรงงานตามประเภท ชนิด และจำพวกที่กำหนดให้ดำเนินการได้ตามบัญชีท้ายข้อกำหนดนี้ และโรงงานบำบัดน้ำเสียรวม ของชุมชน

(๒) คลังน้ำมันเชื้อเพลิงและสถานที่ที่ใช้ในการเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิงที่ไม่ใช่ก๊าซ ปิโตรเลียมเหลวและก๊าซธรรมชาติ เพื่อจำหน่ายที่ต้องขออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุม น้ำมันเชื้อเพลิง เว้นแต่เป็นสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง

(๓) สถานที่บรรจุก๊าซ สถานที่เก็บก๊าซ และห้องบรรจุก๊าซ สำหรับก๊าซปิโตรเลียม เหลว ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง แต่ไม่หมายความรวมถึงสถานีบริการ ร้าน จำหน่ายก๊าซ สถานที่ใช้ก๊าซ และสถานที่จำหน่ายอาหารที่ใช้ก๊าซ

(๔) เลี้ยงม้า โค กระบือ สุกร แพะ แกะ ห่าน เป็ด ไก่ งู จระเข้ หรือสัตว์ป่าตาม
กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เพื่อการค้า

(๕) สุสานและฌาปนสถานตามกฎหมายว่าด้วยสุสานและฌาปนสถาน

(๖) การอยู่อาศัยหรือประกอบพาณิชยกรรมประเภทอาคารขนาดใหญ่พิเศษ

(๗) ไซโลเก็บผลิตผลทางการเกษตร

(๘) กำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

(๙) ซ้ำขายหรือเก็บเศษวัสดุ

การใช้ประโยชน์ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๒.๑ และหมายเลข ๒.๔ ให้ดำเนินการหรือ
ประกอบกิจการได้ในอาคารที่มีความสูงไม่เกิน ๑๕ เมตร โดยวัดจากระดับพื้นที่ดินที่ก่อสร้างถึง
ยอดหลังคา

การใช้ประโยชน์ที่ดินริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๒ ให้มีที่ว่างตามแนวนาน
ริมเขตทางไม่น้อยกว่า ๖ เมตร

การใช้ประโยชน์ที่ดินริมแหล่งน้ำสาธารณะ ให้มีที่ว่างตามแนวนานริมฝั่งตามสภาพ
ธรรมชาติของแหล่งน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่า ๖ เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้างเพื่อการคมนาคมทาง
น้ำหรือการสาธารณูปโภค เขื่อน รั้ว หรือกำแพง

ข้อ ๘ ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก ให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน
เพื่อพาณิชยกรรม การอยู่อาศัย สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่
สำหรับการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการอื่น ให้ใช้ได้ไม่เกินร้อยละสิบของที่ดินประเภทนี้ในแต่
ละบริเวณ

ที่ดินประเภทนี้ ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

(๑) โรงงานทุกจำพวกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน เว้นแต่โรงงานตามประเภท ชนิด
และจำพวกที่กำหนดให้ดำเนินการได้ตามบัญชีท้ายข้อกำหนดนี้ และโรงงานบำบัดน้ำเสียรวมของ
ชุมชน

(๒) คลังน้ำมันเชื้อเพลิงและสถานที่ที่ใช้ในการเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิงที่ไม่ใช้ก๊าซ
ปิโตรเลียมเหลวและก๊าซธรรมชาติ เพื่อจำหน่ายที่ต้องขออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุม
น้ำมันเชื้อเพลิง

(๓) สถานที่บรรจุก๊าซ สถานที่เก็บก๊าซ และห้องบรรจุก๊าซ สำหรับก๊าซปิโตรเลียม
เหลว ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง แต่ไม่หมายความรวมถึงร้านจำหน่ายก๊าซ
สถานที่ใช้ก๊าซ และสถานที่จำหน่ายอาหารที่ใช้ก๊าซ

(๔) เลียงม้า โค กระบือ สุกร แพะ แกะ ห่าน เป็ด ไก่ งู จระเข้ หรือสัตว์ป่าตาม
กฎหมาย ว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เพื่อการค้า

(๕) สุสานและฌาปนสถานตามกฎหมายว่าด้วยสุสานและฌาปนสถาน

(๖) ไซโลเก็บผลิตผลทางการเกษตร

(๗) กำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

(๘) ซ่อมแซมหรือเก็บเศษวัสดุ

การใช้ประโยชน์ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๓.๓ ให้ดำเนินการหรือประกอบกิจการ
ได้ในอาคารที่มีความสูงไม่เกิน ๑๐ เมตร โดยวัดจากระดับพื้นที่ดินที่ก่อสร้างถึงยอดหลังคา

การใช้ประโยชน์ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๓.๑ หมายเลข ๓.๔ และหมายเลข ๓.๘ ให้
ดำเนินการหรือประกอบกิจการใดๆ ได้ในอาคารที่มีความสูงไม่เกิน ๑๕ เมตร โดยวัดจากระดับพื้น
ที่ดินที่ก่อสร้างถึงยอดหลังคา

การใช้ประโยชน์ที่ดินริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๒ ให้มีที่ว่างตามแนวนาน
ริมเขตทางไม่น้อยกว่า ๖ เมตร

การใช้ประโยชน์ที่ดินริมแม่น้ำโขง ให้มีที่ว่างตามแนวนานริมฝั่งตามสภาพ
ธรรมชาติของแม่น้ำโขง ไม่น้อยกว่า ๑๕ เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้างเพื่อการคมนาคมและขนส่ง
ทางน้ำหรือการสาธารณูปโภค เชื้อน รั้ว หรือกำแพง

การใช้ประโยชน์ที่ดินริมแหล่งน้ำสาธารณะ ให้มีที่ว่างตามแนวนานริมฝั่งตามสภาพ
ธรรมชาติของแหล่งน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่า ๖ เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้างเพื่อการคมนาคมทาง
น้ำหรือการสาธารณูปโภค เชื้อน รั้ว หรือกำแพง

ข้อ ๕ ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมเฉพาะกิจ ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่ออุตสาหกรรมที่
ประกอบกิจการในลักษณะโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานตามประเภท ชนิด และจำพวกที่
กำหนดให้ดำเนินการได้ตามบัญชีท้ายข้อกำหนดนี้ โรงงานบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน คลังสินค้า
สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ สำหรับการ ใช้ประโยชน์ที่ดิน
เพื่อกิจการอื่น ให้ใช้ได้ไม่เกินร้อยละยี่สิบของที่ดินประเภทนี้ในแต่ละบริเวณ

ที่ดินประเภทนี้ ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

(๑) โรงงานทุกจำพวกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน เว้นแต่โรงงานตามประเภท ชนิด
และจำพวกที่กำหนดให้ดำเนินการได้ตามบัญชีท้ายข้อกำหนดนี้ และ โรงงานบำบัดน้ำเสียรวมของ
ชุมชน

(๒) เลียงม้า โค กระบือ สุกร แพะ แกะ ห่าน เป็ด ไก่ งู จระเข้ หรือสัตว์ป่าตาม
กฎหมาย ว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เพื่อการค้า

(๓) สุสานและฌาปนสถานตามกฎหมายว่าด้วยสุสานและฌาปนสถาน

(๔) จัดสรรที่ดินเพื่อประกอบพาณิชย์กรรม

(๕) จัดสรรที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย

(๖) สถานสงเคราะห์หรือรับเลี้ยงเด็ก

(๗) สถานสงเคราะห์หรือรับเลี้ยงคนชรา

(๘) สถาบันการศึกษาหรือโรงเรียน

การใช้ประโยชน์ที่ดินริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๒ (ตอนเลี้ยงเมือง) ให้มี

ที่ว่างตามแนวนานริมเขตทางไม่น้อยกว่า ๖ เมตร

การใช้ประโยชน์ที่ดินริมแหล่งน้ำสาธารณะ ให้มีที่ว่างตามแนวนานริมฝั่งตามสภาพธรรมชาติของแหล่งน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่า ๖ เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้างเพื่อการคมนาคมทางน้ำ หรือการสาธารณูปโภค เช่น รั้ว หรือกำแพง

ข้อ ๑๐ ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือเกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ สำหรับการ ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการอื่น ให้ใช้ได้ไม่เกินร้อยละสิบของที่ดินประเภทนี้แต่ละบริเวณ

ที่ดินประเภทนี้ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

(๑) โรงงานทุกจำพวกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน เว้นแต่โรงงานตามประเภท ชนิด และจำพวกที่กำหนดให้ดำเนินการได้ตามบัญชีท้ายข้อกำหนดนี้ และโรงงานบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน

(๒) คลังน้ำมันเชื้อเพลิงและสถานที่ที่ใช้ในการเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิงที่ไม่ใช้ก๊าซปิโตรเลียมเหลวและก๊าซธรรมชาติ เพื่อจำหน่ายที่ต้องขออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง เว้นแต่เป็นสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง

(๓) สถานที่บรรจุก๊าซ สถานที่เก็บก๊าซ และห้องบรรจุก๊าซ สำหรับก๊าซปิโตรเลียมเหลวตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง แต่ไม่หมายความรวมถึงสถานีบริการร้านจำหน่ายก๊าซ สถานที่ใช้ก๊าซ และสถานที่จำหน่ายอาหารที่ใช้ก๊าซ

(๔) จัดสรรที่ดินเพื่อประกอบอุตสาหกรรม

(๕) จัดสรรที่ดินเพื่อประกอบพาณิชย์กรรม

(๖) จัดสรรที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย

(๗) การอยู่อาศัยหรือประกอบพาณิชย์กรรมประเภทอาคารขนาดใหญ่

(๘) การอยู่อาศัยหรือประกอบพาณิชยกรรมประเภทห้องแถว หรือตึกแถว เว้นแต่เป็นการดำเนินการในโครงการจัดสรรที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย และมีพื้นที่ไม่เกินร้อยละห้าของพื้นที่โครงการทั้งหมด

(๙) การอยู่อาศัยประเภทห้องชุด อาคารชุด หรือหอพัก

การใช้ประโยชน์ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๕.๘ นอกจากกิจการตามที่กำหนดในวรรคสองแล้ว ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรมด้วย

กรณีการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการจัดสรรที่ดินเพื่อประกอบพาณิชยกรรมตาม (๕) และเพื่อการอยู่อาศัยหรือประกอบพาณิชยกรรมประเภทห้องแถวหรือตึกแถวตาม (๘) ดำเนินการอยู่ในการจัดสรรที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยโครงการเดียวกัน ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการดังกล่าวรวมกันไม่เกินร้อยละห้าของพื้นที่โครงการทั้งหมด

การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการอื่นให้มีที่ว่างไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ของแปลงที่ดินที่ยื่นขออนุญาต

การใช้ประโยชน์ที่ดินริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๒ และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๒ ให้มีที่ว่างตามแนวนานริมเขตทางไม่น้อยกว่า ๖ เมตร

การใช้ประโยชน์ที่ดินริมแหล่งน้ำสาธารณะ ให้มีที่ว่างตามแนวนานริมฝั่งตามสภาพธรรมชาติของแหล่งน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่า ๖ เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้างเพื่อการคมนาคมทางน้ำ หรือการสาธารณูปโภค เขื่อน รั้ว หรือกำแพง

ข้อ ๑๑ ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เฉพาะที่ดินของรัฐ ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อนันทนาการหรือเกี่ยวข้องกับนันทนาการ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น

ที่ดินประเภทนี้ ซึ่งเอกชนเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อนันทนาการหรือเกี่ยวข้องกับนันทนาการ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การอยู่อาศัย เกษตรกรรมหรือเกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม หรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น

ที่ดินประเภทนี้ ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

(๑) เลี้ยงม้า โค กระบือ สุกร แพะ แกะ ห่าน เป็ด ไก่ จระเข้ หรือสัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เพื่อการค้า

(๒) จัดสรรที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย

(๓) การอยู่อาศัยหรือประกอบพาณิชยกรรมประเภทอาคารขนาดใหญ่

(๔) การอยู่อาศัยประเภทห้องแถว ตึกแถว หรือบ้านแถว

(๕) การอยู่อาศัยประเภทห้องชุด อาคารชุด หรือหอพัก

(๖) กำจัดมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูล

การใช้ประโยชน์ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๖.๔ และหมายเลข ๖.๘ ให้ดำเนินการหรือประกอบกิจการได้ในอาคารที่มีความสูงไม่เกิน ๑๐ เมตร โดยวัดจากระดับพื้นที่ดินที่ก่อสร้างถึงยอดหลังคา

การใช้ประโยชน์ที่ดินริมแม่น้ำโขง ให้มีที่ว่างตามแนวนานริมฝั่งตามสภาพธรรมชาติของแม่น้ำโขง ไม่น้อยกว่า ๑๕ เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้างเพื่อการคมนาคมทางน้ำ การสาธารณูปโภค เชื้อน รั้ว หรือกำแพง

การใช้ประโยชน์ที่ดินริมแหล่งน้ำสาธารณะ ให้มีที่ว่างตามแนวนานริมฝั่งตามสภาพธรรมชาติของแหล่งน้ำสาธารณะ ไม่น้อยกว่า ๖ เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้างเพื่อการคมนาคมและขนส่งทางน้ำ หรือการสาธารณูปโภค เชื้อน รั้ว หรือกำแพง

ข้อ ๑๒ ที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการศึกษาหรือเกี่ยวข้องกับ การศึกษา สถาบันราชการ หรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น

ข้อ ๑๓ ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แหล่งน้ำธรรมชาติ ระบบนิเวศน์ของพื้นที่ชุ่มน้ำและความหลากหลายทางชีวภาพ สาธารณประโยชน์ หรือสถาบันราชการเท่านั้น

ข้อ ๑๔ ที่ดินประเภทสถาบันศาสนา ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อศาสนาหรือเกี่ยวข้องกับ การศาสนา การศึกษา สถาบันราชการ หรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น

ข้อ ๑๕ ที่ดินประเภทสถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการของรัฐ กิจการเกี่ยวกับการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ หรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น

การใช้ประโยชน์ที่ดินริมแม่น้ำโขง ให้มีที่ว่างตามแนวนานริมฝั่งตามสภาพธรรมชาติของแม่น้ำโขง ไม่น้อยกว่า ๑๕ เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้างเพื่อการคมนาคมทางน้ำ หรือการสาธารณูปโภค เชื้อน รั้ว หรือกำแพง

ข้อ ๑๖ การใช้ประโยชน์ที่ดินตามแผนผังแสดงโครงการคมนาคมและขนส่งท้ายข้อกำหนดนี้ให้เป็นไปดังต่อไปนี้

(๑) ที่ดินในบริเวณแนวถนนสาย ก๒ ถนนสาย ก๓ ถนนสาย ก๔ ถนนสาย ก๕ ถนนสาย ก๖ ถนนสาย ข๑ ถนนสาย ค๑ ถนนสาย ค๒ ถนนสาย ค๓ ถนนสาย ค๔ ถนนสาย ค๕ ถนนสาย ค๖ ถนนสาย ค๗ ถนนสาย ค๘ ถนนสาย ค๙ ถนนสาย ค๑๐ และถนนสายข ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการอื่นนอกจากกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

(ก) การก่อสร้างถนนหรือที่เกี่ยวข้องกับถนน และการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

(ข) การสร้างรั้วหรือกำแพง

(ค) เกษตรกรรมหรือเกี่ยวข้องกับเกษตรกรรมที่มีความสูงของอาคารไม่เกิน ๕ เมตร หรือไม่ใช่อาคารขนาดใหญ่

(๒) ที่ดินในบริเวณแนวถนนสาย ก๑ ถนนสาย ก๗ และถนนสาย ข๒ ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการอื่นนอกจากกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

(ก) การก่อสร้างถนน หรือเกี่ยวข้องกับถนน และการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

(ข) การสร้างรั้วหรือกำแพง

(ค) เกษตรกรรมหรือเกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม ที่มีความสูงของอาคารไม่เกิน ๕ เมตร หรือไม่ใช่อาคารขนาดใหญ่

(ง) การอยู่อาศัยที่มีความสูงของอาคารไม่เกิน ๕ เมตร หรือไม่ใช่อาคารขนาดใหญ่

(จ) การอยู่อาศัยที่ไม่ใช่ห้องแถว ตึกแถว หรือบ้านแถว

(ฉ) การอยู่อาศัยที่ไม่ใช่เป็นส่วนหนึ่งของการจัดสรรที่ดิน

ภาคผนวก ค

ลักษณะทางกายภาพสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว(สปป.ลาว)

ลักษณะทางกายภาพสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว)

ที่ตั้งสปป.ลาว

อาณาเขตสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว)

ทิศเหนือ ติดกับ สาธารณรัฐประชาชนจีนมีแนวพรมแดนยาว 423 ตารางกิโลเมตร

ทิศใต้ ติดกับ ราชอาณาจักรกัมพูชา มีแนวพรมแดนยาว 541 ตารางกิโลเมตร

ทิศตะวันออก ติดกับ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม มีแนวพรมแดนยาว 2,130 ตารางกิโลเมตร

ทิศตะวันตก ติดกับ สาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพเมียนมาร์ มีแนวพรมแดนยาว 235 ตารางกิโลเมตร

ทิศใต้และทิศตะวันตก ติดกับ ประเทศไทย มีแนวพรมแดนยาว 1,754 ตารางกิโลเมตร

ประเทศไทย มีความยาวจากเหนือจรดใต้เป็นระยะทางประมาณ 1,000 กิโลเมตร

ช่วงที่กว้างที่สุดของประเทศมีความยาว 500 กิโลเมตร ช่วงที่แคบที่สุดของประเทศมี

ความยาว 150 กิโลเมตร โดยมีเส้นแบ่งเขตแดนติดต่อกับ 11 จังหวัดของไทย ได้แก่ เชียงราย พะเยา น่าน อุดรดิตถ์ พิษณุโลก เลย หนองคาย นครพนม อำนาจเจริญ มุกดาหาร และอุบลราชธานี และ 9 แขวงของลาว ได้แก่ แขวงบ่อแก้ว แขวงไซยะบุรี แขวงเวียงจันทน์ นครหลวงเวียงจันทน์ แขวงบอลิคำไซ แขวงคำม่วน แขวงสะหวันนะเขต แขวงสาละวันและแขวงจำปาสัก

ภูมิประเทศ

ภูมิประเทศเป็นเทือกเขาสูงสลับซับซ้อน มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์ เทือกเขาที่สูงที่สุดในประเทศลาวคือ “ภูเบ็ย” ตั้งอยู่ในแขวงเชียงขวาง ทางภาคเหนือของประเทศ มีความสูงทั้งสิ้น 2,820 เมตร จากระดับน้ำทะเลและยังพบภาชนะยุคก่อนประวัติศาสตร์รูปทรงคล้ายไห กระจายอยู่ทั่วไป เรียกว่า “หุ่งไหหิน” มีเทือกเขาอันหนาพาดผ่านจากตะวันตกเฉียงเหนือลงมาทางตะวันตกเฉียงใต้ ขาวราวกึ่งหนึ่งของประเทศและเป็นพรมแดนกั้น สปป.ลาว กับประเทศเวียดนามเนื่องจากสภาพภูมิประเทศเป็นป่าไม้และภูเขาสูงจึงพื้นที่เพาะปลูกเพียง 50,000 ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ 21.11 ของพื้นที่ทั้งหมดอดีตที่ผ่านมาในศตวรรษที่ 14 นับแต่สมัย “สมเด็จพระเจ้าฟ้ารุ่งมหาราช” อาณาจักรล้านช้าง มีเนื้อที่กว้างใหญ่กว่าในปัจจุบันคือ มีเนื้อที่ถึง 480,000 ตารางกิโลเมตร แต่ต่อมาภายหลังเสียดินแดนบางส่วนให้แก่ประเทศสยาม หลังจากนั้นก็ตกอยู่ภายใต้การปกครองของประเทศฝรั่งเศส ในยุคล่าอาณานิคม ทำให้สปป.ลาว มีเนื้อที่ในปัจจุบันเหลือเพียง 236,800 ตารางกิโลเมตร

ภูมิอากาศ

สปป.ลาว มีสภาพภูมิอากาศแบบร้อนชื้น ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมในทะเลจีนใต้ แบ่งสภาพภูมิอากาศออกเป็น 3 ฤดู คือ

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนกุมภาพันธ์-ปลายเดือนพฤษภาคม

ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่ต้นเดือนมิถุนายน-ปลายเดือนกันยายน

ฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่ต้นเดือนตุลาคม-เดือนกุมภาพันธ์

การเมืองการปกครองในประเทศไทย

สปป.ลาว ได้สถาปนาประเทศมาเป็นระบอบสังคมนิยมประชาธิปไตย เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2518 (ต่อมาถือเป็นวันชาติ) พรรคการเมืองมีเพียงพรรคเดียวคือ “พรรคประชาชนปฏิวัติลาว” (มีอำนาจสูงสุดนับแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง) มีประธานพรรคเป็นประมุขของประเทศเรียกว่า “ประธานประเทศ” ปัจจุบัน คือ ฯพณฯ ท่าน พลโท จูมมะลี ไซยะสอน มีนายกรัฐมนตรีเป็นประมุขฝ่ายบริหารและหัวหน้ารัฐบาล ปัจจุบันคือ ฯพณฯ ท่าน บัวสอน นุบผาวัน ทั้ง 2 ตำแหน่งได้รับการพิจารณาแต่งตั้งจากสภาแห่งชาติ (ประชาชนเป็นผู้เลือกสมาชิกสภาแห่งชาติจากผู้ที่พรรคฯ เสนอ) อยู่ในตำแหน่งคราวละ 5 ปี รัฐธรรมนูญฉบับแรกประกาศใช้เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2534

แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 16 แขวง (จังหวัด) และ 1 เขตปกครองพิเศษ คือ

1. นครหลวงเวียงจันทน์ เป็นเมืองหลวงของประเทศมีการปกครองแบบเขตปกครองพิเศษ

2. แขวงเวียงจันทน์ เมืองหลวงคือ โพนโฮง
3. แขวงหลวงพระบาง เมืองหลวงคือ หลวงพระบาง
4. แขวงหลวงน้ำทา เมืองหลวงคือ หลวงน้ำทา
5. แขวงอุดมไซ เมืองหลวงคือ เมืองไซ
6. แขวงบ่อแก้ว เมืองหลวงคือ ห้วยทราย
7. แขวงพงสาตี เมืองหลวงคือ พงสาตี
8. แขวงหัวพัน เมืองหลวงคือ ซ่าเหนือ
9. แขวงเชียงขวาง เมืองหลวงคือ โพนสะหวัน
10. แขวงไซยะบุรี เมืองหลวงคือ เมืองไซยะบุรี
11. แขวงบอลิคำไซ เมืองหลวงคือ เมืองปากซัน
12. แขวงคำม่วน เมืองหลวงคือ เมืองท่าแขก
13. แขวงสะหวันนะเขต เมืองหลวงคือ เมืองไกสอน พรหมวิหาร
14. แขวงสาละวัน เมืองหลวงคือ เมืองสาละวัน
15. แขวงเซกอง เมืองหลวงคือ เมืองละมาม
16. แขวงจำปาศักดิ์ เมืองหลวงคือ เมืองปากเซ
17. แขวงอัตตะปือ เมืองหลวงคือ เมืองสามก๊กไซ

ระเบียบการจัดตั้งและการบริหารการปกครอง แบ่งเป็นลำดับชั้น โดยเริ่มจาก

1. หลายครัวเรือน รวมกันเป็น “บ้าน” (หมู่บ้าน)

2. หลาย หมู่บ้านรวมกัน เป็น “เมือง” (อำเภอ)
 3. หลาย เมืองรวมกัน เป็น “แขวง” (จังหวัด)
 4. คณะกรรมการปกครองหมู่บ้าน มีนายบ้าน (ผู้ใหญ่บ้าน) เป็นหัวหน้าผู้บริหาร
ของหมู่บ้าน
 5. คณะกรรมการปกครองเมือง มีเจ้าเมือง (นายอำเภอ) เป็นหัวหน้าผู้บริหารเมือง
 6. คณะกรรมการปกครองแขวง มีเจ้าแขวง (ผู้ว่าราชการจังหวัด) เป็นหัวหน้าผู้บริหาร
แขวง
 7. คณะกรรมการปกครองนครหลวง มีเจ้าครองนครหลวง (ผู้ว่าราชการกรุง
เวียงจันทน์) เป็นหัวหน้าผู้บริหารนครหลวง
- การบริหารประเทศของสปป.ลาว แบ่งเป็น 2 สายงานที่ควบคู่กัน คือ
พรรคและรัฐ พรรค หมายถึง พรรคประชาชนปฏิวัติลาว รัฐ คือรัฐบาล

ประชากร

สปป.ลาวมีประชากรทั้งหมดประมาณ 6.3 ล้านคน (สำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2552) แขวง
ที่มีประชากรมากที่สุดของประเทศ คือ แขวงสะหวันนะเขต (ประมาณ 900,000 คน เมื่อปี พ.ศ.
2552) แขวงที่มีประชากรน้อยที่สุดของประเทศ คือ แขวงเซกอง (90,000 คน เมื่อปี พ.ศ. 2552) นคร
หลวงเวียงจันทน์มีประชากรประมาณ 730,000 คน (เมื่อปี พ.ศ. 2552) ประกอบด้วย 3 ชนชาติใหญ่
รวม 68 เผ่า ได้แก่

1. ลาวลุ่ม (ลาวแท้ ๆ) หมายถึง ชนเผ่า ลาว ที่อาศัยอยู่ตามที่ราบลุ่มใกล้แม่น้ำโขง คิด
เป็นร้อยละ 68 ของประชากรทั้งหมด เช่น ไทลาว ไทเหนือ ไทแดง ไทขาว ผู้ไท ลาวพวน ไทลื้อ
 เป็นต้น มีอาชีพหลักคือ การปลูกข้าวและภาคการเกษตรอื่น ๆ นับถือศาสนาพุทธนิกายเถรวาท
2. ลาวเทิง (ขมุ) เป็นกลุ่มชนเผ่าที่อาศัยบนพื้นที่ที่มีความสูงไม่เกิน 1,000 เมตร คิดเป็น
ประชากรร้อยละ 22 ของประเทศ เช่น ลีดา บ่าแวง ละแแนด เป็นต้น มีความเชื่อศรัทธาใน
ลัทธิผีภูชาผี
3. ลาวสูง (ม้ง) เป็นพวกชาวเขามีประมาณร้อยละ 9 ของประชากรทั้งหมด อาศัยอยู่บน
เทือกเขาสูง ส่วนใหญ่เป็น ชาวม้ง และเผ่าอื่น ๆ เช่น มูเซอ ก่อ กุย เป็นต้น
ส่วนคนลาวเชื้อสายจีนและเชื้อสายเวียดนาม อาศัยอยู่ในเขตใจกลางเมืองย่านธุรกิจ
การค้า ประกอบอาชีพธุรกิจการค้าและบริการชาวยุโรปมีจำนวนน้อย ส่วนมากทำงานในองค์กรการ
ช่วยเหลือสากล เช่น องค์กร UNDP องค์กร UNESCO เป็นต้น

สปป.ลาวจัดเป็นประเทศที่มีความหนาแน่นของประชากรน้อยที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ มีความหนาแน่นของประชากร เพียง 25 คน/ ตารางกิโลเมตร (ข้อมูลปี 2547)

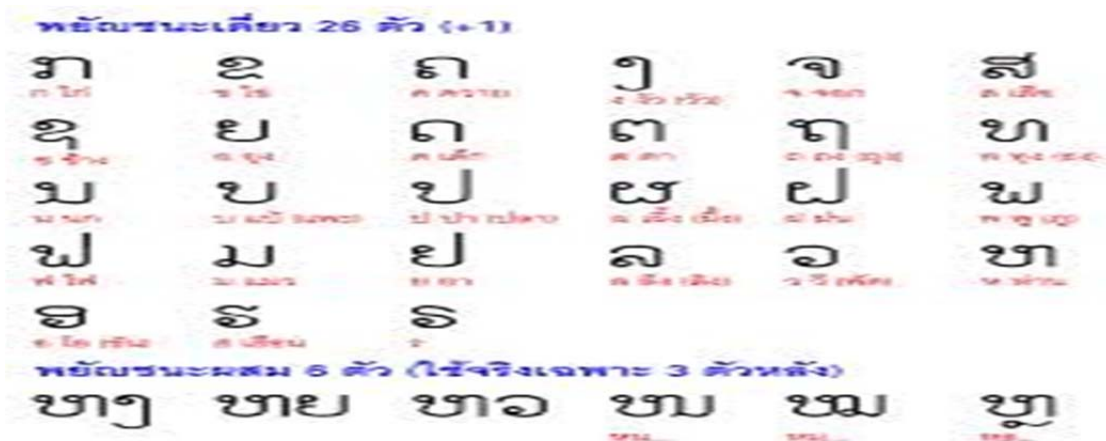
ศาสนา

ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติลาว มีผู้นับถือร้อยละ 75 ของประชากรทั้งประเทศ เริ่มเข้ามาสู่ประเทศลาวตั้งแต่สมัยสมเด็จพระเจ้าฟ้างุ้ม ผู้ก่อตั้งอาณาจักรล้านช้าง โดยอัญเชิญพระบางมาจากกัมพูชามาประดิษฐานเป็นพระพุทธรูปคู่บ้าน-คู่เมืองอยู่ที่หลวงพระบาง ชาวลาวลุ่มจะนับถือศาสนาพุทธนิกายเถรวาท (หินยาน) เช่นเดียวกับประเทศไทย พม่า ศรีลังกา และทว่าลัทธินับถือผีก็ยังมีผู้เลื่อมใสอยู่มาก (ประมาณร้อยละ 16-17) เป็นระบบความเชื่อดั้งเดิมที่มีอิทธิพลอยู่ทั่วประเทศ ชาวลาวเชื่อว่าผีมีอยู่จริง จะมีการนำเอาเรื่องผีไปผูกเข้ากับต้นไม้ ภูเขา น้ำตก รวมทั้งปรากฏการณ์ทางธรรมชาติต่าง ๆ ส่วนศาสนาคริสต์และอิสลามนั้นมีน้อยมากประมาณร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด

ภาษาประจำชาติ

ภาษาหลักคือ ภาษาลาว ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับภาษาไทยทางภาคเหนือและอีสาน นอกจากนี้คนลาวรุ่นอายุ 40 ปีขึ้นไป สามารถพูดและเขียนภาษาฝรั่งเศสได้ดี ภาษารองคือ ภาษาอังกฤษและภาษาไทย (ชาวลาวเกือบทุกคน โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่สามารถฟังภาษาไทยได้เป็นอย่างดี เนื่องจากรับชมรายการโทรทัศน์จากช่องไทยได้ทุกช่อง)

เครื่องแต่งกาย

ชาวลาวยังเคร่งครัดในวัฒนธรรมอันดีงามของการแต่งกาย โดยเฉพาะเมื่อจะเข้าไปในเขตวัดหรือสถานที่ราชการ ผู้หญิงลาวจะต้องนุ่งผ้าซิ่น ใส่เสื้อแบบสุภาพ ส่วนผู้ชายลาวก็ต้องนุ่งกางเกงขายาวใส่เสื้อแบบสุภาพเช่นกัน เครื่องแบบนักเรียน-นักศึกษาและข้าราชการของผู้หญิงจะนุ่งเป็นผ้าซิ่นทั้งหมด เมื่อก่อนนี้ยังมีกฎ-ระเบียบ ห้ามผู้หญิงข้อมผมเป็นสีต่าง ๆ แต่ในปัจจุบันกฎที่ว่าค่อนข้างจะผ่อนผันไปมากแล้ว

วันชาติ 2 ธันวาคม ของทุกปี

เวลาทำงาน

ราชการ วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 08.00 น.-11.30 น. จากนั้นจะเป็นเวลาพักกลางวัน เริ่มงานช่วงบ่ายเวลา 13.30 น.-16.00 น.

เอกชนและรัฐวิสาหกิจ วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 08.30 น. – 12.00 น. พักกลางวัน 1

ชั่วโมง

เริ่มงานช่วงบ่ายเวลา 13.00 น.-16.00 น.

วันหยุดเสาร์-วันอาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ต่าง ๆ

ระบบการเงินและการธนาคาร

สกุลเงินหลักของลาว คือ “กีบ” ลักษณะจะเป็นธนบัตรทั้งหมด

ปัจจุบันธนบัตรเงินกีบจะมีตั้งแต่ฉบับราคา 500 กีบ -50,000 กีบ ไม่มีเงินเหรียญกษาปณ์

ธนบัตรมูลค่าตั้งแต่ 10,000 กีบ, 20,000 กีบ, 50,000 กีบ การเรียกขานของคนลาว จะเรียกว่า “สิบพันกีบ” “ชาวพันกีบ” และ “ห้าสิบพันกีบ” ซึ่งแตกต่างจากการเรียกของคนไทย คาดว่าน่าจะประยุกต์มาจากภาษาต่างประเทศที่ไม่มีลักษณะการเรียกจำนวนเงินหลักหมื่นหรือหลักแสน เช่น 10,000 กีบ = Ten thousand kip หรือ 50,000 กีบ = Fifty thousand kip เป็นต้น

เงินบาทสามารถใช้ได้ทั่วไปในประเทศลาว นอกจากนี้ตามเมืองใหญ่ ๆ และเมืองท่องเที่ยว เช่น นครหลวงเวียงจันทน์ เมืองวังเวียง หลวงพระบาง สะหวันนะเขต ฯลฯ สามารถใช้เงินบาทไทยและเงินดอลลาร์สหรัฐชำระค่าบริการต่างๆ ได้ ส่วนเครดิตการ์ด สามารถใช้ได้ ตามโรงแรม ร้านอาหาร บริษัทท่องเที่ยวใหญ่ ๆ โดยจะต้องเสียค่าธรรมเนียมร้อยละ 3-5 การแลกเปลี่ยนเงินตราสามารถแลกเปลี่ยนได้ตามเคาท์เตอร์แลกเปลี่ยนในธนาคาร หรือจุดรับแลกเปลี่ยนเงินตราตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ โดยจะต้องใช้พาสปอร์ตแสดงด้วย

ธนาคารพาณิชย์ของรัฐ มี 4 ธนาคาร ได้แก่

1. ธนาคารการค้าต่างประเทศลาว (Banque Pour Le Commerce Exterieur Lao: BCEL) ก่อตั้งเมื่อปี 2532 มีสาขา 14 แห่ง

2. ธนาคารพัฒนาลาว (Lao Development Bank) เป็นธนาคารที่เกิดจากการรวมกิจการของธนาคารล้านช้างกับธนาคารลาวใหม่ ในปี 2547 มีสาขา 18 แห่ง

3. ธนาคารส่งเสริมกสิกรรม (Agriculture Promotion Bank) ก่อตั้งเมื่อปี 2536 มีสาขา 17 แห่ง

4. ธนาคารนโยบาย (Nayobay Bank) ก่อตั้งเมื่อเดือนมกราคม 2550 (แยกจากธนาคารส่งเสริมกสิกรรม) มีสาขา 5 แห่ง ไม่ทำหน้าที่รับฝากเงินเหมือนธนาคารพาณิชย์ทั่วไป แต่จะทำหน้าที่ปล่อยกู้เพื่อวัตถุประสงค์ด้านนโยบาย

ธนาคารร่วมทุน (Joint Venture Banks) มี 5 ธนาคาร คือ

1. ธนาคาร ANZ (ธนาคารเวียงจันทน์พาณิชย์เดิม)

2. ธนาคารร่วมพัฒนา (Join Development Bank) เป็นการร่วมทุนระหว่างธนาคารแห่งสปป.ลาว กับบริษัทเอกชนของไทย

3. ธนาคารร่วมธุรกิจลาว-เวียดนาม (Lao-Viet Bank) เป็นการร่วมทุนระหว่างการค้าต่างประเทศ (BCEL) ของลาว กับธนาคารเพื่อการลงทุนและพัฒนาของเวียดนาม (Bank for Investment and Development of Vietnam)

4. ธนาคาร Indochina เป็นการร่วมทุนระหว่างรัฐบาลลาวกับกลุ่มทุนจากประเทศเกาหลีใต้

5. ธนาคารลาว-ฝรั่งเศส

ธนาคารเอกชนของลาว มี 2 ธนาคาร คือ

1. ธนาคารพงสะหวัน (Phongsavanh Bank) ธนาคารพาณิชย์แห่งแรกที่ดำเนินการโดยเอกชนลาว 100%

2. ธนาคารเอสที (ST Bank)

สาขาของธนาคารพาณิชย์ไทยในประเทศลาว มี 5 ธนาคาร คือ

1. ธนาคารกรุงเทพ

2. ธนาคารกรุงไทย

3. ธนาคารกรุงศรีอยุธยา

4. ธนาคารทหารไทย

5. ธนาคารไทยพาณิชย์

มีธนาคารกรุงศรีอยุธยาเป็นธนาคารแห่งแรกที่เปิดสาขาต่างแขวงที่แขวงสะหวันนะเขต เมื่อปี 2552

เวลา

เร็วกว่าเวลามาตรฐานกรีนิช 7 ชั่วโมง (ใช้เวลาเดียวกันกับประเทศไทย)

ไฟฟ้า

220 โวลต์ วงจรกระแสสลับ (เช่นเดียวกับประเทศไทย) ปลั๊กไฟเป็นแบบขาแบนและขากลม 2 ขา เกิดไฟฟ้าดับบ่อยครั้งแม้ในนครหลวงเวียงจันทน์หรือเมืองท่องเที่ยวอย่าง หลวงพระบางในชนบทที่ห่างไกลบางแห่งยังไม่มีไฟฟ้าใช้

ระบบการศึกษา

สปป.ลาวกำหนดให้นักเรียนเรียนชั้นประถมศึกษา 5 ปี มัธยมศึกษาตอนต้น 4 ปี และมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี รวมระยะเวลาศึกษา 12 ปี เมื่อสำเร็จชั้นมัธยมศึกษาแล้ว นักเรียนอาจศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยเทคนิค ปัจจุบันมีมหาวิทยาลัย 5 แห่ง คือ

1. มหาวิทยาลัยแห่งชาติ (ดงโคก) ตั้งอยู่ที่นครหลวงเวียงจันทน์
 2. มหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ (เป็นมหาวิทยาลัยที่ก่อตั้งจากการแยกคณะด้านการแพทย์ เช่น แพทยศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์ เภสัชศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยแห่งชาติ)
 3. มหาวิทยาลัยสุพานวง แขวงหลวงพระบาง สำหรับรองรับนักเรียนจากแขวงทางภาคเหนือ มหาวิทยาลัยสะหวันนะเขต
 4. มหาวิทยาลัยจำปาสัก สำหรับรองรับนักเรียนจากแขวงทางภาคใต้
- การเข้ามหาวิทยาลัยจะใช้ระบบการสอบคัดเลือก สายวิชาชีพ นักเรียนต้องจบชั้นมัธยมปลายจึงจะสมัครเรียนได้ แบ่งเป็นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นกลาง ระยะเวลาศึกษา 2 ปี

และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระยะเวลาศึกษา 3 ปี มีวิทยาลัยเทคนิคในสังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 22 แห่ง เช่น วิทยาลัยเทคนิคสรรพวิชา วิทยาเทคนิคปากป่าสัก โรงเรียนเทคนิคลาว-เยอรมัน นอกจากนี้ยังมีวิทยาลัยที่สอนเฉพาะทาง เช่น วิทยาลัยการช่าง วิทยาลัยช่างครู วิทยาลัยกฎหมาย รวมทั้งมีสถาบันการศึกษาของเอกชนจำนวนหนึ่ง เช่น วิทยาลัยลาว-อเมริกัน วิทยาลัยธุรกิจลาว-สิงคโปร์ และสถาบันนวัตกรรมเทคโนโลยีของมหาวิทยาลัยราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเปิดสอนด้านการพยาบาลและคอมพิวเตอร์

โครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญของประเทศลาว

การคมนาคมทางถนน

ทางหลวงหมายเลข 1 เริ่มจากชายแดน สปป.ลาว ที่ติดกับจีนแขวงพงสาตี ผ่านแขวงพงสาตี หลวงน้ำทา อุดมไซ หลวงพระบาง และเชื่อมต่อกับทางหลวงหมายเลข 6 ที่แขวงหัวพัน

ทางหลวงหมายเลข 2 เชื่อม สปป.ลาว-เวียตนาม ต่อจากทางหลวงหมายเลข 3 ที่แขวงหลวงน้ำทา ผ่านแขวงพงสาตี จากนั้นเชื่อมต่อกับทางหลวงหมายเลข 6 ของเวียตนามที่เมืองเดียนเบียนฟู มุ่งสู่ฮานอย

ทางหลวงหมายเลข 3 เป็นส่วนหนึ่งของ โครงการ Northern Economic Corridor Project เพื่อเชื่อมโยงไทย-ลาว-จีน จากอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย เข้าสู่ สปป.ลาว ที่เมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้วด้วยสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 4 เพื่ออำนวยความสะดวกแก่การสัญจรตามทางหลวงหมายเลข 3) ผ่านหลวงน้ำทา สุ่มณฑลยูนนาน ประเทศจีน รวมระยะทางจากเชียงรายสู่คุนหมิงประมาณ 1,200 กิโลเมตร เฉพาะส่วนที่ผ่าน สปป.ลาว มีระยะทาง 228 กิโลเมตร

ทางหลวงหมายเลข 4 เริ่มตั้งแต่เมืองแก่นท้าว แขวงไชยะบุรี ซึ่งอยู่ตรงข้ามอ.ท่าลี่ จังหวัดเลย โดยมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว ข้ามแม่น้ำเหือง เชื่อมทั้งสองฝั่ง ทางหลวงหมายเลข 4 ตัดผ่านแขวงไชยะบุรี ไปบรรจบกับทางหลวงหมายเลข 13 เหนือที่เมืองเชียงเงิน แขวงหลวงพระบาง เส้นทางนี้ต้องผ่านแม่น้ำโขงซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีสะพาน แต่ สปป.ลาว กำลังจะก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงเพื่อเชื่อมแขวงหลวงพระบางกับแขวงไชยะบุรี (ปากคอน-ท่าเตื่อ) ความยาว 620 เมตร กว้าง 10.5 เมตร และปรับปรุงถนนจากสะพานไปเมืองเชียงเงิน แขวงหลวงพระบาง ระยะทาง 58 กิโลเมตรเป็นถนนลาดยาง เส้นทางนี้จะอำนวยความสะดวกในการเดินทางและขนส่งระหว่างจังหวัดเลยกับแขวงไชยะบุรีและแขวงหลวงพระบาง

ทางหลวงหมายเลข 7 เชื่อมต่อกับถนนหมายเลข 13 กับถนนที่จะไปเมืองวินห์ ของประเทศเวียตนาม ยาว 270 กิโลเมตร ลาดยางแล้วประมาณ 170 กิโลเมตร

ทางหลวงหมายเลข 8 แยกจากถนนหมายเลข 13 บริเวณตอนกลางของประเทศ

เชื่อมต่อจากประเทศไทยสู่สปป.ลาวที่เมืองปากกระดิ่ง แขวงบอลิคำไซ และเชื่อมต่อกับถนนหมายเลข 1 ของเวียดนามที่มุ่งสู่เมืองวินห์ และหาดิง สะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 3 (นครพนม-แขวงคำม่วน) จะเป็นเส้นทางจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยไปเวียดนามสามารถใช้ทางหลวงหมายเลข 8 ได้สะดวกขึ้น

ทางหลวงหมายเลข 9 แยกจากถนนหมายเลข 13 ที่แขวงสะหวันนะเขต เชื่อมจากจังหวัดมุกดาหารของไทยผ่านทางสะพานมิตรภาพ 2 (มุกดาหาร –สะหวันนะเขต) มุ่งสู่เวียดนามที่ด่านลาวบาว เป็นถนนสายเศรษฐกิจที่สำคัญในปัจจุบันและอนาคต โดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยวและการขนส่งสินค้าจากไทยสู่สปป.ลาวและเวียดนาม

ทางหลวงหมายเลข 10 เชื่อมต่อกับสะพานข้ามแม่น้ำโขงที่เมืองปากเซ แขวงจำปาสัก และเชื่อมต่อกับจังหวัดอุบลราชธานีที่ด่านช่องเม็ก

ทางหลวงหมายเลข 12 เชื่อมทางหลวงหมายเลข 13 ที่เมืองท่าแขก แขวงคำม่วนเชื่อมกับจังหวัดนครพนมของไทย ซึ่งกำลังก่อสร้างสะพานมิตรภาพแห่งที่ 3 และเชื่อมต่อกับประเทศเวียดนามที่ด่านนาฝ้า-จาลอ

ทางหลวงหมายเลข 13 เชื่อมทางตอนใต้และเหนือของสปป.ลาว เริ่มจากชายแดนติดประเทศกัมพูชา และเลียบตามแม่น้ำโขงถึงนครหลวงเวียงจันทน์และผ่านไปยังแขวงอุดมไซ เชื่อมกับถนนหมายเลข 7, 8 และ 9

ทางหลวงหมายเลข 18 แยกมาจากทางหลวงหมายเลข 13 ใต้ที่แขวงจำปาสัก ตัดผ่านแขวงอัตตะปือ ไปออกชายแดนประเทศเวียดนามที่ด่านพุกเกือ

การคมนาคมทางรถไฟ

สปป.ลาวมีทางรถไฟสายแรกที่เชื่อมจากจังหวัดหนองคายของไทยไปยังสถานีท่านาแล้ง บ้านโคกโพธิ์ เมืองหาดทรายฟองนครหลวงเวียงจันทน์ ระยะทาง 3.5 กิโลเมตรเปิดใช้อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2552 รัฐบาลลาวมีโครงการก่อสร้างทางรถไฟช่วงที่ 2 จากสถานีท่านาแล้งไปยังสถานีเวียงจันทน์ เขตบ้านคำสว่าง (หลังสนามกีฬาซีเกมส์) ระยะทาง 9 กิโลเมตร การคมนาคมทางน้ำ

สปป.ลาว มีแม่น้ำโขงไหลผ่านตลอดทั้งประเทศ ความยาวจากทิศเหนือจรดทิศใต้รวม 1,835 กิโลเมตร แต่มีข้อจำกัดทางกายภาพ เช่น เกาะแก่งและระดับน้ำ ทำให้มีระยะทางที่ใช้ในการขนส่งเพียง 875 กิโลเมตร เดินเรือได้สะดวกเฉพาะฤดูน้ำหลากในเดือนพฤษภาคม-ธันวาคม ซึ่งสามารถใช้เรือขนาดใหญ่ขนส่งและลำเลียงสินค้าได้ถึงลำละ 120-150 ตัน ส่วนช่วงเดือนมกราคม-เมษายน ที่น้ำน้อยต้องใช้เรือขนาดเล็กขนส่งสินค้าได้เพียงประมาณลำละ 40-60 ตัน

การคมนาคมทางอากาศ

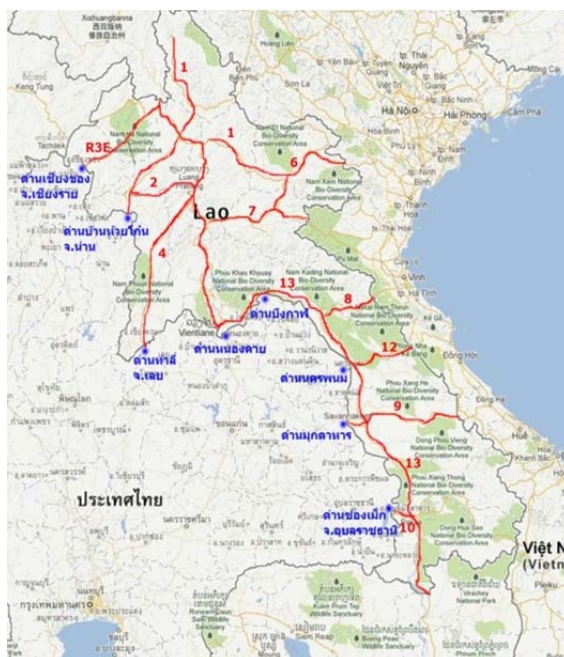

สนามบินหลักของประเทศลาว คือ สนามบินวัดไตที่นครหลวงเวียงจันทน์ มีพื้นที่ 10 ตารางกิโลเมตรรองรับผู้โดยสารได้ปีละ 1.5 ล้านคน ปัจจุบันมีสายการบินที่ให้บริการบินตรงจากนครหลวงเวียงจันทน์ สู่ 8 เมืองในต่างประเทศ คือ กรุงเทพฯ ฮานอย โฮจิมินห์ พนมเปญ เสียมราฐ कुนหมิง หนานหนิง และกัวลาลัมเปอร์ รัฐบาลลาววางแผนจะสร้างสนามบินนานาชาติแห่งใหม่ที่กิโลเมตรที่ 21 ทางตะวันออกเฉียงใต้ของนครหลวงเวียงจันทน์ขนาด 24 ตารางกิโลเมตร โดยกำหนดศึกษาความเป็นไปได้ภายในปี 2558

สนามบินสำคัญอื่นๆ ในสปป.ลาว คือ

1. สนามบินหลวงพระบาง ซึ่งขณะนี้รัฐบาลจีนได้ให้ความช่วยเหลือเพื่อก่อสร้างสนามบินแห่งใหม่ มีรันเวย์ยาว 3,000 เมตร สามารถรองรับเครื่องบินโบอิง 4 ลำ และ ATR 7 ลำได้พร้อมกัน คาดว่าจะสร้างเสร็จในปี 2556
2. สนามบินปากเซ มีรันเวย์ยาว 2,400 เมตร กว้าง 45 เมตร สามารถรองรับเครื่องบินโบอิง 737 และแอร์บัส A 320
3. สนามบินสะหวันนะเขต
4. ส่วนเมืองอื่นๆ ที่มีสนามบินสำหรับเที่ยวบินภายในประเทศ คือ ห้วยทราย หลวงน้ำทา อุดมไซ พงสาตี เชียงขวาง และไซยะบุรี

จุดผ่านแดนไทย-ลาว

จุดผ่านแดนของ สปป.ลาวที่ติดต่อกับแนวชายแดนของไทย

ตามกฎระเบียบของไทย จุดผ่านแดนที่คนไทย-คนลาว และคนจากประเทศที่ 3 เดินทางผ่านได้และสามารถขนส่งสินค้าเข้า-ออกได้ คือ จุดผ่านแดนถาวร ซึ่งชายแดนไทย-ลาว มี 15 แห่ง จุดผ่านแดนประเภทนี้ ฝั่งลาวเรียกว่า ด่านสากล จุดผ่านแดนระดับรองลงมา คือ จุดผ่อนปรน ซึ่งฝั่งลาวเรียกว่า ด่านท้องถิ่น จุดผ่านแดนประเภทนี้อ่อนุญาตให้เข้า-ออก ได้เฉพาะคนไทยและคนลาว และไม่ได้เปิดทุกวัน ทั้งนี้ สปป.ลาว มีด่านอีกประเภทหนึ่งเรียกว่า ด่านประเพณี ซึ่งให้เข้า-ออกได้เฉพาะประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บริเวณชายแดน

สปป.ลาว มีจุดผ่านแดนทางบกที่เป็นด่านสากลกับประเทศเพื่อนบ้านอื่น ๆ คือ พม่า จีน เวียดนาม และกัมพูชา อีก 14 ด่าน และมีด่านสากลในสนามบิน 4 แห่ง ดังนี้

จุดผ่านแดนทางบกที่เป็นด่านสากล 14 ด่าน

1. ด่านสากลลาว-พม่า
2. ด่านเมืองมอม แขวงบ่อแก้ว-วังป๋อง ทำจีเหล็ก
3. ด่านสากลลาว-จีน
4. ด่านบ่อเต็น แขวงหลวงน้ำทา-บ่อหาน (เส้นทาง R3)
5. ด่านสากลลาว-เวียดนาม

6. ด่านน้ำโสม แขวงหัวพัน-นาแมว
 7. ด่านน้ำกั้น แขวงเชียงขวาง-น้ำกั้น
 8. ด่านน้ำพาว แขวงบอลิคำไซ-เกาแจ้ว (ทางหลวงหมายเลข 8)
 9. ด่านนาฟ้า แขวงคำม่วน-จาลอ (ทางหลวงหมายเลข 12)
 10. ด่านแดนสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต-ลาวบาว (ทางหลวงหมายเลข 9)
 11. ด่านปางทก แขวงพงสาลี-ไตจาง
 12. ด่านพูกือ แขวงอัตตะปือ-เบออี (ทางหลวงหมายเลข 18)
 13. ด่านสากลลาว-กัมพูชา
 14. ด่านหนองนกเขียว-ตราเปียงเกรียน
- ด่านสนามบินสากล 4 แห่ง
1. ด่านสนามบินหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง
 2. ด่านสนามบินวัดไต นครหลวงเวียงจันทน์
 3. ด่านสนามบินปากเซ แขวงจำปาสัก
 4. ด่านสนามบินสะหวันนะเขต แขวงสะหวันนะเขต

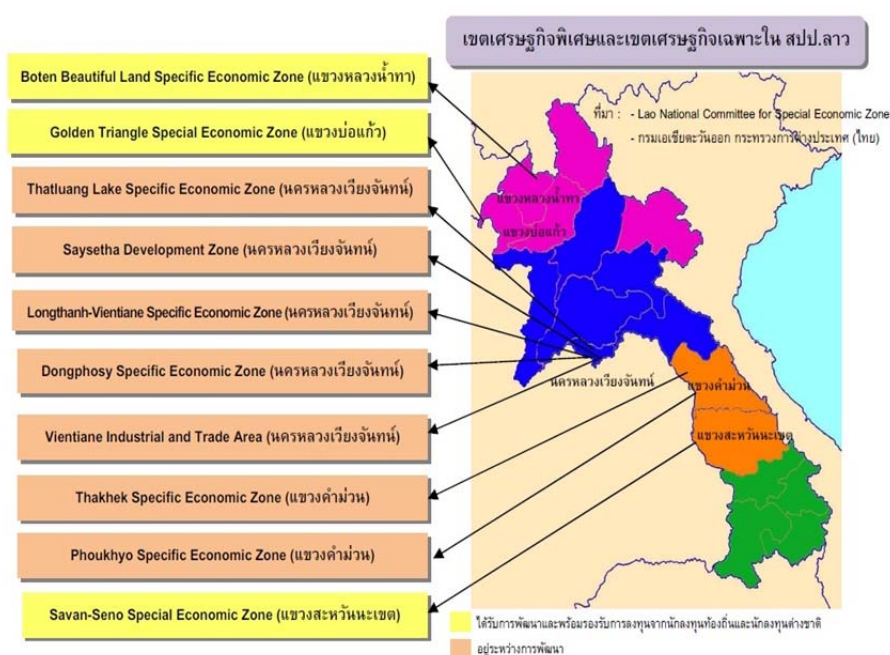
ดอกไม้ประจำชาติ

“ดอกจำปา” หรือที่คนไทยเรียกว่า “ดอกลีลาวดี” พบเห็นได้ทั่วไปในประเทศลาว ชาวลาวนิยมนำดอกจำปามาทำเป็นพานบายศรีสู่ขวัญถวายพระ และนำมาร้อยเป็นพวงมาลัยเพื่อต้อนรับแขกบ้าน แขกเมืองตามประเพณีอันดั้งเดิมมาแต่โบราณกาล ดอกจำปาที่เป็นดอกไม้ประจำชาติของ

ลาว จะมี 5 กลีบสีขาวยนเหลืองบานซ้อนกันอยู่ในดอกเดียวซึ่งเปรียบเสมือนความเจริญรุ่งเรืองใบ สีเขียวอ่อน เปรียบเสมือนความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้และธรรมชาติเงินมีค่ากล่าวกันว่า “ ดอก จำปาที่สวยงามที่สุดจะบานอยู่ใน ประเทศลาวเท่านั้น ”(Louangprabang.net and Louangprabang-booking.com)

เมืองสำคัญและเมืองเขตเศรษฐกิจพิเศษ

เมืองสำคัญ เขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตเศรษฐกิจเฉพาะใน สปป.ลาว

นครหลวงเวียงจันทน์

เป็นเมืองหลวง เดิมเรียกว่ากำแพงนครเวียงจันทน์ มีพื้นที่ 3.9 พันตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่บนที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง บริเวณริมฝั่งแม่น้ำโขง ตรงข้ามกับจังหวัดหนองคายประเทศไทย เป็นศูนย์กลางด้านการเมือง วัฒนธรรม และเศรษฐกิจของประเทศตั้งแต่ที่ยังไม่ เป็น สปป. ลาว ในสมัยที่เป็นอาณาจักรล้านช้าง มีชื่อว่า “จันทบุรีกรุงศรีสัตนาคนหุต” โดยพระไชยเชษฐาธิราช สถาปนาให้เป็นนครหลวงแห่งอาณาจักรล้านช้าง เมื่อประมาณ พ.ศ. 2106-2107 ปัจจุบันเป็น ในหลายพื้นที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยว มีย่านไนท์บาซาร์ และห้างสรรพสินค้าซึ่งเป็นตลาดสินค้า

จาก ไทย สปป.จีน เวียดนาม วางจำหน่ายเป็นจำนวนมาก ถือได้ว่าเป็นเมืองที่มีความสำคัญทางธุรกิจสูง

แขวงหลวงพระบาง

เป็นแขวงสำคัญทางตอนเหนือของประเทศ มีพื้นที่ 1.7 หมื่นตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ทางเหนือของนครเวียงจันทน์ ระยะทางประมาณ 400 กิโลเมตร เชื่อมต่อกันด้วยทางหลวงหมายเลข 13 ใช้เวลาเดินทางราว 8-10 ชั่วโมง มีเครื่องบินจากนครเวียงจันทน์ถึงหลวงพระบางโดยสายการบินลาว ใช้เวลาบินประมาณ 45 นาที มีประชากรประมาณ 4.2 แสนคน ได้รับการประกาศให้เป็นเมืองมรดกโลกในปี 2541 จากองค์การยูเนสโก (UNESCO) ซึ่งทำให้หลวงพระบางเป็นที่รู้จักแพร่หลายทั่วโลกเกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณสถาน และสิ่งปลูกสร้างสำคัญทางประวัติศาสตร์ รวมทั้งธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่งดงาม ปัจจุบันเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของประเทศ

แขวงสะหวันนะเขต

มีชื่ออย่างเป็นทางการเมื่อครั้งได้รับการก่อตั้งเป็นแขวงว่า “สุวรรณเขต” มีความหมายว่าแผ่นดินทอง หรือตีความหมายได้ถึงดินแดนอันอุดมสมบูรณ์ แต่ปัจจุบัน มีการตีความสะหวันนะเขต ว่าหมายถึง “เมืองแห่งสวรรค์” (City of paradise) ซึ่งมีความหมายคล้ายกับ นครสวรรค์และกรุงเทพมหานครของประเทศไทย ความสัมพันธ์ระหว่างชาวสะหวันนะเขต กับ ชาวมุกดาหาร มีความสัมพันธ์กันมายาวนาน เห็นได้จากชาวบ้านแห่งบ้านโพธิ์สิม ที่ตั้งของพระธาตุอิงฮัน เป็นหมู่บ้านเก่าแก่แห่งหนึ่งซึ่งถือว่าเป็นต้นบรรพบุรุษชาวมุกดาหาร เพราะใน พ.ศ. 2230 ชาวลาวบ้านโพธิ์สิม ย้ายมาอยู่ในพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร ปัจจุบัน แขวงสะหวันนะเขต เป็นแขวงสำคัญทางภาคใต้ของประเทศ มีพื้นที่ 21,774 ตารางกิโลเมตร จึงเป็นแขวงที่ใหญ่อันดับ 2 ของ สปป.ลาว อยู่ห่างจากท่าแขก แขวงคำม่วน ลงไปทางใต้ ตามเส้นทางหลวงหมายเลข 13 ประมาณ 80 กิโลเมตร และเป็นเมืองคู่แฝดกับจังหวัดมุกดาหารของประเทศไทย โดยมีสะพานมิตรภาพ 2 เป็นสะพานเชื่อมทั้ง 2 เมืองเข้าสู่เส้นทางหมายเลข 9 สู่ดองฮา และ ดานัง ในเวียดนาม ด้วยเหตุนี้แขวงสะหวันนะเขต จึงเป็นเมืองที่มีความสำคัญด้านการค้า และรวมไปถึงสินค้าผ่านแดน จากพม่า (เมืองเมะถ้ำไย) สู่เวียดนาม (ดานัง) 1,450 กิโลเมตร อันเป็นเส้นทางคมนาคม East-West Economic Corridor หรือ EWEC ภายใต้ กรอบพัฒนาเศรษฐกิจสังคม 6 ประเทศลุ่มแม่น้ำโขง หรือ GMS ซึ่งเป็นทางบกที่สั้นที่สุดที่สามารถเชื่อมทะเลอันดามัน กับ ทะเลจีนใต้ ทรัพยากร ทางธรรมชาติสำคัญคือ น้ำมัน และก๊าซธรรมชาติ ทองคำ ทองแดง ฯลฯ ซึ่งเหมือนทองคำ ทองแดง ที่เมืองเซโปน ซึ่งเป็นเมืองแร่พาณิชย์ใน สปป.ลาวที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในแขวงสะหวันนะเขต และเป็นเมืองแห่งแรกของ สปป.ลาว ที่ผลิตแร่ทองแดงส่งออกเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2548 ซึ่งนำรายได้เข้าประเทศเป็นอย่างมาก

ไม่เพียงแต่จะเป็นเมืองที่มีความสำคัญด้านการค้าและขนส่งระหว่างประเทศ สะหวันนะเขตยังเป็นที่ตั้งของเขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโน (Savan-Seno Special Economic Zone: SASEZ) ซึ่งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษแห่งแรกของลาว จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2546 ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ และในประเทศ ในภาคการผลิต การค้า บริการ และ Logistics ตามนโยบายของรัฐบาล สปป. ลาว ซึ่งทางรัฐบาลได้ตั้งเป้าหมายให้เขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโน เป็นศูนย์กลางการค้าและบริการของ EWEC ที่จะช่วยให้ สปป. ขจัดความยากจนและสร้างพื้นฐานด้านอุตสาหกรรมและความทันสมัย ภายใน พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020) ตามที่รัฐบาลคาดหวังไว้ แม้ยังมีความคืบหน้าไม่มากนัก แต่คาดว่ารัฐบาลลาวจะเร่งผลักดันการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโน ให้เห็นผลเป็นรูปธรรมมากขึ้นเป็นลำดับ (พิชญ จันทรวิทัน, 2548, หน้า 97)

เขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโน

มีลักษณะพิเศษหลายประการที่เอื้อประโยชน์ต่อการลงทุน ได้แก่เป็นจุดที่ขนส่งต่อเนื่องและหลายรูปแบบ เช่น สามารถขนส่งสินค้าทางถนนไปยัง สปป. จีน และประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขนส่งสินค้าผ่านด่านมุกดาหาร-สะหวันนะเขตที่ใช้ระบบ Single stop inspection service ซึ่งลดเวลาและขั้นตอนให้น้อยลง ทำให้เกิดความรวดเร็วและสะดวกมาก นอกจากนี้ยังเขตเศรษฐกิจพิเศษยังสามารถขนส่งทางเรือไปยังท่าดานังและท่าเรือแหลมฉบังเพื่อต่อไปยังประเทศคู่ค้าทั่วโลก และเมื่อ รัฐบาล สปป.ลาว ไทย และ ญี่ปุ่น ปรับปรุงท่าอากาศยานสะหวันนะเขตสำเร็จตามแผนการ จะสามารถขนส่งทางอากาศไปยังประเทศอื่น ๆ ได้ เช่น ไทย เวียดนาม สิงคโปร์ ฮองกงในแขวงสะหวันนะเขตมีแรงงานไร้ฝีมือและกึ่งฝีมือในปริมาณที่พอเพียง (7,000 คน) และค่าจ้างแรงงานต่ำ (40-50 ดอลลาร์สหรัฐต่อเดือน) องค์กรที่ทำหน้าที่บริหารเขตคือ Savan Sena Special Zone Authority (SEZA) เป็น one stop service มีอำนาจในการพิจารณาอนุมัติการลงทุนและใบอนุญาตการลงทุน ใช้เวลาดำเนินการเพียง 5 วัน ทำให้นักลงทุนได้รับความสะดวกในการติดต่อขออนุญาตลงทุน สปป.ลาว ไม่เพียงจะร่ำรวยด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติ แต่ยังมีเสถียรภาพทางการเมือง และความปลอดภัยสูง สปป.ลาว มีแหล่งผลิตไฟฟ้ามาก ที่สำคัญคือ เขื่อนน้ำเทิน 2 ซึ่งเป็นเขื่อนไฟฟ้าที่ใหญ่ที่สุดใน สปป.ลาว ตั้งอยู่ในแขวงบอลิคำไซ ซึ่งช่วยเรื่องพลังงานไฟฟ้าให้กับเขตยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 2-10

ในสะหวันนะเขต แบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

พื้นที่ส่วน A มีเนื้อที่ 305 เฮกตาร์ รัฐบาลมีแผนจะพัฒนาพื้นที่ส่วนนี้เป็นเขตอุตสาหกรรมผลิตเพื่อส่งออก (Export processing zone) รวมถึงเป็นที่ตั้งของอุตสาหกรรมสนับสนุน (Supporting industry) และศูนย์กลางของธุรกิจบริการ

พื้นที่ส่วน B มีเนื้อที่ 20 เฮกตาร์ ห่างจากพื้นที่ส่วน A ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ตามเส้นทางถนนหมายเลข 9 ราว 30 กิโลเมตร รัฐบาลมีแผนจะพัฒนาพื้นที่ส่วนนี้เป็นศูนย์กลางการขนส่งสินค้า ประกอบด้วย คลังสินค้า ศูนย์รวบรวมและกระจายสินค้า สถานีบรรจุและแยกสินค้ากล่อง และสถานีพักตู้คอนเทนเนอร์ และโรงจอดรถบรรทุกสินค้า ธุรกิจ ที่ได้รับการสนับสนุนในเขตฯ ได้แก่ การแปรรูปเพื่อการส่งออก การค้า การบริการและ Logistics โดยธุรกิจที่เป็นไปได้มาก ได้แก่ เกษตรแปรรูป หัตถกรรม การหีบห่อ ผลิตภัณฑ์จากไม้ รองเท้า อิเล็กทรอนิกส์ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม ซึ่งนักลงทุนที่เข้าไปลงทุนสามารถใช้ประโยชน์จากสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร ที่ ทางสปป.ลาว ได้รับมาจากประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างไรก็ตาม การพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสะพาน-เซโนของลาว อาจต้องเผชิญกับคู่แข่งสำคัญคือ เขตเศรษฐกิจพิเศษลาวบาว ในจังหวัดกว๋างตรีของเวียดนาม ซึ่งอยู่ติดกับแขวงสะหวันนะเขตของลาว มีความก้าวหน้าไปมากในปัจจุบัน และพร้อมรองรับการเข้ามาตั้งฐานการผลิตของนัก ลงทุน ได้ทันที อีกทั้งยังอยู่ใกล้กับท่าเรือดานัง ซึ่งช่วยให้ต้นทุนการขนส่งสินค้าต่ำกว่าการผลิตในลาว ปัจจัยดังกล่าวอาจทำให้นักลงทุนต่างชาติเลือกลงทุนในเวียดนามแทนลาว

แขวงจำปาสัก

เป็นแขวงที่สำคัญอยู่ทางตอนใต้ของสปป. ลาว มีเนื้อที่ 15,415 ตารางกิโลเมตร อยู่ติดกับจังหวัดอุบลราชธานีของไทย อาณาเขตทั้งสองประเทศติดกันเป็นพื้นดิน ซึ่งในการเดินทาง เข้า-ออก จะต้องผ่านทางด่านช่องเม็ก ที่อำเภอสิรินธร จ.อุบลราชธานี แขวงจำปาสัก เดิมเป็นเมืองใหญ่ของชาติพันธุ์จาม เรียกว่า “จำปานคร” เคยอยู่ภายใต้การปกครองของสยามในบางช่วง จนกระทั่ง พ.ศ. 2446 สยามเสียดินแดนลาวฝั่งซ้ายทั้งหมดให้ฝรั่งเศส และต้องเสียดินแดนฝั่งขวาแม่น้ำโขง คือ นครจำปาสักและหลวงพระบางให้ฝรั่งเศส จนใน พ.ศ. 2486 ประเทศไทยได้เรียกร้องดินแดนจากฝรั่งเศสกลับคืนมา ฝรั่งเศสยอมคืนดินแดนบางส่วนที่อยู่ฝั่งขวาแม่น้ำโขงให้กับไทย คือ ส่วนหนึ่งของอาณาจักรหลวงพระบางกับนครจำปาสัก และมณฑลพระตะบอง แต่ 4 ปีให้หลัง ไทยจำเป็นต้องยกดินแดนส่วนที่ได้กลับคืนให้กับฝรั่งเศสอีกครั้ง เมื่อ พ.ศ. 2489 เนื่องจากฝรั่งเศสอ้างว่าไทยแพ้สงครามโลกครั้งที่ 2 เพราะรัฐบาลไทยยอมให้ญี่ปุ่นใช้ประเทศเป็นทางผ่านจีนบก โดยที่หากไทยไม่ยกดินแดนดังกล่าว ฝรั่งเศสจะไม่รับรองให้ไทยเป็นสมาชิกสหประชาชาติ ประเทศไทยจึงจำต้องยอมยกดินแดนที่ได้คืนมาให้กับฝรั่งเศส และให้ข้าราชการไทยทั้งหมดพร้อมกับประชาชนที่ต้องการ ย้ายเข้ามาอยู่ในประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. 2489 ปัจจุบัน จำปาสัก กลายเป็นแขวงสำคัญของ สปป.ลาว เพราะร่ำรวยไปด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติที่สำคัญ ด้วยสภาพภูมิประเทศที่มีแนวเทือกเขาสูงอยู่ด้านทิศเหนือและทิศตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นแนวเทือกเขาของภูเขาไฟที่ดับแล้ว ส่วนบริเวณตอนกลางเป็นพื้นที่ลุ่มแม่น้ำโขงซึ่งไหลผ่านกลางแขวงและแม่น้ำเซ โตน บริเวณ

ทางด้านทิศตะวันออกเป็นที่ราบสูงโบโลเวน ซึ่งมีความสูงประมาณ 1,500 - 1,800 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่โดยทั่วไปมีความสูงไม่เกิน 1,000 เมตร จึงทำให้บริเวณนี้มีฝนตกชุกและอากาศชุ่มชื้นตลอดทั้งปี อีกทั้งพื้นดินมีคุณภาพดี เนื่องจากเป็นบริเวณแนวภูเขาไฟเก่า จึงเหมาะแก่การประกอบเกษตรกรรม ซึ่งผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ถั่วฝักยาว พริก ข้าวโพด ข้าวเหนียว กาแฟซึ่งสามารถส่งออกจำหน่ายทั้งภายในและภายนอกประเทศโดยเฉพาะในแถบยุโรป นอกจากนี้ยังมีพืชสมุนไพรที่เป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญอย่าง “หมากเหม็ง” ที่สามารถสกัดทำยารักษาโรคประเภทยาแก้ปวด ยาคลายกล้ามเนื้อ และยาบำรุง โดยญี่ปุ่นเป็นตลาดสำคัญสำหรับสินค้าชนิดนี้ ขณะที่ทรัพยากรป่าไม้ในทางรัฐบาล สปป.ลาว ให้สัมปทานในการตัดและส่งออกมายังประเทศไทย อีกทั้งในบริเวณทางตอนใต้ของแขวง มีเกาะแก่งมากมาย อันเป็นที่มาของคำว่า “สี่พันดอน” ทำให้มีปลามากมายอุดมสมบูรณ์ เช่น ปลาเพี้ย ปลาเกล็ด ปลาหอน ปลาเค็ง ปลาแซ่ รวมทั้งปลาข่า หรือปลาโลมาน้ำจืด ซึ่งมีแห่งเดียวในแม่น้ำโขง และกำลังจะสูญพันธุ์ นอกจากนี้จำปาสักยังเป็นเมืองสำคัญด้านการค้าการลงทุนและอุตสาหกรรม และมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เช่น ปราสาทหินวัดพูซึ่งเป็นปราสาทในอาณาจักรขอมโบราณ น้ำตกคอนพะเพ็ง ซึ่งนับได้ว่าเป็นน้ำตกใหญ่ที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อุทยานบาเจียง น้ำตกผาส้วม เป็นต้น การปกครองของแขวงจำปาสัก แบ่งเขตออกเป็น 10 เมือง มีศูนย์กลางทางราชการ ทางเศรษฐกิจ การค้า การคมนาคม และการบริการอยู่ที่เมืองปากเซ ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นเมืองหลวงของแขวงจำปาสัก ซึ่งมีประชากรรวมตัวกันหนาแน่นกว่าเมืองอื่นๆ ในแขวงได้มีการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขง ที่เมืองปากเซ โดยความช่วยเหลือจากประเทศญี่ปุ่น

แขวงคำม่วน

ถือว่าเป็นเมืองที่มีความสำคัญด้านการค้าไทย-ลาว เป็นเมืองคู่แฝดกับจังหวัดนครพนมในประเทศไทย มีเมืองหลวงของแขวงชื่อเมืองท่าแขก ตั้งอยู่ตอนกลางของ สปป.ลาว และเป็นส่วนที่แคบที่สุดของประเทศซึ่งมีความกว้างประมาณ 280 กิโลเมตร อยู่ห่างจากนครหลวงเวียงจันทน์ประมาณ 320 กิโลเมตร ไปทางใต้ มีพื้นที่ทั้งหมด 16,315 ตารางกิโลเมตร ทิศเหนือติดกับแขวงบอลิคำไซ ทิศใต้ติดกับแขวงสะหวันนะเขต ทิศตะวันตกติดกับนครพนม ซึ่งด่านตรวจคนเข้าเมืองนครพนม ตั้งอยู่ที่ ถนนสุนทรวิจิตร อำเภอเมือง เปิดทำการทุกวันไม่เว้นวันหยุดราชการ ตั้งแต่เวลา 08.30-16.30 น. ส่วนทางทิศตะวันออกติดกับเวียดนามซึ่งเชื่อมไปเมืองวินออกสู่ทะเลได้ โดยผ่าน เส้นทางหลวงหมายเลข 12 ซึ่งเป็นถนนลาดยางตลอดสาย จึงเป็นเส้นทางสำคัญที่เชื่อมต่อให้ สปป.ลาว ออกสู่ทะเลได้ ซึ่งตรงชายแดนลาว-เวียดนามมีโกดังเก็บสินค้าข้ามแดนขนาดใหญ่หลายแห่ง มีการค้าที่คึกคัก ทำให้แขวงคำม่วนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเศรษฐกิจในประเทศ อีกทั้งแขวงนี้ยังมีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ มีเขตป่าสงวนที่สำคัญถึง 2 แห่งด้วยกัน คือ ภูหินปูน

และ นากาย-น้ำเทิน ซึ่งเป็นป่าสงวนที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ ซึ่งลำน้ำเทินในที่ราบสูงนากาย เป็นสถานที่ผลิตกระแสไฟฟ้าพลังงานน้ำขนาดใหญ่ที่สุดในแถบเอเชีย มีอุตสาหกรรมระเบิดและย่อยหินเพื่อการสร้างเขื่อนพลังงานไฟฟ้า (Hydroelectric project) คือ เขื่อนน้ำเทิน 2 นอกจากนี้ในบ้านโพนคือ บนที่ราบสูงนาแปและนากาย ค้นพบว่า เป็นแหล่งตะกั่วที่สำคัญ อีกทั้งยังมีไม้กฤษณาไม้แปก และต้นไม้มีค่าอื่น ๆ อีกมากมาย แขวงคำม่วนยังเป็นพื้นที่สำคัญสำหรับการท่องเที่ยว เนื่องจากในอดีตเมื่อคริสตศตวรรษที่ 5 เคยเป็นพื้นที่ในอาณาจักรฟูนัน ชื่อเมือง “ศรีโคตรบูร” จึงทำให้มีโบราณสถาน และเมื่อฝรั่งเศสเข้าล่าอาณานิคมใน พ.ศ. 1910 จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็นเมืองท่าแขก ด้วยเหตุนี้ ภายในเมืองท่าแขกจึงมีสถาปัตยกรรมแบบฝรั่งเศสหลายแห่ง ปัจจุบันรัฐบาลได้เปลี่ยนชื่อแขวงให้เป็น “คำม่วน” เพื่อให้สะท้อนถึงชนชาติลาว และให้ท่าแขกเป็นเพียงชื่อเมืองเท่านั้น สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญในแขวงคำม่วน ได้แก่ พระธาตุสีโคตตะบอง ถ้ำพระหรือถ้ำผาซ้าง ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และ ทำฝั้งหรือวังสันติภาพ ถ้ำเชียงเลียบ ถ้ำนางแอน ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม

แขวงอุดมไซ

ตั้งอยู่บนทางหลวงหมายเลข 1 ตัดกับหมายเลข 4 ซึ่งถนนหมายเลข 1 ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลจีนในการก่อสร้างและยังคงอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ ดีและสามารถเชื่อมกับคุณหมิงในสปป.จีนได้ โดยทางลาวตอบแทนรัฐบาลจีนด้วยการให้สัมปทานป่าไม้ในเขตหุบเขาแขวงอุดมไซ ส่งผลให้ป่าไม้ในแขวงนี้ถูกทำลายลงไปมาก

แขวงหลวงน้ำทา

ตั้งอยู่ทางเหนือของ สปป.ลาว ทิศตะวันตกเชื่อมติดกับพม่าและแขวงบ่อแก้ว และทางทิศเหนือเชื่อมกับสปป.จีน ทิศตะวันออกและใต้ติดกับแขวงอุดมไซ ซึ่งใช้เวลาเดินทางจากเมืองอุดมไซ 1 ชั่วโมง ตั้งอยู่บนทางหลวงหมายเลข 1 ตัวเมืองตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำทา มีศูนย์หัตถกรรมหลวงน้ำทา ตั้งอยู่บนถนนที่จะเดินทางไปยังเมืองสิงห์

บ้านบ่อเต็น

ตั้ง อยู่ในแขวงหลวงน้ำทา เป็นย่านเศรษฐกิจที่สำคัญอีกแห่งของแขวง เนื่องจากมีย่านไชน่าทาวน์ที่ทาง สปป.จีน เข้าไปสัมปทานสร้างเมืองใหม่ในเขตชายแดนลาว เพื่อผลักดันคนจีนออกไปลงทุนในต่างประเทศ ตามนโยบาย เดินออกนอกบ้านของ สปป.จีน ซึ่งจุดเชื่อมต่อกับสปป.จีนที่ จุดผ่านด่าน หมอ ฮาน (บ่อหาน)

บ้านห้วยทราย

เป็นที่ตั้งของสะพานมิตรภาพ 4 (เชียงของ-ห้วยทราย) ตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขง ตรงข้ามกับ อ. เชียงของ จ. เชียงราย อยู่ห่างจากแขวงหลวงน้ำทา 250 กิโลเมตรใช้เวลาเดินทางประมาณ

4 ชั่วโมง) เป็นเมืองหลวงของแขวงบ่อแก้วซึ่งเป็นแขวงที่มีพอลิน อัญมณีและทองคำ เป็นจำนวนมาก แต่คุณภาพยังไม่ดี เริ่มมีนักซื้อพลอยจากไทยเข้ามาเปิดบ่อพลอยและซื้อขายแล้วมีนักท่องเที่ยวเดินทางผ่านจุดผ่านแดนนี้เป็นจำนวนมากในอนาคตจะเป็นเมือง Gateway ประดูเศรษฐกิจของลาว โดยที่แขวงบ่อแก้ว ไทยได้เข้ามาช่วยพัฒนาสร้างโรงพยาบาลและเมืองนี้ในอดีตเคยมีกงสุลไทย ห้วยทรายตั้งอยู่บนเนินเขาที่ลาดสู่แม่น้ำโขงมีเรือเฟอร์รี่ขนรถยนต์ข้ามฟาก ไปมา เป็นเหมืองพอลิน และพลอย มีบริการเรือควานขนาดเล็กจูงผู้โดยสารได้ 6 คน ถึงหลวงพระบางภายใน 7 ชั่วโมง มีเรือโดยสารขนาดใหญ่ผู้โดยสาร 20 คน ใช้เวลา 2 วันครึ่ง

สิทธิพิเศษทางการค้าที่ สปป.ลาว ได้รับ

สปป. ลาว เป็นประเทศที่จัดอยู่ในกลุ่มประเทศด้อยพัฒนา (Least development countries) ทำให้ได้รับสิทธิพิเศษทางการค้าจากประเทศที่พัฒนาแล้ว และกำลังพัฒนา โดยสามารถแบ่งสิทธิประโยชน์ทางการค้าที่ สปป.ลาว ได้รับออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

ระบบการให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (Generalized system of preferences) ระบบสิทธิพิเศษทางภาษีที่ให้การเฉพาะตามกรอบ หรือกลุ่มต่าง ๆ ที่ สปป.ลาว เป็นสมาชิก

ระบบการให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (Generalized system of preferences) หมายถึง ระบบการให้สิทธิ พิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไปที่ประเทศที่พัฒนาแล้วให้แก่สินค้าที่มี แหล่งกำเนิดในประเทศที่กำลังพัฒนา โดยลดหย่อนหรือยกเว้นอากรขาเข้า แก่สินค้าที่มีอยู่ในข่ายได้รับสิทธิ พิเศษทางการค้าทั้งนี้ประเทศผู้ให้สิทธิพิเศษฯ จะเป็นผู้ให้แต่เพียงฝ่ายเดียวไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้น การให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรแก่ประเทศสมาชิกใหม่ อาเซียน (AISP: ASEAN Integration System of Preferences) การให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรแก่ประเทศสมาชิกใหม่อาเซียน เป็นการให้สิทธิพิเศษในลักษณะทวิภาคี ซึ่งเป็นการให้ฝ่ายเดียวจากประเทศผู้ให้โดยไม่มีการเจรจาต่อรอง ซึ่งประเทศสมาชิกใหม่อาเซียน ได้แก่ กัมพูชา สปป.ลาว สหภาพพม่า และเวียดนาม จะส่งรายการสินค้าที่ต้องการขอรับสิทธิพิเศษดังกล่าวให้ประเทศไทย พิจารณาและ ประเทศไทยจะพิจารณาทบทวนรายการสินค้าที่จะให้ AISP ทุกปี สิทธิพิเศษทาง ภาษีภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS: Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy)

ออสเตรเลีย ได้อนุญาตให้สินค้าอุตสาหกรรม หรือที่ผลิตในประเทศด้อยพัฒนา (Least development countries) ไม่ต้องเสียภาษีนำเข้า ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2546 แต่สินค้าอุตสาหกรรม ที่จะขอรับสิทธิ นำเข้าต้องมีกระบวนการผลิตขั้นตอนสุดท้ายในประเทศด้อยพัฒนา และต้นทุน

การผลิตสินค้าในโรงงานของประเทศด้อยพัฒนาจะต้องไม่ต่ำกว่า 50 % ของต้นทุนการผลิตสินค้าทั้งโรงงาน จึงขอรับสิทธิดังกล่าวได้ ทั้งนี้จำเป็นต้องแสดงหลักฐานรับรองตามมาตรฐานแหล่งกำเนิดสินค้า (Rule of origin) ว่ามาจากประเทศด้อยพัฒนา จึงจะได้รับสิทธิดังกล่าว

ข้อตกลงการค้าเอเชีย-แปซิฟิก (Asia-Pacific Trade Agreement: APTA) เดิมใช้ชื่อว่า ข้อตกลงกรุงเทพ (Bangkok agreement) สปป.ลาว ได้เข้าเป็นสมาชิก ทำให้ สามารถใช้สิทธิพิเศษในการค้าต่าง ๆ กับประเทศสมาชิก เช่น อินเดีย บังกลาเทศ จีน เกาหลีใต้ เป็นต้น

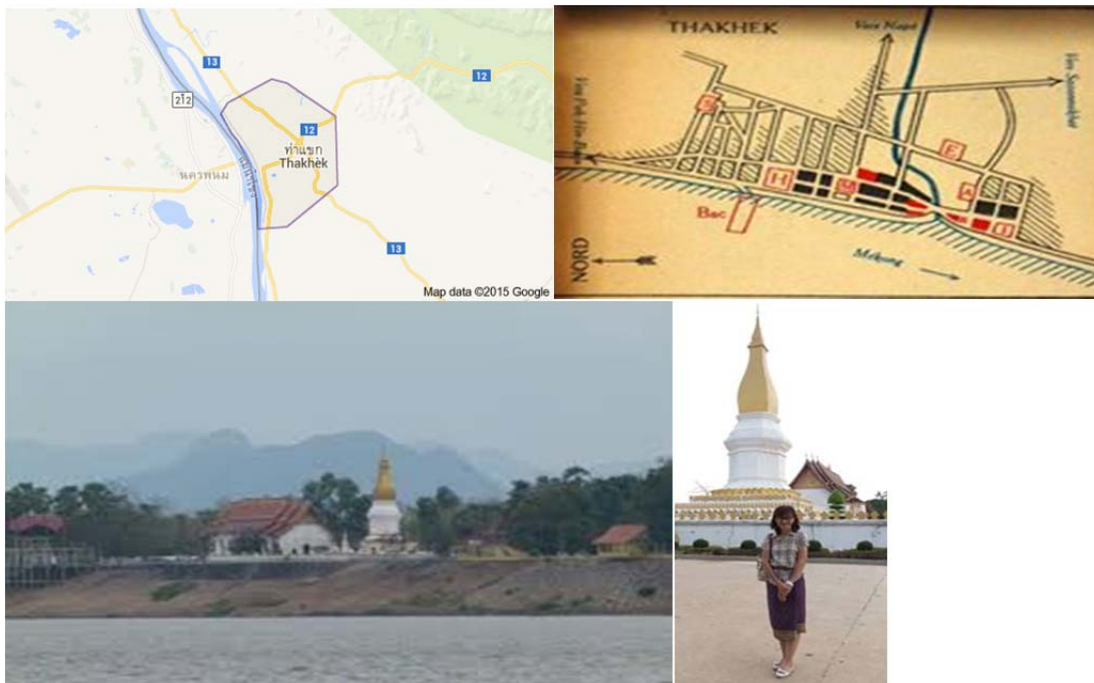
แคนาดา ในเดือนมกราคม 2546 แคนาดาได้ประกาศลดภาษีศุลกากร และ โควตาให้กับประเทศด้อยพัฒนาจำนวน 48 ประเทศ โดยรัฐบาล สปป.ลาว ได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจ (MOU) เรื่องการเข้าสู่ตลาดกับรัฐบาลแคนาดา ในเดือนมีนาคม 2546

สหภาพยุโรป (European Union) ได้ ให้สิทธิพิเศษทางภาษีแก่ สปป.ลาว ในการส่งสินค้าเข้าสู่สหภาพยุโรปด้วยสิทธิ พิเศษทางภาษี และข้อตกลงหลายฉบับ เช่น การใช้อัตราภาษีภายใต้สิทธิ GSP ข้อตกลงการค้าสินค้าประเภทเครื่องนุ่งห่มระหว่าง สปป.ลาว และสหภาพยุโรป (EU-Lao People's Democratic Republic agreement on trade in textiles) สิทธิประโยชน์แก่องค์กรระดับภูมิภาค (The Regional accumulation advantage) ซึ่งสหภาพยุโรปได้ให้สิทธิพิเศษนี้แก่อาเซียน ทำให้ สปป.ลาว ได้รับประโยชน์ด้วย และ Everything but Arms initiative (EBA) ซึ่งเป็นข้อตกลงที่ทางสหภาพยุโรปได้ริเริ่มในเดือนมีนาคม 2543 โดยจะลดภาษีศุลกากรขาเข้า และไม่จำกัดโควตาในการส่งสินค้าเข้าสู่สหภาพยุโรปจากประเทศด้อยพัฒนา ทุกชนิดยกเว้น อาวุธสงคราม และสัมภาระทหาร

ญี่ปุ่น ได้ให้สิทธิพิเศษ GSP แก่ สปป.ลาว ในการส่งออกสินค้าหัตถกรรม เครื่องหนัง เสื้อผ้า และผลิตภัณฑ์จากไม้

สหรัฐอเมริกา สปป.ลาว ได้รับสถานะเป็นคู่ค้าปกติ (Normal Trade Relations : NTR) กับสหรัฐอเมริกาเมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 และออกกฎหมาย Lao People's Democratic Republic-United States of America Bilateral Trade Agreement ซึ่งลงนามในวันที่ 18 กันยายน 2546 ทั้งนี้เพื่อเป็นขจัดอุปสรรค และข้อกีดกันที่มีใช้อยู่ของทั้งสองประเทศ ซึ่งสาระสำคัญของข้อตกลงดังกล่าวจะเน้นไปที่ การเข้าสู่ตลาด และการได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่ง แก่ สปป.ลาว ในการส่งสินค้าไปสหรัฐอเมริกาด้วยอัตราภาษีพิเศษ()

สภาพปัจจุบันชุมชนเมืองท่าแขก แขวงคำม่วน

เมืองท่าแขกจากฝั่งประเทศไทยสภาพภายในเมืองท่าแขก เป็นป่าสงวนจำนวนมาก สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัยรวมทั้งมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีศักยภาพหลายแห่งเช่นถ้ำกอลอง (ถ้ำพระ) ถ้ำน้ำลอดและป่าสงวนภูหินปูนนอกจากนั้นเมืองท่าแขกมีวัฒนธรรมพื้นถิ่นที่โดดเด่นวิถีการดำรงชีวิตยังคงรักษาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมดั้งเดิมโดยเฉพาะด้านศาสนาและประเพณีท้องถิ่นประกอบกับมีความพร้อมของระบบโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ มีโรงแรมร้านอาหารร้านค้าหลายแห่งทั้งสำหรับนักท่องเที่ยวระดับ Hi-end และระดับ Low-end ตามเส้นทางหมายเลข 12 จากท่าแขก-ด่านจาลอ (ประเทศเวียดนาม) มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่น่าสนใจเช่นถ้ำนางแอ่นและถ้ำผาปลา